

การพัฒนาประเทศไทย เพื่อมุ่งสู่ความยั่งยืน

รายงานประจำปี 2546

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กุมภาพันธ์ 2547

วิสัยทัศน์ของ สศบ.

- หน่วยงานหลักในการวางแผน
และจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ
- สู่ความสมดุลและยั่งยืนที่ยึดประโยชน์ส่วนรวม
- กันต่อการเปลี่ยนแปลง
- และการบริหารจัดการที่ดี

สารบัญ

ส่วนที่ 1 สคช. ก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้	17
1 การปรับตัวเพื่อก้าวสู่บทบาทใหม่ของ สคช.	18
2 การพัฒนาข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สคช. ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง	23
• ปัญชาประชาติ : นำการพัฒนาไปสู่ศูนย์กลางข้อมูล	24
• การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของ สคช. สู่ความทันสมัย	27
3 การสร้างความรู้ ความเข้าใจสู่สาธารณะ	30
• การประชุมประจำปี 2546 ของ สคช.	30
• การใช้สื่อเพื่อการพัฒนาและเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ สคช.	34
ส่วนที่ 2 สคช. กับการพัฒนาประเทศไทยเพื่อนำสู่ความยั่งยืน	39
1 สถานการณ์การพัฒนาประเทศไทยที่น่าสนใจปี 2546	40
• ภาวะเศรษฐกิจไทยปี 2546	40
• สถานการณ์ด้านสังคมไทย	50
• สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	56
2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามวาระแห่งชาติ 4 เรื่อง	60
• การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้	61
• การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย	66
• การพัฒนาทุนทางสังคม	72
• การพัฒนาที่ยั่งยืน	76
3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามนโยบายรัฐบาล	79
• การเปลี่ยนสิบธรพย์เป็นทุน	79
• การพัฒนาสหกรณ์บ้านนาชาติสุวรรณภูมิ	84
• การจัดระบบคุณย์ราชการ	87
• การพัฒนาพื้นที่กีดกันราชดำเนินและพื้นที่ริเวอร์ต่อเนื่อง	89
• การพัฒนาเมืองน่าอยู่ เมืองน่าอยู่	92
4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่	97
• ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเหนือ	98
• ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	101
• ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคกลาง	104
• ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้	107
• ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ กับพม่า-ลาว-ไทย (ECS)	109
5 ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการโครงการลงทุน	111
ส่วนที่ 3 การกิจพิเศษของ สคช.	117
1 การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง	118
2 นาคราชสมองร่วมพัฒนาประเทศไทยสู่ความยั่งยืน	124
3 มูลนิธิพัฒนาไทย : ผลงานการสร้างการเรียนรู้ปี 2546	128
4 สถาบันรักษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	130
ส่วนที่ 4 พลการดำเนินงานของคณะกรรมการ สคช.	139
กับการพัฒนาประเทศไทยเพื่อนำสู่ความยั่งยืน	

ประชานกรรมการ สารประชานกรรมการ

นายกนง พิทัยะ

ประชานกรรมการ

ในรอบปี 2546 ที่ผ่านมาสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะเป็นหน่วยงานกลางของภาครัฐที่มีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ได้สามารถดำเนินงานบรรลุผลสำเร็จเป็นอย่างดีตามภารกิจหลักของสำนักงานฯ

ในด้านการวางแผน การประสานผลักดันแผนสู่การปฏิบัติ การวิเคราะห์และคาดการณ์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ การประเมินผลและการรายงานผล รวมทั้งการดำเนินงานอื่น ๆ ที่สำคัญ ที่รัฐบาลมอบหมายโดยเฉพาะการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาตามวาระแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่และยุทธศาสตร์การบริหารการจัดการโครงการลงทุน ซึ่งสำนักงานฯ สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลในการสนับสนุนการดำเนินนโยบายของรัฐบาล ให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายในการสร้างเสถียรภาพ และความมั่นคงให้แก่การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย

อย่างไรก็ได้เพื่อให้การดำเนินงานของสำนักงานฯ มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดสอดคล้องกับการปฏิรูประบบราชการ ซึ่งในปี 2547 สำนักงานฯ จำเป็นต้องมีการปรับบทบาทและกระบวนการการทำงานใหม่ รวมทั้งปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ โดยสำนักงานฯ ได้กำหนดที่จะปรับบทบาทเป็นหน่วยงานวางแผนยุทธศาสตร์ ดังนั้นจึงมีข้อควรคำนึงที่สำนักงานฯ จำเป็นจะต้องให้ความสำคัญในเรื่องเกี่ยวกับการพัฒนาศูนย์บริหารข้อมูลทั้งระบบให้เข้าใจว่าสิ่งที่เกิดขึ้นในลิ้งแวดล้อมของโลกจะกระทบต่อการวางแผนยุทธศาสตร์อย่างไร ซึ่งจะทำให้การกำหนดยุทธศาสตร์ของประเทศไทยถูกต้องมากขึ้น และต้องมีการเล่นอ่อนไหวทางที่ดีที่สุดในการพัฒนาประเทศต่อรัฐบาล มีการแลกเปลี่ยนบุคลากรของสำนักงานฯ ให้ไปเรียนรู้งานในองค์กรอื่น ซึ่งจะเป็นการประสานงานที่สามารถสร้างนักยุทธศาสตร์ขึ้นมาได้ นอกจากนั้นจำเป็นจะต้องมีการวัดผลสำเร็จของงาน ดังนั้นหากสามารถดำเนินการได้ดังกล่าวแล้ว สำนักงานฯ จะเป็นหน่วยงานวางแผนยุทธศาสตร์ที่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

สำหรับการดำเนินงานที่ผ่านมา ผสมความเห็นว่างานของสำนักงานฯ ประสบความสำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากมีบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความอดทน มานะบากบ้น และมีความสามัคคีร่วมกันทำงานเป็นอย่างดียิ่ง ดังนั้น ในโอกาสนี้ ผสมในฐานะประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงขอขอบคุณคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ทุกท่าน และขอส่งกำลังใจมายังข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของสำนักงานฯ ทุกท่าน ขอให้มุ่งมั่นปฏิบัติภารกิจในความรับผิดชอบอย่างเต็มที่ 並將其转化为易于理解的中文翻译。

(นายกนง พิทัยะ)

ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สารเลขาธิการฯ สศช.

นายจักรมณฑ์ พasuกวนิช

เลขาธิการคณะกรรมการฯ สศช.

ในรอบปี 2546 ที่ผ่านมา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ปรับบทบาทการกิจของสำนักงานฯ ให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ โดยดำเนินงานตามภารกิจที่สำคัญต่าง ๆ อาทิ การวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจ สังคม และการจัดทำระบบบัญชีประชาชาติให้มีความรวดเร็วฉับไว รวมมัคระวัง รอมคอบ และมีความถูกต้อง การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่สำคัญต่าง ๆ ได้แก่ ยุทธศาสตร์การดำเนินงานที่เป็นวาระแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามนโยบายรัฐบาล ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่และยุทธศาสตร์การบริหารการจัดการโครงการลงทุน การดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล มติคณะรัฐมนตรีและงานเฉพาะกิจอื่น ๆ

นอกจากนั้นสำนักงานฯ ได้มีการพัฒนาระบบข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสร้างองค์ความรู้ภายในสำนักงานฯ และเชื่อมโยงข้อมูลข่าวสารและองค์ความรู้ต่าง ๆ กับองค์กรอื่น ๆ ทั้งภายในประเทศไทยและต่างประเทศ ดำเนินการเผยแพร่ความรู้และข่าวสารไปสู่ประชาชนกลุ่มต่าง ๆ จัดทำรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย และรายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และนโยบายรัฐบาลเผยแพร่สาธารณะในการประชุมประจำปี 2546 ของสำนักงานฯ รวมทั้งการดำเนินงานตามภารกิจพิเศษอื่น ๆ

สำหรับการดำเนินงานในปี 2547 สำนักงานฯ ได้พิจารณาเห็นสมควรให้มีการปรับเปลี่ยนบทบาทใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และสอดคล้องกับการบริหารราชการในระบบใหม่ของรัฐบาลที่ทุกส่วนราชการต้องมีการพัฒนาการปฏิบัติราชการตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติการว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ซึ่งสำนักงานฯ ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และมีการปรับปรุงระบบการบริหารงาน โดยมีกระบวนการการทำงานที่เป็นบูรณาการทุกมิติ

จากการดำเนินงานที่ผ่านมาในรอบปี 2546 สามารถกล่าวได้ว่าประสบความสำเร็จอย่างดีเยี่ยม ผสมผสานความร่วมมือของบุคคลท่านประชานและคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกท่าน ที่ได้กรุณายิ่งให้ความเห็น และให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งขอขอบคุณข้าราชการและเจ้าหน้าที่ทุกท่านที่ได้ทุ่มเทแรงกายแรงใจร่วมกับปฎิบัติงานอย่างสมัครสมานสามัคคี ส่งผลให้ภารกิจต่าง ๆ ของสำนักงานฯ สำเร็จลุล่วงอย่างดีเยี่ยม ก่อให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชน และความเจริญก้าวหน้าของประเทศไทยอย่างยั่งยืนตลอดไป

(นายจักรมณฑ์ พasuกวนิช)

เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ณ เดือนมกราคม 2547)

นายริทอง พิชัย
ประวานกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคม

นายพันธ์ สินะเสถียร
กรรมการ

นายประเวศ วงศ์
กรรมการ

นายพforkun อิศรเสนา ณ อยุธยา
กรรมการ

นายเกkhun สนองวงศ์ ณ อยุธยา
กรรมการ

นายโนสิต บันนapeayamrachay
กรรมการ

นางจุก วิจตรวาทการ
กรรมการ

นายกฤชณพงศ์ กิรตีกอร์
กรรมการ

นายนิพนธ์ พ่วงศักดิ์
กรรมการ

นายประสิกธ์ โนว์โลเกูล
กรรมการ

นายสีมา สีเนียบันท์
เลขานุการคณะกรรมการข้าราชการ
พลเรือน

นายวุฒิพันธุ์ วิชัยรัตน์
ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ

นายคิรตี้เตม สวัสดิ์พานิชย์
ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

น.ร.ว.ปรีดิยาธร เทวกุล
ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย

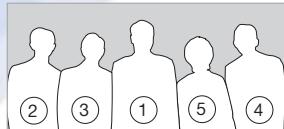

นายจักรบุนท์ พากุวนิช
เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

พู้บเริหาร สคธ.

(ณ เดือนมกราคม 2547)

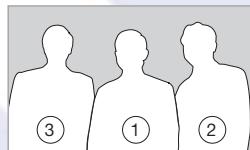
สายงานด้านข้อมูลและนโยบายมหาวิทยาลัย

1. นายจักรมงคล พากุวนิช
เลขานุการฯ
2. นายอาทิตย์ เติมพิทยาไพสูร
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
3. นายนุญทิว ตันติลิรະ
ผู้อำนวยการสำนักนักวิชาชีวประชารัฐ
4. นายประเมธ วิมลศิริ
ผู้อำนวยการสำนักวางแผนเศรษฐกิจ
มหาวิทยาลัย
5. นางสมยพร คล่องวัฒนกิจ
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและ
แผน 9 ชช.

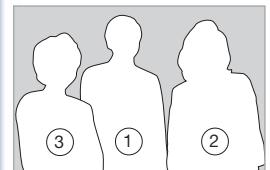
สายงานด้านการพัฒนาพื้นที่

1. นายสมเจตน์ เตรคุป
รองเลขานุการฯ
2. นายอุทธิค ขาวเรือง
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
3. นาย Jarvis เจริญพานิช
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาพื้นที่

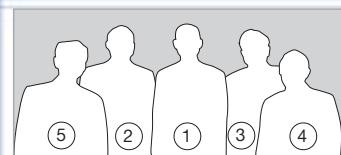

สายงานด้านประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา

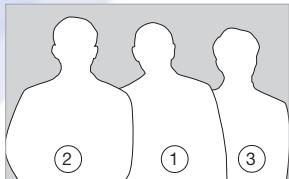
1. นายสันติ บางอ้อ
รองเลขานุการฯ
2. นางจุฑามาศ บาระมีชัย
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
3. นางสาวพรพิมล วรดิลก
ผู้อำนวยการสำนักประเมินผล
และเผยแพร่การพัฒนา

สายงานด้านการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาค

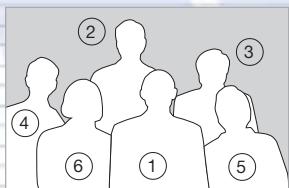

1. นายโภมล ขอบขึ้นชม
รองเลขานุการฯ
2. นายสุรพันธุ์ จุ่นพิจารณ์
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมภาคเหนือ
3. นายเกรียงไกร บุญโยธิน
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมภาคใต้
4. นายเดชา วนิชวโรตม์
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
5. นายเกียรติศักดิ์ มัธยามงคล
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมภาคกลาง

สายงานด้านวิเคราะห์โครงการลงทุนภาคธุรกิจ

1. นายวิชญุ พูลสุข
รองเลขานุการฯ
2. นายสุรันนท์ วงศิริย์กุล
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
3. นายสุวัฒน์ วานิสุนทร
ผู้อำนวยการสำนักวิเคราะห์
โครงการลงทุนภาคธุรกิจ

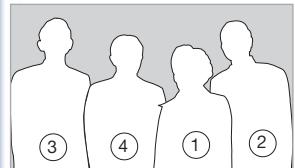

1. นายบุญยงค์ เวชมนีศรี
รองเลขานุการฯ
2. นายกิตติศักดิ์ สินธุวนิช
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและ
แผนงาน
3. นายสมบัติ ชุตินันท์
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและ
แผนงาน
4. นายวิทิต รัชชาตະนันท์
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนา
เศรษฐกิจชุมชนและการกระจาย
รายได้
5. นางสุวรรณี คำมั่น
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนา
สังคมและคุณภาพชีวิต
6. นางเพ็ญญา อ่อนชิต
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย
และแผน ๙ ชช.

สายงานด้านสังคมและคุณภาพชีวิต เศรษฐกิจชุมชนและการกระจายรายได้

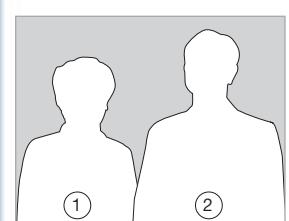

สายงานด้านพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน และ^๑
กรรพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี^๒

1. นางสาววิไลพร ลิ่วเกษมศานต์
รองเลขานุการฯ
2. นายปณิธาน ยามวินิจ
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน
3. นายธนาธิพ พระออม
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนา
ขีดความสามารถในการแข่งขัน
ทางเศรษฐกิจ
4. นายพงษ์พิลีภูร วิเศษกุล
ผู้อำนวยการสำนักวางแผน
ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม
วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

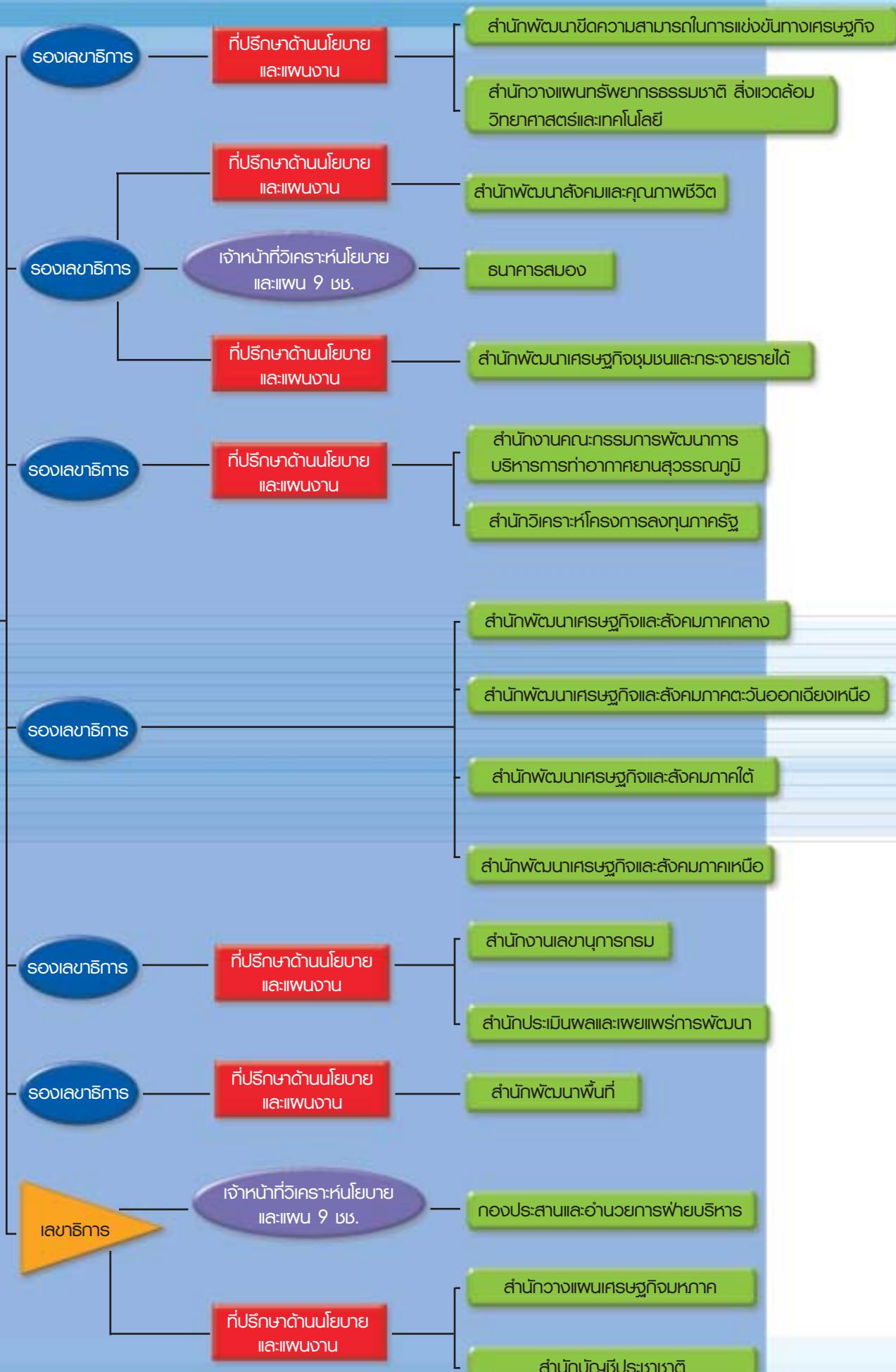
สำนักงานเลขานุการสถาบันปรึกษาเครือข่ายกิจกรรมสังคมแห่งชาติ

1. นางสาวพรรณราย ชัยธนกิจ
รองเลขานุการฯ
2. นายสถาพร วชิรโรจน์
เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย
และแผน ๙ ชช.

การแบ่งส่วนราชการของ สคบ.

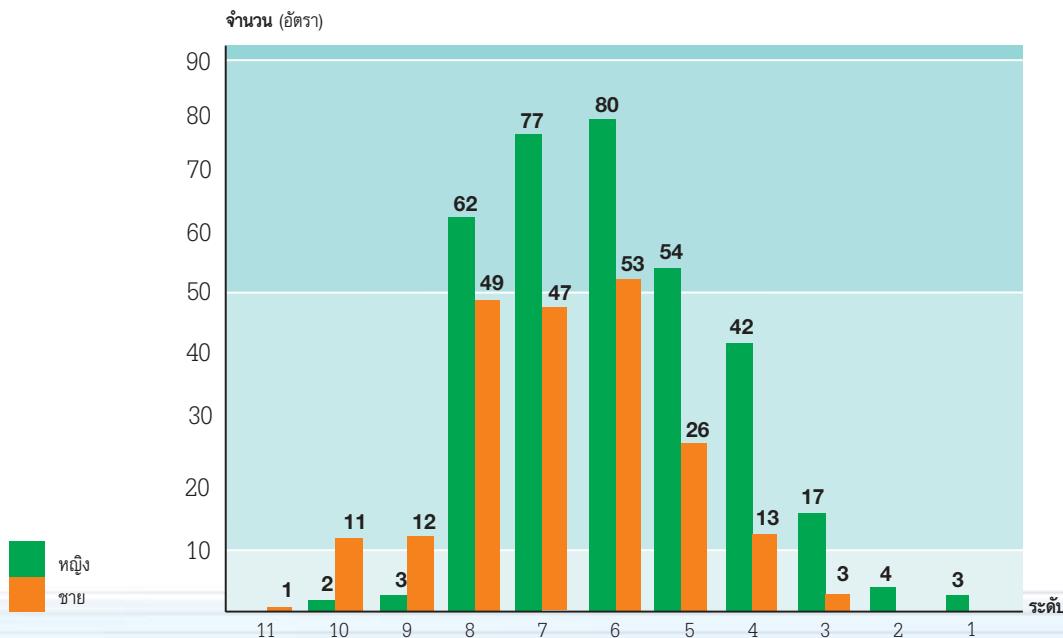

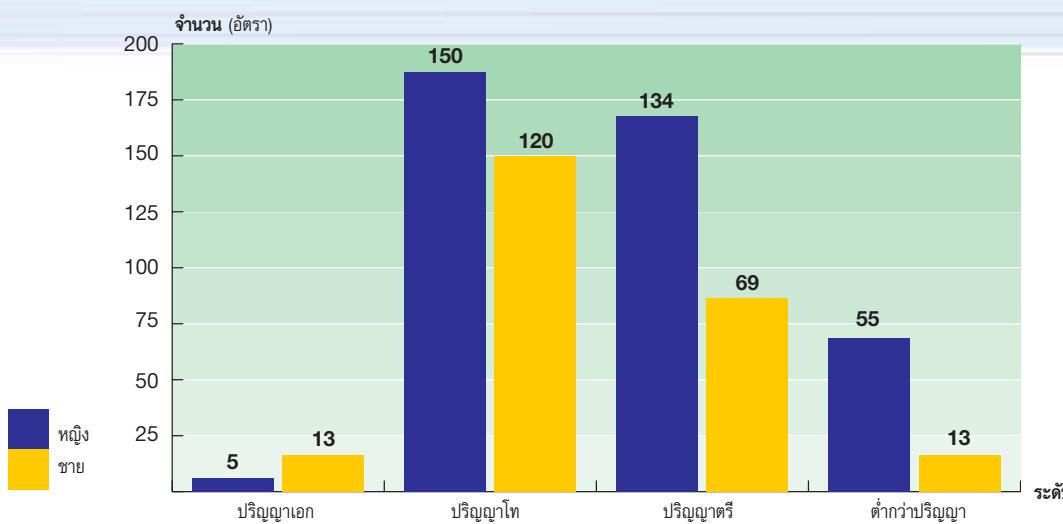
อัตรากำลังเจ้าหน้าที่

(ณ 1 ธันวาคม 2546)

จำนวนข้าราชการพลเรือนสามัญจำแนกตามระดับ

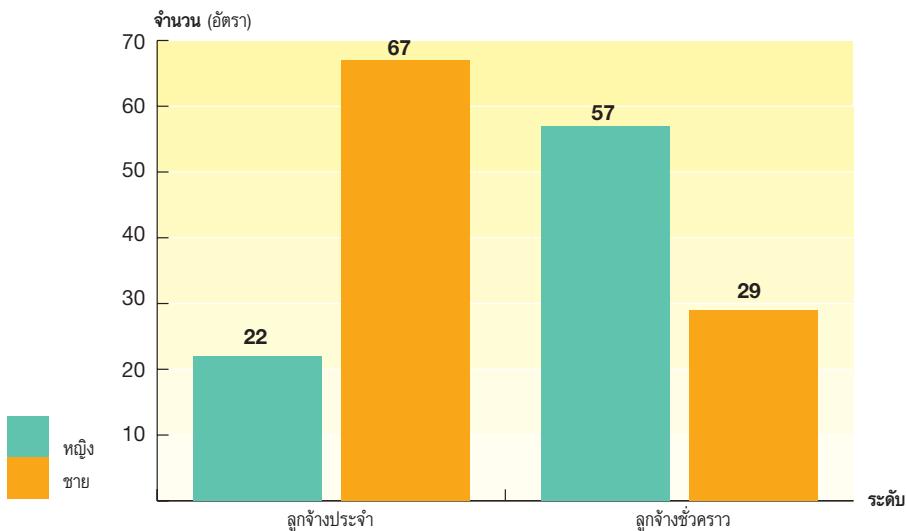

จำนวนข้าราชการพลเรือนสามัญจำแนกตามวุฒิการศึกษา

จำนวนข้าราชการพลเรือนสามัญจำแนกตามวุฒิการศึกษา	พนักงาน	ช่าง	รวม	ร้อยละ
ปริญญาเอก	5	13	18	3.2
ปริญญาโท	150	120	270	48.3
ปริญญาตรี	134	69	203	36.3
ต่ำกว่าปริญญาตรี	55	13	68	12.2
รวม	344	215	559	100.0

จำนวนลูกจ้าง

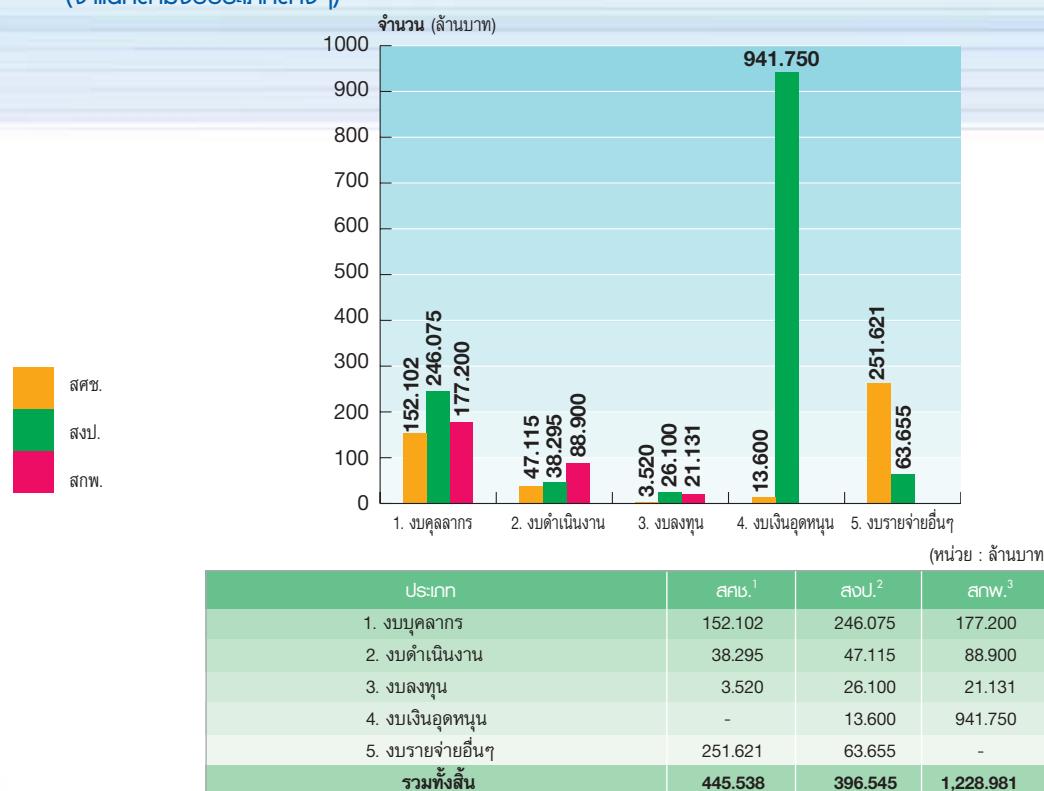
จำนวนลูกจ้าง	หางาน	ขาย	รวม	ร้อยละ
ลูกจ้างประจำ	22	67	89	50.9
ลูกจ้างชั่วคราว	57	29	86	49.1
รวม	79	96	175	100.0

งบประมาณรายจ่ายประจำปี

งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2547 เทียบกับปี 2546 (จำแนกตามงบประเภทต่างๆ)

งบประมาณรายจ่ายประจำปี 2547 เปรียบเทียบ 3 หน่วยงานกลาง
(จำแนกตามงบประเภทต่างๆ)

หมายเหตุ :
 1. สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
 2. สำนักงบประมาณ
 3. สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน

1 สศบ. ก้าวสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้

- 1 การปรับตัวเพื่อก้าวสู่บทบาทใหม่ของ สศบ.
- 2 การพัฒนาข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สศบ.
ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง
- 3 การสร้างความรู้ ความเข้าใจสู่สาธารณะ

1 การปรับตัวเพื่อก้าวสู่บทบาทใหม่ของ สคช.

นับตั้งแต่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สคช.) หรือเป็นที่รู้จักกันโดยทั่วไปว่า “สภาพัฒน์” หรือ “สภาพัฒนาฯ” ได้สถาปนาขึ้นมาเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2493 ภายใต้ชื่อว่า “สภาพเศรษฐกิจแห่งชาติ” นั้น บทบาทของ สคช. ในช่วงเวลาแรกคือ การทำหน้าที่เสนอความเห็นให้คำแนะนำตลอดจนข้อชี้แจงต่อรัฐบาลในเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจของประเทศไทย จนกระทั่งถึงปี 2502 ก็เข้าสู่ช่วงเวลาที่สองที่ สคช. ได้ปรับเปลี่ยนบทบาทใหม่ตามข้อเสนอแนะของธนาคารโลก คือ เป็นหน่วยงานกลางของรัฐแห่งแรกที่ทำหน้าที่ในการวางแผนพัฒนาประเทศเป็นการเฉพาะ ซึ่งทำให้ สคช. ได้ปรับโครงสร้างการทำงานให้เหมาะสมกับบทบาทที่เปลี่ยนไป พร้อมเปลี่ยนชื่อสำนักงานฯ เป็น “สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ”

ต่อมาในปี 2515 สคช. ได้ก้าวเข้าสู่ช่วงเวลาที่สามแห่งการเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง โดยได้ปรับเปลี่ยนบทบาทจากที่เคยให้ความสำคัญเฉพาะการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจ มาให้ความสำคัญกับการวางแผนพัฒนาสังคมควบคู่กันไปด้วย ทั้งยังเปลี่ยนชื่อของหน่วยงานเป็นครั้งที่สามว่า “สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ซึ่งชื่อดังกล่าวเนี้ยบคงใช้มาจนปัจจุบัน และยังคงอยู่ภายใต้สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีมาโดยตลอด

ส่วนในรอบปี 2546 นี้ ถือได้ว่าเป็นรอยต่อแห่งการเปลี่ยนแปลงเพื่อก้าวสู่ช่วงเวลาที่สี่ ซึ่ง สคช. จะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาทของ สคช. ขนาดใหญ่ ภายใต้วิสัยทัศน์ใหม่คือ

ວິສัยກັດນົບຂອງ ສຄເຊ.

หน่วยงานหลักในการวางแผนฯและจัดทำยุทธศาสตร์
การพัฒนาประเทศไทยสู่ความสมดุลและยั่งยืนที่ยึด
ประโยชน์ส่วนรวม กันต่อการเปลี่ยนแปลง
และการบริหารจัดการที่ดี

ความจำเป็นและจุดหมาย

ตลอดระยะเวลา 54 ปี แห่งการสถาปนา สคช. แม้ว่า สคช. จะยังคงรักษาไว้ซึ่งความเป็นหน่วยงานกลางของรัฐ ที่ทำหน้าที่ในด้านการวางแผน การวิเคราะห์และประเมินโครงการ การประสานผลักดันแผนสู่การปฏิบัติ ตลอดจนการวิเคราะห์และคาดการณ์สถานการณ์ทางเศรษฐกิจ โดยยึดความเป็นกลางบนพื้นฐานวิชาการอย่างต่อเนื่องตลอดมา จนลุ้งผลให้ สคช. ได้รับความไว้วางใจจากรัฐบาล ภาคราชการ และภาคประชาชนด้วยดีเสมอมา แต่ทว่า ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา มีเงื่อนไขปัจจัยใหม่ๆ ที่กดดันและท้าทายให้ สคช. จำเป็นต้องปรับตัวขนานให้กลับ เพื่อให้ก้าวเท่าทันการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

อาจกล่าวได้ว่า ด้วยเงื่อนไขและปัจจัยแวดล้อมดังกล่าว ทำให้บทบาทอันโดดเด่นของ ศศช. ที่เคยทำหน้าที่วางแผนและขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในรูปแบบเดิม ไม่เหมาะสมกับยุคสมัยที่เปลี่ยนไปแล้ว ฉะนั้น ศศช. จำเป็นต้องปรับตัวเพื่อสามารถทำหน้าที่ที่สนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า และมีความโปร่งใส

ແພບກລຍຸຖ່ຽນ ສປ.ເຊ. ກັບການກ້າວສູ່ບທບາກໃໝ່

ในรอบปี 2546 สคช. จึงเริ่มวางแผนรากฐานเพื่อนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ โดยกำหนดกระบวนการในการดำเนินการไว้ 4 ขั้นตอนด้วยกันคือ การทบทวนภารกิจใหม่ (Re-Mission) ปรับกระบวนการทำงานของ สคช. (Re-Process) ปรับโครงสร้างองค์กรของ สคช. (Re-Structure) และปรับวัฒนธรรมองค์กรของ สคช. (Re-Culture) ซึ่งในปีนี้ สคช. ได้จัดตั้งคณะทำงานขึ้น 2 ชุด ได้แก่ คณะทำงานจัดทำแผนกลยุทธ์ และคณะทำงานจัดทำข้อเสนอการปฏิรูปกระบวนการดำเนินงานของ สคช. (Re-Engineering Team) เพื่อดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ให้ได้มาซึ่งแนวทางที่ สคช. จะก้าวไปตามกระบวนการ 3 ขั้นตอนแรกก่อน ได้แก่ การปรับบทบาทใหม่ของ สคช. ปรับกระบวนการทำงานใหม่ของ สคช. และปรับโครงสร้างองค์กรใหม่ของ สคช. ส่วนขั้นตอนสุดท้ายคือ การปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมองค์กรนั้น จะต้องอาศัยระยะเวลาพอสมควร เพื่อสามารถปรับเปลี่ยนทัศนคติ วัฒนธรรมและพฤติกรรมของคนในองค์กร สคช. ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่ที่สูงองค์ความทบทบาทใหม่ของ สคช. ซึ่งมุ่งสร้างสรรค์ผลงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนส่วนรวมได้ต่อไป

อย่างไรก็ตาม การที่จะได้มารื้นเรื่องแนวทางทั้ง 3 ขั้นตอนข้างต้น
ที่สามารถสนับสนุนความต้องการ
ของผู้ใช้บริการและสาธารณชน
ทั่วไปนั้น ได้ยึดหลัก “การมีส่วนร่วม”
เป็นสำคัญ โดย ศศช.
ได้เริ่มจากการระดมความคิดเห็น
จากเจ้าหน้าที่ของ ศศช. มาอย่าง
ต่อเนื่องตลอดระยะเวลา 2 ปีที่
ผ่านมา และในปี 2546 ก็ยังเปิด
โอกาสให้บุคคลภายนอกที่เป็นผู้ใช้
บริการได้เข้ามาร่วมสะท้อนความ

คิดเห็นอีกทางหนึ่งด้วย ทำให้ สคช. มีความมั่นใจว่า **บทบาทใหม่ของ สคช.** จะสามารถทำหน้าที่เป็นหน่วยงานวางแผนยุทธศาสตร์ ที่มีความเป็นกลางบนพื้นฐานความเข้มแข็งทางวิชาการ และสามารถสร้างความรู้ ความเชื่อในการพัฒนาต่อสาธารณชนได้มากขึ้น

จากทิศทางที่มีความชัดเจนขึ้นดังกล่าว ได้นำไปสู่การจัดทำแผนกลยุทธ์ของ สคช. (พ.ศ. 2547 2550) ขึ้นเป็นครั้งแรก โดยคำนึงถึงหลัก “รู้ เร็ว และระบบ” ซึ่งห้าใจของแผนกลยุทธ์นี้ คือ การให้ความสำคัญกับบทบาทใหม่ 3 ด้าน ประกอบด้วย 1) วางแผนจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยไปสู่ความสมดุลและยั่งยืนในระยะยาว รวมทั้งผลักดันยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยให้เกิดผลในทางปฏิบัติ 2) วางระบบติดตามประเมินผลที่มีประสิทธิภาพและสร้างความรู้ความเข้าใจสู่สาธารณะ ซึ่ง สคช. เชื่อว่า จะช่วยให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศไทยได้มากกว่าในอดีต และ 3) พัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นที่ยอมรับทางวิชาการ และส่งสัญญาณเตือนภัย โดย สคช. จะต้องปรับปรุงระบบการบริหารจัดการองค์กรที่ดี ปรับกระบวนการการทำงาน และการปรับโครงสร้างองค์กรให้สอดรับกับบทบาทภารกิจใหม่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความคุ้มค่า และมีความโปร่งใสต่อไป

สำหรับแนวทางตามแผนกลยุทธ์ดังกล่าวนั้น นับเป็นภารกิจสำคัญของ สคช. โดย นายจักรมณฑ์ พาสุกวนิช เลขาธิการ สคช. ได้ให้คำว่าบรรองไว้กับผู้บังคับบัญชาคือ นายสมคิด ชาตุศรีพิทักษ์ รองนายกรัฐมนตรี ว่าจะนำไปเป็นเครื่องมือและแนวทางปฏิบัติงานขององค์กร สคช. ในระยะเวลา 1 ปี นับจากวันที่ 1 ตุลาคม 2546 - วันที่ 30 กันยายน 2547 ซึ่งถือเป็นครั้งแรกของประเทศไทยที่ ริเริ่มนำระบบข้อตกลง (Public Service Agreement : PSA) มาใช้กับส่วนราชการ โดย สคช. ที่เป็นหน่วยงานของรัฐแห่งหนึ่งที่ได้ถือปฏิบัติลดลงตอบสนองต่อการบริหารราชการแบบใหม่ ซึ่งเป็นส่วนหนึ่ง ที่จะนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นในระบบราชการไทยต่อไป

บุคลากร : หัวใจสำคัญของการพัฒนา

ภายใต้ของแผนกลยุทธ์ของ สคช. (พ.ศ.2547-2550) ดังกล่าว ได้กำหนดให้ **บุคลากร** บริหารจัดการองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้และมีประสิทธิภาพสูง เป็นเนื่องไขของความสำเร็จ ของการดำเนินงานตามบทบาทและการกิจให้มีของ สคช. โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาองค์กรใน 2 เรื่อง คือ (1) การพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ มุ่งเน้นให้ความสำคัญทั้งการสร้างองค์ ความรู้ใหม่ และสังเคราะห์ข้อมูล และบริหารองค์กรความรู้ (Knowledge Management) ภายใน องค์กร และ (2) การพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรที่มีประสิทธิภาพสูง โดยเน้นการปรับขนาดองค์กรให้ เหมาะสมกับปริมาณงาน โดยนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้มากขึ้น และมีความยืดหยุ่นในระบบงาน

ทั้งนี้ในปีงบประมาณ 2546 ที่ผ่านมา ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากร สคช. เพื่อให้เป็นข้าราชการ ต้นแบบที่เป็น “คนเก่ง คนดี และมีอาชีพ” ดังนี้

สรุปผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาบุคลากรของ สศช.

ปีงบประมาณ 2546

เรื่อง/หลักสูตร	ระยะเวลา	ระดับ/จำนวน
1. การประชุมเชิงปฏิบัติการ “แนวทางการลับเปลี่ยน หมุนเวียน (Rotation) เพื่อพัฒนาศักยภาพของ เจ้าหน้าที่”	24-25 มค. 45	ระดับ 6-10 จำนวน 40 คน
2. การลัมมนาเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “Executive Team Building Workshop”	7-9 มีค. 46	ระดับ 9-11 จำนวน 29 คน
3. การประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง “การจัดวางระบบ ควบคุมภายใน”	ครั้งที่ 1: 9 เม.ย. 46 ครั้งที่ 2: 13 มิ.ย. 46	ระดับ 3-9 จำนวน 100 คน
4. การลัมมนาเชิงปฏิบัติการหลักสูตร “ผู้บริหารการ เปลี่ยนแปลง” (The Managerial Grid)	ครั้งที่ 1: 2-6 ก.ค. 46 ครั้งที่ 2: 6-10 ส.ค. 46	ระดับ 8 จำนวน 60 คน
5. การฝึกอบรมหลักสูตร “การพัฒนาสมรรถนะ เปื้องตันสำหรับนักบริหาร”	ครั้งที่ 1: 2-24 ก.ค. 46 ครั้งที่ 2: 1-25 ส.ค. 46	ระดับ 5 จำนวน 97 คน
6. การส่งข้าราชการเข้ารับการฝึกอบรม/ลัมมนา หลักสูตรภายนอกประเทศ	1 ต.ค. 45-30 ก.ย. 46	ระดับ 3-8 จำนวน 93 คน
7. การส่งข้าราชการเข้ารับการฝึกอบรม/ลัมมนา ต่างประเทศ	1 ต.ค. 45-30 ก.ย. 46	ระดับ 3-8 จำนวน 32 คน
8. การส่งข้าราชการศึกษาต่อต่างประเทศ และในประเทศ	1 ต.ค. 45-30 ก.ย. 46	ระดับ 3-8 จำนวน 8 คน

รวมจำนวนข้าราชการที่ได้รับการพัฒนาทั้งสิ้น 459 คน คิดเป็นร้อยละ 82.11 ของจำนวน ข้าราชการ ทั้งหมดของ สศช. (559 คน)

2 การพัฒนาข้อมูลและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของ สคช. ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง

SECTOR	1978	1979	1980	1981	1982	1983
Agriculture	35,201	38,008	41,205	40,903	41,002	41,700
Manufacturing	602	607	609	728	728	728
Total	35,803	38,615	41,814	41,611	41,710	42,428
ELECTRICITY AND WATER SUPPLY	34,302	37,018	40,320	44,901	47,018	47,700
POSTAL COMMUNICATIONS AND CABLE-TV	177,602	174,708	173,618	167,700	167,700	167,700
TRANSPORTATION AND TRADE	1,050	1,050	1,050	1,050	1,050	1,050
SHIPPING, AIRCRAFT AND REAL ESTATE	1,050	1,050	1,050	1,050	1,050	1,050
CITIZENSHIP OF STATE LAND	8,019	7,406	8,100	8,100	8,100	8,100
PUBLIC ADMINISTRATION AND DEFENCE	22,068	24,245	26,720	26,720	26,720	26,720
SERVICES	46,231	46,077	46,077	46,077	46,077	46,077
TOTAL	270,320	284,127	318,320			

TABLE 7: GROSS CAPITAL STOCK OF PUBLIC SECTOR AT F

SECTOR	1978	1979	1980
Agriculture	98	106	112
Manufacturing	17	18	14
Total	115	124	126

TABLE 8: ANNUAL EXPENDITURE

การพัฒนาระบบข้อมูลและเครื่องขี้วัด รวมทั้งการพัฒนาระบบทekโนโลยีสารสนเทศของ สคช. นับเป็นบทบาทและการหน้าที่ที่มีความสำคัญอันดับสูงของ การพัฒนาองค์กรที่กำหนดไว้ในแผนกลยุทธ์ของ สคช. และจะเป็นก้าวสำคัญของการพัฒนาองค์กรไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ เป็นศูนย์บริการข้อมูล ทั้งยังสามารถ เชื่อมโยงข้อมูล ข่าวสารภายในและภายนอก สคช. เพื่อสนับสนุนการวางแผนและ กำหนดนโยบายพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืนได้ในอนาคต โดย มีการกิจสำคัญที่ สคช. ได้ดำเนินการในรอบปี 2546 ดังนี้

บัญชีประชาธิ : นำการพัฒนาไปสู่ศูนย์กลางข้อมูล

การจัดทำบัญชีประชาชาติ เป็นภารกิจหลักอย่างหนึ่งของ สศช. ที่ได้จัดทำมาอย่างต่อเนื่อง ยาวนานนับตั้งแต่ปี 2493 เป็นต้นมา และโดยที่บัญชีประชาชาติเป็นข้อมูลที่สำคัญยิ่งสำหรับใช้เป็นเครื่องมือในการวางแผน กำหนดนโยบาย วิเคราะห์ ติดตามประเมินผล เป็นเครื่องชี้วัดและตีอันดับทางเศรษฐกิจ ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำบัญชีประชาชาติสามารถสนองตอบต่ออุทธาสวัตร์การพัฒนาระบบข้อมูลและตัวชี้วัด และเป็นระบบข้อมูลหลักทางด้านเศรษฐกิจของประเทศไทยที่มีการพัฒนาคุณภาพอยู่ตลอดเวลา สศช. จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาให้ได้มาตรฐานสากลทัดเทียมนานาชาติ โดยมุ่งเน้นคุณสมบัติของระบบข้อมูลที่ดี คือ ถูกต้อง รวดเร็ว มีมาตรฐานและน่าเชื่อถือ งานพัฒนาระบบข้อมูลบัญชีประชาชาติที่จะดำเนินการในระหว่างปี พ.ศ. 2547-2550 ที่สำคัญมีดังนี้

1. งานพัฒนาระบบบัญชีประชาชาติสู่มาตรฐานสากล สศช. ได้พัฒนาระบบงานการจัดทำบัญชีประชาชาติให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา โดยปรับวิธีการจัดทำใหม่ให้สามารถก้าวเข้าสู่ระบบมาตรฐานขององค์กรสหประชาชาติล่าสุด คือ มาตรฐานบัญชีประชาชาติปี พ.ศ. 1993 ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จภายในปี พ.ศ. 2551 บัญชีประชาชาติตามระบบใหม่นี้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ด้านต่าง ๆ ได้อย่างกว้างขวาง ลึกซึ้ง และเป็นระบบยิ่งขึ้น

บัญชีประชาชาติตามระบบใหม่นี้ 乃จากจะแสดงข้อมูลธุรกรรมทางเศรษฐกิจแล้ว ยังแสดงข้อมูลความมั่งคั่งของประเทศไทย รวมทั้งการเชื่อมโยงเศรษฐกิจในประเทศกับต่างประเทศ โดยจำแนกโครงสร้างเศรษฐกิจออกเป็น 6 สถาบันที่ถือว่าเป็นหน่วยทางเศรษฐกิจคือ (1) สถาบันธุรกิจที่มีใช้การเงิน (2) สถาบันธุรกิจการเงิน (3) สถาบันรัฐบาล (4) สถาบันครัวเรือน (5) สถาบันไม่แสวงหากำไรที่ให้บริการครัวเรือน และ (6) ภาคต่างประเทศ ซึ่งข้อดีของระบบบัญชีประชาชาติของประเทศไทยที่จะพัฒนาขึ้นมาใหม่จะแสดงภาพรวมของเศรษฐกิจทั้งระบบ และบัญชีแยกรายสถาบัน เรียงลำดับตั้งแต่บัญชีการผลิต บัญชีรายได้รายจ่าย บัญชีทุน และบัญชีงบดุล โดยมีความเชื่อมโยงต่อเนื่องกันอย่างเป็นระบบ

ผลที่คาดว่าจะได้คือ จะสามารถสร้างองค์ความรู้ใหม่ในเชิงลึกให้แก่ผู้ใช้ข้อมูลได้มากขึ้น โดยจะเห็นที่มาของรายได้ประชาชาติว่าถูกสร้างขึ้นจากสถาบันใด และใครเป็นผู้ได้รับผลประโยชน์จากรายได้นั้น และสุดท้ายให้ครอคผู้ถือครองความมั่งคั่งในทรัพย์สินอันเป็นผลจากการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศอย่างแท้จริง

2. งานประมวลผลผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศรายไตรมาส (Quarterly GDP) ให้เร็วขึ้น อีก 1 ลัปดาห์ สถิติผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศรายไตรมาส หรือ QGDP เป็นเครื่องชี้วัดภาวะเศรษฐกิจระยะลั้นที่มีความสำคัญยิ่ง และเป็นเครื่องมือหลักในการตีอันภัยทางเศรษฐกิจของประเทศไทย ได้พัฒนา QGDP ตามมาตรฐานสากล และเผยแพร่สู่สาธารณะมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 โดยจัดให้มีการแสดงข่าวและเผยแพร่ข้อมูล QGDP ทุกวันจันทร์ที่ 3 ของเดือนสุดท้ายของไตรมาสตัวไป และมีมาตรฐานการเผยแพร่ที่โปร่งใส ตรงต่อเวลา และผู้ใช้สามารถเข้าถึงข้อมูลอย่างเท่าเทียมกัน และพร้อมกันทุกสื่อในเวลาเดียวกันทั้งการแสดงสดต่อสื่อมวลชน การถ่ายทอดสดผ่านอินเทอร์เน็ต (Live Internet Broadcasting) การเผยแพร่ในรูปเอกสาร และสื่ออินเทอร์เน็ตอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นช่องทางให้ สคช. เป็นที่รู้จักแพร่หลายไม่เฉพาะแต่เพียงในประเทศ ยังเผยแพร่ออกไปสู่ต่างประเทศอีกด้วย

QGDP ถือเป็นผลงานชั้นสำคัญของ สคช. ที่เป็นที่ยอมรับของสาธารณะทั้งภายในและต่างประเทศ และเป็นความภาคภูมิใจขององค์กร โดยเป็นหนึ่งใน 55 ประเทศทั่วโลกที่ผ่านเกณฑ์ มาตรฐานการเผยแพร่ข้อมูลระดับสูง (Special Data Dissemination Standard: SDDS) ของ กองทุนการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งนักลงทุนและนักวิเคราะห์ทั้งในและต่างประเทศสามารถเรียกใช้ ผ่านเว็บไซต์ของ IMF และเชื่อมโยงสู่เว็บไซต์ของ สคช. ได้โดยตรง

ตั้งแต่เดือนมีนาคม พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป สคช. จะเร่งพัฒนาบัญชีประชาชาติให้มี ประสิทธิภาพสูงขึ้นอีก เพื่อให้สอดรับกับยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบข้อมูลและเครื่องชี้วัดด้านเศรษฐกิจและสังคม อันเป็นงานเชิงรุกของสำนักงานฯ โดยปรับกำหนดระยะเวลาการเผยแพร่ QGDP ให้เร็วขึ้นอีก 1 ลัปดาห์ โดยให้มีการแสดงข่าวและเผยแพร่ QGDP ของไตรมาสอ้างอิง ทุกวันจันทร์ที่ 2 ของเดือนสุดท้ายของไตรมาสตัวไป เพื่อตอบสนองต่อการปรับบทบาทของ สคช. ให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของการดำเนินนโยบายของรัฐบาลและการเปลี่ยนแปลงของโลก ทำให้ประเทศไทย ได้รับการปรับลำดับความเร็วในการเผยแพร่ QGDP จากลำดับที่ 30 ในปัจจุบัน เป็นลำดับที่ 21 จาก 55 ประเทศสมาชิกของ SDDS เพื่อให้นักวิเคราะห์ วางแผน นักลงทุนหรือผู้สนใจทั่วโลก สามารถใช้เป็นเครื่องมือในการตัดสินใจด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องได้รวดเร็วขึ้น และสร้างความได้เปรียบ ในเวทีโลก ตลอดจนแสดงให้เห็นความก้าวหน้าของระบบบัญชีประชาชาติด้วยมาตรฐานชาติ และสร้างความมั่นใจของประชาชนต่อระบบตีอันภัยทางเศรษฐกิจของประเทศไทย

3. งานจัดทำ GPP แบบเร่งด่วน (Fast Track Estimation) เพื่อสนับสนุนการบริหารงานแบบบูรณาการของผู้ว่าราชการจังหวัด (ผู้ว่าราชการจังหวัด CEO) ผลิตภัณฑ์จังหวัด หรือ Gross Provincial Products (GPP) ถือเป็นข้อมูลและดัชนีชี้วัดประสิทธิภาพและความสำเร็จของการบริหารงานของผู้ว่า CEO โดยได้กำหนดไว้เป็นเกณฑ์ชี้วัดหลัก (Key Performance Indicator: KPI) ของยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดและยุทธศาสตร์จังหวัด

ปัจจุบัน สคช. เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำ GPP ทั้ง 76 จังหวัด ดำเนินการโดยวิธีการทางอ้อม เนื่องจากเป็นหน่วยงานส่วนกลางจึงไม่สามารถจัดเก็บข้อมูลการผลิตในแต่ละจังหวัดโดยตรง จำเป็นต้องรอข้อมูลพื้นฐานจากหน่วยงานระดับกระทรวง ทบวง กรมต่าง ๆ ที่รวบรวมมาจากหน่วยงานในระดับพื้นที่อีกต่อหนึ่ง และยังต้องใช้วิธีการทางอ้อมกระจาย GDP ระดับประเทศออกเป็นรายจังหวัด (Top Down) ทำให้การรายงานผลลัพธ์ประมาณ 2 ปี อย่างไรก็ตาม วิธีการจัดทำและความเร็วในการเผยแพร่ยังได้มาตรฐานเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศอื่นๆ บางประเทศที่มีระดับการพัฒนาสูงกว่า

เพื่อสนับสนุนนโยบายการบริหารงานแบบบูรณาการของผู้ว่าราชการจังหวัด โดยที่ผู้ว่า CEO จำเป็นจะต้องมีความรู้ และเข้าใจระบบเศรษฐกิจของจังหวัด สามารถติดตามและกำกับดูแลการเปลี่ยนแปลงภาวะเศรษฐกิจในพื้นที่ และใช้เป็นข้อมูลหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์พัฒนาจังหวัด รวมทั้งนักบริหารเศรษฐกิจจากการคลังระดับจังหวัด (CFO) ที่จะช่วยสนับสนุนแผนการคลังที่สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจในแต่ละปี ศศช. จึงได้กำหนดแนวทางพัฒนาการจัดทำ GPP แบบเร่งด่วน จากเดิมที่มีความล่าช้าประมาณ 2 ปี เป็นล่าช้าไม่เกิน 6 เดือน โดยกำหนดเป็นมาตราการทั้งระยะสั้นและระยะยาว

ในระยะสั้น ศศช. จะประมาณการ GPP ด้วยวิธีเร่งด่วน เมื่อ ศศช. รายงาน QGDP ครบ 4 ไตรมาส จะสามารถใช้ค่าผลรวมทั้งปีเป็นค่าฐาน ในการประมาณ GPP แบบเร่งด่วน ร่วมกับข้อมูลเครื่องชี้นำรายจังหวัด (Leading indicators) ที่สำคัญ 8 สาขางлав ประกอบด้วย การผลิต การบริโภค การลงทุน การค้าระหว่างประเทศและการค้าชายแดน การเงิน การคลัง ระดับราคา และการจ้างงาน ซึ่งในปี พ.ศ. 2546 ศศช. ได้ประสานและให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่ CFO ใน 10 จังหวัดนำร่อง คือ ลำปาง, พิษณุโลก, สุรินทร์, ศรีสะเกษ, ชัยนาท, อ่างทอง, กฎเกี้ยว, พังงา, นราธิวาส และปัตตานี ดำเนินการรวบรวมข้อมูลดังกล่าวเป็นรายเดือน และจะขยายให้ครบ 76 จังหวัดในปี พ.ศ. 2547 เพื่อนำมาใช้ในการประมาณการ GPP โดยวิธีนี้จะทำให้ ศศช. สามารถรายงานข้อมูลทุกจังหวัดได้ภายในเวลาไม่เกิน 6 เดือนหลังสิ้นปีอ้างอิงไปแล้ว

ในระยะยาว ศศช. จะสนับสนุนให้จังหวัดจัดทำ GPP ด้วยตนเอง โดยในปี พ.ศ. 2547 เป็นต้นไป ศศช. จะเริ่มให้การสนับสนุนทางวิชาการแก่บุคลากรของทุกจังหวัดให้สามารถจัดทำ GPP ด้วยตนเอง โดยเปลี่ยนจากวิธี Top Down เป็น Bottom Up ซึ่งเป็นวิธีการที่แสดงให้เห็นภาพรวมและรายละเอียดโครงสร้างการผลิตได้ทุกระดับ และละเอียดทั้งหมดทุกการผลิตและระดับราคา ตลอดจนรายได้ต่อหัวที่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงในพื้นที่ โดย ศศช. จะปรับบทบาทจากผู้จัดทำ GPP เป็นผู้สนับสนุนทางวิชาการ ตรวจสอบผล และประสานการพัฒนาข้อมูล ทั้งนี้ จังหวัดที่มีความพร้อมสามารถเริ่มดำเนินการได้ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2548 เป็นต้นไป

ตารางการเผยแพร่ข้อมูลบัญชีประชาธิรัฐ ของ ศศช.

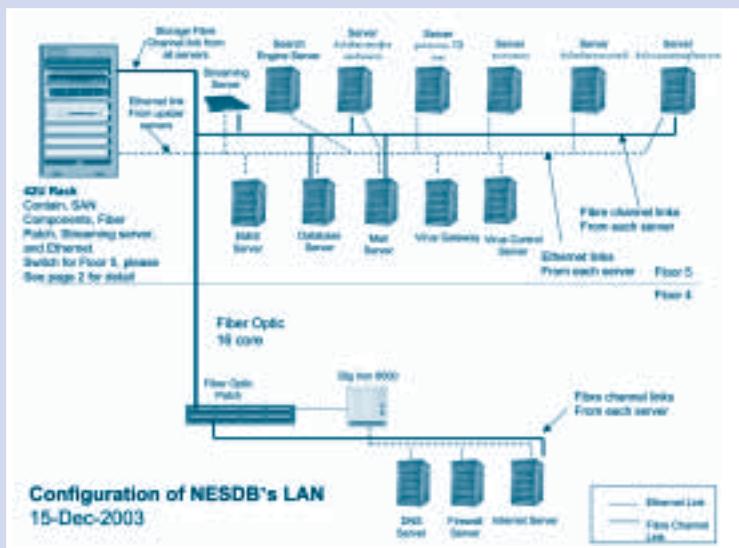
QGDP	วันจันทร์ ลัปดาห์ที่ 2 ของเดือนลิ้นสุด ไตรมาสต่อไป
รายได้ประชาธิรัฐปี (ด้านผลผลิตและด้านรายจ่าย)	วันจันทร์ ลัปดาห์ที่ 2 ของเดือนธันวาคม ในปีถัดไป
รายได้ประชาธิรัฐปี (ด้านรายได้)	ประมาณ 1 เดือนหลังเผยแพร่รายได้ ประชาธิรัฐปี ด้านผลผลิตและด้านรายจ่าย
GPP แบบเร่งด่วน	เดือนมิถุนายนถัดจากปีอ้างอิง

การพัฒนาระบบทekโนโลยีสารสนเทศของ สคช. สู่ความก้าวสเมย

สคช.เป็นหน่วยงานวางแผนระดับชาติที่เปรียบเสมือนเป็นขุมปัญญาการวางแผนทางด้านเศรษฐกิจและลังคอมของประเทศไทย จึงมีความต้องการเทคโนโลยีสารสนเทศที่ดีที่สุด ที่สามารถตอบสนองต่อการพัฒนาองค์กรไปสู่การเป็นองค์กรแห่งองค์ความรู้ (Knowledge Based Organization) โดยรวมถึงการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ ICT เข้ามาใช้เป็นเครื่องมือสนับสนุนในการปรับปรุงประสิทธิภาพ การปฏิบัติงานครั้งใหญ่ขององค์กร ทั้งนี้ ICT จะเป็นเครื่องมือที่ใช้เชื่อมโยงข้อมูล ข่าวสาร และองค์ความรู้ต่างๆ ภายใน สคช. และระหว่าง สคช. กับองค์กรอื่น ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

การสร้างความเข้มแข็งองค์กรกับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ที่ก้าวสเมย

สคช.ได้พัฒนาและปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศของสำนักงานทั้งในส่วนของระบบ Hardware และระบบ Software โดยเฉพาะระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์อย่างต่อเนื่องตลอดมาันับตั้งแต่เริ่มมีการปรับปรุงครั้งใหญ่เมื่อปี 2543 ทั้งนี้ เพื่อให้สามารถรองรับความต้องการการใช้งาน ของระบบที่เพิ่มสูงขึ้นทุกวัน โดยในปีงบประมาณ 2546 ได้มีการติดตั้งระบบ Hardware บนระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพิ่มขึ้นหลายส่วน เช่น อุปกรณ์ **Web Caching** เพื่อช่วยเพิ่มความเร็วในการเรียกใช้งานจากเว็บของเจ้าหน้าที่ในองค์กรไปยังระบบเครือข่าย Internet เนื่องจาก สคช.เล็งเห็นถึงความสำคัญในการใช้คอมพิวเตอร์เป็นกุญแจเปิดสู่โลกภายนอกในการค้นคว้าหาความรู้และ ข้อมูลข่าวสารจากทุกสารทิศทั่วโลก และมีการติดตั้งอุปกรณ์ **Traffic Shaping** และ โปรแกรม **Web/Email Filter** เพื่อช่วยในการควบคุมปริมาณและชนิดของข้อมูลที่ส่งผ่านทั้งขาเข้าและขาออก โดยสามารถกำหนดลำดับความสำคัญ (Priority) และกำหนดปริมาณการส่งผ่านข้อมูลสูงสุดของ ข้อมูลแต่ละชนิดได้ (Guarantee Bandwidth)

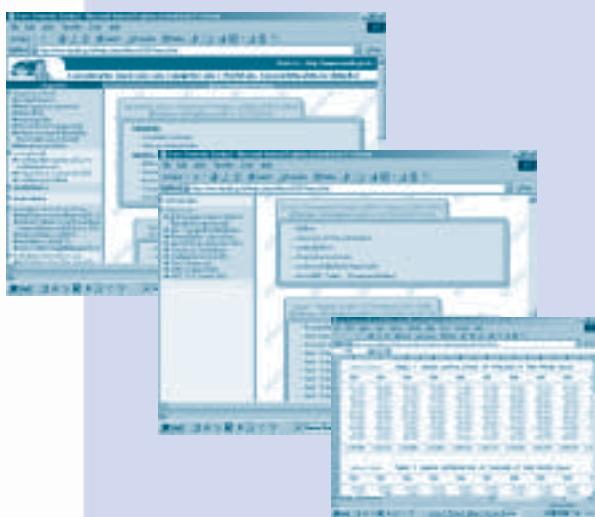

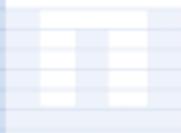
นอกจากนี้ สศช.ได้พยายามผลักดันมาตรการและสนับสนุนงบประมาณจำนวนมาก ที่จะพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ของสำนักงานให้ก้าวทันกับเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการดำเนินการจัดทำและเตรียมความพร้อมด้านพื้นที่สำหรับจัดเก็บและรองรับปริมาณข้อมูลที่จะเพิ่มขึ้นในอนาคตโดยจะทำการติดตั้งระบบจัดเก็บและสำรองข้อมูลในระบบเครือข่าย หรือ **Storage Area Network (SAN)** ขนาดความจุไม่น้อยกว่า 1000 GB ซึ่งระบบดังกล่าวเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการจัดเก็บข้อมูลกลางของพื้นที่สำนักงาน นอกจากนี้ จะได้จัดสรรเครื่องคอมพิวเตอร์ลูกข่าย (Workstation) และอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ที่เพียงพอต่อการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ โดยจะพยายามจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ให้ไปสู่สัดส่วนของเจ้าหน้าที่ของสศช. ต่อเครื่องคอมพิวเตอร์ที่ 1 : 1

การพัฒนาระบบฐานข้อมูล

สำหรับระบบข้อมูลซึ่งเป็นส่วนสำคัญสูงสุดต่อหน่วยงานด้านวางแผนที่จำเป็นต้องใช้ข้อมูลจำนวนมากจากหลายหน่วยงาน สศช. ได้จัดทำโครงการพัฒนาระบบฐานข้อมูลภายในสำนักงานอย่างมีมาตรฐานและประสิทธิภาพสูงอย่างต่อเนื่องเสมอมา โดยในรอบปี 2546 ที่ผ่านมา ได้พัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สำคัญเพิ่มเติมจากระบบฐานข้อมูลที่มีอยู่แล้ว อีกจำนวน 7 ฐาน ได้แก่

1. การพัฒนาระบบจัดการข้อมูลเพื่อการจัดทำบัญชีเศรษฐกิจเงินทุนรายได้รวมระยะ 2
2. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลงานบริหารและธุรการ
3. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านความยากจน
4. การรวบรวมฐานข้อมูลวัตถุดิบและต้นทุนการผลิตสินค้าในระบบเศรษฐกิจ
5. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเศรษฐกิจและลังคมรายเดือน/ไตรมาส ของสำนักพัฒนาเศรษฐกิจและลังคมภาค ทั้ง 4 ภาค
6. การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาภาคการผลิตและบริการ
7. การพัฒนาระบบฐานข้อมูลจากแหล่งข้อมูลพื้นฐานเข้าสู่ระบบประมวลผลอัตโนมัติของ GDP รายไตรมาส

การพัฒนาระบบเผยแพร่และบริการด้านข้อมูล

นอกจากการให้ความสำคัญกับการพัฒนาปรับปรุงระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภายในสำนักงานดังกล่าวแล้ว ศศช. ยังให้ความสำคัญกับการเผยแพร่องค์ความรู้ และข้อมูลข่าวสารต่างๆ เป็นอย่างยิ่งโดยได้ดำเนินการพัฒนาระบบฐานข้อมูลการเผยแพร่ผลการพัฒนาผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งเป็นการปรับปรุงเว็บ ศศช.ใหม่ โดยมุ่งเน้นในเรื่องการจัดกลุ่มข้อมูลให้มีความชัดเจนสามารถเข้าถึงได้ง่าย และการพัฒนาระบบลีบคันอิเล็กทรอนิกส์ (Search Engine) เพื่อเพิ่มความสะดวกรวดเร็วในการลีบคันข้อมูลผ่านทางเว็บ ศศช.

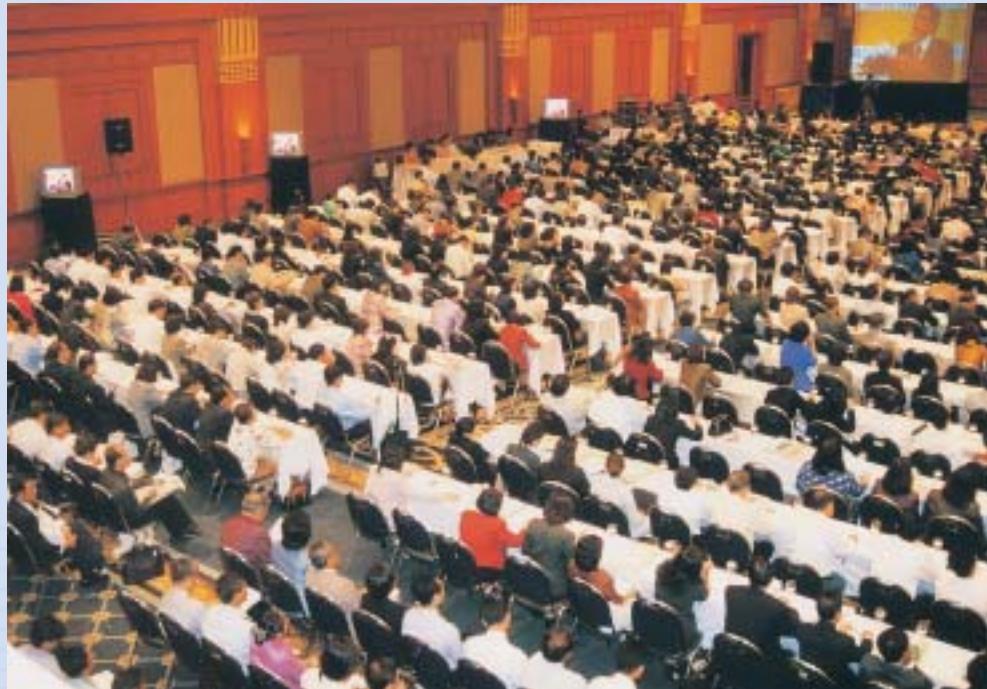
นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาระบบบริการห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ ของ ศศช. ให้ทันสมัยและพร้อมบริการแก่เจ้าหน้าที่ และบุคคลทั่วไปที่เข้ามาใช้บริการห้องสมุดด้วย โดยระบบบริการห้องสมุด จะประกอบด้วยระบบการทำงานหลักๆ เช่น ระบบการทำทะเบียนหนังสือ (Cataloging Module) ระบบการลีบคันอัตโนมัติ (Online Public Access Catalog Module) ระบบการยืม - คืน อัตโนมัติ (Circulation Module) ระบบบริหารและจัดการ (Administration and Management Module) ระบบตรวจสอบและทำสถิติผู้เข้าใช้ห้องสมุด (Verification and Statistic Module) และระบบมัลติมีเดีย (Multimedia Module)

ก้าวไกลกับ IT ศศช.

ขณะนี้ ศศช. ได้ดำเนินงานติดตั้งระบบการประชุมทางไกลผ่านทางจอภาพ (Video Conferencing System) เพื่อใช้ร่วมประชุมทางไกลระหว่างหน่วยงานภายนอกกับ ศศช. โดยครั้งแรกใช้ร่วมประชุมทางไกลกับ ครม. เมื่อเดือนตุลาคม 2546 และปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างดำเนินการจัดหารระบบการประชุมทางไกลผ่านทางจอภาพ (Video Conferencing System) ให้กับสำนักงานของศศช. ในส่วนภูมิภาคคือ สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคทั้ง 3 จังหวัด ประกอบด้วย สพน. จ.เชียงใหม่ สพอ. จ.ขอนแก่น และ สพต. จ.สงขลา ซึ่งหากดำเนินการแล้วเสร็จจะช่วยให้การประชุมระหว่างสำนักงานส่วนกลางและภูมิภาคประทยัดเวลา และสะดวกรวดเร็วขึ้น

นอกจากนี้ การพัฒนาระบบข้อมูลยังเป็นสิ่งสำคัญและถือเป็นภารกิจหลักที่ยังต้องพัฒนาต่อเนื่องไป ศศช. จึงได้จัดทำโครงการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศประจำปีงบประมาณ 2547 โดยเน้นโครงการที่รองรับความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งเสริมการเรียนรู้และปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น แผนงาน/โครงการในปี 2547 อาทิ โครงการพัฒนาประสิทธิภาพระบบข้อมูลและเครือข่ายข้อมูลภูมิภาคและห้องถีน โครงการศึกษาระบบฐานข้อมูลด้านเศรษฐกิจ และสังคมรายเดือนและไตรมาสของสำนักพัฒนาภาค โครงการพัฒนาและปรับปรุงระบบฐานข้อมูลทางสังคมและคุณภาพชีวิตโครงการพัฒนาระบบข้อมูลและดัชนีเพื่อวางแผนพัฒนาทรัพยากรัฐธรรมชาติฯ โครงการปรับปรุงสมรรถนะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และโครงการพัฒนาระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น

การสร้างความรู้ ความเข้าใจสู่สาธารณะ

การประชุมประจำปี 2546 ของ สคช.

สคช. ได้จัดให้มีการประชุมประจำปี 2546 เรื่อง การพัฒนาที่ยั่งยืน ขึ้นเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2546 ณ ศูนย์การประชุมและแสดงลินค์คอมแพค เมืองทองธานี เพื่อรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย โดยใช้ดัชนีชี้วัดความอยู่ดีมีสุขและดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจต่อเนื่องจากที่ได้รายงานเมื่อปี 2545 นอกจากนี้ ได้รายงานความก้าวหน้าการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 และนโยบายรัฐบาล รวมทั้งระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน เพื่อให้มีแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนเป็นที่ยอมรับร่วมกันในสังคมไทย โดยมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 1,619 คน

กรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้เข้าร่วมประชุมได้ร่วมกันกำหนดกรอบแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย ซึ่งมีพื้นฐานแนวคิดมาจาก “ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ที่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่สมดุล ทั้งด้านคน สังคม เศรษฐกิจ และลั่นแวดล้อม พร้อมทั้งยึดหลักทางสากลมา เพื่อให้คนไทยมีภูมิคุ้มกันที่ดี และเพื่อตนเองได้ มีการพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมที่ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม เพื่อให้ประเทศไทยมีคุณภาพและยั่งยืน โดยกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนใน

บริบทไทย เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการพัฒนาของคนในสังคมไทย ให้มีการปรับทัศนคติ ค่านิยม และวิถีการดำเนินชีวิตใหม่ ที่คำนึงถึงความเป็นองค์รวมของการพัฒนาทุกด้านอย่างสมดุล มีการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และสังคมที่สอดคล้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยมีคนเป็นศูนย์กลางหรือเป้าหมายของการพัฒนา โดยมุ่งเสริมสร้างให้เกิด “การพัฒนาที่มีดุลยภาพระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อความอยู่ดี มีสุขของประชาชนตลอดไป” โดยมีกรอบแนวคิดของแต่ละมิติ ดังนี้

1. มิติด้านเศรษฐกิจ ซึ่งพิจารณาภายใต้บริบท 3 ประการ คือ การเติบโตทางเศรษฐกิจ อย่างมีคุณภาพ มีเสถียรภาพ และมีการกระจายความมั่งคั่งอย่างทั่วถึง ดังนี้

(1) **เศรษฐกิจที่มีคุณภาพ** ต้องมีการปรับเปลี่ยนแนวคิดจากที่อาศัยความได้เปรียบโดย เปรียบเทียบ (Comparative Advantage) มาเป็นการพัฒนาที่มุ่งใช้ความได้เปรียบเชิงแข็งขัน (Competitive Advantage) ที่ให้ความสำคัญในเรื่องของคุณภาพและประสิทธิภาพ ภายใต้ปัจจัย ขับเคลื่อนสำคัญ ได้แก่ นวัตกรรม เทคโนโลยี คุณภาพแรงงาน และการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งพัฒนา ในลักษณะเชื่อมโยงทั้งในมิติระดับบุลภาคร ระดับมหาภาค ระดับประเทศ และภูมิภาค

(2) **การพัฒนาอย่างมีเสถียรภาพ** เพื่อให้สามารถรักษาความยั่งยืนของการเติบโตทางเศรษฐกิจได้ ประเทศจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับเรื่องของเสถียรภาพควบคู่กับเศรษฐกิจที่มีคุณภาพ เสถียรภาพทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นด้วยระบบเศรษฐกิจคู่ขนาน (Dual Track Economy) โดยที่ประเทศจะต้องสามารถพึ่งตนเองได้ในระดับที่มีความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจพื้นฐานทั้งในระดับมหาภาค ซึ่งประกอบด้วยความมั่นคงทางด้านการเงิน การคลัง รวมทั้งระดับบุลภาคร โดยมีเศรษฐกิจฐานรากที่ เชื่อมแข็ง ภายใต้การรักษาทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยให้สามารถเป็นปัจจัยสนับสนุนการผลิตได้ ในระยะยาว และมีการรักษาความสมดุลระหว่างการผลิตและการอนุรักษ์

(3) **การกระจายความมั่งคั่ง** จะเป็นรากฐานที่สำคัญต่อการนำไปสู่ความยั่งยืนของการ พัฒนา ซึ่งจะต้องเป็นทั้งการกระจายโอกาสในการเข้าถึงกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติ และบริการพื้นฐานของรัฐ เพื่อให้เกิดความเดิบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย และการกระจายผล ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง

2. มิติในด้านสังคม หมายถึง การพัฒนาคนและสังคมให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล มีดุลยภาพของชีวิตความเป็นอยู่ตามอัตราภาพที่เป็นพลวัต มีวิัฒนาการตามจังหวะที่เหมาะสม มีการให้ความสำคัญที่ด้วยคนและชุมชน มีการสร้างความเข้มแข็ง ให้ทุกภาคส่วนของสังคมบนฐานความรู้เท่าทันและการมีปัญญา มีการพัฒนาคนไทยให้มีคุณภาพ และผลิตภาพสูงขึ้น สามารถปรับตัวรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึก พฤติกรรมและวิถีชีวิตที่ไม่ ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และมีการนำทุนทางสังคมและทุนทางทรัพยากรธรรมชาติ ที่มีอยู่หลากหลายมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ได้อย่างเหมาะสม

3. มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึงการใช้ทรัพยากรธรรมชาติใน ปริมาณที่ระบบนิเวศสามารถพื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ และปล่อยมลพิษที่เกิดจากการใช้ทรัพยากร ทึ้งออกสู่สิ่งแวดล้อมในระดับที่ระบบนิเวศสามารถดูดซับและกำจัดมลพิษนั้นได้ ทั้งนี้ เพื่อคงความ อุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นฐานการผลิตของระบบเศรษฐกิจ และการดำเนินชีวิตของมนุษย์ได้อย่างต่อเนื่องตลอดไป

ยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน

ที่ประชุมได้ร่วมกันกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืนในแต่ละมิติ ดังนี้

1. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน** ผลักดันให้เกิดผลทั้งในด้านการผลิตเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน อาทิ การสนับสนุนกลไกการเงินระดับจุลภาค การใช้เครื่องมือทางการเงินการคลัง แก้ไขปัญหาล็อกอิน เป็นต้น **ด้านการบริโภคเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** อาทิ การรณรงค์ให้ผู้บริโภคตระหนักรถถังผลกระทบของการบริโภคสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐาน **ด้านการกระจายและสร้างความเป็นธรรมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** อาทิ การกระจายอำนาจการพัฒนาเศรษฐกิจระดับท้องถิ่นสู่ภูมิภาค การเร่งรัดการเปล่งลินทรัพย์ให้เป็นทุนให้เกิดผลเป็นรูปธรรม และ**ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** อาทิ การจัดให้มีกลไกกลางในการขับเคลื่อนและประสานงาน

2. **ยุทธศาสตร์การพัฒนาสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน** ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน และการคุ้มครองทางสังคม อาทิ การเสริมสร้างภูมิคุ้มกันทางปัญญา การพัฒนาระบบคุ้มครองทางสังคม การพัฒนาและใช้ทุนทางสังคม อาทิ การประเมินสถานภาพทุนทางสังคมในมิติต่างๆ การเสริมสร้างทุนมนุษย์ และการบริหารจัดการทางสังคมที่ดี อาทิ การพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ การเน้นการบริหารจัดการเชิงพื้นที่

3. **ยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน** ควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการ ยึดระบบนิเวศเป็นหลักภายใต้กระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน อาทิ การเชื่อมโยงมิติต่างๆ ของการพัฒนาให้เกิดการใช้ประโยชน์ที่เกือบถูกกัน การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การดำเนินมาตรการเชิงรุกในการป้องกันฐานทรัพยากร อาทิ การกำหนดนโยบายการใช้ทรัพยากรที่ชัดเจนและเหมาะสม การสร้างจิตสำนึกการบริโภคอย่างพอเพียง การอนุรักษ์ป่าเขตอุบัติและคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ อาทิ การกำหนดเขตอนุรักษ์และคุ้มครองความหลากหลายทางชีวภาพ และการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ อาทิ การติดตามสถานการณ์และศึกษาประเด็นข้อตกลงทางด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง การสนับสนุนการวิจัยเชิงนโยบายเพื่อรับทราบมาตรการต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

ดังนี้เป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

การประชุมประจำปี 2546 ดังกล่าว ผู้ที่ร่วมประชุมได้เห็นพ้องให้มีการพัฒนาดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (*Sustainable Development Indicators : SDI*) ที่เหมาะสมสำหรับประเทศไทย ขึ้น เพื่อใช้วัดระดับการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย และใช้ติดตามการเปลี่ยนแปลงในแต่ละช่วงเวลา รวมทั้งใช้ประเมินผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการพัฒนา โดยเห็นควรสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การพัฒนาที่ยั่งยืนในสังคมไทยให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน มีการจัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาดัชนี ชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทยขึ้นภายใต้คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และจัดทำแผนที่การจัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน (*Road Map*) เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศที่มุ่งไปสู่ความยั่งยืนต่อไป

นอกจากนี้ ที่ประชุมยังเห็นควรมีการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน กล่าวคือ การพัฒนาที่ยั่งยืนจะต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย และควรปรับแนวทางของคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ทำหน้าที่เป็นองค์กรระดับนโยบายที่ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม รวมทั้งปรับปรุงองค์ประกอบของคณะกรรมการฯ ให้ครอบคลุมทุกมิติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในการดำเนินการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้ จำเป็นต้องอาศัยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาที่ยั่งยืนให้เกิดผลในทางปฏิบัติและเป็นไปในทิศทางเดียวกันในที่สุด

การใช้สื่อเพื่อการพัฒนาและเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ สคช.

เนื่องจากในรอบปี 2546 สคช. ได้ให้ความสำคัญกับเรื่อง การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นลำดับสูงสุด ทำให้ สคช. มุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจสู่สาธารณะเกี่ยวกับเรื่องนี้ผ่านสื่อที่หลากหลาย เพื่อ กระตุ้นให้ทุกภาคส่วนของสังคมไทย เกิดความตื่นตัวในการพัฒนาที่ยั่งยืน และมีความชัดเจน ในกระบวนการนำแนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืนไปสู่การปฏิบัติได้ต่อไป โดย สคช. ได้เลือกเผยแพร่เรื่องดังกล่าว ผ่านสื่อเป็นการเฉพาะได้แก่ วารสารเศรษฐกิจและสังคมฉบับ “การพัฒนาที่ยั่งยืน : อนาคตของ สังคมไทย” จดหมายข่าวการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนสอดแทรกเรื่องการพัฒนาที่ยั่งยืนให้กระจาย อยู่แทนทุกสื่อของ สคช.

ขณะเดียวกัน สคช. ยังให้ความสำคัญกับการสร้างความรู้ความเข้าใจในธุรกิจที่มีความ สำคัญลำดับสูงควบคู่ไปด้วย เช่น วาระแห่งชาติ 4 เรื่อง (การแก้ไขปัญหาความยากจนและการ กระจายรายได้ การเพิ่มชีวิตรถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาทุนทางสังคม และ การพัฒนาที่ยั่งยืน) ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาค ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ เป็นต้น ทั้งนี้ การ สร้างความรู้ ความเข้าใจในธุรกิจของ สคช. ดังกล่าวได้ให้ความสำคัญกับกลุ่มเป้าหมายเฉพาะที่ ต้องการรับทราบข้อมูลที่อยู่ในความสนใจภายใต้การกิจของ สคช. ด้วย ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มสื่อมวลชน คณะผู้มาเยือน สคช. ทั้งในและต่างประเทศ ดังรายละเอียดที่แสดงในตาราง

อาจกล่าวได้ว่า ช่องทางในการสื่อสารต่างๆ ดังที่กล่าวมา ทั้งการจัดประชุมประจำปีที่ สคช. ได้ใช้เวทีนี้ในการสื่อสารสองทาง และการใช้สื่อที่หลากหลายนั้น นอกจากจะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจสู่สาธารณะแล้ว ยังเป็นการเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ สคช. ทั้งในปัจจุบันและ อนาคตอีกด้วย

ตารางการใช้สื่อเพื่อการพัฒนาและเสริมสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของ สคช.

ชื่อสื่อ	สาระสำคัญที่นำเสนอ
1 สื่อสิ่งพิมพ์ วารสารเศรษฐกิจ และสังคม (ราย 2 เดือน)	<ul style="list-style-type: none">“ศักยภาพคนไทย : โอกาสการพัฒนาสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ (ก.ย.-ต.ค. 45) นำเสนอเส้นทางการพัฒนาประเทศไทย และการ พัฒนาศักยภาพคนไทยให้เข้าสู่สังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยอาศัย ปัจจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อาทิ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ที่มีคุณ เป็นศูนย์กลางการพัฒนา รวมทั้งแนวคิดของ น.พ.เกษม วัฒนชัย ดร.กษมา วรรณรัตน์“ความสามารถในการแข่งขัน : ยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปเศรษฐกิจ ไทย” (มี.ค.-เม.ย. 46) นำเสนอกรอบแนวคิด ยุทธศาสตร์ และเป้าหมาย การดำเนินงานเพื่อเพิ่มชีวิตรถความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทั้ง ในระดับภาครัฐและระดับสาขาที่ถูกกำหนดให้เป็นอุตสาหกรรม เป้าหมาย ในระดับโลก รวมทั้งแนวคิดของ น.พ.พรหมมินทร์ เลิศลุริย์เดช ดร.สุวิทย์ เมธินทร์ย อ.แก้วสาร อดิโพธิ

ชื่อเลื่อง	สาระสำคัญที่นำเสนอ
	<ul style="list-style-type: none"> “การพัฒนาที่ยั่งยืน : อนาคตของสังคมไทย” (พ.ค.-มิ.ย. 46) นำเสนอแนวคิดและความสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย การดำเนินการพัฒนาด้านต่างๆ ที่สนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยยกตัวอย่างให้เห็นเป็นรูปธรรม รวมทั้งแนวคิดของ ดร.สมคิด ชาตุศรี พิทักษ์ รมต.ประจำพันธ์ ปัญญาชาติรักษ์ ดร.ปลอดประลพ สุรัสวดี ศ.ดร.ธงชัย พรรรณสวัสดิ์ “การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย : 2 ปีแห่งการเปลี่ยนแปลง” (ก.ค.-ส.ค.46) นำเสนอผลการประชุมประจำปี 2546 ของ สคช. เรื่อง “การพัฒนาที่ยั่งยืน” ซึ่งรายงานผลการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทย ความก้าวหน้าการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ แผนฯ 9 การดำเนินงานตามนโยบายเศรษฐกิจจากที่มาและประกัน สังคมของรัฐบาล ผลการระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การพัฒนาที่ยั่งยืน รวมทั้งความเห็นของ พ.ต.ท.ดร.ทักษิณ ชินวัตร ดร.สมคิด ชาตุศรีพิทักษ์ จักรมงคล พาสุกวนิช “การบริหารจัดการที่ดี : หลักประกันความมั่นคงในชีวิตความเป็นอยู่ของคนไทย” (ก.ย.-ต.ค. 46) นำเสนอแนวคิดและวิธีการดำเนินงานบริหารจัดการที่ดีของทั้งภาครัฐและภาคธุรกิจเอกชน ยุทธศาสตร์ การพัฒนาระบบราชการไทย พ.ศ.2546-2550 ด้วยชี้วัดด้านการบริหารจัดการที่ดีของประเทศไทย รวมทั้งแนวคิดของ ดร.นวรัตน์ อุวรรณโนย อาณันท์ ปันยารชุน คุณหญิงทิพาวดี เมฆลวรรณ์ ประสาร ไตรรัตน์วงศุลวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม
จดหมายข่าว การพัฒนาที่ยั่งยืน (รายเดือน)	เป็นเลื่องที่มีเป้าหมายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในการจัดประชุมประจำปี 2546 ของ สคช.เรื่อง “การพัฒนาที่ยั่งยืน” จำนวน 10 ฉบับ (ธ.ค.45 - ก.ย. 46) โดยนำเสนอเกี่ยวกับกรอบแนวคิดในบริบทโลก บริบทไทย การปรับตัวของประเทศไทยสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในด้านต่างๆ กลไกในการผลักดันไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน ตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม แนวคิดในการพัฒนาด้านชีวีดัดการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย ความเห็นของผู้นำทางความคิดทั้งผู้บริหาร สคช. และบุคคลภายนอก สคช.
จดหมายข่าว การพัฒนา (ภาษาไทย-ภาษาอังกฤษ) (รายเดือน)	รายงานสถานการณ์และแนวโน้มทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย ด้วยชี้วัดความอยู่ดีมีสุขของคนไทย รายงานความก้าวหน้าของยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านต่างๆ อาทิ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย การพัฒนาทุนทางสังคม การพัฒนาเชิงพื้นที่ การพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล อาทิ โครงการพัฒนาถนนราชดำเนิน โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์

ชื่อสื่อ	สาระสำคัญที่นำเสนอ
จดหมายข่าว ธนาคารสมอง (รายปี) 	<p>รายงานผลการดำเนินงานของวุฒิอาสาธนาการสมอง ที่ได้ให้ความช่วยเหลือหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน อาทิ โรงเรียน องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล ซึ่งได้ดำเนินงานเพื่อตอบสนองยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ อาทิ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การพัฒนาทุนทางสังคม การแก้ไขปัญหาความยากจน</p>
Thailand in Brief 2003	<p>เป็นหนังสือขนาดฉบับพกพา ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของประเทศไทยที่สำคัญ รวมทั้งความเคลื่อนไหวทางสิติ และข้อเท็จจริงของสถานการณ์การพัฒนาประเทศไทย เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายทั่วไปในประเทศไทยและต่างประเทศ เกิดความรู้ความเข้าใจประเทศไทยดียิ่งขึ้น</p>
แผนฯ ๙ ฉบับประชาชน 	<p>เป็นหนังสือที่สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความสำคัญของแผนชาติ แนวคิดใหม่ในการพัฒนาประเทศไทย ยุทธศาสตร์การพัฒนาและการนำแผนฯ 9 ไปใช้ โดยใช้ภาษาที่อ่านเข้าใจง่าย มีภาพการ์ตูนประกอบ</p>
2 สื่อวิทยุ รายการพลังของ แผ่นดิน	<p>สร้างความรู้ความเข้าใจและสร้างพลังเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการนำแผนฯ 9 ไปใช้ โดยนำเสนอเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยด้านต่างๆ เช่น การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย การแก้ไขปัญหาความยากจน การพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาทุนทางสังคม การบริหารจัดการที่ดี เป็นต้น โดยจัดทำเป็นสารคดีสั้น ความยาว 2 นาที จำนวน 64 ตอน เพยแพร่ทางสถานีวิทยุชุมชนทั้งในกรุงเทพฯ และต่างจังหวัด (งดการเผยแพร่แล้ว)</p>
รายการธนาการสมอง ของคนไทย	<p>นำเสนอความรู้และประสบการณ์ของวุฒิอาสาธนาการสมองในด้านต่างๆ เพื่อให้คนรุ่นใหม่และสังคมไทย สามารถนำไปใช้ประโยชน์ อาทิ ความรู้ด้านเศรษฐกิจ สังคม ลิ่งแวดล้อม สุขภาพ การศึกษา เทคโนโลยี โดยจัดทำเป็นสารคดีสั้น ความยาว 10 นาที เพยแพร่ทางสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย ทางคลื่น เอฟ.เอ็ม. 92.5 เมกะเฮิรตซ์ ช่วงเวลา 06.50-07.00 น. และ เอ.เอ็ม. 891 กิโลเฮิรตซ์ และเครื่องข่ายทั่วประเทศ ช่วงเวลา 13.00-13.10 น. (ยังคงดำเนินการอยู่)</p>

ชื่อสื่อ	สาระสำคัญที่นำเสนอ
3 สื่อมวลชน	<p>การจัดเผยแพร่ข่าว/ การจัดทำข่าวจาก</p> <p>สร้างความรู้ความเข้าใจให้ลือมวลชนสามารถนำข้อมูลข่าวสารที่เป็นผลการดำเนินงานของ ศศช. ไปเผยแพร่ผ่านสื่อต่างๆ โดยให้ความสำคัญกับการป้อนข้อมูลข่าวสารเป็นระยะๆ อย่างต่อเนื่อง ทางด้านสถานการณ์เศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย รวมทั้งการประชุมล้มมนาที่เป็นภารกิจของ ศศช. ที่มีความสำคัญลำดับสูง เช่น การรายงานผลิตภัณฑ์มวลรวมรายไตรมาส และแนวโน้มเศรษฐกิจปี 2546 การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย การแก้ไขปัญหาความยากจน เพื่อนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศไทย และเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรมของคนไทยในสาขาอาชีพต่างๆ ต่อไป</p>
การถ่ายทอดสดการประชุมทางโทรทัศน์และวิทยุ	<p>ได้ให้ความสำคัญกับการถ่ายทอดสดในงานล้มมนาที่มีผลกับสาธารณะ และสาธารณะให้ความสนใจสูง อาทิ การประชุมประจำปีของ ศศช. เรื่อง “การพัฒนาที่ยั่งยืน” การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน รายการ กระบวนการจัดทำแผนชุมชน ซึ่งช่วยให้ประชาชนได้รับทราบข่าวสารอย่างรวดเร็ว ทันเหตุการณ์</p>
การให้สัมภาษณ์ของผู้บริหาร ศศช.	<p>จัดสื่อมวลชนเข้าสัมภาษณ์ผู้บริหารเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาประเทศไทย ตามวาระแห่งชาติ ยุทธศาสตร์แผนฯ 9 การพัฒนาประเทศไทยตามนโยบายรัฐบาล ตลอดจนเรื่องอื่นๆ ที่อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ ศศช. ที่ลือมวลชนและสาธารณะให้ความสนใจ ซึ่งช่วยให้ลือมวลชนแข่งขันต่างๆ สามารถเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณะได้อย่างถูกต้อง</p>
การเขียนบทความเผยแพร่ทางหนังสือพิมพ์	<p>นำเสนอบทความที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศไทยแผนฯ 9 ผลการศึกษาด้านเศรษฐกิจและสังคม อาทิ ดัชนีชี้วัดความเข้มแข็ง ทางเศรษฐกิจ สังคม และบทความที่สนับสนุนให้ประชาชนเกิดความสนใจในการจัดประชุมประจำปี 2546 ของ ศศช.</p>
4 สื่อวิดีทัศน์	<p>เป็นสื่อที่มีเป้าหมายเพื่อเผยแพร่ในงานประชุมประจำปี 2546 ของ ศศช. โดยนำเสนอผลการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยในรอบ 2 ปี ปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีทั้งวาระแห่งชาติ และนโยบายรัฐบาล ตลอดจนแนวทางการพัฒนาประเทศไทยที่มุ่งไปสู่ความยั่งยืน</p>

ชื่อสือ	สาระสำคัญที่นำเสนอ
5 สื่ออิเล็กทรอนิกส์	โดยรายงานผ่านทาง Website ของ สศช. WWW.nesdb.go.th ซึ่งสาระในการนำเสนอส่วนใหญ่ได้รวบรวมจากการรายงานผ่านสื่อต่างๆ ดังที่กล่าวมาแล้ว และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นระบบข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย อาทิ รายได้ประชาชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามวาระแห่งชาติ ตลอดจนให้สืบค้นข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาใหม่ๆ จากห้องสมุด โดยเข้าไปในเมนูห้องสมุด สศช.
6 อื่นๆ	ในรอบปี 2546 มีผู้สนใจติดต่อขอเข้าศึกษา/ดูงานกับ สศช. เป็นจำนวนมาก ทั้งคณะจากในประเทศและต่างประเทศ เช่น คณะข้าราชการและคณะนักบริหารจากประเทศเวียดนาม คณะสื่อมวลชนจากประเทศเยอรมัน กัมพูชา และสเปน คณะเจ้าหน้าที่กระทรวงต่างประเทศจากประเทศญี่ปุ่นและเชนไกล คณะเจ้าหน้าที่จากประเทศไทย คณะกรรมการอัครราชทูตของประเทศต่างๆ ประจำประเทศไทยซึ่งมีถิ่นพำนักอยู่ในกรุงกัวลาลัมเปอร์ และคณะนักศึกษาจากสถาบันราชภัฏภูเก็ต เป็นต้น โดยคณะต่างๆ ดังกล่าว ได้รับฟังการบรรยายในหัวข้อที่น่าสนใจต่างๆ อาทิ สถานการณ์และแนวโน้มทางเศรษฐกิจของประเทศไทย การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมไทย การเพิ่มชีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย การพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต ความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน การปฏิรูปเศรษฐกิจ
การจัดนิทรรศการ	ในปี 2546 สศช. ได้ร่วมจัดนิทรรศการในงานวันข้าราชการพลเรือน เพื่อเผยแพร่ความรู้ในเรื่องแผนฯ 9 และทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยมีประชาชน นิลิตนักศึกษา หรือข้าราชการสนใจมาดูงาน นิทรรศการดังกล่าวเป็นจำนวนมาก

2

สศบ. กับการพัฒนาประเทศไทย เพื่อมุ่งสู่ความยั่งยืน

1. สถาบันการณ์การพัฒนาประเทศไทยที่มุ่งสู่ความยั่งยืน ในรอบปี 2546
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามวาระแห่งชาติ 4 เรื่อง
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามนโยบายรัฐบาล
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่
5. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการโครงการลงทุน

สถานการณ์การพัฒนาประเทศไทยกีฬาสู่ ความยั่งยืนในรอบปี 2546

การกิจที่สำคัญประการหนึ่งของ ศศช. คือ การศึกษา วิเคราะห์ภาวะเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อใช้ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ การเสนอแนะนโยบาย มาตรการทางเศรษฐกิจและสังคมเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยจะรายงาน สถานการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยดังกล่าวต่อรัฐบาลและสภาระนัททั้งภายในและภายนอกประเทศไทยเป็นประจำทุกปี พร้อมทั้งประเมินผลกระทบการพัฒนา

ประเทศไทยใช้ดัชนีชี้วัด 2 ชุด ชื่ง ศศช. ได้พัฒนาขึ้นคือ ดัชนีความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ เพื่อประเมินความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ โดยวัดความสามารถในการพึ่งตนเอง ภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจ การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงของโลก การเจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ และการกระจายผลประโยชน์ของการพัฒนาอย่างเป็นธรรม และ ดัชนีความอยู่ดีมีสุข ที่วัดผลกระทบสุดท้ายของการบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับคนอย่างเป็นองค์รวม โดยเชื่อมโยงทุกมิติทั้งด้านสุขภาพอนามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้และการกระจายรายได้ สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตของคน ตลอดจนชีวิตครอบครัวและ การบริหารจัดการที่ดีของภาครัฐ อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทย สำหรับในรอบปี 2546 มีสถานการณ์การพัฒนาประเทศไทยที่สำคัญดังนี้

ภาวะเศรษฐกิจไทยในปี 2546

ในปี 2546 เศรษฐกิจไทยยังคงขยายตัวได้ต่อเนื่องจากปี 2545 โดยขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 6.3 ในสามไตรมาสแรกของปี 2546 โดยมีแรงขับเคลื่อนสำคัญจากอุปสงค์ภายในประเทศทั้งการอุปโภคบริโภคและการลงทุนภาคเอกชน ในขณะเดียวกันการส่งออกขยายตัวได้ในระดับสูงต่อเนื่อง ปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจในปี 2546 ที่สำคัญ ได้แก่ อัตราดอกเบี้ยต่ำ ภาวะการจ้างงานที่

ดีขึ้น ความเชื่อมั่นของผู้บริโภคและนักลงทุนที่ดีขึ้น การดำเนินมาตรการสนับสนุนการขยายตัวทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่องของรัฐบาล ตลอดจนการฟื้นตัวอย่างชัดเจนของเศรษฐกิจโลกโดยเฉพาะการฟื้นตัวของเศรษฐกิจสหรัฐฯ และญี่ปุ่นที่มีแนวโน้มชัดเจนขึ้น ซึ่งเป็นปัจจัยบวกต่อการส่งออกและการท่องเที่ยวของไทย ขณะที่ผลกระทบจากการเกิดสิ่งแวดล้อมระหว่างสหัสวรรษเมริกาและอิรักมีเพียงเล็กน้อย และการระบาดของโรคทางเดินหายใจเฉียบพลันรุนแรง (SARS) ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงไตรมาสที่สองได้คลี่คลายลงในช่วงเวลาอันสั้น โดยที่ผลกระทบจำกัดอยู่เฉพาะในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวและผลกระทบต่อเศรษฐกิจในระดับภาพรวมของประเทศไทยไม่มาก

นอกจากนี้ เลสิยรภาพทางเศรษฐกิจอยู่ในเกณฑ์ดีต่อเนื่อง อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ อัตราการว่างงานและการทำงานลดระดับลงอย่างต่อเนื่อง ค่าเงินบาทมีเลสิยรภาพ ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล สำรองเงินตราต่างประเทศของทางการเพิ่มขึ้น ในขณะที่หนี้ต่างประเทศระยะสั้นลดลงตามลำดับ รวมทั้งการแก้ปัญหาหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ที่มีความคืบหน้ามากขึ้น

ด้านการผลิต: ขยายตัวได้ตามอุปสงค์ในประเทศและต่างประเทศที่มีอย่างต่อเนื่อง

การผลิตทั้งในภาคเกษตรและนอกรากเกษตรขยายตัวขึ้น โดยการผลิตภาคอุตสาหกรรมเป็นสาขาหลักที่ขยายตัวได้สูง ขณะเดียวกันภาคการเงินและการค้ายังคงขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง การผลิตในภาคบริการ อาทิ โรงแรมและภัตตาคาร ซึ่งชะลอตัวเล็กน้อยในช่วงครึ่งแรกของปีเนื่องจากผลกระทบของสิ่งแวดล้อมและโรค SARS ก็ปรับตัวได้ดีขึ้นในช่วงครึ่งปีหลัง รวมทั้งสาขารากก่อสร้างที่ขยายตัวได้สูงในไตรมาสที่สามเมื่อการก่อสร้างภาครัฐมีการปรับตัวดีขึ้น สำหรับการผลิตภาคเกษตรกรรมขยายตัวได้ดีเช่นกันตามผลผลิตพืชหลัก

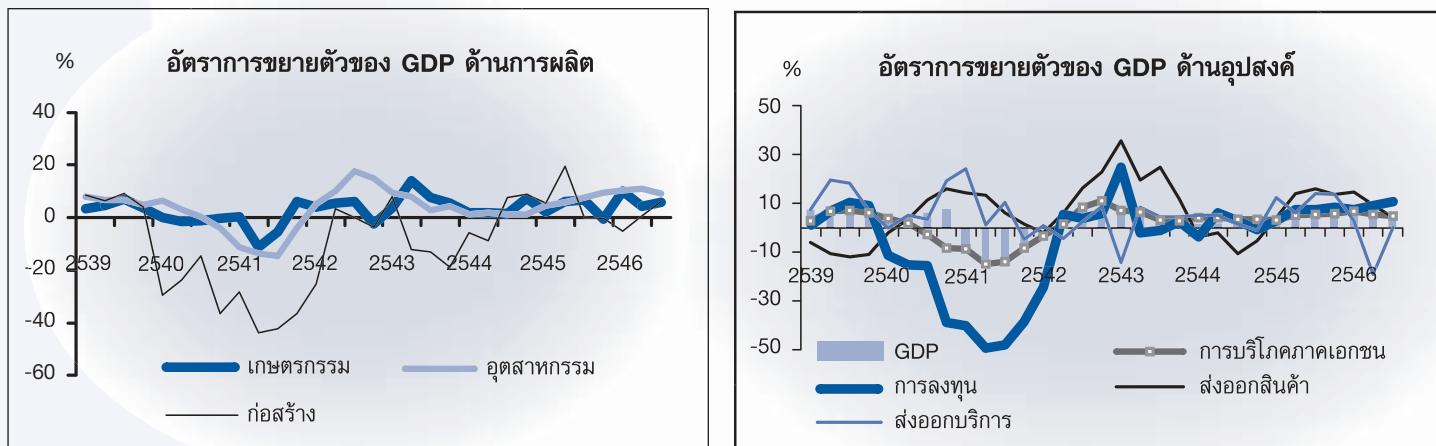

ผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 10.1 ในช่วงสามไตรมาสแรกของปี 2546 ตามความต้องการส่งออกและการบริโภคภายในประเทศที่เพิ่มสูง โดยอุตสาหกรรมหลักที่ขยายตัวมาก ได้แก่ อาหารและเครื่องดื่ม เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ และยานยนต์ การผลิตภาคเกษตรขยายตัวร้อยละ 6.8 ในสามไตรมาสแรก ปรับตัวดีขึ้นเมื่อเทียบกับการขยายตัวร้อยละ 4.8 ในระยะเดียวกันของปี 2545 ผลผลิตพืชหลักที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ มันสำปะหลังและข้าวเปลือก ส่วนภาคการเงินขยายตัวได้ดีในอัตราร้อยละ 9.9 ขณะที่ภาคก่อสร้างเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 0.9 ส่วนหนึ่งเนื่องจากการก่อสร้างภาครัฐที่ลดลง

ด้านอุปสงค์: ขยายตัวอย่างต่อเนื่อง และยังคงเป็นแรงสนับสนุนหลักของการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

การอุปโภคบริโภคภาคเอกชน ขยายตัวร้อยละ 5.8 ในช่วงสามไตรมาสแรกของปี เงื่อนไขที่สนับสนุนการใช้จ่ายภาคเอกชน ประกอบด้วย อัตราดอกเบี้ยที่ทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ ความเชื่อมั่นของผู้บริโภค และเงื่อนไขด้านรายได้ที่เอื้ออำนวย อาทิ รายได้เกษตรจากการขายพืชผลสูงขึ้น และการจ้างงานที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้การบริโภคภาคเอกชนเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้จ่ายเพื่อซื้อลินค์คลังในประเทศญี่ปุ่น รถจักรยานยนต์ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ทั้งนี้ ผลกระทบจากโรค SARS ส่งผลให้เกิดการชะลอตัวลงเล็กน้อยของการบริโภคในช่วงไตรมาสสอง อย่างไรก็ตาม ผลกระทบได้คลี่คลายลงในระยะเวลาอันสั้น เครื่องชี้การบริโภคที่สำคัญส่วนใหญ่จึงยังคงขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องในไตรมาสสามและไตรมาลสี่ของปี

การลงทุนภาคเอกชน ขยายตัวสูงร้อยละ 17.7 ในช่วงสามไตรมาสแรกของปี ซึ่งเป็นการขยายตัวอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่ปลายปี 2545 ซึ่งเป็นช่วงที่การลงทุนภาคเอกชนมีการฟื้นตัวอย่างมากทั้งการลงทุนในเครื่องจักรอุปกรณ์และการลงทุนก่อสร้าง ปัจจัยสำคัญที่เอื้ออำนวยต่อการลงทุน ได้แก่ การใช้กำลังการผลิตที่เพิ่มขึ้นทั้งในกิจกรรมการผลิตเพื่อส่งออกและตลาดภายในประเทศ ผลประกอบการของบริษัทที่ดีที่สุดในตลาดหลักทรัพย์ที่เพิ่มขึ้นสูง รวมทั้งความเชื่อมั่นที่เพิ่มขึ้นเป็นเรื่องจุใจในการขยายการลงทุน

อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (GDP)

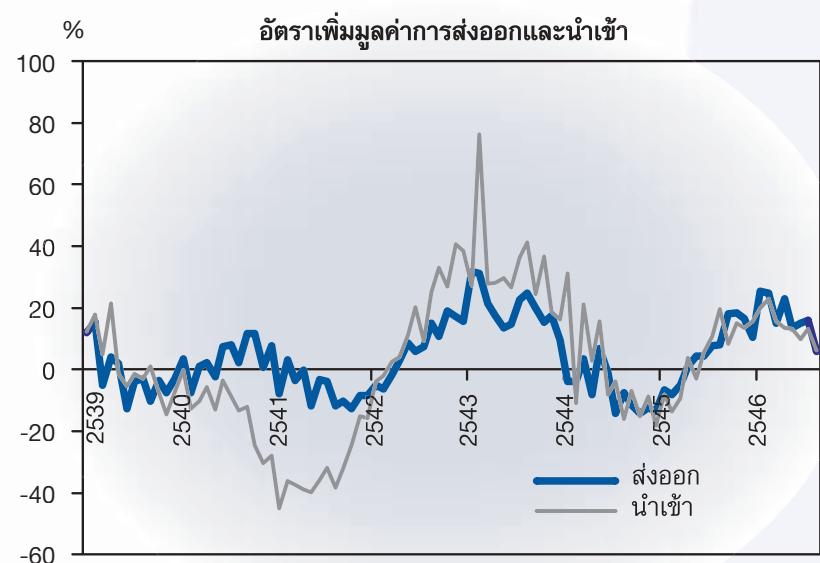
(%Y-O-Y)	2544	2545				2546				
		เฉลี่ย Q1-Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	เฉลี่ย Q1-Q3	Q1	Q2	Q3
ด้านการใช้จ่าย										
การบริโภคภาคเอกชน	3.9	4.9	3.3	5.1	5.5	5.8	5.8	6.8	5.7	5.0
การใช้จ่ายรัฐบาล	2.8	2.5	12.5	-0.3	0.0	-1.3	-1.6	-10.0	2.8	2.3
การลงทุนสินทรัพย์ถาวร	1.2	6.5	3.0	7.4	7.5	8.4	9.2	7.5	9.1	10.8
ภาคเอกชน	4.9	13.2	8.4	9.3	19.3	16.3	17.7	19.8	16.8	16.5
ภาครัฐ	-5.2	-5.8	-7.3	3.2	-7.1	-13.0	-7.6	-20.2	-7.9	1.7
ด้านการผลิต										
เกษตรกรรม	3.5	3.0	2.2	6.2	6.8	-0.6	6.8	10.0	4.2	5.8
อุตสาหกรรม	1.4	6.8	4.6	5.8	7.6	9.3	10.1	10.3	11.1	9.0
ก่อสร้าง	0.3	5.7	5.4	19.6	0.0	-0.4	0.9	-5.2	0.7	6.1
การเงิน	1.9	9.0	6.4	7.7	9.0	13.3	9.9	9.3	10.1	10.2
บริการและอื่นๆ	2.5	4.6	4.5	4.3	4.4	5.3	3.4	3.7	2.2	4.4
GDP	2.1	5.4	4.4	5.5	5.8	6.0	6.3	6.7	5.8	6.5

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ภาคการค้าต่างประเทศ: ดุลบัญชีเดินสะพัดยังคงเกินดุลในปี 2546 เนื่องจากดุลการค้าเกินดุลสูงอย่างต่อเนื่อง

มูลค่าการส่งออก ในระยะเวลา 11 เดือนแรกของปี 2546 มูลค่าการส่งออกเท่ากับ 71.2 พันล้านดอลลาร์ สร. เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยที่ราคาส่งออกปรับตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตลอดช่วงปี 2546 โดยเฉพาะจากราคาส่งออกกลินค้าเกษตร ลินค้าที่มีมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นมากได้แก่ แผงวงจรไฟฟ้า รถยนต์ อุปกรณ์ และส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ และยางพารา ปัจจัยสนับสนุนการขยายตัวของการส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ การฟื้นตัวดีขึ้นของเศรษฐกิจของประเทศไทยคู่ค้าหลัก ได้แก่ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น รวมทั้งเศรษฐกิจของประเทศในภูมิภาคเอเชีย และการขยายตัวของเศรษฐกิจจีนในระดับสูง ล่งผลให้ความต้องการนำเข้าจากไทยเพิ่มขึ้นมาก

มูลค่าการนำเข้า โดยในช่วง 11 เดือนแรกของปี 2546 มูลค่าการนำเข้าเท่ากับ 67.1 พันล้านดอลลาร์ สร. ขยายตัวร้อยละ 15.2 จากระยะเดียวกันของปีก่อน โดยปริมาณ

และราคานำเข้าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.9 และ 7.6 ตามลำดับ ทั้งนี้ เป็นการขยายตัวของการนำเข้าในทุกหมวดสินค้าตามภาวะเศรษฐกิจและการลงทุนที่ขยายตัว

ดุลการค้าและดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุล ดุลบัญชีเดินสะพัดยังคงเกินดุลในปี 2546 เนื่องจากดุลการค้าเกินดุลสูงอย่างต่อเนื่อง เช่นเดียวกับดุลบริการ รายได้และเงินโอนที่ยังคงเกินดุล แม้รายรับสุทธิจากการท่องเที่ยวจะลดลงในช่วงไตรมาสที่สองเนื่องจากการแพร่ระบาดของโรค SARS แต่ก็กลับมาเกินดุลในช่วงไตรมาสที่สามจากการฟื้นตัวของการท่องเที่ยวภายหลังผลกระทบจากโรค SARS ทำให้ในระยะ 11 เดือนแรกของปี ดุลบัญชีเดินสะพัดเกินดุลทั้งสิ้น 7,243 ล้านдолลาร์ สรอ.

ด้านการเงิน: สภาพคล่องในตลาดเงินยังอยู่ในระดับสูง แม้ว่าสินเชื่อจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ยอดสินเชื่อคงค้าง ณ ลิปีเดือนกันยายนมีจำนวน 4,834.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.9 จากช่วงเดียวกันของปี 2545 ส่วนใหญ่เป็นการเพิ่มขึ้นของสินเชื่อส่วนบุคคลทั้งเพื่อการอุดหนุนภัยโภคและเพื่อที่อยู่อาศัย สำหรับยอดเงินฝากคงค้างธนาคารพาณิชย์ ณ ลิปีเดือนกันยายนมีจำนวน 5,303.3 พันล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.5 จากระยะเดียวกันของปีก่อน โดยรวมสภาพคล่องยังอยู่ในระดับสูงโดยสัดส่วนสินเชื่อต่อเงินฝากเท่ากับร้อยละ 91 ทรงตัวมาตั้งแต่เดือนมิถุนายน ส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยในตลาดเงินยังทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ โดยอัตราดอกเบี้ยซื้อดืนระยะ 7 และ 14 วัน เท่ากับ ร้อยละ 1.125 และ 1.25 ตามลำดับ

หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ในระบบสถาบันการเงินที่ไม่รวมสำนักงานวิเทศธนกิจและบริษัทเครดิตฟองชิเออร์ ณ ลิปีเดือนกันยายนปี 2546 มีมูลค่ารวมเบื้องต้นประมาณ 750.3 พันล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 15.33 ของสินเชื่อรวม ลดลงจาก ณ ลิปี 2545 ซึ่งมีมูลค่าคงค้าง 766,756 ล้านบาท หรือร้อยละ 15.67 ของสินเชื่อรวม แสดงให้เห็นถึงความคืบหน้าในการปรับปรุงโครงสร้างหนี้ของสถาบันการเงินได้ในระดับหนึ่ง

เงินฝากและสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์

ณ ลิปีระยะเวลา หน่วย: พันล้านบาท	2543	2544	2545	2546		
				Q1	Q2	Q3
เงินฝากธนาคารพาณิชย์	4,816.0	5,009.1	5,132.0	5,204.7	5,262.9	5,303.3
(% การเปลี่ยนแปลง)	(5.3)	(4.0)	(2.5)	(0.7)	(1.2)	(4.5)
สินเชื่อธนาคารพาณิชย์ ^{1/}	4,723.7	4,447.9	4,779.9	4,841.0	4,792.6	4,834.2
(% การเปลี่ยนแปลง)	(-10.0)	(-5.8)	(7.5)	(6.4)	(3.1)	(2.9)
Non Performing Loans (% ต่อสินเชื่อรวม)	17.90	10.46	15.67*	15.74	15.69	15.33

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

หมายเหตุ: * ธนาคารแห่งประเทศไทยปรับปรุงคำนิยามของ NPL ใหม่ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2545 ดังนี้

นิยามเดิม ได้แก่ เงินให้สินเชื่อที่ค้างชำระเกินกว่า 3 เดือนขึ้นไป แต่ไม่นับรวมเงินให้สินเชื่อจัดซื้อจัดจ้างสูญที่กันสำรองครบทั้งหมด 100

นิยามใหม่ ได้แก่ เงินให้สินเชื่อจัดซื้อจัดจ้างที่ค้างชำระฐาน สงสัยจะสูญ และสูญ ตามเกณฑ์ธนาคารแห่งประเทศไทย

^{1/} ประกอบหนี้สูญและหนี้ที่โอนไป AMCs แต่ไม่รวมสินเชื่อที่ให้ AMCs

ด้านการคลัง: ดุลการคลังเกินดุลเป็นปีแรกนับตั้งแต่ปี 2540 จนถึง หนี้สาธารณะต่อ GDP ลดลงเหลือร้อยละ 49.4

ในปีงบประมาณ 2546 รัฐบาลจัดเก็บรายได้ได้ทั้งสิ้น 1,007.4 พันล้านบาท (รายได้สุทธิก่อนจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น) และมีงบประมาณที่เบิกจ่ายไปแล้วทั้งสิ้น 898.3 พันล้านบาท หรือร้อยละ 89.84 จากงบประมาณทั้งสิ้น 999.9 พันล้านบาท ทำให้ในปีงบประมาณ 2546 รัฐบาลมีดุลการคลังเกินดุลรวมทั้งสิ้น 56.4 พันล้านบาท เทียบกับขาดดุล 109.9 พันล้านบาท ในปีงบประมาณ 2545

ดุลการดำเนินงานรวมของรัฐบาล

ปีงบประมาณ (หน่วย: พันล้านบาท)	2545	2546 ^P				
		Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี
1. รายได้ (% การเปลี่ยนแปลง)	978.9	240.8 (15.2)	262.1 (21.2)	332.8 (13.6)	299.7 (14.9)	1,135.4 (16.0)
2. รายจ่าย (2.1+2.2) (% การเปลี่ยนแปลง)	1,064.2	265.7 (-6.6)	234.1 (-10.3)	268.1 (6.3)	284.1 (6.6)	1,052.0 (-1.2)
2.1 รายจ่ายประจำ (% การเปลี่ยนแปลง)	910.2	239.0 (-4.0)	208.1 (-5.4)	243.1 (13.8)	241.5 (6.1)	931.7 (2.4)
2.2 รายจ่ายลงทุน (% การเปลี่ยนแปลง)	154.0	26.7 (-24.9)	26.0 (-36.7)	25.0 (-35.3)	42.6 (9.7)	120.3 (-21.9)
3. ดุลการดำเนินงานเบื้องต้น (1-2.1)	68.7	1.8	54.0	89.7	58.2	203.6
4. ดุลการให้ภัยมสุทธิ/การภัยมสุทธิ (1-2)	-85.3	-24.9	28.0	64.7	15.6	83.4
6. ดุลการคลัง	-109.9	-35.7	24.5	59.1	8.5	56.4

ที่มา: กระทรวงการคลัง

หมายเหตุ: ข้อมูลตามระบบ GFS 2001

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนกันยายน 2546 มีจำนวน 2,918 พันล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 49.34 ของ GDP ลดลงเมื่อเทียบกับร้อยละ 53.94 ณ สิ้นปี 2545

การจ้างงาน: สถานการณ์ด้านการจ้างงานดีขึ้น

ภาวะการมีงานทำและการจ้างงานเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง อัตราการว่างงานและการจ้างงานลดระดับลง นอกจากนี้ จะเห็นว่าตำแหน่งงานว่างเพิ่มมากขึ้น เครื่องชี้เหล่านี้สะท้อนถึงเงื่อนไขด้านรายได้และกำลังซื้อของประชาชนที่ดีขึ้น จากการสำรวจภาวะการมีงานทำและการว่างงานของสำนักงานสถิติแห่งชาติ ในปี 2546 จำนวนผู้มีงานทำเฉลี่ย 33.81 ล้านคน เพิ่มขึ้นร้อยละ 2.5 จากปีก่อน โดยการจ้างงานนอกภาคเกษตรเพิ่มขึ้นร้อยละ 5.3 ขณะที่การจ้างงานในภาคเกษตรลดลงร้อยละ 1.5 จำนวนผู้ว่างงานรวม 703,800 คน ลดลงร้อยละ 8.1 จากปีก่อน อัตราการว่างงานเฉลี่ยในปี 2546 คิดเป็นร้อยละ 2.0 ของกำลังแรงงานรวม ต่ำกวาร้อยละ 2.2 ในปี 2545

สถานการณ์แรงงาน

(หน่วย: ร้อยละ)

	2544	2545	2546				
			ทั้งปี	ก.พ.	พ.ค.	ส.ค.	พ.ย.
ผู้มีงานทำ	2.8	2.6	2.5	3.0	3.2	1.6	2.2
ภาคเกษตร	-2.2	1.1	-1.5	0.9	-2.0	-1.0	-3.1
นอกภาคเกษตร	6.8	3.6	5.3	4.2	6.5	3.9	6.3
ผู้ว่างงาน	-8.2	-30.1	-8.1	-16.5	-5.9	-10.6	5.9
อัตราการว่างงาน	3.23	2.24	2.01	2.30	2.73	1.54	1.5

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

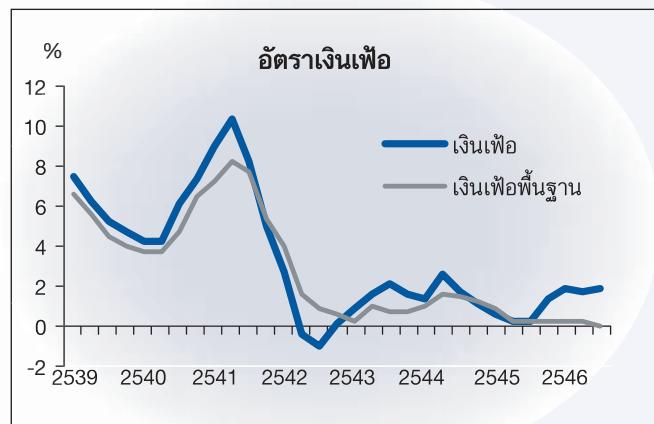

เสถียรภาพทางเศรษฐกิจ: มีเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปอยู่ในระดับต่ำเฉลี่ยเท่ากับร้อยละ 1.8 ในช่วง 11 เดือนแรกของปี ดัชนีราคาผู้บริโภคโดยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นตามราคามหาดอาทารสด และหมวดขันล่งและลือสารเป็นหลัก ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานเฉลี่ยร้อยละ 0.2

อัตราแลกเปลี่ยน ค่าเงินบาทต่อдолลาร์ สรอ. เฉลี่ยในช่วง 11 เดือนแรกของปี เท่ากับ 41.70 บาทต่อдолลาร์ สรอ. แข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับระยะเดียวกันของปี 2545 ซึ่งเฉลี่ยอยู่ที่ 42.98 บาทต่อдолลาร์ สรอ. เนื่องจากปัจจัยพื้นฐานของเศรษฐกิจไทยที่ดีขึ้นตามลำดับ และการปรับตัวแข็งค่าขึ้นของค่าเงินเยน

ทุนสำรองเงินตราต่างประเทศ เท่ากับ 40.3 พันล้านดอลลาร์ สรอ. เทียบเท่าประมาณ 3.3 เท่าของหนี้ต่างประเทศระยะสั้น

ความเป็น||ปีงบดุจศกธกจไทยปี 2546 มีแนวโน้มดีขึ้น

การขยายตัวทางเศรษฐกิจที่คาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 6.3 โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.4 ในปี 2545 รวมทั้งอัตราเงินเฟ้อมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเป็นร้อยละ 1.9 จากร้อยละ 0.7 ในปี 2545 นั้น ได้ส่งผลให้เศรษฐกิจไทยในปีนี้เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพอย่างต่อเนื่อง แต่ยังจำเป็นต้องรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจอย่างรอบคอบ โดยเฉพาะการเคลื่อนไหวของระดับราคาในหมวดสังหาริมทรัพย์ เพื่อป้องกันมิให้เกิดการเก็บกำไร และภาวะฟองสบู่ของตลาดอสังหาริมทรัพย์อันเกิดจากการเก็บกำไรของ

ลินเชื้อที่อยู่อาศัย ตลอดจนการสร้างระบบติดตามภาวะตลาดหลักทรัพย์ เพื่อป้องกันพฤติกรรมการปั่นราคากลางและการเก็บกำไรเช่นกัน ด้านภูมิคุ้มกันทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มดีขึ้นเนื่องจากดุลการคลังเกินดุล รวมทั้งสิ้น 56.4 พันล้านบาท ซึ่งนับเป็นการเกินดุลปีแรกหลังจากเกิดวิกฤติ แต่การเปิดประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเนื่องจากส่งออกคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 16 ส่งผลให้ภูมิคุ้มกันประเทศลดลง ส่วนด้านการปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์ เมื่อพิจารณาด้านความสามารถในการแข่งขันจากการจัดอันดับโดยรวมของ IMD ประจำปี 2546 อยู่ในอันดับที่ 10 จาก 30 ประเทศ ซึ่งเป็นอันดับที่ดีขึ้นกว่าปี 2545 ที่อยู่ในอันดับที่ 13 อย่างไรก็ตาม การเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตยังคงเป็นปัจจัยสำคัญในการดำเนินงาน โดยเฉพาะการพัฒนาแรงงานภาคเกษตรให้มีทักษะและความรู้ในการรับ

เทคโนโลยีใหม่เพื่อใช้พัฒนาปรับปรุงขยายการผลิตให้เพิ่มขึ้นและต่อเนื่อง

การพึ่งพาตนเองทางเศรษฐกิจในปี 2546 มีการพึ่งพาภาคการเกษตรกรรมเพิ่มขึ้นเล็กน้อย จึงจำเป็นต้องเร่งรัดปรับปรุงประสิทธิภาพการเกษตร และเน้นการกระจายความเสี่ยงทั้งด้านผลผลิต และราคาโดยให้บริการความรู้ และถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรแก่ชุมชน นอกจากนี้ เศรษฐกิจไทยยังคงพึ่งพาการนำเข้าวัตถุดิบและสินค้าทุนและการส่งออกในระดับสูง จึงควรเร่งรัดนโยบายสร้างฐานการผลิตในประเทศให้สามารถผลิตโดยใช้ทรัพยากร วัตถุดิบ และเทคโนโลยีในประเทศให้มากขึ้น เน้นการผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าในกลุ่มสินค้าที่ประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิตสูง เช่น กลุ่มอุตสาหกรรมลึงค์ทอ เป็นต้น

ส่วนด้านการกระจายการพัฒนาที่เป็นธรรม ยังคงมีความเหลือมล้ำเพิ่มขึ้นจากการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น ส่งผลให้เกิดการกระจายตัวของรายได้ยังคงอยู่ในระดับที่สูง ซึ่งควรสร้างโอกาสทางการศึกษา การเข้าถึงแหล่งเงินทุนให้มีความเท่าเทียม การลดทอนอำนาจการผูกขาดจำเป็นต้องดำเนินการอย่างจริงจังควบคู่ไปกับนโยบายที่อำนวยความสะดวกและสนับสนุนต่อคนยากจนอย่างแท้จริง เพื่อสร้างโอกาสของการกระจายการพัฒนาอย่างทั่วถึง

แนวโน้มเศรษฐกิจปี 2547

จากการพื้นตัวของเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่องและมีเสถียรภาพ โดยที่ความเข้มแข็งของเศรษฐกิจไทย รวมทั้งภาวะเศรษฐกิจโลกที่มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น ตลอดจนนโยบายการสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบเศรษฐกิจ และมาตรการด้านต่างๆ ของรัฐบาลที่อยู่ระหว่างการดำเนินการจะมีผลเป็นรูปธรรมมากขึ้น ดังนั้น จึงคาดว่าเศรษฐกิจในปี 2547 จะขยายตัวในอัตรา้อยละ 7.0-8.0 โดยการลงทุนภาคเอกชนมีแนวโน้มเร่งตัวได้เร็วขึ้นกว่าการบริโภคภาคเอกชนที่มีแนวโน้มปรับตัวเข้าสู่ระดับที่มีเสถียรภาพมากขึ้น การลงอุปกรณ์เพิ่มขึ้นได้ต่อเนื่องขณะที่การนำเข้ามีแนวโน้มขยายตัวเร็วกว่าคาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดยังคงเกินดุลประมาณ 8.7 พันล้านดอลลาร์ หรือประมาณร้อยละ 5.3 ของ GDP ขณะเดียวกันการใช้จ่ายและการลงทุนภาครัฐมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นส่วนหนึ่งเป็นการใช้จ่ายจากบุคลากร 130,000 ล้านบาทที่รัฐบาลได้ตั้งไว้

ประมาณการเศรษฐกิจปี 2546-2547

	ข้อมูลเบื้องต้น		ประมาณการ 2546		ประมาณการ 2547	
	2544	2545	15 ก.ย.46	15 ธ.ค. 46	กรณีแนวโน้ม	กรณี เป้าหมาย
GDP (ณ ราคาประจำปี: พันล้านบาท)	5,133.8	5,451.9	5,868.0	5,904.4	6,465.3	6,542.0
อัตราการขยายตัวของ GDP (ณ ราคากองที่, %)	2.1	5.4	5.8-6.2	6.3	7.0	8.0
การลงทุนรวม (ณ ราคากองที่, %)	1.2	6.5	9.1	9.6	13.1	15.4
ภาคเอกชน (ณ ราคากองที่, %)	4.9	13.2	16.0	16.5	17.0	20.0
ภาครัฐ (ณ ราคากองที่, %)	-5.2	-5.8	-6.5	-6.0	2.2	2.2
การบริโภครวม (ณ ราคากองที่, %)	3.8	4.6	4.7	4.7	5.3	5.5
ภาคเอกชน (ณ ราคากองที่, %)	3.9	4.9	5.8	5.7	5.7	5.9
ภาครัฐบาล (ณ ราคากองที่, %)	2.8	2.5	-2.0	-1.2	2.8	2.8
มูลค่าการส่งออกสินค้า (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)	63.2	66.9	75.0	77.6	88.5	89.2
อัตราการขยายตัว (%)	-6.9	5.7	12.1	16.0	14.0	15.0
อัตราการขยายตัว (ปริมาณ, %)	-5.6	11.3	8.5	10.0	9.0	10.0
มูลค่าการนำเข้าสินค้า (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)	60.7	63.4	71.3	72.6	83.5	84.2
อัตราการขยายตัว (%)	-2.8	4.6	12.4	14.5	15.0	16.0
อัตราการขยายตัว (ปริมาณ, %)	-6.3	11.1	7.0	8.0	9.0	10.0
ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)	2.5	3.5	3.7	5.0	5.0	5.0
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์ สรอ.)	6.2	7.7	7.6	7.9	8.7	8.9
ดุลบัญชีเดินสะพัดต่อ GDP (%)	5.4	6.1	5.4	5.6	5.3	5.4
เงินเฟ้อ (%)						
ดัชนีราคาผู้บริโภค	1.6	0.7	1.9	1.9	2.4	2.6
GDP Deflator	2.2	0.7	2.0	2.0	2.5	2.8

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 15 ธันวาคม 2546

สถานการณ์ด้านสังคมไทย

ในรอบปีที่ผ่านมาสังคมไทยอยู่ในระยะเปลี่ยนผ่านของการพื้นตัวจากวิกฤตเศรษฐกิจที่เป็นไปอย่างต่อเนื่องท่ามกลางปัญหาที่ลั่นสะ睺านและ การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั้งจากภายในในสังคมไทยเองและที่เกิดขึ้นจากภายนอกประเทศ โดยเฉพาะอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี สารสนเทศสมัยใหม่ที่แพร่กระจายไปทุกภาคส่วน มาตรการเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่เน้นระบบเศรษฐกิจเสรี และอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อคนไทยและสังคมไทยเป็นอย่างมากทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ สะท้อนถึงพัฒนาการความก้าวหน้าของสังคมไทยและประเทศไทยที่จำเป็นต้องมีการปรับตัวทั้งในระยะเร่งด่วนและระยะปานกลาง เพื่อให้รู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง สามารถใช้ประโยชน์จากสถานการณ์ต่างๆเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและนำพาสังคมไทยสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ศศช.ได้พัฒนา “ดัชนีความอยู่ดีมีสุข” เพื่อวัดผลกระทบสุดท้ายของกระบวนการพัฒนาที่เกิดขึ้นกับคนอย่างเป็นองค์รวม โดยเชื่อมโยงทุกมิติทั้งด้านสุขภาพอนามัย ความรู้ ชีวิตการทำงาน รายได้และการกระจายรายได้ สภาพแวดล้อมในการดำรงชีวิตของคน ชีวิตครอบครัวและการบริหารจัดการที่ดีของรัฐ ผลในภาพรวม พบว่า ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยหลังวิกฤตเศรษฐกิจได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องและอยู่ดีมีสุขมากกว่าช่วงก่อนเกิดวิกฤต โดยเป็นผลมาจากการมีงานทำมากขึ้น จำนวนคนยากจนลดลง ประชาชนส่วนใหญ่มีหลักประกันสุขภาพและโอกาสทางการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่ยังมีปัญหาสำคัญ คือ ครอบครัวไทยจำนวนมากกว่าร้อยละ 40 ไม่สามารถพึ่งตนเองได้ในทางเศรษฐกิจและความอบอุ่นในครอบครัวลดน้อยลง ขณะเดียวกันสังคมไทยยังต้องเผชิญกับปัญหาความไม่平อดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน รวมทั้งความไม่โปร่งใสของการบริหารจัดการภาครัฐ

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาสถานการณ์การพัฒนาสังคมไทยในรอบปีที่ผ่านมา มีความก้าวหน้าและประเด็นสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ ดังนี้

การพัฒนาศักยภาพคนไทย

เมื่อพิจารณาสภาวะสุขภาพของคนไทย พบว่า ในภาพรวมคนไทย มีอายุขัยเฉลี่ยสูงขึ้น โดยในปี 2545 เพศชายและเพศหญิงมีอายุขัยเฉลี่ยเพิ่มขึ้นเป็น 69.9 ปี และ 74.9 ปี อย่างไรก็ตาม ประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความตระหนักรถในการดูแลสุขภาพและมีพฤติกรรมเลี้ยงต่อการทำลายสุขภาพ ทำให้ภาวะการเจ็บป่วยด้วยสาเหตุที่ป้องกันได้กลับสูงขึ้น โดยเฉพาะโรคหัวใจ ผลจากอุบัติเหตุและการแพร่ prvranทางจิตและพฤติกรรม

การที่รัฐบาลมีนโยบายในการสร้างหลักประกันทางสุขภาพอย่างจริงจัง มีผลให้ประชาชนถึงร้อยละ 95.7 ของประชากรทั้งประเทศสามารถเข้าถึงบริการสุขภาพใน 3 รูปแบบได้มากขึ้น ได้แก่ สวัสดิการ การรักษาพยาบาลข้าราชการ ลูกจ้างและพนักงานรัฐวิสาหกิจ ประกันสุขภาพในกองทุนประกันสังคม และนโยบาย 30 บาทรักษาทุกโรค และคาดว่าในปี 2549 ซึ่งเป็นปีสุดท้ายของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 จะสามารถสร้างหลักประกันสุขภาพให้ประชาชนได้อย่างถ้วนหน้า โดยเป็นไปตามเป้าหมาย

การสร้างหลักประกันสุขภาพที่ดีแก่ประชาชนยังมีประเด็นที่ต้องเร่งดำเนินการต่อเนื่องอีกหลายเรื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการรักษาพยาบาล และการปฏิรูประบบสุขภาพเพื่อนำไปสู่ระบบบริการที่มีคุณภาพ ประชาชนสามารถเข้าถึงบริการได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรมและการบริหารจัดการระบบให้เกิดความยั่งยืน เช่น การกำหนดให้มีศูนย์สุขภาพชุมชนที่สถานีอนามัย การนำระบบคุณภาพมาตรฐานของโรงพยาบาล (Hospital Accreditation) และการรับรองคุณภาพตามมาตรฐาน (ISO) มาใช้ในการประเมินและพัฒนาระบบบริการพยาบาลที่มีคุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด รวมถึงการพัฒนาแพทย์แผนไทยและแพทย์ทางเลือก โดยจัดตั้งเครือข่ายการพัฒนาแพทย์พื้นบ้านในแต่ละท้องที่ และเตรียมออกกฎหมายร่วมรับ พ.ร.บ.คุ้มครองและส่งเสริมภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทย เป็นต้น

ในด้านการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาของคนไทยในภาพรวมมีแนวโน้มดีขึ้นในทุกพื้นที่และทุกกลุ่มอายุ โดยจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาเพิ่มขึ้นจาก 7.0 ปี ในปี 2541 เป็น 7.6 ในปี 2545 เช่นเดียวกับอัตราการเรียนรู้ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 51.8 ในปี 2541 เป็นร้อยละ 56.6 ในปี 2545 อย่างไรก็ตาม ยังคงมีความเหลื่อมล้ำในระดับพื้นที่และภาค โดยเฉพาะระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบท

ตารางที่ 1 ระดับความรู้ของคนไทย

ภาคและพื้นที่	2541	2542	2543	2544	2545
อัตราการเรียนรู้ (ร้อยละ)	51.8	53.0	54.1	55.3	56.6
• เมือง	65.2	65.4	66.4	67.5	68.6
• ชนบท	45.3	46.9	48.1	49.4	50.8
กลาง	50.9	52.1	54.1	56.3	58.7
เหนือ	43.3	43.5	45.0	46.6	48.2
ตะวันออกเฉียงเหนือ	48.6	41.0	51.7	52.4	53.2
ใต้	52.6	53.8	54.3	54.8	55.7
กรุงเทพฯ และ ปริมณฑล	72.5	72.1	72.6	73.1	73.7
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ย* (ปี)	6.8	7.1	7.2	7.4	7.5

ที่มา : สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา (ประมาณจากข้อมูลการสำรวจภาระการมีงานทำ และข้อมูลประชากร และเคหะ ปี 2533 และ 2543, สำนักงานสถิติแห่งชาติ)
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ

การกระจายโอกาสและสร้างความเสมอภาคทางการศึกษา รวมถึงการเตรียมความพร้อมให้ลังคамไทยเข้าสู่ลังคамเศรษฐกิจฐานความรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้น รัฐบาลได้จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และมีการจัดตั้งกองทุนกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา โดยในปี 2546 ได้จัดสรรงบประมาณทั้งสิ้น 22,752.01 ล้านบาท ครอบคลุมจำนวนนักเรียน 675,286 ราย รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต โดยเน้นการปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การปฏิรูปการผลิตและพัฒนาครุภัณฑ์ ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษาให้มีความหลากหลายและยืดหยุ่น

ประเด็นที่เป็นปัญหาสำคัญของการพัฒนาศักยภาพคนไทย คือ ประชากรในวัยแรงงานของไทยยังมีการศึกษาอยู่ในระดับประถมและต่ำกว่าถึงร้อยละ 64.4 ซึ่งเป็นจุดอ่อนอย่างมากต่อการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศให้สามารถยืนหยัดบนเวทีโลกได้อย่างสมศักดิ์ศรี ถึงแม้ว่าภาครัฐจะได้กำหนดมาตรการต่างๆ ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยกระดับมาตรฐานในการผลิตกำลังคนด้วยวิธีการต่างๆ ก็ตาม อาทิ การส่งเสริมการเรียนในสถานประกอบการ การนำระบบคุณวุฒิวิชาชีพ (Thai Vocational Qualification: TVQ) มาใช้นำร่องพัฒนาคุณวุฒิวิชาชีพใน 5 สาขา ได้แก่ กลุ่มอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์ ไฟฟ้า ช่างยนต์และพลาสติก ด้านค้าปลีก และ Automation and Industrial Maintenance แต่จะต้องเร่งรีบดำเนินการในเรื่องนี้อย่างเร่งด่วน และจริงจัง ให้สามารถผลิตและพัฒนาคนได้ตรงต่อความต้องการของตลาดแรงงานและทิศทางการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนหลักสูตรและการสอนให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีการผลิตสมัยใหม่

การคุ้มครองและสร้างความมั่นคงแก่คุณในสังคม

การสร้างหลักประกันเพื่อคุ้มครองแรงงาน รัฐบาลได้ขยายขอบเขตของระบบประกันสังคมตั้งแต่ปี 2545 ให้คุ้มครองลูกจ้างที่อยู่ในสถานประกอบการที่มีลูกจ้างตั้งแต่ 1 คนขึ้นไป ปัจจุบันมีลูกจ้างผู้ประกันตนที่อยู่ในสถานประกอบการทั่วประเทศ 301,518 แห่ง จำนวน 6.90 ล้านคน หรือร้อยละ 20.50 ของกำลังแรงงานทั้งหมด (ณ สิงหาคม 2546) นอกจากนี้ ภายใต้กฎหมายคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 ยังช่วยให้ลูกจ้างมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น เพราะมีการทำหน้าที่ตรวจสอบการใช้แรงงานเทียบเคียงได้กับมาตรฐานสากล เช่น การขยายอายุขันต่อของลูกจ้างเดิมจาก 13 ปี เป็น 15 ปี การจัดตั้งกองทุนสงเคราะห์ลูกจ้างเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนในการถืออกจากงานหรือตาย และเตรียมการขยายความคุ้มครองไปยังแรงงานนอกรอบและแรงงานภาคเกษตร โดยที่สศช.อยู่ระหว่างการศึกษาแนวทางการคุ้มครองผู้ที่อยู่ในเศรษฐกิจนอกระบบ

สำหรับการให้ความช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาส นั้น การจัดตั้งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ขึ้นมา รวมถึงการออกพระราชบัญญัติลงเสริมการจัดสวัสดิการสังคม พ.ศ.2546 นับเป็นโอกาสอันดีในการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสได้ครอบคลุมและเป็นระบบครบวงจรมากขึ้น ทั้งในเชิงของการป้องกันแก้ไข พื้นฟูและพัฒนาอย่างเป็นองค์รวมในรูปแบบต่างๆ เช่น การลงเคราะห์ช่วยเหลือแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การให้บริการในสถานสงเคราะห์แก่ผู้ด้อยโอกาสประจำต่างๆ การฝึกอบรมและสร้างอาชีพให้สามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว เป็นต้น อย่างไรก็ตาม แนวทางการดำเนินงานช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคมจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมบทบาทและการมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชนซึ่งเป็นหน่วยที่อยู่ใกล้ชิดกับกลุ่มเป้าหมายมากที่สุดเป็นลำดับแรก ในเรื่องนี้ สศช. ได้จัดทำโครงการช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสในสังคม 5 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดพะเยา ร้อยเอ็ด นครศรีธรรมราช อุทัยธานีและปทุมธานี เพื่อเป็นตัวอย่างของการให้ชุมชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วมและช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสของตนเอง โดยมีภาคีต่างๆ เข้าไปให้การสนับสนุน อาทิ องค์กรบริหารส่วนตำบล องค์กรพัฒนาภาคเอกชน หน่วยงานภาครัฐ ซึ่งจะมีการประมวลสรุปบทเรียนสำหรับขยายผลในพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

การสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินให้ประชาชนนั้น ถึงแม้ว่ารัฐบาลจะได้กำหนดแนวทางและมาตรการต่างๆ เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนและความสงบสุขของสังคม เช่น การปฏิรูปองค์กรที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัยโดยนำเทคโนโลยีต่างๆเข้ามาใช้ในการปฏิบัติงานมากขึ้น การตรวจสอบความร่วมมือกับองค์กรต่างๆ โดยเฉพาะองค์กรท้องถิ่นและภาคประชาชนในการร่วมกันบังคับและแก้ไขปัญหาในระดับพื้นที่ การใช้มาตรการทางกฎหมายปราบปรามกลุ่มผู้มีอิทธิพล เป็นต้น แต่ยังมีสถานการณ์ที่น่าเป็นห่วง โดยพบว่า อัตราเฉลี่ยคดีอาญาธุรัสและคดีอาชญากรรมลดลงในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาจาก 169.32 ต่อประชากรแสนคน ในปี 2535 เป็น 259.55 ต่อประชากรแสนคนในปี 2545 โดยเฉพาะอัตราคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน และอัตราคดีชีวิต ร่างกายและเพศ

การที่รัฐบาลมีนโยบายปราบปรามยาเสพติดอย่างเข้มข้นและเร่งด่วน โดยมีบทบาทสำคัญให้สศช.เป็นแกนหลักในการจัดทำแผนแม่บทฯ และมีการจัดตั้งศูนย์อำนวยการอาชันนะปัญหายาเสพติด

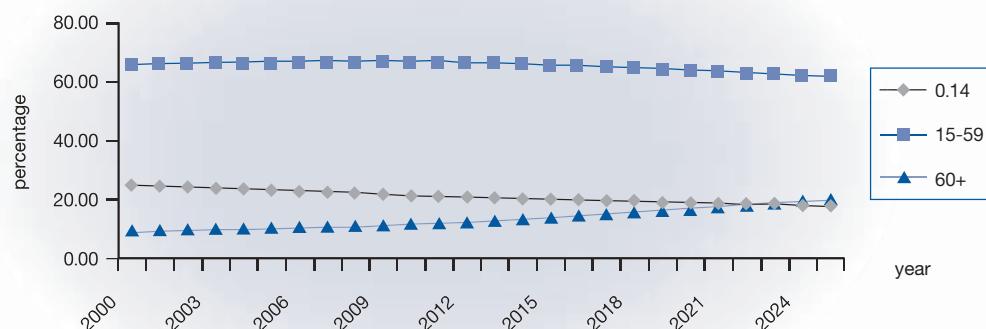
ได้ส่งผลให้สามารถจับกุมผู้ผลิตและผู้ค้ายาเสพติดได้ถึงร้อยละ 92.53 ของบัญชีบุคคลเป้าหมายจังหวัดทั้ง 75 จังหวัด โดยมี 12 จังหวัดที่สามารถปราบปรามจับกุมได้ถึงเป้าหมายร้อยละ 100 ขณะนี้อยู่ในขั้นตอนการสร้างความเข้มแข็งของพลังแผ่นดินและชุมชนเพื่อขัดปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดในหมู่บ้าน/ชุมชนเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการแก้ปัญหายาเสพติดในทุกพื้นที่

การพัฒนาสังคมไทยในระยะต่อไปเพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน

จำเป็นต้องดำเนินถึงปัจจัยเงื่อนไขสำคัญ ดังนี้

- การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ศศช.ได้คาดประมาณ ประชากร ในช่วงปี 2543-2568 พบว่า ประชากรวัยสูงอายุมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 9.74 เป็นร้อยละ 19.99 ขณะที่ประชากรวัยเด็กและวัยแรงงานกลับมีแนวโน้มลดลง (แผนภูมิที่ 1) ดังนั้น การเตรียมความพร้อมเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุจึงเป็นเรื่องที่ต้องดำเนินการเร่งด่วนให้ครบถ้วนทุกด้าน เพื่อช่วยให้ผู้ที่กำลังเข้าสู่วัยสูงอายุและผู้สูงอายุได้รับบริการต่างๆ อย่างเพียงพอและสามารถใช้ชีวิต ได้อย่างปกติสุข ซึ่งรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเตรียมความพร้อมในเรื่องนี้ โดยมีการร่าง พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ 2546 เพื่อคุ้มครอง สงเสริมและสนับสนุนผู้สูงอายุในด้านต่างๆ เช่น การบริการทางการแพทย์ การจัดที่พักอาศัย การลงเคราะห์เบี้ยยังชีพ การจัดตั้งกองทุนผู้สูงอายุ เป็นต้น อย่างไรก็ตาม เนื่องจากปัจจุบันโครงสร้างประชากรของประเทศไทยมีความเหมาะสมและเอื้อต่อการ พัฒนาเป็นอย่างมาก เพราะอยู่ในช่วงของโอกาสการรับการปั้นพลาทางประชากร (Demographic Dividend) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนาคุณภาพการศึกษาและฝึกอบรมทักษะแก่ประชาชน โดยเฉพาะในกลุ่มประชากรวัยแรงงานเพื่อผลิตแรงงานที่มีคุณภาพสำหรับประเทศในระยะต่อไป

แผนภูมิที่ 1 สัดส่วนของประชากร จำแนกตามอายุ 0-14 ปี 15-59 ปี และ 60 ปีขึ้นไปต่อ ประชากรรวม (Medium Fertility Assumption)

• การนำทุนทางสังคมมาพัฒนา และใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศมากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยมีทุนทางสังคมอยู่เป็นจำนวนมากและหลากหลายอาทิ ทุนมนุษย์ สถาบันต่างๆ ในสังคม เช่น สถาบันศาสนา องค์กรชุมชน สื่อมวลชนฯลฯ รวมถึงทุนทางวัฒนธรรมและระบบคุณค่าที่เป็นเอกลักษณ์โดดเด่นในสังคมไทย เช่น ความมีน้ำใจ การช่วยเหลือเกื้อกูล ภูมิปัญญาไทย จริยธรรม เป็นต้น ซึ่งสมควรสร้างความตระหนักรถึงคุณค่าความสำคัญของทุนทางสังคมให้เป็นที่ประจักษ์ต่อสาธารณะ และร่วมกันพัฒนาและต่อยอดให้เกิดมูลค่าและคุณค่า ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาประเทศชาติมากขึ้น

• การสร้างระบบเฝ้าระวังเตือนภัยทางสังคม สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วทั้งที่เกิดขึ้นจากภายในและภายนอกประเทศ ล้วนล่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนในสังคมและการพัฒนาประเทศเป็นอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมีระบบการเตือนภัยทางสังคมที่ดีและทันการที่จะสะท้อนถึงแนวโน้มและสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นต่อสาธารณะได้ทันท่วงที เพื่อประโยชน์ในการเตรียมพร้อมป้องกันและแก้ไขปัญหาที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยเฉพาะประเด็นที่มีผลกระทบทางลบต่อคนส่วนใหญ่ ซึ่งในเรื่องนี้ ศศช.อยู่ในระหว่างการดำเนินงานพัฒนาเครื่องขี้ภาระสังคม เพื่อรายงานสถานการณ์ด้านสังคมทั้งในภาพรวมและประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญอย่างเร่งด่วนสำหรับให้หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้องนำไปใช้ประโยชน์ต่อไป

สถานการณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แม้ว่าผลกระทบจากการใช้ทรัพยากรเป็นฐานการผลิต (Resource Based Production) ตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา จะทำให้ปริมาณทรัพยากรธรรมชาติและคุณภาพลิ่งแวดล้อมของไทยลดน้อย

และเสื่อมโทรมลงไปมากก็ตาม แต่ผลแห่งการร่วมกันดำเนินการตามนโยบายของรัฐและแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ในลักษณะพหุภาคี เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากการแลกเปลี่ยนความตื่นตัวและเข้าร่วมพิทักษ์คุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประชาชน ผนวกกับการลดลงของกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตามภาวะวิกฤติเศรษฐกิจที่เป็นปัจจัยเกื้อหนุน ทำให้คุณภาพของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในรอบปีที่ผ่านมาได้รับการฟื้นฟูขึ้นมากในหลายๆ ด้าน และยังจำเป็นต้องเร่งดำเนินการในหลายๆ ด้าน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของแผนฯ 9 ดังจะเห็นได้จากสถานการณ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ ดังนี้^{1/}

ทรัพยากรธรรมชาติ

• ป่าไม้

การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ป่าไม้อย่างต่อเนื่องจากอดีตจนถึงปัจจุบัน ทำให้พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยลดลงอย่างรวดเร็ว จากร้อยละ 53.3 ของพื้นที่ประเทศไทย (171 ล้านไร่) ในปี พ.ศ. 2504 ได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 25.28 ของพื้นที่ประเทศไทย (81 ล้านไร่) ในปี พ.ศ. 2541 ทั้งนี้ มีสาเหตุมาจากการให้สัมปทานทำไม้ การลักลอบตัดไม้ทำลายป่า ความต้องการขยายพื้นที่เพาะปลูกตามการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร ไฟไหม้ป่า การก่อสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐาน เช่น เขื่อน อ่างเก็บน้ำ และถนน เป็นต้น

นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2532 เป็นต้นมา รัฐบาลได้ประกาศยกเลิกการทำสัมปทานไม้ทั่วประเทศพร้อมทั้งได้ปรับนโยบายเร่งประการพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งจนถึงปี พ.ศ. 2545 รัฐบาลได้ประกาศพื้นที่อนุรักษ์และนับหนทางการไปแล้วรวมทั้งสิ้น 57.78 ล้านไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ 18.02 ของพื้นที่ประเทศไทย ผลของนโยบายดังกล่าว ทำให้อัตราการลดลงเฉลี่ยของพื้นที่ป่าไม้เหลือประมาณ 1 ล้านไร่ต่อปี (พ.ศ. 2532-2541)

• สัตว์ป่า

จำนวนสัตว์ป่าในประเทศไทยลดลงอย่างรวดเร็วโดยหลาชนิดได้สูญพันธุ์ไปแล้ว เช่น สมันเป็นต้น และอีกหลายชนิดก็กำลังอยู่ในภาวะวิกฤติที่ใกล้สูญพันธุ์เต็มที่

ที่ผ่านมา รัฐบาลได้ดำเนินการอนุรักษ์สัตว์ป่าในหลายรูปแบบ เช่น การอนุรักษ์แหล่งอาศัย การกวดขันมิให้มีการล่า ทำลาย และจำหน่ายสัตว์ป่า การสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์สัตว์ป่าแก่ประชาชน

^{1/} นโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม สำนักงาน (2546) ร่างรายงานสถานการณ์คุณภาพสิ่งแวดล้อม ฉบับที่ 3/2546, รายงานความก้าวหน้าครั้งที่ 3 ของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, สำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อม : กรุงเทพฯ

รวมทั้งการออกกฎหมายคุ้มครองสัตว์ป่าต่างๆ แต่ก็ไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ทันต่อสถานการณ์การลดลงและสูญพันธุ์ของสัตว์ป่า ที่นับว่าจะทวีความวิกฤติมากยิ่งขึ้น

ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2546 รัฐบาลจึงได้แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535 เพื่อให้มีการพัฒนาและเพาะเลี้ยงเป็นสัตว์เศรษฐกิจได้มากขึ้น ซึ่งทำให้มีผู้มาแจ้งการครอบครองสัตว์ป่าคุ้มครองถึง 108,301 ราย นับเป็นจำนวนสัตว์ป่าถึงประมาณ 1.05 ล้านตัว มาตรการนี้จึงอาจเป็นทางรอดจากการสูญพันธุ์ของสัตว์ป่าอีกเป็นจำนวนมากในประเทศไทย

- **ดินและการใช้ที่ดิน**

ปัจจุบันพบว่า ดินมีความเสื่อมโทรมมากขึ้น ทั้งที่มีสาเหตุมาจากธรรมชาติและที่เกิดจากการใช้ที่ดินอย่างไม่เหมาะสม ก่อให้เกิดปัญหาการชะล้างพังทลายของดิน ดินตื้น ดินทรายจัด ดินขาดอินทรีย์ ดินเค็ม และดินเปรี้ยว จากการสำรวจเมื่อปี พ.ศ. 2544 พบว่า พื้นที่ดินที่มีปัญหาได้เพิ่มขึ้นจาก 182.1 ล้านไร่เมื่อปี พ.ศ. 2532 มาเป็น 192.8 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2544 โดยภาคเหนือเป็นภาคที่มีพื้นที่ดินมีปัญหาสำหรับทำการเกษตรมากที่สุด

- **ทรัพยากรน้ำ**

บริเวณฝั่งที่ตอกทั่วประเทศมีแนวโน้มลดลง และมีปริมาณเฉลี่ยในรอบ 50 ปี (พ.ศ. 2495-2544) ที่ประมาณ 1,560 มิลลิเมตรต่อปี ซึ่งทำให้มีปริมาณน้ำตามฤดูกาลต่างๆ เฉลี่ยรวมกันประมาณ 800,000 ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ทั้งนี้ ประเทศไทยสามารถเก็บกักน้ำไว้ตามอ่างเก็บน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ได้เพียง 68,000 ล้านลูกบาศก์เมตรหรือประมาณร้อยละ 34 ของปริมาณน้ำท่าทั้งหมดเท่านั้น น้ำส่วนที่เหลือจะไหลลงสู่ทะเล

ความสามารถในการเก็บกักน้ำไว้ใช้ประโยชน์อันจำกัดเช่นนี้ ทำให้ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยต้องประสบกับปัญหากัยแผลงในฤดูแล้งและน้ำท่วมในฤดูฝนอยู่เป็นระยะๆ ส่งผลให้ราษฎรได้รับความเดือดร้อน และพื้นที่เกษตรได้รับความเสียหาย

อย่างไรก็ตาม รัฐบาลได้พยายามดำเนินมาตรการเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยในการแก้ปัญหากัยแผลง ได้มอบหมายให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำแผนและดำเนินการ โดยความร่วมมืออย่างใกล้ชิดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ เป็นต้น ในขณะที่การป้องกันปัญหาอุทกภัยในระยะยาว ได้มอบหมายให้กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ จัดทำแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ ส่วนการแก้ไขและบรรเทาปัญหาในระดับพื้นที่ กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ดำเนินการ

- **ทรัพยากรแร่**

ความต้องการใช้แร่ได้เพิ่มขึ้นตามอัตราความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายหลังจากการพื้นตัวทางเศรษฐกิจ โดยในปี พ.ศ. 2545 มีมูลค่าการใช้ในกลุ่มแร่เชือเพลิงและพลังงาน กลุ่มแร่โลหะพื้นฐาน กลุ่มแร่อุตสาหกรรมชีเมนต์ กลุ่มแร่เชรามิก และกลุ่มแร่ทินอุตสาหกรรม คิดเป็น 21,272 ล้านบาท (ราคานปี พ.ศ. 2538) เพิ่มขึ้นจากปี พ.ศ. 2544 ถึงร้อยละ 10.4 โดยการส่งออกดิบุกและยิบชั้มมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และแร่ที่นำเข้าส่วนใหญ่เป็นกลุ่มแร่เชือเพลิงและพลังงาน และแร่โลหะพื้นฐาน

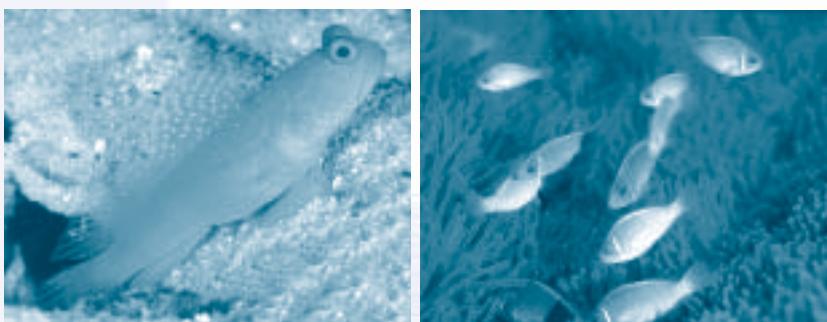

• พลังงาน

ประเทศไทยมีการนำเข้าพลังงานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะกําชธรมชาติ น้ำมันดิบ และน้ำมันสำเร็จรูป สัดส่วนของมูลค่าการใช้พลังงานขั้นสุดท้ายต่อผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.9 ในปี พ.ศ. 2541 เป็น 14.31 ในปี พ.ศ. 2545 ซึ่งชี้ให้เห็นว่า การใช้พลังงานของประเทศไทยยังไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร ดังนั้น รัฐบาลจึงควรสนับสนุนการดำเนินมาตรการอนุรักษ์พลังงานและสนับสนุนการใช้พลังงานหมุนเวียนให้มากขึ้น

• ทรัพยากรชายฝั่งทะเล

ป่าชายเลนของไทยได้ลดลงอย่างมาก จากที่เคยมีประมาณ 2.5 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2504 ลดลงเหลือประมาณ 1.5 ล้านไร่ในปี พ.ศ. 2543 ในขณะที่แนวปะการังหลายแห่งอยู่ในสภาพเสื่อมโทรม โดยมีสาเหตุมาจากการใช้อวนลาก อวนรุน ทำการประมงในเขต 3,000 เมตรจากชายฝั่ง ซึ่งเป็นแหล่งปะการัง การระเบิดปลา การใช้สารเคมีเบื้องปลา รวมทั้งจากการท่องเที่ยวทางทะเล เช่น การทิ้งขยะลงทะเล การเหยียบปะการังของนักท่องเที่ยว และการหอดสมอของเรือท่องเที่ยว เป็นต้น

• ทรัพยากรประมง

ทรัพยากรประมงน้ำจืดของไทยลดลงมาโดยตลอด ทั้งในเชิงปริมาณและชนิดของสัตว์น้ำจืด อย่างไรก็ตาม ปริมาณการจับสัตว์น้ำเดิมของไทยมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยในปี พ.ศ. 2543 มีปริมาณถึง 2.77 ล้านตัน ซึ่งสูงกว่าตัวกัยภาพทรัพยากรประมงทะเลในน่านน้ำไทยที่มีเพียง 2.5 ล้านตัน ทั้งนี้เป็นเพราะความสามารถในการจับสัตว์ทะเลออกเขตพื้นที่เศรษฐกิจจำเพาะของประเทศไทยในขณะเดียวกัน การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องเช่นเดียวกัน โดยในปี พ.ศ. 2543 มีการเพาะเลี้ยงถึง 467,000 ตัน คิดเป็นมูลค่า 92,600 ล้านบาท โดยเฉพาะพื้นที่เลี้ยงกุ้งทะเล หอย และปلامีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี

กิจกรรมพิเศษ

• มนต์ทางน้ำ

ผลการสำรวจคุณภาพของน้ำในแหล่งน้ำจืดในปี พ.ศ. 2545 พบว่า มีคุณภาพดีคิดเป็นร้อยละ 40 พอใช้ร้อยละ 25 เสื่อมโทรมร้อยละ 32 และเสื่อมโทรมมากร้อยละ 3 ซึ่งได้แก่ เจ้าพระยาตอนล่าง ท่าจีนตอนล่าง และลำตะคองตอนล่าง โดยแหล่งน้ำที่อยู่ในบริเวณเมืองใหญ่ ชุมชนหนาแน่น และเทศบาลยังไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียที่สมบูรณ์ ถึงแม้ว่าในปัจจุบันประเทศไทยมีโครงการก่อสร้างระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนเกิดขึ้นแล้ว 87 โครงการ มีความสามารถในการบำบัดน้ำเสียได้ประมาณวันละ 2.8 ล้านลูกบาศก์เมตร แต่ยังไม่สามารถดำเนินการได้เต็มประสิทธิภาพ

• มนต์ทางอากาศ

คุณภาพอากาศของประเทศไทยในปี พ.ศ. 2545 โดยภาพรวมยังคงไม่แตกต่างจากคุณภาพอากาศในปีที่ผ่านมา/main ปัญหาหลักยังคงเป็นฝุ่นละอองขนาดเล็ก รองลงมาคือ กําชไอโอดีน (O_3) กําชในไตรเจนออกไซด์ (NO_2) และกําชคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) ที่มีค่าเกินมาตรฐานเป็นครั้งคราวในบางพื้นที่

ในเขตกรุงเทพมหานคร ปัญหาฝุ่นรวมและฝุ่นขนาดเล็กมีแนวโน้มลดลง แต่บริเวณริมถนนที่มีการจราจรหนาแน่นมีฝุ่นขนาดเล็กเกินมาตรฐาน เกือบทุกจุดที่ตรวจวัด เช่นเดียวกับที่ในเขตปริมณฑล ที่จังหวัดสมุทรปราการ และที่อำเภอแม่เมะจังหวัดลำปาง

- **มลพิษทางเสียง**

สถานการณ์เสียงในปี พ.ศ. 2545 โดยภาพรวมยังคงไม่แตกต่าง จากปีที่ผ่านมา โดยบริเวณที่ยังมีระดับเสียงเกินเกณฑ์มาตรฐาน (70 เดซิเบล : dB (A)) ในเขตกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ริมถนนบรมราชชนนี ถนนตากลิน และถนนสุขสวัสดิ์บริเวณแยกประชากุกิค

- **มูลฟอย**

ปริมาณขยะมูลฟอยมีแนวโน้มสูงขึ้น ในปี พ.ศ. 2545 มีปริมาณ มูลฟอยชุมชนเกิดขึ้นทั่วประเทศประมาณวันละ 39,220 ตัน หรือปีละ 14.3 ล้านตัน โดยร้อยละ 25 เกิดขึ้นในเขตกรุงเทพมหานคร ร้อยละ 30 เกิดขึ้นในเขตเทศบาล ร้อยละ 45 เกิดขึ้นนอกเขตเทศบาล

ทั้งนี้ ในเขตกรุงเทพมหานครสามารถดำเนินการกำจัดได้ถึงร้อยละ 99 ในขณะที่เขตเทศบาล อื่นๆ สามารถดำเนินการได้เพียงร้อยละ 35 ของปริมาณมูลฟอยทั้งหมด เมื่อเปรียบเทียบกับ เป้าหมายของแผนฯ 9 ที่กำหนดให้มีการกำจัดขยะมูลฟอยอย่างถูกวิธีและปลอดภัยไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ของจังหวัดทั้งหมด และมีการใช้ประโยชน์จากมูลฟอยไม่ต่ำกว่าร้อยละ 30 ของปริมาณ มูลฟอยที่เกิดขึ้นแล้ว จะเห็นได้ว่า ศักยภาพในการบำบัดของพื้นที่ต่างจังหวัดและอัตราการนำกลับ มาใช้ใหม่ยังต่ำกว่าเป้าหมายอยู่มาก อย่างไรก็ตาม ในปี พ.ศ. 2546 ที่ได้มีการยกร่างแผนจัดการ มูลฟอยแห่งชาติขึ้นเพื่อแก้ไขปัญหานี้อย่างครอบคลุมแล้ว และจะกำหนดให้เป็นวาระแห่งชาติเพื่อ ดำเนินการต่อไป รัฐบาลจึงควรเร่งดำเนินการตามแผนฯ ดังกล่าวที่อย่างจริงจัง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในการลดปริมาณขยะและการนำหมุนเวียนกลับมาใช้ใหม่ (Demand Side Management) เพื่อ ให้เป็นภาระในการบำบัดน้อยที่สุด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามวาระแห่งชาติ 4 เรื่อง

การพัฒนาประเทคโนโลยีได้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ซึ่งได้ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2544 เป็นต้นมานี้ ถือเป็นการดำเนินการในช่วงเปลี่ยนผ่านที่สำคัญที่สุดช่วงหนึ่งของประเทศไทย โดยแนวทางหลักของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ได้ยึดหลัก “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ รวมทั้งมุ่งหวังรากฐานการพัฒนาระบบเศรษฐกิจภายในประเทศ ให้เข้มแข็ง มีภูมิคุ้มกันต่อภัยแล้วการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกและสามารถพึงตนเองได้มากขึ้น เพื่อ มุ่งสู่ “การพัฒนาที่ยั่งยืน และความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคน” ขณะเดียวกันได้ให้ความสำคัญลำดับ สูงกับการบริหารการเปลี่ยนแปลง เพื่อผลักดันให้เกิดการบริหารจัดการประเทศใหม่ และสามารถ แปลงแผนสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม

ในการดำเนินการตามยุทธศาสตร์การพัฒนาของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ให้นับเกิดผลได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ภายใต้ทรัพยากรากฐานที่มีอยู่จำกัดนั้น จำเป็นต้องให้ความสำคัญกับการแก้ปัญหา เร่งด่วนของประเทศไทย ให้สามารถลุล่วงไปได้ก่อน โดยมุ่งพัฒนาเศรษฐกิจให้แข็งแกร่งมั่นคง พัฒนา รากฐานการพัฒนาเศรษฐกิจตั้งแต่ระดับราบทภูถึงมหาภาคให้สามารถขยายตัวต่อเนื่องในอนาคตได้อย่างมีคุณภาพ ควบคู่ไปกับการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อบรรลุเป้าหมายการแก้ไข ปัญหาความยากจนให้ทั่วในประเทศไทย การดำเนินงานดังกล่าวจึงได้ถูกกำหนดให้เป็น วาระแห่งชาติ 4 เรื่อง ที่ทุกภาคส่วนของสังคมไทยจะต้องมีบทบาทร่วมกัน คือ

- (1) การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายรายได้
- (2) การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย
- (3) การพัฒนาทุนทางลัษณะ
- (4) การพัฒนาที่ยั่งยืน

โดย ศศช. ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลให้มีบทบาทหลักในการกำหนดยุทธศาสตร์ และ ผลักดันการดำเนินงานตาม “วาระแห่งชาติ” ทั้ง 4 เรื่องดังกล่าว ในรอบปี 2546 มีความก้าวหน้า การดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

การแก้ไขปัญหาความยากจนและการกระจายได้

ปัญหาความยากจนของประชาชนในประเทศไทยเป็นปัญหาสำคัญอันดับแรกของชาติที่จำเป็นจะต้องเร่งดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วนและต่อเนื่องโดยแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ.2545-2549) ได้กำหนดเป้าหมายการแก้ไขปัญหาความยากจนที่มุ่งลดสัดส่วนของคนจนจากร้อยละ 15.9 ในปี 2542 เหลือร้อยละ 12 ในปี 2549 ยิ่งกว่านั้น รัฐบาลยังได้กำหนดให้การแก้ไขปัญหาความยากจนเป็นนโยบายสำคัญประการหนึ่งของรัฐบาล และประกาศให้ปัญหาดังกล่าวเป็น “วาระแห่งชาติ” ที่ต้องอาศัยการผนึกกำลังของทุกภาคส่วนในสังคมในการดำเนินงานพร้อมกันทุกระดับ ทั้งในระดับชาติ ท้องถิ่น และชุมชน ด้วยเหตุนี้ คณะกรรมการบริหารฯ ได้มีมติในการประชุมเมื่อวันที่ 1 กันยายน 2545 ให้ความเห็นชอบงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2546 ให้สู่การปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานหลักในการผลักดันการเปลี่ยนผ่านสู่ความยั่งยืน ไปสู่การปฏิบัติร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคีการพัฒนาต่างๆ โดยผลการดำเนินงานของ สศช. ในปีงบประมาณ 2546 ที่สำคัญมีอยู่ 4 โครงการด้วยกันคือ

1. การจัดทำแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการแก้ไขปัญหาความยากจน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2547

การจัดทำแผนงบประมาณในเชิงบูรณาการแก้ไขปัญหาความยากจน ปี 2547 ตามระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงานตามยุทธศาสตร์ (Strategic Based Budgeting : SPBB) เพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณโดยภาพรวมเป็นการเชื่อมโยงอย่างบูรณาการที่จะสะท้อนภารกิจของรัฐบาล ตลอดจนสอดคล้องต่อแนวโน้มนโยบายของรัฐบาลในการจัดทำงบประมาณอย่างเคร่งครัด โดยมีการบูรณาการเพื่อดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในทุกขั้นตอนดังต่อไปนี้

เป้าหมายที่กำหนดขึ้นสำหรับการจัดทำแผนงบประมาณดังกล่าว มีอยู่ 2 ประการคือ **ประการแรก** การลดความยากจน โดยตั้งเป้าไว้ว่าจะให้คนจนลดลง 1,500,000 คนในปี 2547 และคนยากจนและผู้ต้องโภคสุดคนจะต้องได้รับการบริการทางการศึกษา สาธารณสุข สาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานที่มีคุณภาพและได้มาตรฐาน **ประการที่สอง** การลดปัญหาการว่างงานให้ลดน้อยลงอยู่ในระดับไม่เกินร้อยละ 4.5 โดยการเพิ่มศักยภาพและฝีมือแรงงานเพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้ให้กับตนเองและครอบครัวมากยิ่งขึ้น

เพื่อให้บังเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจัง จึงได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานสำหรับหน่วยงานในแต่ละระดับไว้ดังนี้

- หน่วยงานจากส่วนกลาง ร่วมบูรณาการในการดำเนินงาน โดยคำนึงถึงหน้าที่ การมีส่วนร่วมและพื้นที่ เป้าหมาย ภายใต้บูรณาการที่ประยุกต์และมีประสิทธิภาพ

- หน่วยงานส่วนภูมิภาค นำแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม เพื่อบูรณาการภายใต้แผนพัฒนาจังหวัดแบบบูรณาการ เกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมาย

พื้นที่ งบประมาณ โดยให้ชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเข้ามาร่วมร่วม โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมรับประโยชน์

- **ใช้กลไกการบริหารจัดการ เพื่อให้การประสานการดำเนินงานมีกระบวนการเกิดผลในทางปฏิบัติอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล**

สำหรับโครงการ/กิจกรรม ตามแผนงบประมาณการแก้ไขปัญหาความยากจน ปี 2547 ได้กำหนดกลยุทธ์ในการดำเนินงานไว้ 4 กลยุทธ์ คือ

- (1) การเพิ่มศักยภาพและโอกาสคนยากจน
- (2) การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร สนับสนุนการพัฒนาชุมชนที่เกษตรกรรมรายย่อย และพื้นที่เกษตรกร
- (3) การสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานเพื่อคนยากจน
- (4) บรรเทาปัญหาการว่างงานและพัฒนาแรงงาน

ภายใต้กลยุทธ์ทั้ง 4 ด้าน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนงบประมาณฯ ได้จัดทำโครงการ/กิจกรรม รวมจำนวน 60 โครงการ/กิจกรรม งบประมาณทั้งสิ้น 11,135,364,592 บาท โดยในการดำเนินการจะให้ความสำคัญกับพื้นที่เป้าหมายหมู่บ้านยากจน จำนวน 16,735 หมู่บ้าน เป็นอันดับแรก

2. การกำหนดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจน

เพื่อให้การดำเนินงานตามแผนงบประมาณในเชิงมีกระบวนการแก้ไขปัญหาความยากจน ปี 2547 สามารถเข้าถึงคนยากจนอย่างถูกต้องชัดเจน และคนยากจนได้รับประโยชน์จากการดำเนินโครงการของภาครัฐอย่างแท้จริง ได้มีการกำหนดพื้นที่เป้าหมายยากจนขึ้นเพื่อให้ทุกหน่วยงานใช้ดำเนินงานร่วมกัน โดยใช้ข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้าน (กชช. 2 ค) ที่จัดเก็บโดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทยเป็นข้อมูลหลัก เนื่องจากเป็นข้อมูลที่เสนอตั้งแต่ต้นๆ ที่สะท้อนถึงภาวะความยากจนในชนบทซึ่งครอบคลุมมีตั้งแต่ ทั้งด้านคุณภาพชีวิต โอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมและบริการพื้นฐาน การใช้ประโยชน์จากการพัฒนาในท้องถิ่น ทั้งนี้ คณะกรรมการพัฒนาชุมชนตระหนักรู้ได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546 ให้ใช้ข้อมูลดังกล่าวเป็นเครื่องมือในการจัดลำดับความสำคัญของพื้นที่เพื่อกระจายงบประมาณลงสู่พื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชน โดยใช้แผนที่ที่ได้วัดการสนับสนุนให้มีการดำเนินการโดย สศช. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประกอบการพิจารณา

ในการกำหนดหมู่บ้านเป้าหมายยากจน ได้คัดเลือกเฉพาะตำบลที่มีหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 1 (ล้าหลัง) และหมู่บ้านเร่งรัดพัฒนาอันดับ 2 (ปานกลาง) โดยกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย และ สศช. ได้ประสานและร่วมกันดำเนินการตรวจสอบข้อมูลพื้นที่เป้าหมายที่ได้ประมวลไว้เบื้องต้นมาปรับปรุงให้มีความถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น โดยดำเนินการใน 2 วิธี คือ 1) สุ่มตัวอย่างพื้นที่เป้าหมายทั้ง 4 ภาค และออกสำรวจในพื้นที่ และ 2) จัดส่งรายชื่อพื้นที่เป้าหมายทั้งหมดให้คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด (กพจ.) และคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ/กำแพง/กิ่งอำเภอ (กพอ.) ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และเรียงลำดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ และตำบลที่มีปัญหามากไปท่าน้อย พื้นที่

เป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจน ปี 2544 ทั่วประเทศ มีทั้งสิ้น 16,735 หมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 23.0 ของหมู่บ้านทั่วประเทศ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ 6,676 หมู่บ้าน หรือคิดเป็นร้อยละ 39.9 ของจำนวนหมู่บ้านเป้าหมายทั่วประเทศ ภาคเหนือ 5,806 หมู่บ้านหรือร้อยละ 34.7 ภาคกลาง 3,012 หมู่บ้านหรือร้อยละ 18.0 และภาคใต้ 1,241 หมู่บ้านหรือร้อยละ 7.4

3. การจัดทำแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและอาชนະความยากจน

ศช.ได้ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐในการพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับการผลักดันยุทธศาสตร์การแก้ไขปัญหาความยากจนไปสู่การปฏิบัติ จัดทำ “โครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและอาชนະความยากจน” เพื่อรวมพลังของทุกภาคส่วนของสังคม ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชนสังคม และเครือข่ายองค์กรชุมชน ร่วมกันสนับสนุนให้เกิดการบูรณาการแผนชุมชนในทุกตำบลทั่วประเทศ เพื่อสนับสนุนให้ชุมชนมีบทบาทในการขับเคลื่อนในการพัฒนา สร้างกระบวนการเรียนรู้ โดยใช้ทุนทางสังคม และภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานในการพัฒนาชุมชนของตนเองไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ ซึ่งคณะกรรมการตระหนักรู้ได้มีมติเห็นชอบโครงการดังกล่าวในการประชุมเมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546 ที่ผ่านมา

การบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและอาชนະความยากจน ซึ่งดำเนินการในพื้นที่ทุกตำบล/เทศบาลใน 75 จังหวัด จะใช้ระยะเวลาดำเนินการ 3 ปี (พ.ศ. 2546-2548) โดยแบ่งพื้นที่ดำเนินการเป็น 3 ระยะดัง

ระยะที่ 1 (พฤษภาคม 2546 - กันยายน 2546) สนับสนุนการบูรณาการแผนชุมชนในพื้นที่ตำบลที่มีแผนชุมชนแล้ว เพื่อเสริมให้ดียิ่งขึ้นและใช้เป็นแหล่งเรียนรู้ในการขยายผลไปยังพื้นที่อื่น รวมทั้งพื้นที่ตำบลซึ่งหน่วยงานต่างๆ มีเป้าหมายการดำเนินงานในปี 2546 จำนวน 3,046 ตำบล

ระยะที่ 2 (ตุลาคม 2546 - กันยายน 2547) สนับสนุนการบูรณาการแผนชุมชนในตำบลที่เป็นพื้นที่เป้าหมายเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจน ซึ่งยังไม่ได้มีการทำแผนชุมชน และเทศบาลที่มีการทำแผนชุมชนไปแล้ว จำนวน 2,673 ตำบล

ระยะที่ 3 (ตุลาคม 2547 - กันยายน 2548) สนับสนุนการบูรณาการแผนชุมชนในพื้นที่ตำบล/เทศบาลอื่นๆ ที่เหลือ เพื่อให้ครอบคลุมทุกตำบล/เทศบาลใน 75 จังหวัด จำนวน 1,683 ตำบล

ในการขับเคลื่อน “โครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและอาชนະความยากจน” ศช. ร่วมกับหน่วยประสานงานกลาง ประกอบด้วย กรมส่งเสริมการเกษตร กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กรมการศึกษากองโกรงเรียน กรมการพัฒนาชุมชน และกรมกิจการพลเรือน ทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด และภาคการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง ได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการจำนวน 2 ครั้ง โดยครั้งแรก จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ “คณะกรรมการประสานงานระดับจังหวัด โครงการบูรณาการแผนชุมชนเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและอาชนະความยากจน” ใน 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ ระหว่างเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2546 เพื่อสร้างความเข้าใจในกรอบแนวคิด การบริหารและประสานการดำเนินงาน และแนวทางในการดำเนินงานกระบวนการจัดทำแผนชุมชน ให้แก่แกนนำหน่วยประสานงานและภาคีที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัด และครั้งที่สอง การประชุมเชิงปฏิบัติการ “การทำงานแบบบูรณาการเพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและอาชนະความยากจน” ใน 5 ภูมิภาคทั่วประเทศ ระหว่างเดือนกรกฎาคม - สิงหาคม 2546 เพื่อทำความเข้าใจนโยบาย และแนวคิด กระบวนการจัดทำแผนชุมชนแบบบูรณาการ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเสริมสร้างความเข้มแข็งและการจัดทำแผนชุมชน พร้อมสรุปบทเรียนการทำงานระหว่างพื้นที่ เพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการจัดทำแผนชุมชนแบบบูรณาการต่อไป

ขณะนี้การดำเนินงานตามโครงการบูรณาการแผนชุมชนฯ ในพื้นที่ 75 จังหวัด มีความก้าวหน้าในการเตรียมการ การซักซ้อมความเข้าใจ และการประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐในระดับจังหวัด อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบล โดยแต่ละพื้นที่มีการดำเนินงานตามโครงการฯ ที่แตกต่างกันไปตามศักยภาพและความพร้อมของแต่ละแห่ง

4. การพัฒนาเกณฑ์พื้นฐานในการดำเนินชีวิตของคนไทย

ปัจจุบันการจัดทำดัชนีชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาความยากจน แต่ละหน่วยงานจะมีกรอบแนวคิด วัตถุประสงค์ และกระบวนการพัฒนาดัชนีที่แตกต่างกัน ซึ่งดัชนีส่วนใหญ่จะเน้นการประเมินความก้าวหน้าการดำเนินงานพัฒนาที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งๆ เพื่อวัดความเปลี่ยนแปลงของการดำเนินงานว่าบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดได้หรือไม่ และส่วนใหญ่จะให้คำตอบเชิงเศรษฐกิจเป็นหลัก ซึ่งเป็นเพียงบางส่วนของการแก้ไขปัญหาความยากจน เนื่องจากปัญหาความยากจนเป็นปัญหาเชิงโครงสร้าง ถึงแม้จะมีบางหน่วยงานได้เพิ่มตัวชี้วัดด้านลิฟทิลและโอกาสทางสังคม เพื่อช่วยให้เข้าใจปัญหาความยากจนง่ายขึ้น แต่แนวคิดและกรอบการพัฒนาดัชนีชี้วัดของหน่วยงานเหล่านี้ยังคงเน้นเรื่องการวัดการเปลี่ยนแปลงการพัฒนามากกว่าการวัดโอกาสที่ตัวคนจะได้รับการตอบสนองความต้องการพื้นฐานทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสภาพแวดล้อมของมนุษย์ให้เพียงพอ แก่การดำเนินชีวิตที่มีสุขภาพดีและการมีศักยภาพในการพัฒนาตนเองให้เท่าทันกระแสโลกภัยวัตน์ในปัจจุบัน

ดังนั้น เพื่อให้ได้เครื่องมือที่ใช้วัดความก้าวหน้าการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง วัฒนธรรม ทรัพยากรธรรมชาติและลิ่งแวดล้อมตามความจำเป็นขั้นพื้นฐานของคนไทยที่ควรได้รับ โดยอยู่บนหลักความเป็นธรรมในการจัดสรรงบประมาณหรือรายจ่ายภาครัฐ และนำไปสู่เป้าหมายสุดท้ายของการพัฒนาคือตัวคน เพื่อให้คนไทยมีมาตรฐานการดำเนินชีวิตหรือคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น สคช. จึงได้ประมวลกรอบแนวคิด องค์ประกอบของตัวชี้วัด และกระบวนการพัฒนาตัวชี้วัดของหน่วยงานต่างๆ ที่ได้พัฒนาขึ้น เช่น ตัวชี้วัดความอยู่ดีมีสุขของคนไทยโดย สคช. ข้อมูลความจำเป็นพื้นฐานระดับครัวเรือน (จปฐ.) ของกรมการพัฒนาชุมชน ดัชนีชี้วัดความเข้มแข็งของชุมชน โดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) และ Human Achievement Index (HAI) ของ UNDP เป็นต้น เพื่อนำมาสังเคราะห์และกำหนดเกณฑ์พื้นฐานในการดำเนินชีวิตของคนไทย ทั้งนี้ กรอบแนวคิดของเกณฑ์พื้นฐานในการดำเนินชีวิตของคนไทย ประกอบด้วยหลักคิด 3 ประการ คือ

(1) ความสมดคล้องกับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ตามบทบัญญัติว่าด้วยลิฟทิลและเสรีภาพของประชาชนชาวไทยได้กำหนดลิฟทิลขึ้นพื้นฐานของคนไทยที่ควรจะได้รับภายใต้มาตรา 43 บุคคลย่อมมีลิฟทิลเสมอ กันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่จัดเก็บค่าใช้จ่าย....มาตราที่ 52 บุคคลย่อมมีลิฟทิลเสมอ กันในการรับบริการทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานและผู้ยากไร้ มีลิฟทิลได้รับการรักษาพยาบาลทางสาธารณสุขที่ได้มาตรฐานและผู้ยากไร้ มีลิฟทิลได้รับการรักษาพยาบาลจากสถานบริการสาธารณสุขของรัฐโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ....และ มาตราที่ 54 บุคคลซึ่งมีอายุกินหลับปีบวบูรรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีลิฟทิลได้รับความช่วยเหลือจากรัฐ ทั้งนี้ตามที่กฎหมายบัญญัติ ซึ่งมาตราทั้ง 3 นี้เป็นพื้นฐานในการกำหนดความจำเป็นขั้นพื้นฐานที่รัฐจะประกันให้คนไทยทุกคน

(2) การสนองต่อความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิตในสังคมภายใต้กระแสโลกการวิรัตน์
ปัจจัยพื้นฐานที่จำเป็นเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ ประกอบด้วย อาหารและน้ำสะอาด และที่อยู่อาศัย ทั้งนี้ ภายใต้ภาวะแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ปัจจัยจำเป็นพื้นฐานสำหรับคนไทยต้องเพิ่มเติมให้ครอบคลุมและกว้างขวาง นอกจากเนื้อจากปัจจัยพื้นฐานดังกล่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องการมีไฟฟ้าใช้อย่างทั่วถึง รวมถึงการได้รับ/การเข้าถึงแหล่งข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต เป็นต้น

(3) การมีชีวิตที่มีความมั่งคงและปลอดภัย ส่วนสำคัญที่จะทำให้คนไทยมีความเป็นอยู่และมีคุณภาพชีวิตที่ดี คือการมีงานทำและมีชีวิตที่ปลอดภัยจากปัญหาอาชญากรรมและยาเสพติด

การกำหนดเกณฑ์พื้นฐานในการดำรงชีวิตของคนไทย พิจารณาจากแนวคิด 3 ประการข้างต้น สรุปได้ 10 ประการ ดังต่อไปนี้

ความสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

- 1) ทุกคนได้รับการศึกษาในระบบโรงเรียนไม่น้อยกว่า 12 ปี และมีโอกาสเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะฝีมือ และวิชาชีพที่จำเป็นในการดำรงชีวิต
- 2) ทุกคนได้รับการประกันสุขภาพที่ได้มาตรฐาน
- 3) ผู้ที่มีอายุเกิน 60 ปี และไม่มีรายได้เพียงพอในการยังชีพได้รับหลักประกันความมั่นคงในการดำรงชีวิต

ความจำเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิต

- 4) ทุกคนได้รับอาหารที่เพียงพอต่อความต้องการของร่างกาย
- 5) ทุกคนมีความมั่นคงในที่พักพิง
- 6) ทุกคนมีน้ำสะอาดเพื่อดื่มอย่างน้อย 5 ลิตร/คน/วัน และมีน้ำใช้อย่างน้อย 45 ลิตร/คน/วัน
- 7) ทุกครัวเรือนมีไฟฟ้าใช้
- 8) ทุกคนมีโอกาสสวัสดิ์ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพ

ความมั่นคงในชีวิต

- 9) ทุกคนมีโอกาสเข้าถึงทรัพยากรและแหล่งทุนในการประกอบอาชีพ

ความมั่นคงในชีวิต

- 10) ทุกครัวเรือนมีความมั่นคงปลอดภัยในชีวิต และปลอดภัยจากยาเสพติด
- ทั้งนี้ เกณฑ์พื้นฐาน 10 ประการดังกล่าว เป็นเป้าหมายขั้นต้นที่คนไทยจะบรรลุ เพื่อให้คนไทยทั่วประเทศมีชีวิตความเป็นอยู่ที่มีคุณภาพ รวมทั้งมีคักภาพในการประกอบอาชีพและมีความรู้ในการดำเนินชีวิตอย่างเท่าทันกระแสการเปลี่ยนแปลง โดยหน่วยงานต่างๆ ของรัฐ รวมทั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคเอกชน และภาคีการพัฒนาต่างๆ จะได้ระดมความร่วมมือ เพื่อให้บรรลุตามเกณฑ์ดังกล่าวในระยะเวลา 6 ปีข้างหน้า ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ในการประชุมเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2546 ได้มีมติเห็นชอบเกณฑ์พื้นฐานในการดำรงชีวิตของคนไทย 10 ประการ เพื่อนำไปสู่การเพิ่มรายได้ให้ทุกครัวเรือนพัฒนาจากเกณฑ์ความยากจน โดยในขณะนี้ ศศช. ได้ดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการขึ้นชุดหนึ่งเพื่อรับผิดชอบในเรื่องนี้โดยตรง และจะได้หารือกับหน่วยงานและภาคีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเกณฑ์พื้นฐานในแต่ละด้าน เพื่อกำหนดแนวทางในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรมต่อไป

การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

คณะกรรมการพัฒนาชีวภาพและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) เป็นวาระแห่งชาติ เพื่อเป็นแนวทางหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยให้มีขีดความสามารถในการแข่งขัน มีความเข้มแข็ง มีเสถียรภาพ และนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีคณะกรรมการพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย (กพช.) ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รับผิดชอบโดยตรง และมีสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) เป็นฝ่ายเลขานุการ

การจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย (สพช.) ซึ่งเป็นองค์กรภายใต้ ศศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการ กพช. ได้จัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันภายใต้การสร้างผู้นำประเทศไทย 7 ประการ ได้แก่ การวางแผนการพัฒนาเศรษฐกิจที่มั่นคง บทบาทประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ การสร้างความเป็นเลิศในตลาดโลก ของสินค้าที่มีคุณภาพ การเป็นประเทศที่สามารถผลิตนวัตกรรม การเป็นสังคมผู้ประกอบการ สังคมที่ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของชาติ และสังคมที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี ชวนให้อยู่อาศัย และได้ว่าจ้างสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และทีมงานของ Professor Michael Porter จาก Harvard University มาร่วมศึกษาเพื่อกำหนดทิศทางของยุทธศาสตร์ ดังกล่าวตามแนวคิด Cluster และ Diamond Model โดยได้ศึกษาทั้งภาพรวมการพัฒนาชีดความสามารถ

สามารถในการแข่งขันระดับประเทศ และระดับอุตสาหกรรม ซึ่งประกอบด้วย กลุ่มอุตสาหกรรมอาหาร ยานยนต์ แฟชั่น ซอฟต์แวร์ และท่องเที่ยว รวมทั้งได้เชิญ Professor Porter มาบรรยายและให้ข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์ เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2546 เพื่อให้ยุทธศาสตร์การพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันมีความชัดเจน เหมาะสม และสามารถนำไปสู่การเปล่งประกายที่เป็นรูปธรรม รวมทั้ง สพช. ได้ว่าจ้างกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีความเชี่ยวชาญ และเป็นเลิศทางปัญญา (The Best and the Brightest) จากสถาบันบัณฑิตบริหารธุรกิจ ศศินทร์ฯ มาร่วมเป็นทีมงานในการสนับสนุนการทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ กพช. และให้ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงยุทธศาสตร์ให้สอดคล้องกับสภาวะการณ์ ที่มีการเปลี่ยนแปลงรวดเร็วได้อย่างทันท่วงที

ทั้งนี้ ประเด็นสำคัญที่ได้จากการศึกษา (Critical Issues) โดยทีมงานของ Professor Porter ประกอบด้วย ทักษะแรงงานและค้ายภาพด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของไทยยังอ่อนแอ การเชื่อมโยงกิจกรรมและความร่วมมือของกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ยังไม่เข้มแข็ง บริบทการแข่งขันและประสิทธิภาพของกลไกระบบราชการยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรม กลยุทธ์ของธุรกิจเน้นการแข่งขันบนพื้นฐานของปัจจัยการผลิตราคากลูก และไม่ได้เน้นการลงทุนเพื่อการพัฒนาความสามารถในการแข่งขันระยะยาว และเงื่อนไขด้านอุปสงค์โดยทั่วไปขาดความพิถีพิถัน โดยมีข้อเสนอแนะเชิงยุทธศาสตร์คือ การเสริมสร้างและพัฒนาปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการแข่งขันของธุรกิจ เช่น การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การสร้างบรรยากาศการแข่งขันที่เป็นธรรม เป็นต้น การส่งเสริมการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ การปรับทิศทางการดำเนินกลยุทธ์ของธุรกิจ การเป็นผู้นำในการสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจในภูมิภาค การปรับบทบาทของภาครัฐและภาครัฐ และการกระจายอำนาจด้านนโยบายเศรษฐกิจไปสู่ระดับภูมิภาค

การผลักดันและแปลงยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

1. กลไกการดำเนินงาน

เพื่อให้ยุทธศาสตร์การพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันสามารถนำไปสู่การกำหนดแผนปฏิบัติการที่เหมาะสม สพช. จึงได้กำหนดกลไกและแนวการทำงานเพื่อผลักดันยุทธศาสตร์ฯ โดยจัดกลุ่มการสร้างฝัน 7 ประการ เป็น 3 กลุ่มหลักๆ ได้แก่

- กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจ ครอบคลุมประเด็นเรื่องฐานรากการพัฒนาเศรษฐกิจ ที่มั่นคง การสร้างความเป็นเลิศในตลาดโลกของสินค้าที่มีค้ายภาพ และการเป็นสังคมผู้ประกอบการ โดยมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด ชาตุศรีพิทักษ์) เป็นประธานกลุ่ม

- กลุ่มยุทธศาสตร์ความรู้และบทบาทในเวทีระหว่างประเทศ ครอบคลุมเรื่องบทบาทประเทศไทยในเวทีระหว่างประเทศ และการเป็นประเทศที่สามารถผลิตนวัตกรรม โดยมอบหมายให้รองนายกรัฐมนตรี (นายกร พัพพะรังสี) เป็นประธานกลุ่ม

- กลุ่มยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านลังค์ครอบคลุมประเด็นเรื่องลังค์ที่ภาคภูมิใจในวัฒนธรรมของชาติ และลังค์ที่มีสภาพแวดล้อมที่ดี ชวนให้อยู่อาศัย โดยมอบหมายให้ศาสตราจารย์ชัยอนันต์ สมุทรณ์ เป็นประธานกลุ่ม

2. การสนับสนุนงบประมาณเพื่อผลักดันยุทธศาสตร์การพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

ภายใต้งบกลาง 1,000 ล้านบาท

คณะกรรมการกลั่นกรองเรื่องเสนอคณะรัฐมนตรี คณะที่ 5 ได้กำหนดวัตถุประสงค์การใช้เงิน 1,000 ล้านบาท ใน 3 ด้าน คือ เพื่อศึกษาวิจัยและเสริมสร้างองค์ความรู้เชิงลึก เพื่อการพัฒนาองค์ความรู้และสมรรถนะของหน่วยงานกลาง และเพื่อกำหนดและผลักดันยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ โดยผลการดำเนินงานหลักๆ สรุปได้ ดังนี้

- **การกิจการสร้างองค์ความรู้ (Knowledge Base)** ได้สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาและเสริมสร้างสมรรถนะองค์กร ทั้งในด้านการพัฒนาบุคลากรในรูปแบบการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน การศึกษาในระดับที่สูงขึ้น การแลกเปลี่ยนบุคลากรระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งการพัฒนาและนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการปฏิบัติงานของหน่วยงานกลางให้สามารถก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก เช้าถึงฐานข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ
- **การกิจสำคัญ (Agenda Base)** ได้สนับสนุนให้เกิดการยกระดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศในส่วนภาคการผลิต ทั้งในด้านการเกษตร อุตสาหกรรม การค้าและบริการ โดยการยกระดับด้านปัจจัยสนับสนุนต่างๆ เช่น ด้านวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและลิ้งแวดล้อม ด้านโครงสร้างพื้นฐานในเรื่องภูมิเมืองที่เกี่ยวข้องต่างๆ รวมถึงการยกระดับของภาคสัมคมในรูปของการศึกษา วิจัยเพื่อสร้างฐานข้อมูลและเครือข่ายการทำงานการจัดประชุมล้ม威名เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์ระดับภาค
- **การกิจปกติ (Functional Base)** ได้สนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งศูนย์การส่งออกแบบเบ็ดเสร็จ เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ส่งออกอย่างรวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้น ยังได้สนับสนุนโครงการกรุงเทพฯ เมืองแพชั่น ซึ่งเป็นการดำเนินการร่วมกันระหว่างอุตสาหกรรมยั่มมีและเครื่องประดับ อุตสาหกรรมเครื่องหนัง และอุตสาหกรรมลิ้งทองและเครื่องปุ่งทั่ม ซึ่งจัดเป็นภาคอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยมีศักยภาพ และเกี่ยวข้องกับคนส่วนใหญ่ของประเทศไทย นอกจากนี้ การดำเนินโครงการยังเป็นการเผยแพร่และสร้างภาพลักษณ์ที่ดีของประเทศไทยให้ปรากฏในวงกว้าง

ภายใต้งบกลาง 16,600 ล้านบาท

คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้มีการแต่งตั้ง “คณะกรรมการกลั่นกรองแผนงาน/โครงการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม” เมื่อวันที่ 5 พฤศจิกายน 2545 โดยมีเลขานุการ ศศช. เป็นประธานในการจัดสรรงบปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม วงเงิน 16,600 ล้านบาท มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและปรับทิศทางของประเทศไทยไปสู่เศรษฐกิจที่มีสมรรถนะสูง สร้างความเข้มแข็งของปัจจัยสนับสนุนความสามารถในการแข่งขันของประเทศ และปฏิรูปกระบวนการการทำงานและเพิ่มศักยภาพของภาครัฐให้เอื้ออำนวยต่อการสร้างสภาพแวดล้อมในการดำเนินธุรกิจ

- **การดำเนินงานของคณะกรรมการกลั่นกรองฯ** ได้มีการประชุมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เดือน มกราคม-มิถุนายน 2546 รวม 8 ครั้ง ได้ให้ความเห็นชอบแผนงาน/โครงการเพื่อใช้จ่ายจากงบปรับโครงสร้างเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งสิ้น 29 โครงการ วงเงินรวม 5,829.675 ล้านบาท นอกจากนี้ นายกรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติให้ใช้งบปรับโครงสร้างฯ โดยตรง 8 โครงการ วงเงิน 7,514.021 ล้านบาท ทั้งนี้ แผนงาน/โครงการส่วนใหญ่ที่ได้รับอนุมัติจะช่วยสนับสนุนการปรับโครงสร้างทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม การค้าและบริการ และการยกระดับความสามารถแข่งขันของปัจจัยสนับสนุนในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ การวิจัยและพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน การดำเนินการตลาดเชิงรุก และการยกระดับขีดความสามารถในการให้บริการของภาครัฐอย่างมี

ประสิทธิภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและการพัฒนาที่ยั่งยืนต่อไป

- การส่งมอบโครงการฯ ที่เหลืออยู่ ศศช. ได้ส่งมอบแผนงานโครงการที่หน่วยงานต่างๆ ได้เสนอมายังสำนักงานฯ เพื่อรอการพิจารณา ให้คณะกรรมการกลั่นกรองแผนงานโครงการเพื่อการเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืนของประเทศไทย ปีงบประมาณ 2547 ที่มีผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เป็นประธาน ทำหน้าที่พิจารณากลั่นกรองแผนงานโครงการของส่วนราชการต่างๆ ที่เสนอขอใช้งบปรับโครงสร้างฯ แทนคณะกรรมการกลั่นกรองฯ ตามติดตามรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2546

การกิจสำคัญอีบําฯ

- จัดตั้งศูนย์บริการส่องออกแบบเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ณ กรมส่งเสริมการส่องออก เพื่อให้บริการและอำนวยความสะดวกผู้ส่องออกแบบครบวงจรให้เสร็จในจุดเดียว ซึ่งผลการดำเนินงานในรอบ 10 เดือน (กรกฎาคม 2545-เมษายน 2546) มีผู้ใช้บริการรวม 17,810 ราย ออกใบรับรองรวม 34,844 ฉบับ สำหรับหน่วยงานที่มาออกใบรับรองแล้ว มี 6 หน่วยงาน ได้แก่ กรมการค้าต่างประเทศ กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กรมวิชาการเกษตร กรมการคงศุล สำนักงานคณะกรรมการกลางอิสลามแห่งประเทศไทย และสภาพัฒนาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

- จัดทำข้อเสนอแนวทางเพื่อรับปรุงสถานบันเดพาทาง เพื่อให้ช่วยสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน ในคราวประชุม กพช. ครั้งที่ 2/2546 เมื่อวันที่ 10 กรกฏาคม 2546 โดยได้ทำการศึกษาสถานบันเดพาทาง 10 แห่ง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มที่มีภารกิจเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน อาทิ สถานบันยานยนต์ สถานบันอาหาร และกลุ่มที่มีภารกิจสนับสนุนทั่วไป อาทิ สถานบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ เป็นต้น พร้อมทั้งได้ทำการศึกษาเบรียบเทียบกับสถานบันเดพาทางในต่างประเทศ และประชุมหารือว่ามีผู้รับบริการของสถานบันเดพาทางนำร่องถึงความคาดหวังที่ผู้รับบริการต้องการ ขณะเดียวกันได้หารือกับผู้ให้บริการ รวมทั้งหน่วยงานกำกับดูแล เพื่อให้ทราบความต้องการของผู้รับบริการ รูปแบบสถานบันเดพาทางที่ควรจะเป็น ข้อจำกัด และแนวทางการสนับสนุนจากรัฐ โดยจะดำเนินการใน 4 สถานบันนำร่องก่อน ได้แก่ สถานบันพัฒนาอุตสาหกรรมลิ้งทอง สถานบันยานยนต์ สถานบันอาหาร และสถานบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ

- ผลักดันให้มีการจัดตั้งกองทุนร่วมลงทุน เพื่อยกระดับการแข่งขันของธุรกิจไทย ในวงเงินร่วมลงทุน 5,000 ล้านบาท เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิต ซึ่งสำนักงบประมาณได้อนุมัติวงเงินเบื้องต้นจำนวน 2,000 ล้านบาท และการจัดตั้งคณะกรรมการร่วมลงทุนเพื่อยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของไทย โดยมีรองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด ชาตุครุพิทักษ์) เป็นประธาน และผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำหน้าที่ฝ่ายเลขานุการ

การกิจก่อสร้างดำเนินการ

- การพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อสร้างตัวชี้วัด (Indicator) และสามารถใช้เทียบเคียงกับประเทศอื่นๆ (Benchmarking) ที่มีฐานข้อมูลที่คล้ายคลึงกัน เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการวัดผลการดำเนินงานพัฒนาขีดความสามารถทางเศรษฐกิจที่เป็นระบบและต่อเนื่อง

• การศึกษาแนวทางการพัฒนาเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster Development Program) ประกอบด้วย การศึกษาแนวคิดและพัฒนาการของเครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster Development Path) ทั้งในและต่างประเทศ การจัดทำแผนที่เครือข่ายวิสาหกิจ (Cluster Mapping) การกำหนดรูปแบบการพัฒนา และการวางแผนนโยบายสนับสนุน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้วิสาหกิจทุกระดับสามารถเชื่อมโยงเป็นโครงข่ายการผลิต ซึ่งจะช่วยสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพโดยรวม ของกลุ่ม ผลักดันให้เกิดการคิดค้นนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ใน การผลิตรวมทั้งช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบการ รัฐบาล และสถาบันต่างๆ อันจะนำไปสู่การยกระดับชีดความสามารถ ในการแข่งขันของการผลิตและบริการให้สามารถแข่งขันในเวทีการค้าโลกได้อย่างเท่าเทียมและ เสมอภาคกับนานาประเทศ

• การสำรวจระดับการเพิ่มผลผลิตและบรรณาการลงทุนในประเทศไทย เพื่อพัฒนาด้านนี้ การเพิ่มผลผลิตเชิงมูลค่าเพิ่ม (Value Added Productivity Index) และด้านประสิทธิภาพการผลิต รวม (Total Factor Productivity) ระดับกลุ่มอุตสาหกรรม รวมทั้งการวิเคราะห์ปัจจัยที่影响ต่อการลงทุนโดยสามารถเปรียบเทียบกับประเทศคู่แข่งที่สำคัญ เพื่อประโยชน์ในการติดตามและยกระดับ การเพิ่มผลผลิตในภาคอุตสาหกรรม และการกำหนดนโยบาย/มาตรการส่งเสริมภาคอุตสาหกรรม และสถาบันที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็น สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน

• การสร้างจิตสำนึกและความร่วมมือเพื่อพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อสร้าง ความรู้ ความเข้าใจ และเห็นประโยชน์ ตลอดจนมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนความสามารถในการ แข่งขันทุกระดับ โดยการรณรงค์ส่งเสริมให้สังคมไทย โดยเฉพาะภาคการผลิตตระหนักรถึงความ สำคัญของการเพิ่มผลผลิตและใช้ทรัพยากร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเพิ่มชีดความสามารถในการแข่งขัน และการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์ รวมถึง การถ่ายทอดเทคโนโลยีที่เหมาะสมในการผลิตสินค้าและบริการ

• การร่วมผลักดันจัดตั้งศูนย์สร้างสรรค์งานออกแบบ (Bangkok Creativity and Innovation Center) เพื่อพัฒนาระบบอำนวยความสะดวกให้ประชาชนมีโอกาสเข้าถึงความรู้และข้อมูลที่ เกี่ยวข้องกับการออกแบบและพัฒนาผลิตภัณฑ์ รวมทั้งเป็นสถานที่ที่ประชาชนสามารถแลกเปลี่ยน แสดงผลงานความคิดสร้างสรรค์ของตนได้ จัด เป็นการสร้างระบบการเรียนรู้สาธารณะ (Public Education) ที่สอดคล้องกับนโยบายพัฒนา ระบบการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนาประเทศ ไทยให้เป็นจุดหมายในการเดินทางของนักท่องเที่ยว รุ่นใหม่ที่สนใจการแลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและความ รู้เกี่ยวกับวิถีชีวิตที่หลากหลาย ทั้งนี้ สำนักงาน ประมาณและ สคช. ได้สนับสนุนงบประมาณจำนวน 209.198 ล้านบาท เพื่อใช้ในการจัดตั้งซึ่งจะเริ่ม ดำเนินการในเดือนมิถุนายน 2547

- การจัดประชุมนานาชาติว่าด้วยการพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขัน เพื่อนำเสนอวิสัยทัศน์ และผลงานการพัฒนาด้วยภาพการแข่งขันของประเทศไทยให้นานาประเทศได้รับทราบ และเปิดโอกาสให้ประเทศไทยได้เรียนรู้ประสบการณ์ มุ่งมองการวิเคราะห์แนวโน้มเศรษฐกิจและลัษณะของโลกจากผู้เชี่ยวชาญด้านการพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันระดับสากล และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในลักษณะ Competitiveness Council เพื่อให้เป็นกลไกการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การพัฒนาชีดความสามารถและแข่งขันในระดับสากล โดยคาดว่าจะจัดให้มีขึ้นประมาณเดือนมิถุนายน 2547

บทสรุป

ผลการดำเนินงานด้านการพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันในระยะเวลา 1 ปีที่ผ่านมาแม้จะยังไม่มีตัวชี้วัดที่เป็นรูปธรรม เนื่องจากอยู่ระหว่างการพัฒนาจัดทำยุทธศาสตร์ในรายละเอียดของประเด็นการพัฒนาหลักๆ ที่กำหนดไว้ ประกอบกับงานส่วนใหญ่เพิ่งเริ่มดำเนินการ แต่จากการจัดอันดับของสถาบันนานาชาติ ไม่ว่าจะเป็น IMD (Institute for Management Development) หรือ WEF (World Economic Forum) ได้ปรับอันดับชีดความสามารถการแข่งขันของประเทศไทยไปสู่อันดับที่ดีขึ้น โดย WEF ได้ปรับอันดับของประเทศไทยเลื่อนขึ้นโดยรวม 5 อันดับ จากเดิมซึ่งอยู่อันดับที่ 37 จากจำนวน 80 ประเทศทั่วโลก ในปี 2545 มาเป็นอันดับที่ 32 ในปี 2546 จากการจัดอันดับ 102 ประเทศทั่วโลก ซึ่งสอดคล้องกับการจัดอันดับของ IMD ที่เลื่อนอันดับความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยขึ้นจากอันดับที่ 13 ในปี 2545 มาเป็นอันดับที่ 10 ในปี 2546 จากกลุ่มประเทศที่มีประชากรมากกว่า 20 ล้านคน รวมทั้งอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ได้เพิ่มสูงขึ้นเกินกว่าเป้าหมายที่กำหนด ซึ่งเป็นผลจากความพยายามในการทำงานของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการดำเนินงานในระดับฐานรากเพื่อลับสนุนให้ภาคเอกชนและชุมชนเข้ามีส่วนร่วมในการร่วมผลักดันให้ประเทศไทยรักษาการพัฒนาทั้งทางเศรษฐกิจและลัษณะที่ยั่งยืน สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลกเพื่อนำมาซึ่งความพำสุกและอยู่ดีกินดีของคนไทย

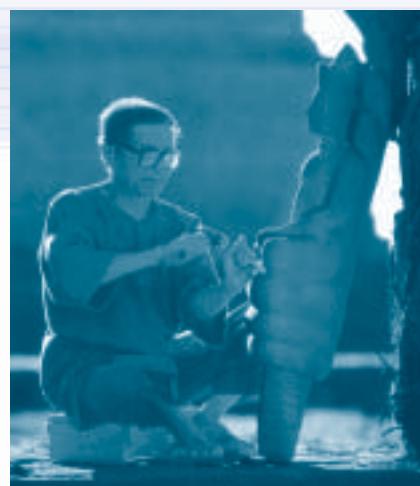
การพัฒนาทุนทางสังคม

สคช. ได้กำหนดภาระแห่งชาติเรื่อง “ทุนทางสังคม” ว่าเป็นเรื่องที่ต้องผลักดันให้มีความชัดเจน เป็นที่ยอมรับจากภาคต่างๆ และมีการแปลงไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง เนื่องจากประเทศไทยมีทุนทางสังคมที่ด้อยเป็นจำนวนมากและหลากหลาย แต่ทุนทางสังคมบางเรื่องมีการนำมาใช้ประโยชน์มากแต่ไม่มีการพัฒนาเพิ่มคุณค่าให้มากขึ้น ขณะที่ทุนทางสังคมบางเรื่องไม่ได้รับความสำคัญและปล่อยให้สูญหายไปตามกาลเวลา ดังนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องพัฒนาทุนทางสังคมให้พื้นคืนและเพิ่มพูนคุณค่าอย่างต่อเนื่อง และมีการนำไปใช้ประโยชน์อย่างสมดุลเพื่อคนรุ่นปัจจุบันและรุ่นหลังทั้งนี้ เพื่อจะให้ทุนทางสังคมมีบทบาทสำคัญในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ สร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจฐานราก แก้ปัญหาความยากจน สร้างธรรมาภิบาลและพัฒนาประเทศไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในที่สุด

ปัจจุบันแนวคิดเรื่องทุนทางสังคมมีความหลากหลาย ขณะที่องค์กรระหว่างประเทศนักวิชาการและนักปฏิบัติทั้งในและต่างประเทศได้ให้ความสำคัญเรื่องทุนทางสังคมมากขึ้น สคช. ในฐานะหน่วยงานวางแผนกลางได้จัดเวทีและกลไกต่างๆ เพื่อสร้างความชัดเจนในแนวคิดเรื่องนี้ โดยในช่วงที่ผ่านมา สคช. ได้กำหนดความหมายและขอบเขตของทุนทางสังคมในบริบทสังคมไทย รวมทั้งจัดทำ (ร่าง) กรอบแนวคิดการพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งได้ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเมื่อวันที่ 18 พฤษภาคม 2545 และ

การดำเนินงานก่อพัฒนา

เนื่องจากทุนทางสังคมเป็นเรื่องที่มีความหลากหลาย เชื่อมโยงกับมิติ การพัฒนาทุกด้าน และมีความเป็นพลวัตรซึ่งอยู่กับจังหวะเวลาและโครงสร้างสังคมวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่และกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งทุนทางสังคมหลายเรื่องมีความเป็นนามธรรมสูง ทำให้แนวคิดเรื่องนี้ในสังคมไทยยังไม่ตอกย้ำชัดเจนและจำเป็นต้องมีการสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การพัฒนาทุนทางสังคมมีความเป็นรูปธรรมและเป็นไปในเชิงรุก โดยในช่วงที่ผ่านมา สคช. ได้ดำเนินการในเรื่องสำคัญ ดังนี้

1. การปรับความหมาย ขอบเขตและการออกแบบแนวคิดการพัฒนาทุนทางสังคมให้มีความชัดเจน และเป็นที่ยอมรับมากขึ้น

ความหมาย ทุนทางสังคมในบริบทสังคมไทยเป็นสิ่งที่มีอยู่ในสังคมไทยที่มีคุณค่าในการทำประโยชน์เพื่อลังความส่วนรวม รวมทั้งเป็นพันพื่องสำคัญที่ทำให้เกิดการรวมพลังของคนในสังคมเพื่อนำไปสู่การพัฒนาสังคมและประเทศชาติในที่สุด

ขอบเขต เพื่อให้สามารถประเมินสถานภาพและกำหนดแนวทางการพัฒนาได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้จำแนกทุนทางสังคมออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

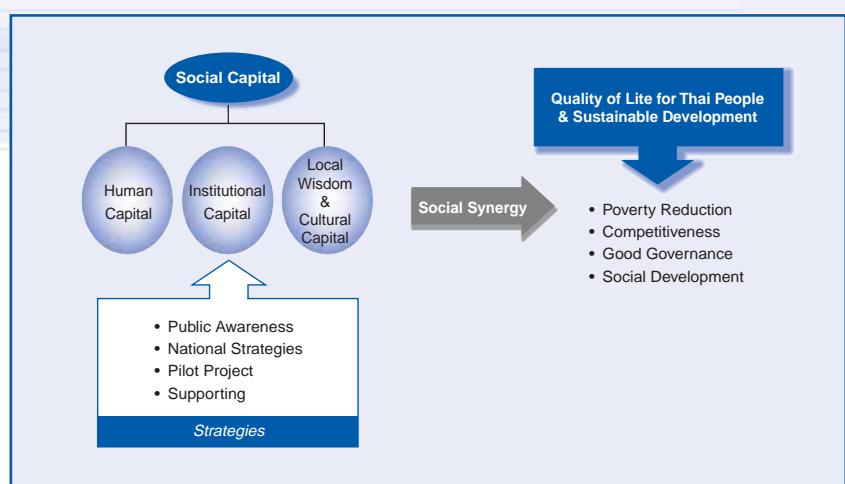
- **ทุนมนุษย์** ที่มีคุณภาพและคุณธรรม ทำประโยชน์ต่อสังคมล่วงรวม รวมถึงทุนทางปัญญา ที่เกิดจากคุณค่าของภูมิปัญญาท้องถิ่นและภูมิปัญญาไทย

• **ทุนที่เป็นสถาบัน** ครอบคลุมถึงสถาบันหลักของชาติตั้งแต่สถาบันครอบครัว สถาบันศาสนาและสถาบันพระมหากษัตริย์ สถาบันสำคัญในสังคม เช่น สถาบันการศึกษา สถาบันการเมือง องค์กรที่ดังขึ้นมา เช่น องค์กรพัฒนาเอกชน องค์กรชุมชน องค์กรประชาชน ภาคธุรกิจเอกชน สื่อมวลชน ฯลฯ รวมทั้งการรวมกลุ่มและเครือข่ายดำเนินกิจกรรมในรูปแบบต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคม

• **ทุนทางวัฒนธรรม** ครอบคลุมถึงระบบคุณค่า เช่น คุณธรรม วินัย จิตสำนึกลiberation ความไว้อเนื้อเชื่อใจ ความเอื้ออาทร ฯลฯ ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปวัฒนธรรมไทยและอาร์ต ประเพณีที่ดีงามทั้งที่บับต้องได้และไม่ได้ เช่น แหล่งประวัติศาสตร์ โบราณคดี พิธีกรรมของท้องถิ่น ฯลฯ

กรอบแนวคิดหลัก การพัฒนาทุนทางสังคมจะต้องคำนึงถึง

- **ความเชื่อมโยง** โดยให้ทุนทางสังคมเป็นปัจจัยหลัก (Central Concept) ที่จะสนับสนุน การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ การแก้ปัญหาความยากจน การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและลิ่งแวดล้อม การสร้างธรรมาภิบาล และการพัฒนาสังคมโดยรวม เพื่อนำไปสู่คุณภาพชีวิตที่ดีของคนไทยโดยถ้วนหน้าและการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนในที่สุด

• **ความหลากหลาย** โดยพัฒนาและใช้ทุนทางสังคมที่มีอยู่หลากหลายให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมวัฒนธรรมและฐานทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละพื้นที่ ควบคู่กับความต้องการของแต่ละกลุ่มเป้าหมายและการปรับตัวรู้เท่าทันสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทั้งในและต่างประเทศ

• **การพัฒนาอย่างครบวงจร** ทั้งการรักษา ต่อยอด พื้นฟูและพัฒนาทุนทางสังคมที่มีอยู่แล้ว รวมทั้งการผลิตผลงานเทคโนโลยีและปัจจัยอื่นๆ อย่างเหมาะสม ควบคู่กับการสร้างทุนทางสังคมใหม่ๆ และหาทางลดค่านิยมหรือพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

2. การแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาทุนทางสังคม ขึ้นมาภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยมีเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นประธาน และมีผู้ทรงคุณวุฒิจากหลายสาขาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมเป็นคณะกรรมการ เพื่อทำหน้าที่กำหนดกรอบแนวคิดและจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคมเสนอต่อกomite รวมทั้งผลักดันให้มีการนำยุทธศาสตร์ไปแปลงสู่การปฏิบัติ และพัฒนาระบบการติดตามประเมินผล ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้ได้มีการพิจารณากรอบแนวคิด การพัฒนาทุนทางสังคมในภาพรวม และกระบวนการขับเคลื่อนเรื่องทุนทางสังคมสู่ภาคีต่างๆ รวมถึงการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาสถาบันครอบครัวแบบบูรณาการ ซึ่งถือเป็นตัวอย่างการขับเคลื่อนทุนทางสังคมที่เป็นทุนทางสถาบันให้เกิดทิศทางที่มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

3. การระดมความคิดเห็นจากผู้ทรงคุณวุฒิและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการในหลายเวที เพื่อจุดประกายและระดมความคิดเห็นจากภาคีการพัฒนาต่างๆ ในประเด็นที่เกี่ยวข้อง อาทิ การพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน การพัฒนาตัวชี้วัดทุนทางสังคมไทย โดยสศช.จะมีการนำผลการประชุมดังกล่าวไปประกอบการดำเนินงานในระยะต่อไป

4. การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ต่อภาคีและสาธารณะ เพื่อเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารการดำเนินงานในเรื่องนี้ต่อทุกภาคส่วนในสังคม สศช.ได้นำเสนอแนวคิดผ่านสื่อต่างๆ อาทิ ระบบ Internet ของสศช. และเปิดโอกาสให้ผู้ที่สนใจสามารถเสนอความคิดเห็นต่อสศช.ได้ที่ส่วนพัฒนาทุนทางสังคม สำนักพัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิต สศช. โทร.02-

2804085 ต่อ 2308 และ 2408 โทรสาร 02-2829158

หรือ E-mail : sombat-s@nesdb.go.th หรือ socap@nesdb.go.th รวมทั้งเผยแพร่ในเวทีประชุมสำคัญๆ เช่น การประชุมประจำปี 2546 ของสศช.ในหัวข้อการพัฒนาที่ยั่งยืน หรือ งาน YEAR END ปี 2546 ของ TDRI ในหัวข้อความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น

แนวทางการดำเนินงานในระยะต่อไป

สศช.ได้กำหนดกระบวนการขับเคลื่อนทุนทางสังคมต่อทุกภาคส่วนในสังคม ดังนี้

1. การสร้างกระเสสังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญ การพัฒนาและใช้ประโยชน์จาก ทุนทางสังคม

โดยจะประสานกับหน่วยงานทั้งภาครัฐ องค์กรอิสระ องค์กรพัฒนาภาคเอกชน ภาคธุรกิจเอกชน องค์กรชุมชน สถาบันการศึกษาและสื่อมวลชน เพื่อร่วมกันจุดประกายทางความคิดและสร้างกระแส สังคมให้ตระหนักถึงความสำคัญ มีการใช้ประโยชน์และพัฒนาทุนทางสังคมอย่างกว้างขวาง โดย สศช.มีแผนการดำเนินงานในหลากหลายรูปแบบ เช่น การขอความร่วมมือจากกระทรวง ทบวง กรม โดยเฉพาะสำนักงาน กพร. เพื่อให้แนวคิดเรื่องทุนทางสังคมได้รับการบูรณาการไว้ในแผนกลยุทธ์ ของหน่วยงานภาครัฐและกลไกบริหารจัดการผู้ว่า CEO นอกจากนี้ จะมีการประชุมหารือกับภาคีต่างๆอย่างต่อเนื่องอีกด้วย รวมถึงการจัดทำเอกสารเผยแพร่และการประชาสัมพันธ์ผ่านทาง Website และสื่อต่างๆ

2. การจัดทำ(ร่าง)ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีแผนการดำเนินงานที่สำคัญๆ ได้แก่

• การจัดเวลาที่ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคมเฉพาะเรื่องอาทิ ยุทธศาสตร์การพัฒนาทรัพยากร่มนุษย์ให้สอดคล้องกับความต้องการของ 7 อุตสาหกรรมนำร่องแนวทางการพัฒนาทุนวัฒนธรรมเพื่อการพัฒนาประเทศ แนวทางการส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชนในการเป็นทุนทางสังคม ฯลฯ สำหรับเสนอต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปดำเนินการตามบทบาทภารกิจให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างจริงจังต่อไปผู้ที่เกี่ยวข้องต่อไป

• การจัดระดมความคิดเห็นเพิ่มเติมจากภาคีการพัฒนาใน 5 ภูมิภาคที่จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ระยะง สงขลา เชียงใหม่และขอนแก่น เพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะในการพัฒนาทุนทางสังคมที่เหมาะสมกับสภาพโครงสร้างสังคมวัฒนธรรมและความต้องการของประชาชนแต่ละภูมิภาครวมทั้งเป็นข้อมูลสำหรับประมวลเป็น(ร่าง)ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในภาพรวมของประเทศไทย

• การจัดประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการรัฐมนตรีกับผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาหาระแห่งชาติ ยุทธศาสตร์การพัฒนาทุนทางสังคมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ก่อนที่จะมีการนำยุทธศาสตร์ที่ได้ผ่านการปรับปรุงแล้วเสนอต่อการพิจารณาของคณะกรรมการขั้นตอน เพื่อส่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องรับไปปฏิบัติต่อไป

3. การศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำกรอบดัวชี้วัดทุนทางสังคมไทย ศศช. ระบุนักวิชาการที่ว่า ทุนทางสังคมของประเทศไทยมีอยู่เป็นจำนวนมาก หลากหลาย แต่ยังไม่มีการประเมินและรวบรวมอย่างชัดเจน เป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่องเป็นระบบ จึงได้จัดจ้างมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ทำการศึกษาวิจัยเรื่องกรอบ ดัวชี้วัดทุนทางสังคมไทย เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินสถานภาพทุนทางสังคมที่มีอยู่ในประเทศไทยว่ามีมากน้อยเพียงใด เรื่องได้ถูกกล่าวหาหรือใช้มากเกินไปโดยไม่มีการพัฒนาต่อยอด สร้างมูลค่าเพิ่มเพื่อประโยชน์ในการกำหนดยุทธศาสตร์ได้เหมาะสม ขณะเดียวกัน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำ Social Capital Mapping ของประเทศไทย โดยเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลที่มีอยู่แล้วของหน่วยงานต่างๆ เช่น Resource and Skill Mapping ของสถาบันอุดมศึกษา ฯลฯ นอกจากนี้ จะประสานกับจังหวัดให้มีการออกแบบ Social Capital Mapping ในระดับจังหวัดที่เชื่อมโยงถึง อบต. และชุมชน ผ่านทางกลไกของผู้ว่า CEO ด้วย

4. การจัดทำโครงการนำร่องเสริมสร้างทุนทางสังคมเพื่อชุมชนเข้มแข็ง ศศช. ได้จัดจ้างมหาวิทยาลัยศรีนครินทร์วิโรฒทำการศึกษาการพัฒนาและใช้ประโยชน์จากทุนทางสังคมเพื่อสร้างชุมชนเข้มแข็งในพื้นที่นำร่อง 3 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดลุรินทร์ (ตัวอย่างการใช้ทุนทางสังคมเพื่อส่งเสริมการพัฒนาผ้าไหม) จังหวัดเชียงใหม่ (ตัวอย่างการใช้ทุนทางสังคมเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์) และจังหวัดเชียงราย (ตัวอย่างการใช้ทุนทางสังคมเพื่อส่งเสริมวนเกษตร) ขณะเดียวกันจะประสานกับหน่วยงานที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านทุนทางสังคม อาทิ มูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทย เครือข่ายประชาธิรัฐบ้านและพุทธคิริยาอีสาน เพื่อประมวลสรุปบทเรียนที่ได้และนำไปขยายผลในพื้นที่อื่นๆ รวมทั้งขอความร่วมมือจากหน่วยงานที่ทำงานในพื้นที่ทั้งหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและชุมชนในการนำแนวคิดไปบูรณาการในงานที่ทำอยู่

การพัฒนาที่ยั่งยืน

ผลของการพัฒนาที่ไม่สมดุล กล่าวคือ ประสบความสำเร็จในการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ ในเชิงปริมาณ แต่สร้างปัญหาทางด้านสังคม เช่น ความไม่เท่าเทียมและมีน้ำหนักในภาระของรายได้ภายในสังคม เป็นต้น รวมทั้งปัญหาทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่นับวัน จะร่อຍาหารและเลื่อมโกร穆ลงไปเป็นลำดับ จนอาจไม่อยู่ในสภาพที่จะเป็นฐานของการพัฒนา ได้อย่างยั่งยืนต่อไปจนถึงช่วงรุ่นหลานได้ ทำให้ประเทศต่างๆ หัวใจเกิดความตระหนักรถึงข้อ กังวลตามสาระของแผนปฏิบัติการที่ 21 ของสหประชาชาติซึ่งนับเป็นแผนแม่บทของโลกเพื่อการ พัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งประเทศไทยก็เป็นประเทศหนึ่ง ที่ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาในทันօงเดียวกัน จึง ได้รับเอาแนวคิดดังกล่าวเข้ามาประยุกต์ใช้ เพื่อให้ผลของการพัฒนาประเทศ นำไปสู่ความยั่งยืน ในทุกมิติของสังคมไทย

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการดังกล่าว จะสัมฤทธิ์ผลได้ จำต้องได้รับการประสานงาน เพื่อให้ เกิดกลไกการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาที่ชัดเจน ดังนั้น คณะกรรมการต้องมีมติเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม

พ.ศ.2545 พร้อมทั้งมีมติเพิ่มเติมเมื่อวันที่ 17 มีนาคม พ.ศ.2545 ให้แต่งตั้ง “คณะกรรมการเพื่อ การพัฒนาที่ยั่งยืน” ขึ้น เพื่อทำหน้าที่กำหนดกรอบนโยบาย ยุทธศาสตร์ พร้อมทั้งผลักดันให้บังเกิด ผลการพัฒนาที่ยั่งยืนในทางปฏิบัติ โดยมี ฯพณฯนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิอิกรจำนวนหนึ่งเป็นกรรมการ และมีเลขานุการคณะกรรมการ พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ

กรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนในบริบทไทย

คณะกรรมการฯ ดังกล่าว ได้ประชุมครั้งแรก เมื่อวันที่ 29 มกราคม พ.ศ.2546 และมีมติให้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จัดทำการอบรมการพัฒนาที่ยั่งยืน โดย ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมนำความเห็นของที่ประชุมเรื่องการพัฒนาลุ่มน้ำสู่ ความสมดุลไปดำเนินการ ซึ่งต่อมากระทรวงทรัพยากรฯ ก็ได้ไปดำเนินโครงการจัดตั้งองค์กรบริหาร จัดการลุ่มน้ำ โครงการจัดทำแผนรวมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่ลุ่มน้ำ โครงการ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำและร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ รวมทั้งการจัดทำ ฐานข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำ เพื่อรับมติดังกล่าว

ในส่วนของการดำเนินการตามมติดังกล่าวของ ศศช. ศศช.ได้จัดประชุมระดมความเห็นจาก พฤหัสบดีที่ 2 ครั้ง โดยครั้งแรก จัดขึ้นเมื่อวันที่ 30 เมษายน พ.ศ.2546 ณ โรงแรมปรินซ์ พาเลซ

กรุงเทพฯ มีผู้เข้าร่วมประชุมประมาณ 30 คน เพื่อให้ได้แนวทางและกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนในเบื้องต้น และครั้งที่สอง จัดขึ้นเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน พ.ศ.2546 ณ ศูนย์การประชุมและแสดงสินค้าอิมแพ็ค เมืองทองธานี นนทบุรี ซึ่งมีผู้เข้าร่วมประชุมทั้งสิ้น 1,619 คน เพื่อรассดความเห็นเพิ่มเติมต่อกรอบแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งต่อมา สศช.ได้นำกรอบและแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนที่ได้จากการระดมความเห็นครั้งล่าสุด เสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมพิจารณา เพื่อให้ความเห็นชอบและให้ความเห็นเพิ่มเติม เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม พ.ศ.2546 ที่ประชุมคณะกรรมการฯ ได้ให้ความเห็นพ้องและเห็นชอบกับกรอบความคิดดังกล่าว ซึ่งสามารถสรุปเป็นนิยามและแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืนของไทย ที่มีแนวคิด “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญานำทาง (Guiding Philosophy) ได้ว่า

การพัฒนาที่ยั่งยืน เป็นการพัฒนาที่มีดุลยภาพระหว่างมิติทางเศรษฐกิจ สังคม ตลอดจนทรัพยากรธรรมชาติและลิ่งแวดล้อม อย่างเกือบถูก เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชนตลอดไป

พร้อมทั้งมีกรอบแนวทางคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน สรุปได้ดังนี้

1. มิติด้านเศรษฐกิจ จะต้องมุ่งให้ระบบเศรษฐกิจเดิมโดยอย่างมีเสถียรภาพ คุณภาพ และมีความสามารถในการแข่งขัน ด้วยระบบเศรษฐกิจคู่ขนาน (Dual Economy) ที่แข็งแกร่ง ที่ครอบคลุมถึงผู้ประกอบการขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs และ OTOP) ให้สามารถแข่งขันได้ในตลาดโลก และขับเคลื่อนเศรษฐกิจจากหญ้า (Grass Root Economy) ให้สามารถแก้ไขปัญหาความยากจนของกลุ่มชนในระดับฐานรากของสังคมได้ โดยใช้นวัตกรรม เทคโนโลยี คุณภาพแรงงาน และการบริหารจัดการที่ดี เพื่อการผลิตและบริการที่มีประสิทธิภาพและไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและลิ่งแวดล้อม

2. มิติด้านสังคม จะต้องมุ่งพัฒนาคนและสังคมให้เชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจและลิ่งแวดล้อมอย่างมุ่งมั่น การและสมดุล ให้ความสำคัญกับการพัฒนาคนและชุมชนให้มีคุณภาพสูงขึ้น สร้างความเข้มแข็งให้ทุกภาคส่วนของสังคมบนฐานความรู้และภูมิปัญญา สามารถปรับตัวได้เท่าทัน การเปลี่ยนแปลง มีจิตสำนึก พฤติกรรมและการบริโภคที่ไม่ทำลายทรัพยากรธรรมชาติและลิ่งแวดล้อม และมีการนำทุนทางสังคมมาประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการเสริมสร้างขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

3. มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและลิ่งแวดล้อม จะต้องมุ่งสู่การบริหารจัดการที่ดี เพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในระดับที่จะสามารถพลิกฟื้นให้กลับคืนสู่สภาพธรรมชาติเดิม ให้ได้ใกล้เคียงมากที่สุด และควบคุมมูลพิษที่เกิดจากการใช้ทรัพยากรอย่างสูง ลิ่งแวดล้อมไม่ให้เกินระดับที่ระบบนิเวศจะสามารถดูดซับและทำลายมูลพิษนั้นได้ เพื่อคงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพ สำหรับการเป็นฐานการผลิตและคุณภาพชีวิตที่ดี ให้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้โดยเน้นการมีส่วนร่วมของภาคการผลิตและบริการกับภาครัฐทุกภาคส่วนของสังคมไทย

การดำเนินงานในปัจจุบัน

เพื่อประโยชน์ในการบูรณาการยุทธศาสตร์ที่สำคัญของประเทศไทย สศช.จึงเสนอให้ผนวกอำนาจหน้าที่ ความรับผิดชอบ และเป้าประสงค์ในการดำเนินงานของคณะกรรมการพัฒนาที่ยั่งยืนเข้าไว้กับคณะกรรมการพัฒนาชีวภาพสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย (กพช.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่มี พลนา นัยกรรัตน์ เป็นประธานฯ และมี เลขาธิการ สศช. เป็นกรรมการและเลขานุการ เช่นเดียวกับคณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยจัดตั้งเป็นคณะกรรมการชุดใหม่ ซึ่งเรียกว่า “คณะกรรมการพัฒนาชีวภาพสามารถในการแข่งขันและการพัฒนาที่ยั่งยืน (กพย.)” พร้อมทั้งปรับอำนาจ

หน้าที่และองค์ประกอบของคณะกรรมการให้ครอบคลุมการพัฒนาในท้องสามด้านดังกล่าว ซึ่งในระยะ 2 ปีแรก ฝ่ายเลขานุการฯ เสนอให้เร่งดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติในประเด็นต่างๆ ของการพัฒนาที่ยั่งยืนไว้ ดังนี้

(1) ผลิตสินค้าชั้นนำ (Niche Market) เช่น อาหาร รถยนต์ อิเล็กทรอนิกส์ และลิ้งทอง ด้วยกระบวนการผลิต Green Production

(2) ควบคุมการปล่อยมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมและการขนส่ง

(3) ปรับโครงสร้างและกระบวนการผลิตในภาคการเกษตร โดยลดการใช้สารเคมีทางการเกษตร

(4) ศึกษาหาพืชที่เหมาะสมกับการใช้ที่ดินในพื้นที่เลื่อมโกร

(5) ยกระดับภูมิปัญญาท้องถิ่น ในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการดำรงชีพของชุมชนและท้องถิ่น

(6) เร่งรัดจัดทำแผนบูรณาการระบบลุ่มน้ำที่สำคัญ เพื่อประโยชน์ทางการผลิต บริโภค และการป้องกันอุทกภัย

(7) จัดทำแผนการลงทุนในระบบกำจัดขยะชุมชนในเมืองหลัก

(8) จัดทำดัชนีชี้วัดการพัฒนาที่ยั่งยืน ในมิติที่จะประเมินผลต่อการแก้ไขปัญหาความเลื่อมโกรของทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม และการแก้ไขปัญหาความยากจน

ที่ประชุม กพช. ครั้งที่ 4/2546 มีมติเห็นชอบตามที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ โดยขอให้พิจารณาปรับชื่อคณะกรรมการฯ ให้กระทบ พร้อมทั้งให้เพิ่มนิติต่างๆ เข้าไว้ในครอบแนวคิดของยุทธศาสตร์ต่างๆ ดังนี้

- **มติด้านมนุษย์** โดยให้นเน้นการพัฒนาภูมิปัญญาและทักษะ การเรียนรู้ตลอดชีวิต การเสริมสร้างสถาบันครอบครัวให้เข้มแข็ง รวมทั้งการแก้ไขปัญหาคนจน

- **มติด้านสิ่งแวดล้อม** เน้นในเรื่องของการแก้ไขปัญหาน้ำเสีย

นอกจากนี้ ได้มติให้ ศศช. ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำแผนดำเนินการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในเรื่องที่ควรให้ความสำคัญเร่งด่วนในช่วง 2 ปี รวมทั้งให้พิจารณาดำเนินการจัดทำทะเบียนอัจฉริยะดับหมู่บ้าน โดยให้ประชาชนหมู่บ้านเป็นผู้สร้างและคัดเลือกอัจฉริยะในหมู่บ้านของตนในสาขาต่างๆ เป็นประจำทุกปี เพื่อช่วยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้ของชุมชนในระดับหมู่บ้าน อันจะช่วยส่งผลให้คนไทยมีการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ขณะนี้ ศศช. กำลังเร่งดำเนินการตามมติที่ประชุมฯ ดังกล่าวอยู่ ซึ่งจะได้นำผลการดำเนินการเสนอให้คณะกรรมการฯ ชุดดังกล่าว พิจารณาในการประชุมครั้งต่อๆ ไป

3 ยุทธศาสตร์การพัฒนาตามนโยบายรัฐบาล

การดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล เป็นภารกิจสำคัญประการหนึ่งที่หน่วยงานภาครัฐ รวมทั้ง ศศช. จำเป็นต้องปฏิบัติ โดยในรอบปี 2546 ที่ผ่านมา มีภารกิจที่สำคัญได้แก่ การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน การพัฒนาสานมิวนิเนชันชาติสุวรรณภูมิ การจัดระบบศูนย์ราชการ การพัฒนาถนนราชดำเนิน และการพัฒนาเมือง ชุมชนน่าอยู่ โดยมีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

การแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

ความเป็นมา

การแปลงสินทรัพย์เป็นทุนหรือการใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ที่มีอยู่ในประเทศให้ก่อเกิดเป็นทุนเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาล โดยมีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ (National Wealth) และสร้างโอกาสแก่ประชาชนโดยเฉพาะคนจนให้เข้าถึงแหล่งเงินทุนในระบบ สามารถแปลงสินทรัพย์ของตนเองให้เป็นทุน เพื่อก่อให้เกิดกระบวนการสร้างงาน สร้างรายได้ รวมทั้งกระตุ้นให้เกิดการสร้างผู้ประกอบการใหม่ โดยมีหลักการสำคัญในการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน คือ เอกสารแสดงลิขิตร่องสินทรัพย์แต่ละประเภทต้องเป็นเอกสารแสดงลิขิตร่องสินทรัพย์ (Conditional Right on Legal Document) โดยรัฐสามารถกำกับและควบคุมการโอนลิขิตร่องสินทรัพย์ (Transferable) ได้ และสินทรัพย์แต่ละประเภทต้องมีการประเมินราคาที่เหมาะสมสมสอดคล้องกับมูลค่าทางการตลาดและมูลค่าทางเศรษฐกิจ ขณะเดียวกันจะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างมูลค่าเพิ่มแก่สินทรัพย์ในแต่ละ

ประเภทด้วย ทั้งนี้ คณะกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์ลินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่มีอยู่ในประเทศไทย (นายพันธุ์ตักษิร์ วิญญาณันต์ ประธานที่ปรึกษานโยบายของนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน) ได้จัดทำกรอบแนวทางการแปลงลินทรัพย์เป็นทุนชั้นและได้นำเสนอกรอบดังกล่าวในการประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง แนวทางการแปลงลินทรัพย์เป็นทุน เมื่อวันศุกร์ที่ 21 กุมภาพันธ์ 2546 ณ กระทรวงการคลัง โดยมีนายกรัฐมนตรี เป็นประธาน เพื่อระดมความคิดเห็นของผู้เข้าร่วมประชุมให้ได้ผลสรุปแนวทางการปฏิบัติงานที่มีความชัดเจนต่อไป

ต่อมา ศศช. ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการใช้ลินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่มีอยู่ในประเทศไทย ได้นำเสนอ “กรอบแนวทางการแปลงลินทรัพย์เป็นทุนและการปฏิรูปที่ดิน” เข้าสู่การพิจารณาของคณะกรรมการรัฐมนตรี ซึ่งคณะกรรมการรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 4 มีนาคม 2546 เห็นชอบกรอบแนวทางการแปลงลินทรัพย์ ตามที่เสนอ โดยให้การดำเนินงาน การแปลงลินทรัพย์เป็นทุนมีผลใช้มีผลบังคับอย่างเต็มระบบภายในวันที่ 1 มกราคม 2547 และให้หน่วยงานที่รับผิดชอบลินทรัพย์ แต่ละประเภทจัดทำแผนปฏิบัติการแปลงลินทรัพย์เป็นทุนรวมทั้งให้ดำเนินการในเรื่องการจัดตั้งสำนักงานบริหารการแปลงลินทรัพย์เป็นทุน (มติคณะกรรมการรัฐมนตรี วันที่ 22 เมษายน 2546 อนุมัติหลักการร่างพระราชบัญญัติการจัดตั้งสำนักงานบริหารการแปลงลินทรัพย์เป็นทุนองค์การมหาชน : สปท.) และการจัดทำศูนย์ข้อมูลโดยใช้ระบบคอมพิวเตอร์จัดเก็บข้อมูลเอกสารสิทธิ์ของลินทรัพย์ทั้ง 5 ประเภท

แนวทางการใช้ประโยชน์ลินทรัพย์ที่มีอยู่ในประเทศไทย 5 ประเภท

คณะกรรมการพิจารณาศึกษาแนวทางการใช้ประโยชน์ลินทรัพย์ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนที่มีอยู่ในประเทศไทย ได้กำหนดลินทรัพย์ที่มีความสำคัญที่จะใช้ประโยชน์เพื่อให้เป็นทุนชั้น 5 ประเภท ได้แก่

1. **ลินทรัพย์ที่เป็นที่ดิน** ปัจจุบันเอกสารสิทธิ์ในที่ดินที่สามารถใช้เป็นหลักประกันเงินกู้จากธนาคาร ได้แก่ โฉนด นส. 3 และ นส. 3ก ส่วนเอกสารสิทธิ์ที่ไม่สามารถใช้เป็นหลักประกันเงินกู้ได้ ได้แก่ ส.ป.ก. 4-01 ที่นิคมสร้างตนเอง และเอกสารแสดงสิทธิ์ของกรมที่ดิน ดังนั้น ภาครัฐต้องกำหนดแนวทางเพื่อให้เอกสารสิทธิ์ดังกล่าวสามารถใช้เป็นหลักประกันลินเชื้อจากธนาคารได้ โดยแก้ไขกฎหมายปฏิรูปที่ดินเพื่อปรับปรุงข้อจำกัดต่าง ๆ และกรมที่ดินต้องปรับปรุงกระบวนการยกฐานะเอกสารการถือครองประเภทต่าง ๆ เพื่อให้เกิดสิทธิ์ที่สมบูรณ์ และให้ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตรมีบทบาทสำคัญในการปล่อยเงินเชื่อเพื่อเป็นการนำร่องก่อน

2. **ลินทรัพย์ที่เป็นทรัพย์ลินทางปัญญา** ทรัพย์ลินทางปัญญาเป็นลินทรัพย์ที่จับต้องไม่ได้ และมีฐานะเป็นทรัพย์สิทธิ์ ซึ่งมีการจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ 1) ทรัพย์ลินทางปัญญาที่กฎหมายบังคับให้จดทะเบียน ได้แก่ สิทธิบัตร เครื่องหมายการค้า การออกแบบผังภูมิของวงจรรวม และพันธุ์พืช 4 ประเภท (พันธุ์พืชใหม่ พันธุ์พืชพื้นเมืองเฉพาะถิ่น พันธุ์พืชพื้นเมืองทั่วไป และพันธุ์พืชป่า) และ 2) ทรัพย์ลินทางปัญญาที่กฎหมายไม่ได้บังคับให้จดทะเบียน ได้แก่ สิทธิ์ลิขสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ ลิขสิทธิ์ที่มีแนวทางการดำเนินงานที่สำคัญเพื่อให้ทรัพย์ลิน

ทางปัญญาสามารถใช้เป็นหลักประกันลินเช่อได้ ประกอบด้วย การพัฒนาการจัดระบบและการรับจดทะเบียน การสร้างความรู้ในเรื่องการประเมินราคาการวัพพ์ลินทางปัญญา และการสนับสนุนให้ธนาคารเพื่อการพัฒนาและธนาคารของรัฐนำร่องในการปล่อยลินเช่อ

3. **ลินทรัพย์ประเภทเครื่องจักร การใช้เครื่องจักรเป็นหลักประกันลินเช่อจากธนาคารยังมีปัญหา เรื่องการจดทะเบียนช้า และการขอสินเชือยังไม่ก่อวังขวางสำหรับผู้ประกอบการธุรกิจรายย่อยและธุรกิจที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น สำหรับแนวทางในการดำเนินการคือ ให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมพัฒนาระบบข้อมูลเกี่ยวกับทะเบียนเครื่องจักร พร้อมทั้งสนับสนุนการจดทะเบียนเครื่องจักรของผู้ประกอบการขนาดเล็กและธุรกิจชุมชนที่ใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น**

4. **พื้นที่สาธารณะ การใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะ ธนาคารยังไม่รับเป็นหลักประกันในการปล่อยลินเช่อ เนื่องจากกระบวนการลิฟธิการใช้ประโยชน์จากพื้นที่สาธารณะของประชาชน ไม่สามารถโอนลิฟธิจากผู้ค้าที่มีปัญหาการชำระหนี้เงินกู้ให้แก่ผู้กู้รายใหม่ได้ และระยะเวลาของใบอนุญาตเพื่อประกอบธุรกิจการค้าเพียง 1 ปี สำหรับแนวทางการดำเนินการเพื่อให้ธนาคารยอมรับลิฟธิพื้นที่สาธารณะเป็นหลักประกันลินเช่อได้ คือ ขยายระยะเวลาของใบอนุญาตดังกล่าวให้มีช่วงระยะเวลาที่ยาวขึ้น รวมทั้งให้สามารถโอนลิฟธิการอนุญาตจากผู้ค้าที่มีปัญหาเรื่องการชำระหนี้เงินกู้ให้กับผู้ค้ารายใหม่ พร้อมทั้งให้ธนาคารของรัฐยอมรับการใช้ใบอนุญาตเป็นหลักประกันเงินกู้ได้**

5. **ลิฟธิการเช่า แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ ลิฟธิการเช่าที่ดินราชพัสดุของกรมธนารักษ์ ลิฟธิการเช่าพื้นที่อุทยานแห่งชาติของกรมอุทยานลัตัวป่าและพันธุ์พีช และลิฟธิการเช่าของการเคหะแห่งชาติ ปัจจุบันลิฟธิการเช่าสามารถนำมาเป็นหลักประกันในการขอสินเชือกจากธนาคาร แต่ยังมีปัญหาว่าธนาคารยังไม่มีความมั่นใจและเชื่อถือคุณค่าของลิฟธิการเช่า และการประเมินราคายังไม่มีระบบการประเมินที่น่าเชื่อถือ ทั้งนี้ แนวทางการดำเนินงานในเบื้องต้นคือ ให้กรมธนารักษ์เป็นหน่วยงานหลักในการจัดตั้งหน่วยประเมินกลาง พร้อมทั้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดนโยบายที่ชัดเจนในการยอมรับลิฟธิการเช่าเป็นหลักประกันลินเช่อ**

กลไกในการบริหารจัดการ

เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายการแปลงลินทรัพย์เป็นทุนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รัฐบาลจึงได้ประกาศใช้ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีและตราพระราชบัญญัติ จำนวน 2 ฉบับ เพื่อจัดตั้งองค์กรและกลไกในการบริหารจัดการต่างๆ คือ

- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยนโยบายการแปลงลินทรัพย์เป็นทุน พ.ศ. 2546 เมื่อวันที่ 22 เมษายน 2546 เพื่อให้แน่นโยบายและแนวทางการแปลงลินทรัพย์เป็นทุนมีผลในทางปฏิบัติ โดยให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการแปลงลินทรัพย์เป็นทุนขึ้นเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแล และดูแลรวมการแปลงลินทรัพย์เป็นทุนทั้งระบบ

- พระราชบัญญัติจัดตั้งสำนักงานบริหารการแปลงลินทรัพย์เป็นทุน (องค์กรมหาชน) พ.ศ. 2546 เมื่อวันที่ 24 พฤษภาคม 2546 เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงานโครงการให้สอดคล้องกับนโยบายการแปลงลินทรัพย์เป็นทุน

องค์กรและกลไกการบริหารนโยบายและแนวทางการแปลงลินทรัพย์เป็นทุนที่จัดตั้งขึ้นประกอบด้วย

1. คณะกรรมการนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (นปท.) สำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งที่ 108/2546 ลงวันที่ 24 เมษายน 2546 แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เรียกโดยย่อว่า นปท. มีองค์ประกอบสำคัญคือ นายกรัฐมนตรี เป็นประธานกรรมการ รองนายกรัฐมนตรี (นายสมคิด ชาตุศรีพิทักษ์) เป็นรองประธานกรรมการ มีคณะกรรมการประกอบด้วย กรรมการประเภท รัฐมนตรี กรรมการโดยตำแหน่ง กรรมการประเภทปลัดกระทรวง หรือหัวหน้าส่วนราชการ กรรมการประเภทผู้ทรงคุณวุฒิ เลขานิการนายกรัฐมนตรี เป็นเลขานุการและผู้อำนวยการสำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เป็นผู้ช่วยเลขานุการ มีอำนาจหน้าที่กำหนดนโยบาย ครอบทิศทาง และแนวทางการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ส่งเสริมและสนับสนุนให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปฏิบัติตามนโยบาย รวมทั้งติดตามเร่งรัดการดำเนินงาน

2. คณะกรรมการอำนวยการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (อปท.) สำนักนายกรัฐมนตรี ได้มีคำสั่งที่ 127/2546 ลงวันที่ 16 พฤษภาคม 2546 แต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เรียกโดยย่อว่า อปท. มีองค์ประกอบสำคัญคือ นายพันศักดิ์ วิญญาณรัตน์ เป็นประธาน ผู้อำนวยการสำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เป็นเลขานุการ มีหน้าที่สนับสนุนการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงานและโครงการของหน่วยงานรัฐให้เป็นไปตามนโยบาย ทิศทางและแนวทางการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

3. สำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (องค์การมหาชน) ประกาศพระราชโองการจ้างนุเบกษา ฉบับราชกฤษฎีกา เล่มที่ 120 ตอนที่ 49 ก. วันที่ 2 มิถุนายน 2546 ให้จัดตั้งสำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน (องค์การมหาชน) พ.ศ. 2546 เรียกโดยย่อว่า สปท. เพื่อเป็นศูนย์กลางประสานการดำเนินงานของรัฐและภาคเอกชน ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำแผนปฏิบัติการ แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรม ให้สอดคล้องกับนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน และศึกษา วิเคราะห์ วิจัยและจัดทำข้อเสนอเกี่ยวกับการกำหนดนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวข้องกับการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน

4. คณะกรรมการ/อนุกรรมการ เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมีระบบการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของนโยบาย จึงได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการ/อนุกรรมการต่างๆ ได้แก่ คณะกรรมการกำกับการดำเนินการ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลกลางในการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนและการปฏิรูปที่ดิน โดยสำนักงานปลัดกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และสำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ได้แต่งตั้งคณะกรรมการด้านแผนงานกำกับ ติดตามและประเมินผล คณะกรรมการด้านการประชาสัมพันธ์และฝึกอบรม คณะกรรมการด้านการประชุมและฝึกอบรม

ผลการดำเนินงาน

• คณะกรรมการตีเมื่อวันที่ 7 ตุลาคม 2546 เห็นชอบแผนปฏิบัติการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ปี 2546-2547 ของส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐ ตามที่เลขาธิการนายกรัฐมนตรีกรรมการและเลขานุการคณะกรรมการนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนเสนอ และให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศ พิจารณารายละเอียดค่าใช้จ่ายด้านสารสนเทศ

• ได้มีการจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานตามนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เมื่อวันที่ 26 พฤศจิกายน 2546 ณ ทำเนียบรัฐบาล โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และผู้เข้าร่วมประชุมประกอบด้วย ผู้บริหารหน่วยงานของรัฐ ผู้ว่าราชการจังหวัด ผู้บริหารหน่วยงานของสถาบันการเงิน และผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อรับทราบนโยบาย และสร้างความเข้าใจ ตลอดจนความตระหนักรในบทบาทหน้าที่ของแต่ละส่วนงาน ในการดำเนินการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนในลักษณะการบูรณาการร่วมกัน ตามนโยบายรัฐบาล

• นอกจากนี้ได้มีการพิจารณาแผนปฏิบัติการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มระบบในวันที่ 1 มกราคม 2547

สำหรับการดำเนินการในขั้นต่อไป ประกอบด้วย

• สำนักงานบริหารการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนได้เตรียมการจัดงานวันมหกรรมเปิดโครงการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน ในวันที่ 19 มกราคม 2547 ณ ศูนย์ประชุมและแสดงสินค้าอิมแพ็ค เมืองทองธานี จังหวัดนนทบุรี เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งเกษตรกร ผู้แทนชุมชน องค์กรส่วนท้องถิ่น ผู้ประกอบการสถาบันการเงินทั้งภาครัฐและเอกชน เกิดความเข้าใจร่วมกันในการบริการประชาชนตามนโยบาย และมีการแสดงผลงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้ประสานตัวร่วมโครงการแสดงความจำเจนเข้าร่วมโครงการและอำนวยความสะดวกเชื่อต่อกันในวันงานด้วย

• การจัดจ้างที่ปรึกษาดำเนินการศึกษา วิจัย เกี่ยวกับการประเมินราคาสินทรัพย์ การวางแผนข้อมูลโดยคอมพิวเตอร์ และเรื่องอื่น ๆ ที่ยังขาดความชัดเจนในการดำเนินการ

• การพัฒนาบุคลากรรัฐให้สามารถดำเนินการตามนโยบายการแปลงสินทรัพย์เป็นทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การพัฒนาสถานีสุวรรณภูมิ

สนามบินสุวรรณภูมิอยู่ในพื้นที่จังหวัดสมุทรปราการ ห่างจากกรุงเทพมหานครไปทางทิศตะวันออกนับจากอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ประมาณ 25 กิโลเมตร มีขนาดพื้นที่สนามบินประมาณ 20,000 ไร่ (หรือ 32 ตารางกิโลเมตร โดยพื้นที่มีขนาดกว้าง 4 กิโลเมตร ยาว 8 กิโลเมตร) ใหญ่กว่าสนามบินดอนเมืองประมาณ 6 เท่า (สนามบินดอนเมืองมีพื้นที่รวม 3,486 ไร่)

สนามบินจะเปิดให้บริการในวันที่ 29 กันยายน พ.ศ. 2548 มีขีดความสามารถรองรับผู้โดยสารในระยะแรกได้ 45 ล้านคน/ปี โดยมีองค์ประกอบหลัก ดังนี้

- ทางวิ่ง 2 เส้น ความกว้างเส้นละ 60 เมตร ความยาว 4,000 เมตร และ 3,700 เมตร ระยะห่างทางวิ่ง 2,200 เมตร
- หลุมจอดเครื่องบิน 120 หลุมจอด โดยเป็นหลุมจอดประชิดอาคาร (มีทางเดินเชื่อมตัวเครื่องบิน) 51 หลุมจอด และหลุมจอดระยะไกล 69 หลุมจอด
- อาคารผู้โดยสาร โครงสร้างและวัสดุหลักของตัวอาคารเป็นเหล็กและกระจก มีหลังคากระจกคลุมด้วยแผงกันแดดอลูมิเนียมอยู่ด้านบน พื้นที่ใช้สอยภายในอาคาร 182,000 ตารางเมตร ตกแต่งเป็น 7 ชั้น โดยมีการแยกส่วนของผู้โดยสารระหว่างประเทศและผู้โดยสารภายในประเทศ
- อาคารเที่ยงเครื่องบิน โครงสร้างอาคารเป็นเหล็ก หลังคาเป็นกระจกสนับกับผ้าใบสังเคราะห์เคลือบทefel ล่อน พื้นที่ใช้สอยรวม 381,000 ตารางเมตร มี 4 ชั้น
- ห้องควบคุมการบิน มีความสูง 132 เมตร ซึ่งสูงที่สุดในโลก และมีระบบนำร่องที่ทันสมัย สนามบินนี้เมื่อพัฒนาเต็มพื้นที่จะมี 4 ทางวิ่ง สามารถรองรับผู้โดยสารได้มากกว่า 100 ล้านคน/ปี และให้บริการขนถ่ายลินค้าได้ไม่ต่ำกว่า 6.4 ล้านตัน/ปี

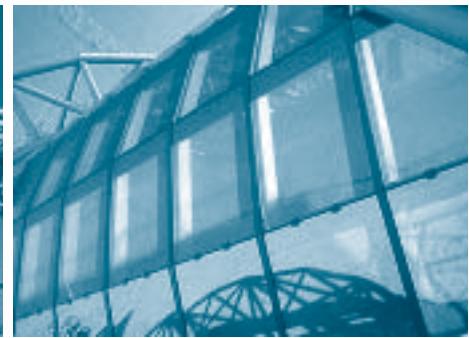
ปัจจุบันมีก่อการบริหารงานในการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยคณะกรรมการตีได้ออกระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

พ.ศ. 2545 และระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546 กำหนดให้มีคณะกรรมการบริหารการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (กทภ.) ขึ้นเพื่อทำหน้าที่กำกับดูแลนโยบายการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิและกิจการที่เกี่ยวเนื่องโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ และมีเลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกรรมการและเลขานุการ นอกจากนี้ ให้มีสำนักงานคณะกรรมการบริหารการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (สภก.) ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ กทภ.

ในช่วงปี 2546 คณะกรรมการ กทภ. ได้มีมติในเรื่องสำคัญฯ ซึ่งเป็นมติคณะกรรมการบริหารการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (กทภ.) ภายใต้สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ดังนี้

- (1) กำหนดวันเปิดให้บริการด้านพาณิชย์ที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (2) การขอออกแบบพร้อมก่อสร้างงานอุโมงค์รถไฟใต้ดินผ่านสาร
- (3) โครงการผลิตไฟฟ้าและน้ำเย็นสำหรับท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (4) การขยายเวลารំวงการค่าต่างตอบแทนสำหรับโครงการลงทุนที่เกี่ยวข้องกับท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (5) โครงการระบบให้บริการเชื่อมเพลิงอากาศยาน (คลังน้ำมัน)
- (6) โครงการลงทุนระบบบริหารสารสนเทศท่าอากาศยาน
- (7) โครงการสถานีรถโดยสารที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (8) โครงการระบบทางด่วนชั้นที่ 3 สายใต้ ตอน S1 (ช่วงอาจณรงค์-บางนา)
- (9) โครงการก่อสร้างช่องจราจรหลักเพิ่มเติมบนทางหลวงพิเศษหมายเลข 7 (มอเตอร์เวย์) ช่วงถนนศรีนครินทร์ถึงทางเข้าสนามบินสุวรรณภูมิ
- (10) โครงการลงทุนโรงแร่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (11) การจัดหาระบบทekโนโลยีสารสนเทศและระบบเอกสารเรียกในเขตปลอดอากร ที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (12) โครงการลงทุนระบบสารสนเทศท่าอากาศยาน (AIMS)
- (13) โครงการลงทุนระบบสารสนเทศ ด้านตรวจเข้าเมืองท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (14) การขอดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติคุ้มครอง พ.ศ. 2469
- (15) โครงการลงทุนของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 7 กิจกรรม ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (16) โครงการก่อสร้างอาคารสำนักงานท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (17) การใช้ประโยชน์ท่าอากาศยานกรุงเทพ (ดอนเมือง) ในระยะต่อไป
- (18) นโยบายการเก็บค่าผ่านทางหลวงพิเศษ (มอเตอร์เวย์)
- (19) ศูนย์รถโดยสารปรับอากาศที่อาคารผู้โดยสาร
- (20) โครงการลงทุนระบบแจ้งข้อมูลผู้โดยสารล่วงหน้า (APIS : Advanced Passenger Information System) และเครื่องเอกสารเรียกชำระเงินที่ออกโดยสาร
- (21) การให้เอกชนร่วมลงทุนในโครงการรถไฟสายพญาไท-มัชชัลลัน-สนามบินสุวรรณภูมิ
- (22) การเพิ่มพื้นที่เพื่อการพาณิชย์ในอาคารผู้โดยสารท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ
- (23) การขยายทางวิ่งตะวันออกจาก 3,700 เมตร เป็น 4,000 เมตร และการเพิ่มความแข็งแรง Stopway ทางวิ่งตะวันตก

- (24) การเพิ่มระบบตรวจสอบ อุปกรณ์ และงานสาธารณูปโภค สำหรับท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ เพื่อรองรับผู้โดยสาร 45 ล้านคนต่อปี
- (25) โครงการก่อสร้างอุโมงค์จากอาคารผู้โดยสารด้านหนึ่งเชื่อมอาคารเที่ยบเครื่องบินรอง (Satellite)
- (26) การก่อสร้างขยายความยาวอุโมงค์รถไฟใต้ดินภายในสนามบิน
- (27) การทำข้อตกลงเพื่อเร่งรัดงานก่อสร้างที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ สำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ความก้าวหน้าของการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ

จนถึงเดือนตุลาคม 2546 สรุปได้ดังนี้

ความก้าวหน้าในการรับผิดชอบของ บริษัท ท่าอากาศยานสากลกรุงเทพแห่งใหม่ จำกัด (บหม.) ซึ่งมีวงเงินรับผิดชอบประมาณ 106,758 ล้านบาท เช่น งานอาคารผู้โดยสารและอาคารเที่ยบเครื่องบิน งานทางวิ่งและลานจอดเครื่องบิน งานสาธารณูปโภค งานถนนในสนามบิน งานสถานีดับเพลิง และศูนย์ซ่อมบำรุง ฯลฯ มีความก้าวหน้าโดยรวมร้อยละ 37.28

ความก้าวหน้าที่รัฐวิสาหกิจและส่วนราชการอื่นๆ รับผิดชอบ เช่น บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด กรมอุตุนิยมวิทยา บริษัท ผลิตไฟฟ้าและน้ำเย็น จำกัด กรมทางหลวง ฯลฯ ซึ่งมีวงเงินโดยรวมประมาณ 42,411 ล้านบาท มีความก้าวหน้าโดยรวมร้อยละ 16.85

ขณะนี้ได้มีการปรับแผนการก่อสร้างของทุกหน่วยงานเพื่อเร่งรัดการพัฒนาท่าอากาศยานสุวรรณภูมิให้แล้วเสร็จเปิดให้บริการได้ในวันที่ 29 กันยายน 2548 ตามที่คณะกรรมการต้องได้กำหนดไว้ ภายหลังเปิดใช้ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิแล้วจะมีการย้ายกิจกรรมทั้งหมดด้านการพาณิชย์จากสนามบินดอนเมืองมาอยู่ที่ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิต่อไป ซึ่งเมื่อถึงวันนั้น ประเทศไทยจะมีสนามบินที่ทันสมัยที่สุดของโลกเพื่อให้บริการสมดังเจตนาที่มีในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยลีบไป

การจัดระบบคุณย์ราชการ

การจัดระบบคุณย์ราชการ¹ หมายถึง การปรับปรุงการใช้ประโยชน์ในอังหาริมทรัพย์และการจัดให้มีกิจกรรมต่างๆ ในคุณย์ราชการ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่มีลักษณะเหมาะสมกับการจัดตั้งคุณย์ราชการทั้งในแง่ชุมชน เศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม และเพื่อให้การดำเนินงานจัดระบบคุณย์ราชการในระดับชาติ ระดับจังหวัด และเฉพาะโครงการสามารถดำเนินการได้อย่างมีเอกภาพและเป็นระบบไม่เกิดความซ้ำซ้อน ระบบที่นี้ยังคงดำเนินการภายใต้กฎหมาย พ.ศ. 2539 จึงกำหนดให้มีหน่วยงานกลางเพื่อทำหน้าที่เสนอแนะนโยบาย กำกับดูแลและรับผิดชอบดำเนินงานและประสานงานระหว่างหน่วยงานต่าง กียงกับการจัดให้มีคุณย์ราชการทั่วประเทศทุกระดับ

การดำเนินงานจัดระบบคุณย์ราชการ

อาศัยกลไกหลักคือ “คณะกรรมการอำนวยการจัดระบบคุณย์ราชการ (กคร.)” ซึ่งมีนายกรัฐมนตรี หรือรองนายกรัฐมนตรี ซึ่งนายกรัฐมนตรีมอบหมายเป็นประธานกรรมการ พร้อมด้วยหัวหน้าส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และผู้ทรงคุณวุฒิอีกไม่เกิน 5 คน เป็นกรรมการ โดยสำนักงานคณะกรรมการ

¹ “คุณย์ราชการ” หมายถึง สถานที่ซึ่งคณะกรรมการอำนวยการจัดระบบคุณย์ราชการกำหนดให้เป็นที่ตั้งของหน่วยราชการ ซึ่งประกอบด้วยอาคารที่ทำการของหน่วยราชการส่วนกลาง และราชการส่วนภูมิภาค ที่เป็นหน่วยงานบริหารหน่วยงานบริการ หรือหน่วยงานปฏิบัติการด้วย รวมทั้งบุรีวนที่ตั้งบ้านพักข้าราชการ และให้หมายความรวมถึง พื้นที่และอาคารที่อยู่ในบุรีวนเกี่ยวกับสถาที่ดังกล่าว ตามที่คณะกรรมการอำนวยการจัดระบบคุณย์ราชการกำหนด ทั้งนี้ ไม่รวมถึงอาคารที่ทำการของหน่วยราชการในสังกัดกระทรวงกลาโหม หน่วยราชการสังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ และโรงเรียนในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ ตลอดจนสถาบันการศึกษาต่างๆ ไม่ว่าจะอยู่ในกำกับหรือสังกัดส่วนราชการใดก็ตาม

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกรมโยธาธิการและผังเมืองเป็นฝ่ายเลขานุการ คณะกรรมการ กศร. จะดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายและแผนการจัดระบบศูนย์ราชการ การอนุมัติแผนงานหรือโครงการของหน่วยราชการที่เกี่ยวกับการจัดระบบศูนย์ราชการ และเนื่องจากการจัดระบบศูนย์ราชการ มีขอบเขตการดำเนินงานหลายระดับ ดังนั้น คณะกรรมการ กศร. จึงได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยการดำเนินงานศูนย์ราชการ ตั้งแต่ขั้นตอนการศึกษา สำรวจ วิเคราะห์ ความต้องการสถานที่ทำงานของหน่วยราชการต่างๆ กำหนดเกณฑ์ความเหมาะสมของที่ดังศูนย์ราชการ ให้สอดคล้องทั้งด้านการผังเมือง ด้านการใช้ที่ดินและการรักษาคุณภาพล้วนๆ รวมทั้งเสนอแนะพื้นที่ที่มีศักยภาพเป็นที่ดังศูนย์ราชการ และดำเนินการจัดทำแผนการใช้ที่ดินและผังเมือง ตลอดจนกำหนดแผนปฏิบัติตามผังเมืองที่ดังศูนย์ราชการ คณะกรรมการทั้ง 3 ชุด ได้แก่ คณะกรรมการพิจารณาสถานที่ทำงานของหน่วยราชการในเขตกรุงเทพมหานครและเมืองหลัก คณะกรรมการจัดวางผังเมืองที่ดังศูนย์ราชการล้วนภูมิภาค และคณะกรรมการกำหนดมาตรการการจัดระบบศูนย์ราชการซึ่งผลการดำเนินงานคณะกรรมการที่ปรากฏเป็นรูปธรรม เช่น การจัดทำแผนการใช้ที่ดินและการวางแผนเมืองที่ดังศูนย์ราชการ 25 จังหวัด อาทิ กระนี ชลบุรี ภูเก็ต สุรินทร์ เชียงราย ฯลฯ การก่อสร้างศูนย์ราชการจังหวัดต่างๆ 55 จังหวัด อาทิ เชียงใหม่ ชุมพร ลพบุรี สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ฯลฯ

การบริหารศูนย์ราชการ

เมื่อมีการเข้าใช้พื้นที่ในศูนย์ราชการภายหลังการก่อสร้างศูนย์ราชการเสร็จแล้ว จะมีคณะกรรมการบริหารศูนย์ราชการทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และระเบียบปฏิบัติการบริหารจัดการศูนย์ราชการ กำกับดูแลให้หน่วยราชการต่างๆ เข้าใช้ประโยชน์ ให้สอดคล้องตามผังเมืองที่ดังศูนย์ราชการที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ โดยอยู่ภายใต้ระเบียบคณะกรรมการอำนวยการจัดระบบศูนย์ราชการว่าด้วยการบริหารศูนย์ราชการ พ.ศ. 2542 และ พ.ศ. 2546

การจัดระบบศูนย์ราชการในกรุงเทพมหานคร

คณะกรรมการบริหารศูนย์ราชการได้มีมติเห็นชอบแผนการใช้ที่ดินและผังเมืองที่ดังศูนย์ราชการ กรุงเทพมหานคร ถนนแจ้งวัฒนะ โดยเป็นการก่อสร้างศูนย์ราชการรูปแบบใหม่ ที่มีแนวคิดผสมผสานทั้งด้านการออกแบบอาคารที่เน้นการอนุรักษ์และประหยัดพลังงาน และการรักษาสมดุลของสิ่งแวดล้อม โดยการดำเนินงานปัจจุบันอยู่ในขั้นเตรียมการว่าจ้างที่ปรึกษางานบริหารโครงการ (Project Management Consultant : PMC) สำหรับงบประมาณการก่อสร้าง จะไม่ใช้เงินงบประมาณแผ่นดิน จะใช้แนวทางระดมเงินทุนโดยวิธีการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ ตามพระราชกำหนดนิติบุคคลเฉพาะกิจเพื่อการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ พ.ศ. 2540 โครงการศูนย์ราชการฯ ถนนแจ้งวัฒนะ มีเป้าหมายจะก่อสร้างให้แล้วเสร็จ และเปิดใช้อาคารภายในเดือนมีนาคม พ.ศ. 2550

การพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง

ความเป็นมา

คณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง เพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางเศรษฐกิจโดยรวม และกระตุ้นเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการพัฒนาพื้นที่บริเวณถนนราชดำเนินและบริเวณใกล้เคียง ให้สามารถใช้ประโยชน์ได้เต็มศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งการดำเนินงานศึกษาและจัดทำแผนพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและบริเวณต่อเนื่องนั้น ศศช. ได้จัดจ้างบริษัทที่ปรึกษาเข้ามาดำเนินการจนแล้วเสร็จ พร้อมทั้งจัดให้มีการสัมมนาร่วมรับฟังความคิดเห็นของชุมชนในพื้นที่ ผู้ที่ประกอบธุรกิจเดิมอยู่ในพื้นที่ รวมถึงนักธุรกิจในสายอาชีพอื่นที่ให้ความสนใจ เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2546 ผลของการสัมมนา ผู้เข้าร่วมสัมมนาส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการปรับปรุงและพัฒนาพื้นที่ เนื่องจากเห็นว่าสามารถทำให้เกิดประโยชน์ต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนที่อยู่อาศัย และขยายโอกาสทางเศรษฐกิจของภาคธุรกิจส่วนรวม

ผลการศึกษาและจัดทำแผนพัฒนา

1. พื้นที่โครงการ

พื้นที่บริเวณถนนราชดำเนินและบริเวณต่อเนื่อง ในพื้นที่เขตพระนคร เชตป้อมปราบศัตรูพ่ายและเขตดุลิต กรุงเทพมหานคร โดยเน้นการพัฒนาบริเวณสองฝั่งถนนราชดำเนินกลาง ด้านละ 1.5 กิโลเมตร เป็นพื้นที่หลัก

2. วิสัยทัศน์การพัฒนา

ดำรงไว้ซึ่งความเป็นถนนพระราชพิธี รัชพิธี และประเพณี เป็นลือแสลง ถึงการเชื่อมต่อประวัติศาสตร์แห่งราชวงศ์จักรี เป็นเล้นทางสำคัญด้านคมนาคม ทางบกของกรุงเทพมหานคร ที่นำไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ และชุมชนน่าอยู่ อย่างยั่งยืน เป็นถนนสายหลักที่แสดงถึงวิถีชีวิตของคนเมือง และถนนที่เน้นการวางแผนพัฒนาอย่างมีระบบ สอดคล้องกับแผนแม่บทที่เกี่ยวข้อง

3. วัตถุประสงค์

- เทิดพระเกียรติพระบรมราชจักรีวงศ์ ซึ่งได้ก่อตั้งกรุงรัตนโกสินทร์
- พัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและบริเวณต่อเนื่อง ให้มีการออกแบบชุมชนเมืองและใช้ประโยชน์ที่ดินเต็มศักยภาพ มีความคุ้มค่าทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม
- พัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและบริเวณต่อเนื่อง ให้เป็นเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่ อย่างยั่งยืน
- ส่งเสริมแนวทางการพัฒนาธุรกิจและกิจกรรมทางสังคม โดยเฉพาะด้านการพัฒนาเชิงวิทยาการ ฐานความรู้ และธุรกิจท่องเที่ยว

4. การจัดวางแผนพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง

ในการจัดวางแผนพัฒนาพื้นที่ตามวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงมีองค์ประกอบและสรุปสาระสำคัญได้ดังต่อไปนี้

- การปรับปรุงพื้นที่ส่วนกลางล้อมทางกายภาพ เน้นการพัฒนาภูมิทัศน์เพื่อให้เกิดความสวยงามและมีความร่วมรื่น ตลอดจนส่งเสริมลักษณะเด่นตามจุดที่สำคัญ เช่น พระบรมมหาราชวัง ลานพระบรมราชูปถัมภ์ อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย การพื้นฟูและพัฒนาคูคลองที่สำคัญ เป็นต้น
- การปรับปรุงและพัฒนาชุมชนให้น่าอยู่ เน้นการพัฒนาต่ออยอดจากฐานของชุมชนเดิม ด้วยการสร้างศักยภาพทางด้านการท่องเที่ยวจากภูมิปัญญาที่มีอยู่ของชุมชนต่างๆ โดยการเปิดพื้นที่แลนด์ทั่งท่องเที่ยวใหม่ เน้นการปรับปรุงพัฒนาชุมชนด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่
- การอนุรักษ์สถาปัตยกรรม ศิลปกรรม โบราณสถานและศาสนสถาน เน้นการปรับปรุงเพื่อการรักษาเอกลักษณ์เดิมให้คงอยู่ เช่น อาคารราชดำเนินกลางซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมแบบนีโอโค拉斯ลิก การปรับปรุงสภาพแวดล้อมและอาคารเก่าริเวณต่างๆ เป็นต้น
- การพัฒนาพื้นที่ชุมชนที่โครงการให้เกิดมีความมีชีวิตชีวา (Living City) ที่มีการท่องเที่ยวทั้งกลางวันและกลางคืน ส่งเสริมการพัฒนาธุรกิจขนาดย่อมที่จะสร้างรายได้ให้กับชุมชนในพื้นที่ สร้างกิจกรรมธุรกิจระดับนานาชาติ และการท่องเที่ยว
- การจัดระบบการใช้ที่ดินและอาคาร เน้นการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกับผังเมืองกรุงเทพมหานคร และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร ตลอดจนสภาพแวดล้อมของชุมชนในพื้นที่โครงการ พัฒนาทั้งเสนอแนะการจัดระบบคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ

5. การปรับปรุงพื้นที่บริเวณถนนราชดำเนินกลาง ตามผังแม่บทการพัฒนา

- เพิ่มความร่วมรื่น ลดความร้อนและป้องกันมลพิษทางอากาศ โดยขยายทางเดินเท้าเพิ่มขึ้น และปลูกต้นไม้เป็นแนวกันระหว่างถนนกับทางเท้า ซึ่งเป็นการดำเนินงานโดยให้มีผลกระทบต่อการจราจรน้อยที่สุด
- สร้างความเชื่อมโยงและลิ้งอำนวยความสะดวกในการสัญจรภายในพื้นที่ 2 ฝั่งถนน โดยการสร้างอุโมงค์ทางเดินเท้าตลอดได้ถนนราชดำเนินปรับปรุงด้านหลังอาคารริมถนนราชดำเนินกลางทั้ง 2 ด้าน เป็นถนนคนเดิน จัดพื้นที่จอดรถให้ได้ประมาณ 3,000 คัน และสนับสนุนการจัดกิจกรรมต่างๆ พร้อมทั้งพื้นที่รองรับระบบขนส่งมวลชนที่มีเลี้นทางพานในพื้นที่
- ปรับปรุงบริเวณริมคลองต่างๆ โดยเฉพาะคลองหลอดเหนือที่เชื่อมระหว่างคลองรอบกรุงด้านตะวันออก บริเวณป้อมมาหากা�พ ภูเขาทอง กับคลองรอบกรุงด้านตะวันตก บริเวณอนุสาวรีย์พระแม่ธรณีบีบวยพม โดยจัดเป็นทางเดินริมน้ำเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวทางน้ำ และพัฒนาชุมชนริมน้ำ ให้สอดรับกับกิจกรรมการท่องเที่ยวควบคู่กันไปด้วย
- อนุรักษ์และปรับปรุงอาคารริมถนน ราชดำเนินกลางทั้ง 2 ฝั่งถนน โดยคงสภาพด้านหน้าอาคารที่มีลักษณะสถาปัตยกรรมแบบนีโอโค拉斯ลิก ส่วนภายในอาคารปรับปรุงให้มีสภาพที่สามารถรองรับกิจกรรมต่างๆ ที่สนับสนุนการอนุรักษ์และพัฒนาการท่องเที่ยว

- กำหนดย่านเพื่อการจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคาร โดยเฉพาะพื้นที่อาคารริมถนนราชดำเนินกลาง ทั้ง 2 ฝั่งถนน กำหนดให้เป็นย่านต่างๆ 6 ย่าน ได้แก่ (1) ย่านศิลปะและวัฒนธรรม (2) ย่านวัฒนธรรมไทย (3) ย่านการศึกษาและสันทนาการที่ทันสมัย (4) ย่านแสดงสินค้าส่งออกและนำเข้า (5) ย่านร้านอาหารไทย และ (6) ย่านร้านค้าปลีกของภาษี

6. แผนงาน / โครงการ และประมาณการงบประมาณ

แผนงานโครงการเร่งด่วนที่จำเป็นต้องดำเนินการคือการปรับปรุงพื้นที่ถนนราชดำเนินกลาง ซึ่งประกอบด้วย 1) การปรับปรุงอาคารริมถนนราชดำเนินทั้งสองฝั่ง 2) การก่อสร้างอาคารส่วนขยายเพิ่มเติม บริเวณด้านหลังอาคารเดิม เพื่อเพิ่มพื้นที่ใช้สอย 3) ก่อสร้างอาคารใหม่บนพื้นที่ว่างและทดแทนอาคารเดิม 4) ปรับปรุงภูมิทัศน์รอบอาคาร และตกแต่งถนนคนเดิน (Walking Street) 5) ก่อสร้างทางเดินลอดใต้ดิน เพื่อเชื่อมอาคารทั้งสองฝั่งถนนราชดำเนินกลาง ให้เกิดความต่อเนื่องตลอดสาย

รวมเป็นวงเงินลงทุน 7,063.24 ล้านบาท ทั้งนี้ การลงทุนภาครัฐ มีเพียงส่วนที่เป็นการลงทุนต่อสาธารณะ เช่น การก่อสร้างทางเดินลอดใต้ดิน การปรับปรุงภูมิทัศน์ ประมาณค่าใช้จ่ายในส่วนภาครัฐ เป็นจำนวนเงินรวมทั้งสิ้น 504.47 ล้านบาท

7. รูปแบบองค์กร

จัดตั้งองค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษถนนราชดำเนิน (องค์กรมหาชน) เรียกโดยย่อว่า “อพร.” ตามพระราชบัญญัติองค์กรมหาชน พ.ศ. 2542 เพื่อให้เป็นองค์กรดำเนินงานบริหารจัดการการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง ตามแผนผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ที่ได้กำหนดไว้

ทั้งนี้ อพร. ให้อยู่ภายใต้คณะกรรมการคณานัก หรือ “คณะกรรมการบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษถนนราชดำเนิน” เรียกโดยย่อว่า “กบพร.”

การดำเนินงานขั้นต่อไป

คณะกรรมการการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ให้ความเห็นชอบในหลักการเมื่อวันจันทร์ที่ 24 พฤษภาคม 2546 เเล้ว ขั้นตอนไปจะเสนอต่อคณะกรรมการตระวันตรีเพื่อพิจารณา ให้ความเห็นชอบโครงการแผนผังแม่บทการพัฒนาพื้นที่ถนนราชดำเนินและพื้นที่บริเวณต่อเนื่อง และการจัดตั้งองค์กรบริหารการพัฒนาพื้นที่พิเศษถนนราชดำเนิน (องค์กรมหาชน) เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติตามแผนผังแม่บทฯ ต่อไป

การพัฒนาเมืองป่าอยู่ ชุมชนป่าอยู่

ความนำ

การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ถือเป็นนโยบายสำคัญเรื่องหนึ่งในแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 มีเป้าหมายมุ่งเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนและพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ตามศักยภาพ ความพร้อมด้วยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในลังคมให้กระจายครอบคลุมทั่วประเทศ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาที่เป็นองค์รวม มีคืนเป็นศูนย์กลาง อาศัยความเข้มแข็งของชุมชน เป็นฐานของการพัฒนา ภายใต้แนวทางการพัฒนาที่เน้นทั้งการสร้างสภาพแวดล้อมที่ดีเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และวิถีชีวิตความเป็นอยู่ การพัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สามารถปรับใช้ ประโยชน์และพัฒนาต่อยอดได้อย่างเหมาะสม การพัฒนาเศรษฐกิจของเมืองและชุมชนให้เข้มแข็ง และการบริหารจัดการเมืองและชุมชนอย่างมีส่วนร่วม โปร่งใส เป็นธรรม มุ่งให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดี วิถีชีวิตดี มีความสุข อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนได้ในที่สุด

สคช. ได้ให้ความสำคัญกับการผลักดันนำนโยบายแนวทางการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ไปสู่การปฏิบัติมาอย่างต่อเนื่อง โดยกระบวนการการทำงานของ สคช. ได้ดำเนินการโดยมีกลไก “คณะกรรมการประสานการพัฒนาเมืองอย่างยั่งยืน : เมืองน่าอยู่” ภายใต้คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เป็นกลไกประสานสนับสนุนการดำเนินงาน โดยมีบทบาทหน้าที่ในการ พิจารณานโยบาย ยุทธศาสตร์ แนวทางและมาตรการการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ รวมทั้ง ประสานสนับสนุนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ และการ ติดตามประเมินผล โดยมีนายแพทท์ดำรงค์ บุญยืน เป็นประธาน มีผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้แทนจาก หน่วยงาน องค์กรและภาคีต่างๆ ร่วมเป็นอนุกรรมการ มีผู้อำนวยการและเจ้าหน้าที่จากสำนัก พัฒนาเศรษฐกิจชุมชนและการกระจายรายได้ และเจ้าหน้าที่จากสำนักพัฒนาพื้นที่ ทำหน้าที่ฝ่าย เลขาธุการ

บทบาทการดำเนินงานของ สคช. และสถานการณ์ความก้าวหน้าการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

นับตั้งแต่ได้เริ่มใช้แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 มาจนถึงปี 2546 คณะกรรมการฯ และ สคช.ได้ประสานดิตตามความก้าวหน้าการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่มาอย่างต่อเนื่องเป็นระยะๆ พร้อมทั้งได้ปรับบทบาทการทำงานมาสู่เน้นงานเชิงรุก มุ่งให้เกิดการประสานเชื่อมโยงภารกิจและความร่วมมือของภาคต่างๆ เพื่อหันเสริมการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ โดยมีบทบาทการดำเนินงานและสถานการณ์ความก้าวหน้าการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ โดยสรุปดังนี้

1. ประสานดิตตามความก้าวหน้าการดำเนินงานพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ของหน่วยงานองค์กรภาครัฐในส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น โดยได้ประมวลสรุปการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ชุมชนน่าอยู่ของหน่วยงานองค์กรต่างๆ เพย์แพร์เป็นระยะๆ ซึ่งพบว่าสถานการณ์การพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ มีความชัดเจนมากขึ้น ทั้งการดำเนินงานในระดับนโยบายที่ช่วยปลูกกระแสความตื่นตัวเรื่องเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ของหน่วยงานองค์กรในภูมิภาคและห้องถิ่นทั่วประเทศ และในระดับปฏิบัติมีการดำเนินงานเมืองน่าอยู่จนเกิดเป็นเครือข่ายเชื่อมโยงกันในหลายพื้นที่

• ในระดับกระทรวง กรม และหน่วยงานองค์กรในส่วนกลาง มีการดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์ที่มุ่งให้มีการพัฒนาเมืองและชุมชนให้น่าอยู่ โดยมีจุดเน้นการดำเนินงานต่างกันไปตามภารกิจบทบาทของแต่ละหน่วยงานเป็นลำดับ ภายใต้ปรัชญาแนวคิด และหลักการที่คล้ายคลึงกันคือ ยึดหลักการมีส่วนร่วม ยึดพื้นที่ ยึดชุมชน และมุ่งให้เกิดการบูรณะการเป็นสำคัญ แต่จะมีวิธีการทำงานกลไกบริหารจัดการที่แตกต่างหากหลาย โดยที่หน่วยงานองค์กรในส่วนกลางจะผลักดันการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ผ่านช่องทางหลัก มาสู่ระดับพื้นที่โดยเฉพาะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงเป็นแรงหนุนระดับนโยบายที่ลงมาปลูกกระแสและความตื่นตัวการทำเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ของหน่วยงาน องค์กรในส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศได้ระดับหนึ่ง เช่น กระทรวงมหาดไทย ดำเนินนโยบายเป้าหมายที่มุ่ง “บ้านเมืองน่าอยู่ เชิดชูคุณธรรม” กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักนโยบายและแผนฯ และกรมส่งเสริมคุณภาพลิ้งแวดล้อม มุ่งเสริมสร้างสมรรถนะห้องถิ่นในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแบบบูรณะการเชิงรุกภายใต้การมีส่วนร่วมของประชาชนและยึดหลักธรรมาภิบาล กระทรวงสาธารณสุข สนับสนุนการทำเมืองน่าอยู่เพื่อนำไปสู่สุขภาพและสุขภาวะของคนไทยโดยสร้างความรู้ ความเข้าใจและเพิ่มศักยภาพให้กับห้องถิ่น รวมถึงการศักยภาพและทดสอบสาธิตในพื้นที่เฉพาะลักษณะ สมาคมสันนิบาตเทศบาลแห่งประเทศไทยที่ส่งเสริมและรณรงค์ให้ห้องถิ่นพัฒนาไปสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ โดยมีโครงการพัฒนาและประกวดเทศบาลเมืองน่าอยู่อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ ยังมีสถาบันลิ้งแวดล้อมไทยสถาบันศึกษาแห่งเอเชีย สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สถาบันชุมชนห้องถิ่นพัฒนา และมูลนิธิชุมชนไทย เป็นต้น

• ในระดับพื้นที่ทั้งในส่วนภูมิภาค ส่วนท้องถิ่น และชุมชน มีการดำเนินการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในหลายบริบท ทั้งที่ดำเนินงานโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเองตามแผนยุทธศาสตร์การ

พัฒนาของแต่ละท้องถิ่น และร่วมดำเนินการกับภาคส่วนอื่นๆ เกิดเป็นเครือข่ายปฏิบัติการในพื้นที่ หลากหลาย มีทั้งเครือข่ายชุมชน เครือข่ายภาคประชาสังคม ซึ่งมักเน้นดำเนินงานโดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ประชาสังคม และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยึดหลักการให้คนในท้องถิ่นชุมชนเป็นแกนหลักในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ และใช้กิจกรรมเป็นเครื่องมือพัฒนาและสร้างการเรียนรู้ร่วมกันปรับพฤติกรรมความล้มเหลวนำไปสู่ความน่าอยู่ในมิติต่างๆ ที่มากกว่าเรื่องกายภาพและเชื่อมโยงไปสู่เรื่องอื่นๆ ได้อีก ทั้งเรื่องประวัติศาสตร์ท้องถิ่น วิถีชีวิต ถือเป็นแรงกระตุ้น ถือทางหนึ่งในพื้นที่ที่กำลังก่อตัวกิจกรรมการทามเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่จากระดับฐานราก โดยการมีส่วนร่วมเรียนรู้และร่วมปฏิบัติจากชุมชน ประชาสังคมและท้องถิ่นอย่างจริงจังและกระจายตัวไปมากขึ้นแล้ว ออาทิ เครือข่ายภายใต้โครงการปฏิบัติการชุมชนและเมืองน่าอยู่ ดำเนินการโดยสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน มูลนิธิชุมชนไทย และเครือข่ายองค์กรชุมชนเมือง ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มีเป้าหมายในปีแรก (ปี 2546) จำนวน 12 เมือง และ เครือข่ายภายใต้โครงการวิจัยและพัฒนา ชีวิตสาธารณะ-ท้องถิ่นน่าอยู่ ดำเนินการโดยสถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา ร่วมกับองค์กรภาครัฐและภาคประชาสังคม ภายใต้การสนับสนุนจากสำนักงานงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ มีพื้นที่เป้าหมายดำเนินการใน 35 จังหวัด

2. การพัฒนาเครือขี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่และพัฒนาฐานข้อมูลการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ ในปี 2546 ได้ดำเนินการสังเคราะห์ ทดสอบปรับปรุงเครือขี้วัดการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ต่อยอดจากการศึกษาที่ศศ.น. ให้คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ดำเนินการจัดทำดัชนีชี้วัดเมืองน่าอยู่ที่เป็นเกณฑ์กลางเบื้องต้น โดยนำดัชนีเบื้องต้นทั้ง 45 ตัวไปทดสอบความเป็นไปได้และการนำไปใช้ในพื้นที่เป้าหมาย 4 แห่ง ได้แก่ เทศบาลนครพิษณุโลก เทศบาลเมืองสุรินทร์ เทศบาลเมืองภูเก็ต เทศบาลตำบลแพรษษา จังหวัดสมุทรปราการ และได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการระดมความคิดในพื้นที่เป้าหมาย 4 แห่ง เพื่อพิจารณาความเป็นไปได้ เสนอแนวทางปรับปรุงตัวชี้วัดดังกล่าว พร้อมทั้งได้ประมวลลังเคราะห์ผลจัดทำแนวทางพัฒนาเครือขี้วัด การพัฒนาเมืองน่าอยู่และชุมชนน่าอยู่เพื่อการเผยแพร่แล้วเสร็จ ควบคู่ไปกับการดำเนินโครงการพัฒนาฐานข้อมูลการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เพื่อวางแผนการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล การดำเนินงานเมืองน่าอยู่ที่ครอบคลุมทั้งในด้านนโยบายสุทธิศาสตร์ ความก้าวหน้าการดำเนินงานและกิจกรรมโครงการพัฒนาเมืองน่าอยู่ของหน่วยงาน องค์กรต่างๆ จนถึงระดับเทศบาลและองค์กรบริหารส่วนตำบล ตลอดจนข้อมูลเครือข่ายภาครัฐและผู้ประสานงาน ด้านการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ เพื่อให้สามารถค้นหา

ประมวลผล ปรับปรุงข้อมูลได้ทันสถานการณ์เปลี่ยนแปลง และเผยแพร่สู่สาธารณะ โดยมอบให้ คณะกรรมการชุดศาสตร์ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทยดำเนินการ จะแล้วเสร็จในปลายปี 2546

3. การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับภาคีพัฒนาสนับสนุนการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมและสร้างทิศทางร่วมในการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ โดยระดมความร่วมมือ ระดมพลังปัญญาและระดมการใช้ทรัพยากร่วมกันระหว่างภาคีเมืองน่าอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการประสานและสร้างเสริมกระบวนการการขับเคลื่อนและพัฒนาองค์ความรู้ที่จะสนับสนุนเสริมกระบวนการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ได้ต่อไป โดย

• **จัดให้มีเวทีสัมมนาระดับภาค** เพื่อระดมความคิดแลกเปลี่ยนประสบการณ์และสร้างการเรียนรู้ร่วมกันในภาคชั้นเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ต่อเนื่องจากปี 2545 โดยในปี 2546 ได้จัดเวทีสัมมนาเชิงปฏิบัติการร่วมคิด-ร่วมทำเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่จังหวัดขอนแก่น โดยความร่วมมือและร่วมสนับสนุนทรัพยากรจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน และมูลนิธิชุมชนไทย

• **จัดให้มีเวทีสัมมนาระดับชาติประจำปี 2546** เป็นเวทีสรุปบทเรียนการชั้นเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ที่จัดขึ้นเมื่อเดือนกันยายน 2546 ภายใต้ความร่วมมือและร่วมสนับสนุนทรัพยากรจากสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน สถาบันชุมชนท้องถิ่นพัฒนา สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข มูลนิธิชุมชนไทย และมูลนิธิพัฒนาไทย นับเป็นครั้งแรกที่ได้เชื่อมประสานรวมเครือข่ายภาคีที่ชั้นเคลื่อนและเกี่ยวข้องกับการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการจากทั่วประเทศกว่า 600 คน มาพนึกพลังร่วมเรียนรู้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ และสร้างทิศทางและแนวทางร่วมในการชั้นเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ร่วมกันต่อไป โดยทุกฝ่ายสนับสนุนให้จัดเวทีประจำปีเช่นี้ต่อเนื่องสม่ำเสมอในปีต่อๆ ไป

สรุปกิจกรรมร่วมในการบังคับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในระยะต่อไป

จากประสบการณ์การเรียนรู้ในการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ และผลจากการระดมความคิดร่วมเคราะห์สรุปบทเรียนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่กับเครือข่ายกับภาคีทุกระดับ ได้ยืนยันในหลักการแนวคิดการชั้นเคลื่อนเมืองน่าอยู่ให้เกิดพลังร่วมได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยพลังชุมชนและพลังท้องถิ่นเป็นแกนหลัก และมีพลังของภาคส่วนราชการทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาคตลอดจนนักวิชาการและภาคีอื่นๆ เป็นผู้หนุนเสริม ซึ่งการพนึกพลังร่วมที่จะชั้นเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ร่วมกันต่อไป ซึ่งในการทำงานอาจมีรูปแบบวิธีการดำเนินการที่แตกต่างหลากหลายได้ แต่ที่สำคัญต้องดำเนินการภายใต้การให้ความเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นเพื่อน เป็นกัลยาณมิตร

เห็นในคุณค่าและเคารพในความแตกต่างหลากหลาย โดยมีทิศทางร่วมในการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ในระยะต่อไป ดังนี้

1. การผลักดันให้มี “เวทีเครือข่ายใหญ่เมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่” เพื่อเป็นเวทีเชื่อมโยงให้เครือข่ายปฏิบัติการเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ ในทุกระดับและเครือข่ายร่วมกันอย่างต่อเนื่องส่งเสริม จะทำให้เกิดปฏิสัมพันธ์ สร้างกระบวนการเรียนรู้ สามารถติดตามความเคลื่อนไหวระดับบุทธศาสนาและการเคลื่อนไหวในพื้นที่ตลอดจนสามารถพัฒนาองค์ความรู้ และข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่จะช่วยทันการขับเคลื่อนเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ได้ต่อไป

2. ให้ความสำคัญกับการพัฒนาเครื่องชี้วัดเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การจัดทำเป็นเครื่องชี้วัดเมืองน่าอยู่ใน 2 ระดับ คือ ระดับภาครัฐนโยบาย ซึ่งจะเป็นตัวชี้วัดกลางที่เข้าใจง่าย มีจำนวนไม่มาก ใช้ได้ทุกพื้นที่ และตัวชี้วัดเฉพาะในระดับท้องถิ่นชุมชน ซึ่งในระยะยาวอาจพิจารณาสนับสนุนให้มีสถาบันที่มีความเป็นกลางเป็นที่ยอมรับทำหน้าที่ในการประเมินจัดลำดับความเป็นเมืองน่าอยู่ เพื่อสร้างมาตรฐานทางลังคม ความน่าเชื่อถือและเป็นแรงกระตุ้นการทำงานในเรื่องนี้ให้กว้างขวางและรวดเร็วขึ้น

3. รณรงค์สร้างจิตสำนึกการมีส่วนร่วมให้ประชาชน และสนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสู่ความเป็นเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ โดยสร้างองค์ความรู้สอดแทรกแนวความคิด ตั้งกล่าวให้กับเด็กในโรงเรียน รวมทั้งสนับสนุนจัดหลักสูตรการพัฒนาเมืองน่าอยู่อย่างยั่งยืน และการพัฒนาผู้นำการเปลี่ยนแปลงในสถาบัน องค์กร หรือหน่วยงานที่มีโครงการพัฒนาหรือฝึกอบรมบุคลากรเพื่อการพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่

4. เร่งสังเคราะห์สถานการณ์กดดันที่เรียนองค์ความรู้ในการบริหารจัดการเมืองและชุมชน ทั้งองค์ความรู้ที่เกิดจากกระบวนการขับเคลื่อนจากการลงมือปฏิบัติจริง และองค์ความรู้เฉพาะเรื่องโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการจัดการลั่นระฆังชุมชน เช่น การกำจัดขยะ การพัฒนาสภาพแวดล้อมคุคูลอง การพัฒนาที่อยู่อาศัย โดยจัดให้มีเวทีสังเคราะห์องค์ความรู้เกิดขึ้นในพื้นที่เพื่อสร้างความชัดเจน และสร้างบทเรียนสำหรับการเผยแพร่ขยายผลต่อไป

5. ผลักดันให้เกิดการพัฒนานโยบายสาธารณะที่มีผลต่อการขับเคลื่อนพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในระยะลั้นและระยะยาว การเปิดโอกาสการร่วมคิด-ร่วมทำ-ประเมินผล เป็นเงื่อนไขสำคัญที่จะทำให้เกิดข้อเสนอแนะ เกิดข้อตกลงร่วมกันเป็นนโยบายสาธารณะขึ้นได้ ซึ่งจะนำไปสู่การปรับโครงสร้างการพัฒนาใหม่ที่สะท้อนความต้องการจากฐานรากได้อย่างแท้จริง และหากได้รับการผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมจะก่อให้เกิดผลลัพธ์ที่ดีต่อไป

6. ใช้ประโยชน์จากการสื่อสารสาธารณะเพื่อการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ โดยสนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจ และเผยแพร่การพัฒนาข้อมูลข่าวสารเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ รวมทั้งการประชาสัมพันธ์ในวงกว้างเพื่อสร้างความสนใจและความเข้าใจ ก่อให้เกิดการเรียนรู้และเกิดแนวร่วมที่จะเข้ามาเป็นพลังในการขับเคลื่อนการพัฒนาเมืองน่าอยู่ ชุมชนน่าอยู่ต่อไป โดยการสื่อสารสาธารณะสามารถทำได้ในหลายรูปแบบในระดับต่างๆ กัน อาทิ เลี้ยงตามสาย วิทยุชุมชน สื่อลิ้งพิมพ์ เอกสารแผ่นพับ สื่อทางโทรทัศน์-วิทยุ สื่อพื้นบ้าน เป็นต้น

ยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่ 4

สคช. ได้ร่วมกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชนและประชาชน ทั้งจากส่วนกลางและภูมิภาค กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันของภาคต่างๆ ของประเทศไทย ภายใต้ศักยภาพ โอกาส ข้อจำกัดและความต้องการของพื้นที่ เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งและเสถียรภาพเศรษฐกิจที่ดำเนินการพัฒนาที่ยั่งยืนโดยรวมของประเทศ ยุทธศาสตร์ดังกล่าวได้ถูกแปลงไปสู่ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารการพัฒนาภายใต้การบริหารราชการจังหวัดแบบบูรณาการ ยุทธศาสตร์การพัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันของภาคต่างๆ มีดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ในการแบ่งปันของภาคเหนือ

สืบเนื่องจากการแห่งชาติ “การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ” ที่รัฐบาลใช้กำหนดเป็นแนวทางหลักในการขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจของประเทศไทย เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศ โดยมีเป้าหมายเสริมสร้างความเข้มแข็งของภาคการผลิตและบริการในอันที่จะก่อให้เกิดการพัฒนาที่มีเสถียรภาพและส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของคนไทยและให้มีการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยอาศัยความร่วมมือ การพนึกกำลังและสนับสนุนกันในทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน ดังนั้น เมื่อวันที่ 10-11 เมษายน 2546 สำนักพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมภาคเหนือ จึงได้จัดสัมมนา “ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเหนือ” ขึ้น เพื่อระดมความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ นโยบาย แผนงาน โครงการ กิจกรรมปัญหาอุปสรรคและแนวทางแก้ไข จากผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน

บทบาทการพัฒนาเชิงพื้นที่

ภาคเหนือตอนบน ใช้ฐานแข็งแกร่งในสาขาวิชาการ โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเป็นฐานหลัก ควบคู่ การพัฒนาหัตถกรรม อุตสาหกรรม เน้นพัฒนาอุตสาหกรรมที่ปราศจากมลพิษและอุตสาหกรรมที่มีโอกาสใหม่ เช่น อุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ ใช้ศักยภาพและที่ดั้งของพื้นที่เป็นฐานด้านการค้า ซึ่งเป็นประตูเชื่อมโยงกับประเทศไทยและภูมิภาคลุ่มน้ำโขงทั้งทางน้ำ ทางบก และทางอากาศ และการพัฒนาเกษตรกรรมปัจจุบันเพื่อส่งออก

ภาคเหนือตอนล่าง ใช้ฐานแข็งแกร่งด้านการเกษตรที่มีระบบชลประทานดี สร้างรายได้และสร้างมูลค่าเพิ่มโดยใช้อุตสาหกรรมอาหารเป็นตัวนำ และพัฒนาเทคโนโลยีชีวภาพ เมล็ดพันธุ์ วิทยาการเก็บเกี่ยวให้ครบถ้วนและเป็นระบบ พร้อมทั้งเพิ่มการผลิตประมงน้ำจืด ควบคู่กับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวโบราณสถานระดับมรดกโลกเป็นลิ้งดึงดูด และพัฒนาการค้าจากการเป็นสี่แยกอินโดจีนที่เชื่อมโยงกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน และการพัฒนาอุตสาหกรรมรับซ่อมจาก กทม. และพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคเหนือ

ผลจากการสัมมนาดังกล่าว ได้นำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2546 เพื่อขอความเห็นชอบ พร้อมทั้งให้ความเห็นเพิ่มเติม เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องใช้เป็นกรอบในการแปลงยุทธศาสตร์ดังกล่าวไปสู่การปฏิบัติ ซึ่งสาระสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเหนือประกอบด้วย 4 ยุทธศาสตร์ โดยมีแนวทางการพัฒนาในแต่ละยุทธศาสตร์ เป็น 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน (พ.ศ. 2546-2547) ที่เน้นการใช้ฐานและทุนที่มีอยู่เดิมให้สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งนี้จำเป็นต้องมีการปรับปรุงด้านระบบทุนและลิ้งอำนวย ความสะดวกและโครงการที่จำเป็นสำหรับระยะปานกลาง (พ.ศ. 2546-2550) เป็นแผนงานและโครงการที่สามารถเสริมศักยภาพการพัฒนา โดยมีความจำเป็นที่ต้องใช้เวลาในการดำเนินงาน หรืออาจมีความจำเป็นต้องศึกษาความเหมาะสมของแผนงานและโครงการก่อน รวม 15 แนวทาง ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : ใช้ศักยภาพเหล่านี้ตั้งและความพร้อมของโครงสร้างบริการพื้นฐานที่มีอยู่ สร้างฐานเศรษฐกิจใหม่เชื่อมโยงเศรษฐกิจกับนานาชาติ ประกอบด้วยแนวทางดำเนินการ 3 แนวทาง คือ

- ขยายฐานทางเศรษฐกิจด้านการค้าของภาคเหนือ
- เสิร์ฟสร้างศักยภาพด้านอุตสาหกรรมบริการให้สามารถเป็นแหล่งรายได้ใหม่ของภาค
- พัฒนาหลักสูตรในการสร้างผู้ประกอบการใหม่และแรงงานเพื่อรองรับกิจกรรมทางเศรษฐกิจใหม่ของภาคเหนือ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : นำคุณค่าด้านศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น และธรรมชาติเพื่อเป็นฐานในการสร้างรายได้ทั้งด้านการท่องเที่ยวและหัตถศิลปวัฒนธรรม ประกอบด้วยแนวทางดำเนินการ 4 แนวทาง คือ

- เร่งพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติและศิลปวัฒนธรรมประเพณีท้องถิ่นให้เข้มแข็งเพื่อใช้เป็นฐานของการพัฒนาการท่องเที่ยว
- เร่งพัฒนาและปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวเพื่อเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว
- พัฒนาเมืองเชิงอนุรักษ์และการบูรณะโบราณสถานเพื่อเป็นจุดขายในการท่องเที่ยว
- ส่งเสริมการใช้ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นล้านนาและสุโขทัยในการสร้างเอกลักษณ์และมูลค่าเพิ่มให้แก่ลินด้าหัตถกรรม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : ใช้ศักยภาพการผลิตของพื้นที่และทรัพยากรมนุษย์ สร้างประสิทธิภาพและเพิ่มความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจเดิมและช่วยการกระจายรายได้ ประกอบด้วยแนวทางดำเนินการ 7 แนวทาง คือ

- เร่งปรับปรุงปรุงประสิทธิภาพการผลิตทางด้านการเกษตรและปรับเปลี่ยนไปสู่การปลูกพืชที่มีมูลค่าสูงขึ้น
 - สร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่องในการผลิตภาคการเกษตร
 - เร่งสร้างองค์ความรู้ในการพัฒนาพื้นที่สูงอย่างยั่งยืน
 - พัฒนาชีดความสามารถในการแข่งขันของอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก

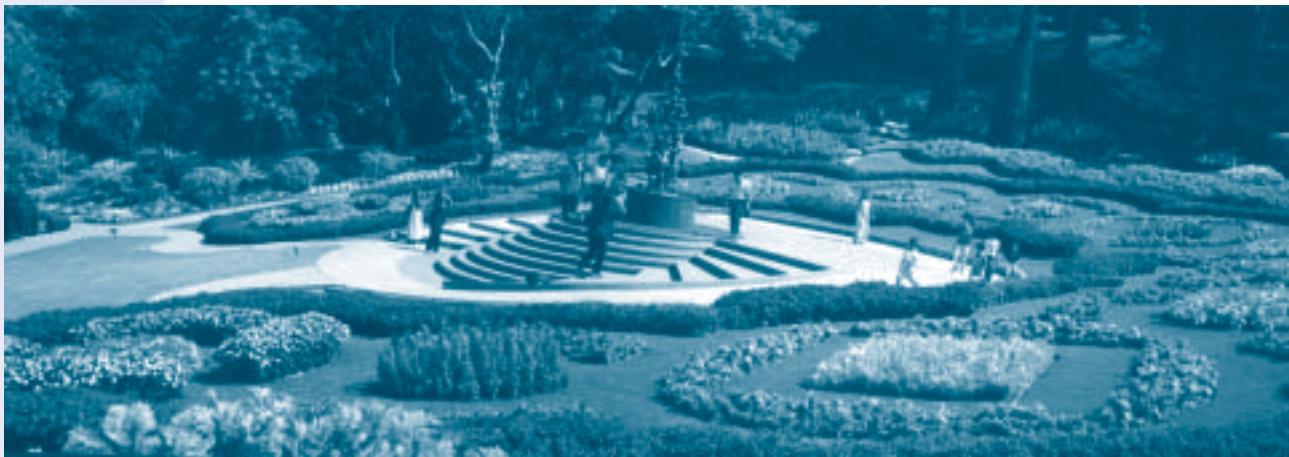

- ส่งเสริมการเพิ่มศักยภาพของอุตสาหกรรมขนาดกลางและย่อม และสนับสนุนการขยายตัวของอุตสาหกรรมการรับซ่อมและการผลิต
- พัฒนาพื้นที่มีศักยภาพเพื่อสนับสนุนการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน
- เร่งสนับสนุนด้านความรู้ด้านการผลิตและการตลาดในการประกอบอาชีพเสริมของประชาชนในชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 : เร่งฟื้นฟูและอนุรักษ์เพื่อคืนทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ให้กับภาคเหนือ ประกอบด้วยแนวทางดำเนินการ 1 แนวทาง คือ

- สร้างกระบวนการในการฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างเป็นระบบ คณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 22 กรกฎาคม 2546 ได้เห็นชอบกับยุทธศาสตร์ฯ ตามที่ ศศช. เสนอ และมีความเห็นเพิ่มเติม ดังนี้
 - การสร้างฐานเศรษฐกิจใหม่ เชื่อมโยงกับนานาชาติ มอบให้ ศศช. และกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร รับไปดำเนินการ
 - การพัฒนาการท่องเที่ยวและทัศนกรรมมอบให้กระทรวงการท่องเที่ยวและการกีฬา กระทรวงศึกษาธิการ(ทบทวนมหาวิทยาลัย) ร่วมกับภาคเอกชนรับไปดำเนินการ สำหรับการนำศักยภาพการท่องเที่ยวของภาคเหนือแต่ละจังหวัดมาดำเนินการ มอบให้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและภาคเอกชน รับไปดำเนินการ
 - การเพิ่มประสิทธิภาพและความเข้มแข็งฐานเศรษฐกิจเดิม มอบให้กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงศึกษาธิการ(ทบทวนมหาวิทยาลัย) รับไปดำเนินการ
 - การฟื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ มอบให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รับไปดำเนินการ

ศศช. ได้นำรับยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขันของภาคเหนือ ดังกล่าว ไปเป็นแนวทางในการประสานการจัดทำยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด และยุทธศาสตร์จังหวัดของภาคเหนือ โดยขณะนี้อยู่ระหว่างการจัดทำแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ภาคเพื่อเสนอ คณะกรรมการพิจารณาต่อไป

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถ ในการแบ่งปันของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ในยุทธศาสตร์นี้ได้ให้ความสำคัญกับการยกระดับฐานการผลิต การสร้างโอกาสให้คนงานควบคู่ไปกับการอนุรักษ์พื้นที่ธรรมชาติและลิงแวดล้อม โดยอาศัยความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอินโดจีนเข้ามาเสริมทุนทางเศรษฐกิจและสังคมภายในภาคที่มี กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา 5 ยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีสาระสำคัญ ดังนี้

1. ยกระดับฐานการผลิตหลักของภาค โดยเร่งปรับโครงสร้างและประสิทธิภาพการผลิต การเกษตร สร้างความหลากหลายและลดต้นทุนด้านอุตสาหกรรมและเพิ่มคุณค่าเหลืองท่องเที่ยว ซึ่งพื้นที่อีสานตอนบนเน้นพัฒนาเป็นฐานการผลิตยางพาราและโคลเมือคุณภาพดี ตอนกลาง(ทุ่งกุลาร้องไห้ ประมาณ 1.4 ล้านไร่) เป็นแหล่งผลิตข้าวหอมมะลิปลดสารพิษแบบบูรณาการเพื่อการส่งออก มีขอนแก่นเป็นศูนย์กลางการค้า การบริการและอุตสาหกรรม Software ของภาค และตอนล่างเป็นแหล่งผลิตปศุสัตว์และประรูปผลิตภัณฑ์ใหม่ควบคู่กับการเป็นฐานอุตสาหกรรมเชื่อมโยงกับชายฝั่งทะเลตะวันออก และเชื่อมโยงการท่องเที่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน

2. ร่วมมือกับกลุ่มอินโดจีนเพื่อขยายฐานอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจพื้นที่ชายแดนของภาค เพื่อนำไปสู่ “ลีประเทศหนึ่งระบบเศรษฐกิจ” โดยให้ความสำคัญกับการทำทุทธิศาสตร์ความร่วมมือ ทางเศรษฐกิจ การให้ความช่วยเหลือและเร่งดำเนินการตามข้อตกลง การลงทุนในอินโดจีน (Thailand Oversea Investment: TOI) และการพัฒนาเมืองและด่านชายแดนให้เอื้อต่อการประกอบธุรกิจกับเพื่อนบ้าน โดยพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นประตูการค้าสู่อินโดจีนและตะวันออกไกล หนองคายเป็นประตูการค้าสู่ลาวและจีนตอนใต้ ส่วนอุบลราชธานีและศรีสะเกษเป็นประตูการท่องเที่ยวสู่กัมพูชา (นครวัด นครออม)

3. สร้างศักยภาพและโอกาสให้คนจน เน้นการสร้างความมั่นคงในอาชีพและโอกาสการมีงานทำเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตตามเกณฑ์พื้นฐาน 10 ประการและสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ภายใต้การบริหารจัดการแบบ Area Function Participation โดยเร่งจัดที่ดินทำกินให้เกษตรกรไร้ที่ดิน 1.6 แสนครัวเรือนเพื่อการผลิตการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ พร้อมทั้งจัดทำแหล่งน้ำและปัจจัยการผลิตเพื่อสร้างศักยภาพการผลิตให้กับหมู่บ้านยากจนที่สุด 806 หมู่บ้านเป็นลำดับแรก ตลอดจนจัดอบรมอาชีพเพื่อสร้างผู้ประกอบการใหม่ สนับสนุนให้มีตลาดกลางสินค้าเกษตรและตลาดซื้อขายล่วงหน้า

4. บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและลิงแวดล้อมอย่างยั่งยืนเพื่อคืนสมดุลสู่ธรรมชาติ โดยเร่งจัดทำแผนแม่บทเพื่อการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำ โงง ชี มูล ทั้งระบบอย่างองค์รวม (Holistic) เพื่อจัดทำแหล่งน้ำให้เพียงพอ กับการผลิต การอุปโภคและบริโภคทั้งภาคเมือง ภาคเกษตรและอุตสาหกรรม และพื้นลักษณะป่าให้อยู่ในระดับไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของพื้นที่ภาคเพื่อบรเทิดกระบวนการน้ำท่วมในฤดูฝน ขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งและการแพร่กระจายของดินเค็ม โดยเร่งพื้นฟูป่าอนุรักษ์ 1.78 แสนไร่ ป่าสงวนเลื่อมโกร 5.5 ล้านไร่ พื้นที่ สปก. 5.6 ล้านไร่ ป่าชุมชน 3 ล้านไร่ พื้นที่มีศักยภาพ การแพร่กระจายดินเค็มและพื้นที่ชุมน้ำที่มีความหลากหลายทางชีวภาพระดับนานาชาติ 11 แห่ง

(หนองหาร หนองหาร บึงละหาน เขตวัชชาพันธ์สัตว์ป่าภูเขียวเขตห้ามล่าสัตว์บึงโขงหลง แม่น้ำโขงช่วงบ้านเชียงราย จังหวัดอุบลราชธานี แม่น้ำสังค河流 ลำปลายมาห้วยจะระเข้มาก อ่างเก็บน้ำห้วยตลาด อ่างเก็บน้ำ sanam bin อำเภอประโคนชัย) ผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน

5. สร้างคนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ให้ความสำคัญกับการยกระดับการศึกษา ความรู้ทักษะฝีมือ (Skills) และผลิตภาพของแรงงานเพื่อเสริมสร้างชีดความสามารถในการแข่งขันและพร้อมเข้าสู่สังคมฐานความรู้ (Knowledge Base Society) โดยสนับสนุนระบบการศึกษาทางไกล (Tele-Education) การฝึกอบรมลักษณะ On the Job Training และ Learning Factory การติดตั้งระบบ Internet ในองค์กรต่างๆ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ควบคู่กับการสนับสนุนการใช้ทุนทางสังคมและภูมิปัญญาท้องถิ่นพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก

โครงการที่สำคัญ

สคช. ได้ร่วมกับหน่วยงานกระทรวง ทบวง กรม และผู้ประกอบการภาคเอกชน จัดทำรายละเอียดโครงการภายใต้ยุทธศาสตร์เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติและยกระดับเศรษฐกิจของภาคอย่างแท้จริงและมีประสิทธิภาพ ซึ่งโครงการภายใต้แต่ละยุทธศาสตร์ มีดังนี้

- โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ยกระดับฐานการผลิต: ประกอบด้วย (1) โครงการผลิตข้าวหอมมะลิปลูกสารพิษเพื่อการส่งออก 1.4 ล้านไร่ในทุ่งกุลาห้องไห (2) โครงการขยายและยกระดับการผลิตและปรับรูปโฉนดคุณภาพสูงแบบโพนยางคำ (3) โครงการยกระดับมาตรฐานการผลิตเครื่องข่ายวิสาหกิจใหม่ (Silk Clustering) (4) โครงการศูนย์บริการและทดสอบยานยนต์ (5) โครงการถ่ายทอดเทคโนโลยีแก่อุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (6) โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวได้ในแล้วอุทยานแห่งชาติภูเวียง (7) โครงการสร้างโลกใหม่ให้ช้างไทยที่สุรินทร์ (8) โครงการศูนย์แสดงและถ่ายทอดเรื่องราวของแหล่งท่องเที่ยวในอีสาน

- โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์ร่วมมือกับกลุ่มอินโดจีน: ประกอบด้วย (1) โครงการพัฒนาเมืองชายแดน: อุบลราชธานี หนองคาย มุกดาหาร นครพนม อุดรธานี เลย (2) โครงการพัฒนาด่านชายแดน: ท่าลี่ บ้านแพง ท่าอุเทน ช่องเม็ก ช่องสะคำ ช่องจอม (3) โครงการศึกษาพัฒนามุกดาหารเป็นศูนย์ผลิต รวบรวม แปรรูปและกระจายสินค้า (Distribution Center) (4) โครงการปรับปรุงถนนสาย ESB -สระแก้ว-บุรีรัมย์-มุกดาหาร (5) โครงการจัดทำ website ฐานข้อมูลเพื่อส่งเสริมการลงทุนในประเทศไทยเพื่อนบ้าน (6) โครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมละหวัน-เชซอน

- โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์สร้างโอกาสให้คนจน: ประกอบด้วย (1) โครงการบริการตรวจวิเคราะห์และรับรองคุณภาพเพื่อยกระดับมาตรฐานสินค้า OTOP (2) โครงการจัดทำที่ดินทำกินให้แก่เกษตรกรยากจนไว้ที่ดินทำกิน (3) โครงการร่วมภาครัฐและเอกชนส่งเสริมอุตสาหกรรมชุมบท (4) โครงการศึกษาเพื่อจัดตั้งศูนย์จำหน่ายและแสดงสินค้า OTOP

- โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ: ประกอบด้วย
 - (1) โครงการจัดทำแผนแม่บทพัฒนาทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ แบบองค์รวม (Holistic) ในพื้นที่ลุ่มน้ำโขง ชี บูล
 - (2) โครงการจัดทำน้ำให้เพียงพอทั้งอุปโภค บริโภคและเพื่อการผลิตตลอดปี (โครงการน้ำเข้าบ้านประปาถึงบ้าน)
 - (3) โครงการจัดการทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนในลุ่มน้ำโขง ชี บูล
 - (4) โครงการฟื้นฟูสภาพดินและน้ำ

- โครงการภายใต้ยุทธศาสตร์การสร้างคน: ประกอบด้วย
 - (1) โครงการสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อการสร้างศักยภาพการผลิตอย่างยั่งยืนแก่เกษตรกรผู้ด้อยโอกาส (2) โครงการสร้างผู้ประกอบการใหม่ (3) โครงการพัฒนาและต่อยอดเทคโนโลยีกับภูมิปัญญาท้องถิ่น (4) โครงการสร้างเครือข่ายเพื่อเป็นศูนย์กลางการศึกษาแก่ประเทศเพื่อนบ้าน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถ ในการแข่งขันของภาคกลาง

ในยุทธศาสตร์นี้ได้ให้ความสำคัญกับการใช้ศักยภาพความพร้อมด้านทุนทางเศรษฐกิจและสังคมที่มีอยู่ เสริมสร้างการพัฒนาภาคกลางให้ก้าวสู่การเป็นฐานเศรษฐกิจแนวหน้าของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Leading Economy of Southeast Asia) เพื่อสนับสนุนการพัฒนาประเทศโดยรวมให้เจริญเติบโตอย่างมีเสถียรภาพ โดยเฉพาะการดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ และการล่องอด โดยกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาขีดความสามารถในการแข่งขัน 5 ยุทธศาสตร์ดังนี้

1. ยกระดับลิ่งอำนวยความสะดวกและสภาพแวดล้อมเมืองให้ได้มาตรฐานสากล สนับสนุนการเป็นเมืองชั้นนำของโลก โดยจัดวางระบบและระเบียบการขยายตัวของพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจและชุมชนของปริมณฑลให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย เพื่อรองรับการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจได้

อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการปรับปรุงแก้ไขความแออัดคับคั่งของการจราจร การขนส่ง ปัญหามลพิษ น้ำท่วม และแผ่นดินทรุด ที่ปริมณฑลกำลังประสบอยู่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการลงทุนโครงข่ายบริการพื้นฐาน เช่น ถนน ระบบบำบัดน้ำเสีย ระบบกำจัดกากของเสีย และการจัดสร้างที่อยู่อาศัยให้สอดคล้องกับมาตรการทางผังเมือง เพื่อให้การขยายตัวของชุมชนเป็นไปตามผังเมืองที่วางไว้ ไม่ให้ช้าอยเดิมที่เกิดขึ้นในกรุงเทพฯ

นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับการจัดเตรียมความพร้อมของพื้นที่ศูนย์กลางธุรกิจของปริมณฑลให้เป็นศูนย์กลางการติดต่อทางการค้าและความร่วมมือกันนานาชาติ โดยเฉพาะการเป็นที่ตั้งของสถาบันทางการเงินต่างๆ โรงแรมระดับนานาชาติ ศูนย์กลางธุรกิจการค้าระดับนานาชาติ ศูนย์สุขภาพ ศูนย์การประชุมและแสดงลิน dane นานาชาติ โรงพยาบาล และสถาบันการศึกษาระดับนานาชาติ ที่พร้อมด้วยลิ่งอำนวยความสะดวกและเทคโนโลยีในการสื่อสารและคมนาคมคุณภาพสูง

2. ยกระดับฐานเศรษฐกิจอุตสาหกรรมให้เป็นผู้นำในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยการจัดระเบียบและกำหนดเขตการใช้ประโยชน์ที่ดิน (Zoning) ให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ทั้งเขตอุตสาหกรรม เขตอนุรักษ์ และเขตชุมชน เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมน้อยที่สุดรวมทั้งจะต้องมีการกำหนดมาตรการควบคุมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการด้านลิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพที่ทุกฝ่ายมีส่วนร่วม เพื่อป้องกันความขัดแย้งในพื้นที่ (Conflict of Interest) โดยเฉพาะการสร้างความร่วมมือระหว่างรัฐและประชาชน และเปิดโอกาสการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำโครงการสำคัญๆ ที่มีผลกระทบต่อพื้นที่เพื่อลดความขัดแย้งและการต่อต้านจากประชาชนในพื้นที่

ในขณะเดียวกันจะต้องเปิดตลาดใหม่ โดยการเสริมสร้างความเข้มแข็งด้านการผลิตและยกระดับคุณภาพผลิตภัณฑ์ให้ได้มาตรฐานระดับสากล รวมทั้งปรับปรุงกฎระเบียบ ให้อิ่อมประโยชน์ต่อการค้าและการลงทุน โดยเฉพาะเรื่องการพัฒนาเทคโนโลยี การวิจัยและพัฒนา (R&D) การออกแบบ

และนวัตกรรม ตลอดจนการให้บริการด้านการทดสอบและรับรองคุณภาพเพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาขยายฐานอุตสาหกรรม (*Industrial Promotion*) โดยการสร้างฐานอุตสาหกรรมใหม่และเพิ่มศักยภาพแหล่งอุตสาหกรรมเดิม ได้แก่ การเสริมสร้างชีดความสามารถและความแข็งแกร่งของกลุ่มอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพในปัจจุบัน เช่น อุตสาหกรรมประมงบรตยนต์และชีนส่วนรดยนต์ (ปลวกแดง) และสร้างความเชื่อมโยงด้านการผลิตและขยายเครือข่ายอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เข้ากับศูนย์กลางอุตสาหกรรมที่มีอยู่เดิม ควบคู่ไปกับการเพิ่มลิ่งจูงใจในการสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรม

หลักการสำคัญอีกประการหนึ่งคือการพัฒนาโครงข่ายความเชื่อมโยงด้านการคมนาคมขนส่งหลักให้เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและเมืองในอนาคต โดยมุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์โครงข่ายบริการพื้นฐานหลักที่ก่อสร้างแล้วเสร็จ (*Infrastructure Utilization*) อาทิ เร่งรัดการขยายทางเรือแหลมฉบังชั้นที่ 2 พร้อมทั้งปรับปรุงด้านการบริหารจัดการให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันกับต่างประเทศและสนับสนุนบทบาทการเป็นประตูส่งออก-นำเข้าของประเทศ เพื่อดึงดูดการลงทุนมาสู่พื้นที่ให้มากที่สุด

3. ยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการผลิตอาหารไปสู่ระดับมาตรฐานโลก สนับสนุนการเป็นครัวของโลก (World-Class Production Base) โดยส่งเสริมการผลิตลินค้าเกษตรคุณภาพสูงให้สอดคล้องกับความต้องการและเป็นที่เชื่อถือและยอมรับในด้านมาตรฐานและคุณภาพของลินค้าเกษตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรฐานสุขอนามัยที่ประเทศไทยนำเข้าที่สำคัญกำหนดไว้ โดยรัฐสนับสนุนด้านเทคโนโลยีการตรวจสอบรับรองคุณภาพ และการตลาด รวมทั้งบริการที่เกี่ยวข้องกับการส่งออกอย่างเป็นระบบ

การพัฒนาลินค้าเกษตรของภาคกลาง จึงควรมุ่งเน้นการพัฒนาธุรกิจการค้าขายผลไม้ภาคตะวันออกให้ขยายฐานการตลาดไปยังต่างประเทศ (*Tropical Fruit Centre*) โดยเน้นการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต ควบคู่ไปกับการรักษาคุณภาพลินค้า ดังແ霆ชั้นตอนการผลิต การบรรจุหีบห่อ

การแปรรูป และการจัดจำหน่าย รวมทั้งการรักษาและพัฒนาประสิทธิภาพในการผลิตอาหารของพื้นที่ภาคกลางตอนบน ซึ่งเป็นแหล่งอยู่อาศัยอันมีมาแต่เดิมของประเทศไทย ให้สามารถเป็นฐานส่งออกอาหารรายใหญ่ของโลก ในขณะเดียวกันควรปรับเปลี่ยนการเพาะปลูกพืชภาคตะวันตกให้ไปสู่พืชที่มีมูลค่าสูงทางเศรษฐกิจและปลอดสารพิษ ป้อนตลาดเฉพาะ โดยเน้นการปรับปรุงกระบวนการผลิตเพื่อนำไปสู่การเพิ่มมูลค่าและพัฒนาคุณภาพสินค้าเกษตรมากกว่าการขยายพื้นที่เพาะปลูก

4. ยกระดับธุรกิจการท่องเที่ยวสู่มาตรฐานสากลรองรับการเป็นศูนย์รวมการท่องเที่ยวแห่งเอเชีย (Tourism Capital of Asia) โดยจะต้องดำเนินการคู่ขนานกันไปทั้ง 3 เรื่อง คือ การที่น้ำฟุ แหล่งท่องเที่ยวและจัตระเบียนแหล่งท่องเที่ยวให้เหมาะสมสมสอดคล้องกับสภาพแวดล้อม การพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยวตามชุมชนเมืองสำคัญ และแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ให้เพียงพอ และไดมาตรฐานในระดับนานาชาติ และการพัฒนาฐานะแบบกิจกรรมการท่องเที่ยวให้หลากหลายเพื่อเพิ่มทางเลือกให้แก่การท่องเที่ยว โดยสนับสนุนให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทั้งด้านการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและการตลาดไปพร้อมกัน เช่น การเชื่อมวงจรการท่องเที่ยวชายหาดขั้มอ่าวไทย คือ พัทยา-หัวหิน-ชะอำ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กาญจนบุรี-เพชรบุรี-ประจวบฯ-นครนายก-ปราจีนบุรี และการท่องเที่ยวประวัติศาสตร์วัฒนธรรม กาญจนบุรี-อุฐราช-ลพบุรี-นครปฐม-เพชรบุรี-ราชบุรี-สุพรรณบุรี

5. ขยายฐานความร่วมมือเศรษฐกิจชายแดน (Strengthening Economic Partnerships) โดยให้ความสำคัญต่อการสร้างฐานการผลิตตามแนวพื้นที่ชายแดนในลักษณะเกื้อกูลชึ้งกันและกันระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งด้านการค้าชายแดน เกษตร อุตสาหกรรม การท่องเที่ยว และการย้ายฐานการผลิตไปยังประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการสร้างแหล่งงานในพื้นที่ชายแดนและลดการเคลื่อนย้ายแรงงานต่างด้าวเข้าสู่พื้นที่ตอนในของไทย เช่น การปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานและจัดตั้งเขตประกอบการอุตสาหกรรมที่ปลอดภัยมากขึ้น ที่ตราด-เกาะกง และอรัญประเทศ-ปอยเปต รวมทั้งการยกระดับมาตรฐานการให้บริการที่จุดผ่านแดน และการปรับปรุงแก้ไขกฎระเบียบ เพื่ออำนวยความสะดวกในการขยายการค้าชายแดนและการท่องเที่ยวเชื่อมโยงระหว่างกัน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้

การพัฒนาภาคใต้มีกรอบความคิดที่จะใช้ประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนและศักยภาพที่มีอยู่เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันและความมั่นคงทางเศรษฐกิจทั้งในระดับพื้นที่และระดับประเทศให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจภูมิภาคเอเชียทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านตะวันตกและด้านเหนือ pm กลุ่มเอเซียใต้ และจีนตอนใต้ ด้านตะวันออก ได้แก่ กลุ่มประเทศไทยและเอเชียตะวันออก ด้านใต้ ได้แก่ ประเทศไทย เอเชีย อินโดネシア และสิงคโปร์ พร้อมกับการส่งเสริมความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ และได้มีการกระจายการพัฒนาสู่พื้นที่ด้วยโอกาสในภูมิภาค

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้

แบ่งเป็น 3 ยุทธศาสตร์หลัก แบ่งการพัฒนาออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะเร่งด่วน (ดำเนินการในปีที่ 1-2) และระยะปานกลาง (ดำเนินการในปีที่ 3-5) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 : ใช้ประโยชน์ด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์เพื่อเชื่อมโยงภาคใต้กับภูมิภาคเอเชีย เน้นการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและเสริมสร้างความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้าน โดย

- **ระยะเร่งด่วน** เน้นการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานเดิมให้มีประสิทธิภาพ เช่น การปรับปรุงประสิทธิภาพการใช้ท่าเรือน้ำลึกเดิม ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงท่าเทียบเรือท่าทางสุราษฎร์ธานีเพื่อเปิดเส้นทางเชื่อมโยงกับกัมพูชา ปรับปรุงท่าเรือลงชลากและกันดง ให้สามารถรองรับปริมาณสินค้าเพิ่มขึ้นและปรับปรุงระบบ โครงสร้างคมนาคมชายแดนไทย-มาเลเซีย

- **ระยะปานกลาง** พัฒนาเขตพื้นที่เพื่อเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรม การค้าและการบริการ โดยเฉพาะพื้นที่ที่หลังท่าเรือน้ำลึกเดิม ตลอดจนปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานให้มีประสิทธิภาพ ปรับปรุงท่าเทียบเรือท่าทางสุราษฎร์ธานีเพื่อเปิดเส้นทางเชื่อมโยงกับกัมพูชา ปรับปรุงท่าเรือลงชลากและกันดง ให้สามารถรองรับปริมาณสินค้าเพิ่มขึ้นและปรับปรุงระบบ โครงสร้างคมนาคมชายแดนไทย-มาเลเซีย

ยุทธศาสตร์ที่ 2 : เสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจภายในและกระจายการพัฒนาสู่พื้นที่ด้วยโอกาส เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางการท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐานสากล ตลอดจนเสริมฐานการผลิตให้เข้มแข็งโดยเน้นการปรับปรุงโครงสร้างการผลิตทางด้านเกษตรและอุตสาหกรรมต่อเนื่อง

- **ระยะเร่งด่วน** การท่องเที่ยว เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นที่ท่องเที่ยวอ่าวไทย อันดามัน เชื่อมโยงศูนย์การท่องเที่ยวสงขลา หาดใหญ่ สุร阁ลัง ท่องเที่ยวหมู่เกาะตะรุเตา ตลอดจนยกระดับเมืองเบตงเป็นเมืองท่องเที่ยว เชื่อมโยงพื้นที่ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ธรรมชาติ ป่าอาลาปาลา ควบคู่กับการปรับปรุงประสิทธิภาพทางการผลิต **การด้านเกษตร สนับสนุนให้มีการวิจัยพันธุ์พันธุ์ลักษณะที่เหมาะสมกับพื้นที่ และกำหนดพื้นที่ที่ใช้ทรัพยากรดินให้มีประสิทธิภาพสูงสุด การค้า ส่งเสริมกลยุทธการตลาดแนวใหม่ในการซื้อขายสินค้าการเกษตร เร่งรัดโครงการจัดตั้งตลาดกลางสินค้าชายฝั่งในพื้นที่ละಡาและสุไหงโภ-ลักษณะที่เหมาะสมกับพื้นที่ เช่น ตลาดกลางสินค้าชายฝั่งในจังหวัดชายแดนภาคใต้ ส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปยางพาราครัวเรือน ตลอดจนเร่งรัดการพัฒนาอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดเล็กที่มีศักยภาพ**

- **ระยะปานกลาง** เน้นการปรับปรุงโครงสร้างการผลิต โดยกำหนดพื้นที่และสายพันธุ์ที่เหมาะสมสำหรับยางพาราและปาล์มน้ำมัน ในพื้นที่ไม่เหมาะสมสมสำหรับยางพาราและปาล์มให้ปรับเปลี่ยนเป็น

พื้นที่ปลูกผลไม้เศรษฐกิจ มีการกำหนดเขตการประมงที่ชัดเจนและส่งเสริมให้มีการจัดการฟาร์มที่ดีในการเพาะเลี้ยงกุ้งกุลาดำและปศุสัตว์สำหรับอุดสาหกรรมอาหารชาวลาล

ยุทธศาสตร์ที่ 3 : การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและลิงแวดล้อมอย่างยั่งยืนและยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน โดย

- **ระยะเร่งด่วน** เน้นการพื้นฟูและอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่งและพัฒนาลุ่มน้ำทะเลลับลึกลงไป การบูรณาการหลักสูตรการศึกษาให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะการเรียนการสอนอิสลามศึกษา ตลอดจนพัฒนาทักษะและการเรียนรู้ของแรงงานเพื่อร่วงรับอุดสาหกรรมในอนาคต
- **ระยะปานกลาง** เน้นการพัฒนาทรัพยากรเพื่อเตรียมความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่ อาทิ ทรัพยากรมนุษย์ โดยเร่งขยายการศึกษาระดับปฐมวัยและอุดมศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ การพัฒนาแหล่งน้ำให้มีความสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ ตลอดจนการบริหารการกำจัดขยะของนิคมอุตสาหกรรมภาคใต้ร่วมกับชุมชนใกล้เคียง

การแปลงยุทธศาสตร์การพัฒนาเศรษฐกิจภาคใต้สู่การปฏิบัติได้กำหนดแนวทางการพัฒนาเป็น 6 แนวทาง 70 แผนงาน ในระยะที่ผ่านมาพบว่า การปฏิบัติตามแผนงานได้ดำเนินการไปตามแผนแต่ในบางส่วนไม่สามารถปฏิบัติได้เนื่องจากปัจจัยต่างๆ อาทิ ข้อจำกัดด้านงบประมาณ ในช่วงปีที่ผ่านมา จึงส่งผลให้แผนงานที่กำหนดไว้ในแนวทางทั้ง 6 แนวทางข้างต้นไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณตามที่กำหนด ในส่วนของแผนงานที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ ส่วนใหญ่ได้มีการดำเนินการสำเร็จตามเป้าหมาย

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้กับการกำหนดกรอบยุทธศาสตร์ของผู้ว่า CEO ระดับกลุ่บจังหวัด

ยุทธศาสตร์การพัฒนาภาคใต้ข้างต้นเป็นกรอบส่วนหนึ่งในการกำหนดยุทธศาสตร์ของกลุ่มจังหวัดของผู้ว่า CEO พื้นที่ภาคใต้ได้มีการแบ่งออกเป็น 5 กลุ่มจังหวัด โดยแต่ละกลุ่มได้เน้นศักยภาพของพื้นที่ในแต่ละด้านที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การใช้ประโยชน์ที่ตั้งด้านภูมิศาสตร์ เพื่อเชื่อมโยงภาคใต้กับภูมิภาคเอเชีย

กลุ่มที่ 1 สุราษฎร์ธานี-ระนอง-ชุมพร เน้นการเป็นศูนย์กลางสินค้าระหว่างอันดามันและอ่าวไทย ซึ่งมีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การใช้ประโยชน์ที่ตั้งด้านภูมิศาสตร์ เพื่อเชื่อมโยงภาคใต้กับภูมิภาคเอเชีย

กลุ่มที่ 2 นครศรีธรรมราช-พัทลุง-ตรัง เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นฐานในการพัฒนาสู่อนาคต

กลุ่มที่ 3 ภูเก็ต-พังงา-กระบี่ เป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการท่องเที่ยวสูง เน้นการเชื่อมโยงกับประเทศทางฝั่งตะวันตก การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การใช้ประโยชน์ที่ตั้งด้านภูมิศาสตร์ เพื่อเชื่อมโยงภาคใต้กับภูมิภาคเอเชียและเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจภายในและกระจายการพัฒนาสู่พื้นที่ด้อยโอกาส

กลุ่มที่ 4 ปัตตานี-ยะลา-นราธิวาส เน้นการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจ และการกระจายการพัฒนาสู่พื้นที่ด้อยโอกาสซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ข้อที่ 2

กลุ่มที่ 5 สงขลา-สตูล เน้นการพัฒนาเชื่อมโยงลงมาสู่แหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ จังหวัดสตูล เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจภายในและกระจายการพัฒนาสู่พื้นที่ด้อยโอกาส

ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจ

กับพูชา-ลาว-พม่า-ไทย

(Economic Cooperation Strategy : ECS)

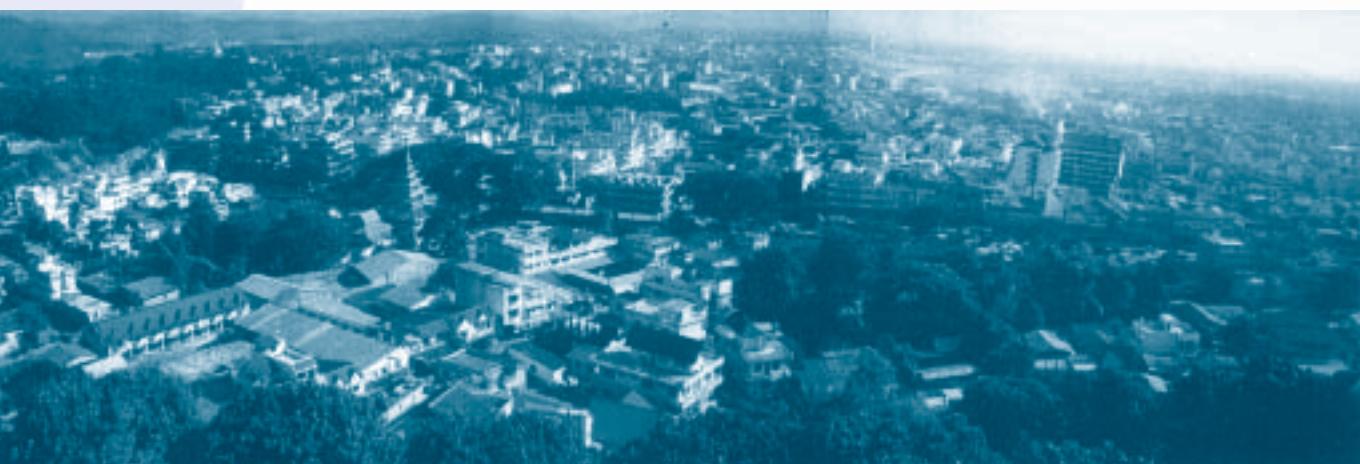
ความเป็นมา

- 9 กรกฎาคม 2546 นายกรัฐมนตรีได้เชิญประชุมส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง มอบนโยบาย ยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัมพูชา ลาว พม่า และไทย (ECS)
- 15 กรกฎาคม 2546 การประชุมระดมเจ้าหน้าที่อาวุโส ณ กรุงเวียงจันทร์ สปป.ลาว เห็นชอบร่วมกันว่า ในขั้นต้นควรมุ่งเน้นสาขาวิชาความร่วมมือ 3 สาขา ได้แก่ การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมในภูมิภาค การท่องเที่ยว และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
 - 1 สิงหาคม 2546 การประชุมระดับรัฐมนตรี ณ กรุงเทพฯ ที่ประชุมได้เห็นชอบ ดังนี้
 - ให้มีการขยายสาขาวิชาความร่วมมือจากเดิม 3 สาขาเป็น 5 สาขา ได้แก่ 1) การอำนวยความสะดวกการเดินทางลุงทุน 2) ความร่วมมือด้านเกษตรด้านเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม 3) การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคมในภูมิภาค 4) การท่องเที่ยว และ 5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
 - ให้เจ้าหน้าที่จัดประชุมเพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการ (Plan of Action) โดยให้ครอบคลุมทั้งโครงการร่วมและโครงการทวิภาคีในสาขา 5 สาขา
 - โครงการนำร่องการพัฒนาเมืองคู่แฝดทางเศรษฐกิจตามแนวชายแดน (Sister Cities) ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ได้แก่ 1) ตราด-เกาะกง 2) มุกดาหาร-สะหวันนะเขต และ 3) แม่สอด-เมียวดี
- 27 สิงหาคม 2546 การประชุมคณะกรรมการ ครั้งที่ 1 ณ เมืองเลียมราฐ ประเทศไทยกัมพูชา ที่ประชุมได้จัดทำร่างแผนปฏิบัติการ (Plan of Action) 4 ประเทศ ความร่วมมือ 5 สาขา โดยมีกรอบระยะเวลาการดำเนินงาน 10 ปี (พ.ศ.2546 - พ.ศ.2555) และให้ทบทวนทุก 2 ปี

- 31 กันยายน - 1 ตุลาคม 2546 การประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 2 ที่กรุงเทพ จัดกลุ่มโครงการ/แผนงานเป็น 3 ระยะดือ (1) ระยะเร่งด่วนเนื่องจากภัยแล้ง ปี 2546-2548 (2) ระยะปานกลาง ปี 2549-2551 และ (3) ระยะยาว ปี 2552-2555 ประกอบด้วย แผนงาน/โครงการร่วม 4 ประเทศ จำนวน 44 โครงการ และโครงการทวิภาคีระหว่างคู่ประเทศ จำนวน 224 โครงการ (เช่น ไทย-ลาว 42 โครงการ ไทย-กัมพูชา 65 โครงการ และไทย-พม่า 48 โครงการ)

- 10-12 พฤศจิกายน 2546 สหภาพพม่ากำหนดจัดประชุมระดับเจ้าหน้าที่อาชีวโส ระดับรัฐมนตรี และระดับสุดยอดผู้นำ และผู้นำทั้ง 4 ประเทศลงนามในปฏิญญาพุกาม (Bagan Declaration) และลงนามในคำแหลงร่วมเกี่ยวกับความร่วมมือด้านพลังงานระหว่างไทย กัมพูชา ลาว ความร่วมมือในการสำรวจและผลิตน้ำมันและก๊าซธรรมชาติระหว่างไทยกับพม่า ความร่วมมือในการศึกษาและพัฒนานิคมอุตสาหกรรมและเขตเศรษฐกิจพิเศษระหว่างไทยกับกัมพูชา และพม่า

ความก้าวหน้าในปัจจุบัน

- คณะกรรมการฯได้มีมติเมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2546 รับทราบผลการประชุมระดับผู้นำว่าด้วยยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างกัมพูชา ลาว พม่า และไทย (ECS) และมอบหมายหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามข้อตกลงในปฏิญญาพุกาม (Bagan Declaration) ที่จะร่วมมือกันใน 5 สาขา ประกอบด้วย 1) การอำนวยความสะดวกทางการค้าการลงทุน 2) ความร่วมมือด้านเกษตรและอุตสาหกรรม 3) การเชื่อมโยงเส้นทางคมนาคม 4) การท่องเที่ยว และ 5) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ โดยกำหนดการดำเนินการตามแผนงาน/โครงการภายใต้แผนปฏิบัติการ (Plan of Action) ที่แนบท้ายบัญญัติการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศไทยเพื่อนบ้าน (อพบ.) ภายใต้คณะกรรมการนโยบายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ (กนศ.) เป็นศูนย์กลางประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดตามความคืบหน้าของความร่วมมือตามกรอบ ECS
- ศศช. ในฐานะสำนักงานเลขานุการของ อพบ. ได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการดำเนินโครงการเร่งด่วนภายใต้แผนปฏิบัติการ (Plan of Action) โดยขอให้แจ้งความคืบหน้าในการดำเนินการ และจัดเตรียมแผนงาน/โครงการที่จะขอรับจัดสรรงบประมาณกลางปี 2547 ส่งมอบให้ ศศช. เพื่อร่วบรวมนำเสนอต่อคณะกรรมการฯ อพบ. ต่อไป

ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการโครงการลงทุน

ผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ 2546

1. การกิจสำคัญประการหนึ่งของ สคช. คือ การวิเคราะห์โครงการ/แผนงานการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของส่วนราชการ และรัฐวิสาหกิจ ตาม พ.ร.บ. พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2521 และ พ.ร.บ. ว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 และระบุว่าด้วยงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ พ.ศ. 2522 เพื่อนำไปสู่การลงทุนพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้มีโอกาสในการเข้าถึงระบบและการให้บริการด้านโครงสร้างพื้นฐานได้อย่างทัดเที่ยมและทั่วถึง ยกระดับคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเสริมสร้างโอกาสและศักยภาพในการพัฒนาของประเทศให้ก้าวสู่ความเป็นสากลบนเวทีการแข่งขันนานาประเทศ

ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ 2546 สำนักวิเคราะห์โครงการลงทุนภาครัฐ สคช.ได้ดำเนินการวิเคราะห์โครงการ/แผนงานพัฒนา โครงสร้างพื้นฐานและนำเสนอคณะกรรมการ สคช. จำนวน 14 เรื่อง จำแนกเป็นรายสาขา ดังนี้

สาขาขนส่ง

สคช. ได้ดำเนินการวิเคราะห์และผลักดัน โครงการ/แผนงานเพื่อลงทุนพัฒนาระบบการจราจรและขนส่งที่ได้มาตรฐาน ทั้งปริมาณและคุณภาพ ลั่งเสริมการเดินทางและการขนส่งให้มีความสะดวกรวดเร็ว ปลอดภัย ยกระดับคุณภาพชีวิต และเสริมสร้างสภาวะแวดล้อมให้ดีขึ้น โดยให้ความสำคัญต่อการเก็บใช้ปัญหาการจราจรและขนส่งในเขตเมือง การพัฒนาจัดระบบการจราจรและขนส่งใน

พื้นที่ส่วนใหญ่ทั่วประเทศ รวมทั้งการสนับสนุน
บทบาทของภาคเอกชนเข้าร่วมลงทุนพัฒนาระบบ
ขนส่งทางอากาศ เพื่อนำไปสู่การเพิ่มขีดความสามารถ
สามารถในการแข่งขันของประเทศ โดยนำเสนอด้วย
คณะกรรมการ ศศช. จำนวน 5 เรื่อง ดังนี้

(1) แผนแม่บทการขนส่งระบบรางในเขต
กรุงเทพมหานครและพื้นที่ต่อเนื่องอย่างเป็นระบบ
(สจ.) ระยะทางรวม 375.6 กม. การดำเนินงาน
แบ่งเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 (2544-2554)
ระยะทาง 141.8 กม. ระยะที่ 2 (2554-2564)
ระยะทาง 158.7 กม. และระยะที่ 3 (ภายหลังปี 2564)

ระยะทาง 75.3 กม เพื่อพัฒนาโครงข่ายระบบรางให้เป็นทางเลือกของการจราจรและขนส่งในเขตเมืองโดยประชาชนผู้ใช้บริการได้รับความสะดวก รวดเร็ว ปลอดภัยในการเดินทาง รวมทั้งช่วยลดความสูญเสียทางเศรษฐกิจ ทั้งด้านค่าใช้จ่าย พลังงานเชื้อเพลิง และเวลาที่เกิดจากการจราจรติดขัด

(2) แผนหลักการพัฒนาระบบการจราจรและขนส่ง ฉบับที่ 2 ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 พ.ศ.2545-2549 (สจ.) ซึ่งได้มีการกำหนดกรอบนโยบายการพัฒนา และแผนการลงทุน รวมทั้งมาตรการพัฒนาที่เกี่ยวข้องดังๆ ทั้งด้าน Investment - Non investment Measure เพื่อพัฒนาระบบการจราจรและขนส่งของประเทศไทยในระดับเมือง ส่วนภูมิภาค และส่วนห้องถีน และนำไปสู่การจัดทำแผนปฏิบัติการของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความชัดเจนทั้งด้านประสานการพัฒนาและการดำเนินงาน ให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงโครงข่ายทั้งประเทศให้เป็นระบบ เพื่อให้ประชาชนผู้ใช้บริการได้ใช้ประโยชน์จากการลงทุนดังกล่าวอย่างคุ้มค่า

(3) การให้เอกชนเข้าร่วมดำเนินการในโครงการคลังสินค้า/โครงการครัวการบิน/โครงการอุปกรณ์บริการภาคพื้นและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการซ่อมบำรุง และโครงการระบบให้บริการเชื้อเพลิงอากาศยาน ยกเว้น Hydrant ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ (ทอท.) เพื่อเปิดบริการท่าอากาศยานสุวรรณภูมิได้อย่างเป็นระบบครบวงจร สนับสนุนบทบาทของประเทศในการก้าวสู่ความเป็นศูนย์กลางการขนส่งทางอากาศที่สำคัญของภูมิภาคในอนาคต

(4) โครงการจัดทำเครื่องบินตามแผนวิสาหกิจ 2545/46 - 2549/50 ของบริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 17 ลำ วงเงินลงทุน 70,778 ล้านบาท เพื่อเพิ่มศักยภาพและโอกาสการพัฒนาผู้บินไทยให้มีความทันสมัย ปลอดภัย มีสมรรถนะการบินที่มีความยืดหยุ่นในการปรับเปลี่ยนรองรับปริมาณความต้องการในการเดินทางและการขนส่งทางอากาศได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะทางการตลาด ซึ่งจะเป็นการสร้างรายได้ให้กับ บกท. และเพิ่มศักยภาพ ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

(5) โครงการพัฒนาท่าอากาศยานเชียงใหม่ และภูเก็ต สู่ความเป็นศูนย์กลางการบินในภูมิภาค (ทอท.) เพื่อรักษาภาระดับเบลและเพิ่มศักยภาพของการให้บริการแก่ผู้โดยสาร โดยดำเนินการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกในส่วนของพื้นที่นอกเขตปฏิบัติการบิน (Land Side) ของท่าอากาศยานเชียงใหม่ และภูเก็ต ให้สามารถรองรับปริมาณผู้โดยสารที่จะเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศ สนับสนุนนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมบริการด้านการท่องเที่ยว ควบคู่กับการจ้างงานที่จะเกิดขึ้น

สาขาเทคโนโลยีและการสื่อสาร

ศศช.ได้สนับสนุนการลงทุนที่นำไปสู่การพัฒนาระบบบริการโครงสร้างพื้นฐานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ตอบสนองความต้องการบริการพื้นฐานโทรคมนาคมและสื่อสาร ในการติดต่อสื่อสาร การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร/ความรู้ด้านเทคโนโลยี และการบันเทิงจากระบบบริการด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารในรูปแบบต่างๆ ที่ทันสมัย ให้ครอบคลุมพื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศ ด้วยคุณภาพมาตรฐานและราคาที่เป็นธรรม ซึ่งการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ถือเป็นเครื่องมือสำคัญของการเสริมสร้างศักยภาพการแข่งขันการพัฒนาประเทศ ควบคู่ไปกับการส่งเสริมให้เกิดการกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น ได้มีโอกาสและมีความท่า夷มในการเข้าถึงและการรับรู้ได้อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ ในปี 2546 ศศช. ได้ดำเนินการผลักดันโครงการลงทุนด้านสื่อสาร 1 โครงการ คือโครงการขยายบริการโทรศัพท์พื้นฐาน จำนวน 565,500 เลขหมาย ในอัตราเฉลี่ยต่อประชากร 100 คนขึ้นไป จากเดิมร้อยละ 12.28 เพิ่มเป็นร้อยละ 13.72 เพื่อตอบสนองความต้องการใช้บริการโทรศัพท์ โดยได้รับโอกาสในการเข้าถึงระบบสื่อสารขั้นพื้นฐานได้เท่าเทียมกัน ทั้งในเขตครหหลวงและส่วนภูมิภาค

สาขาสาธารณูปการ

ศศช. ได้วิเคราะห์และผลักดันโครงการ/แผนงานการพัฒนาด้านสาธารณูปการ ได้แก่ น้ำประปาที่อยู่อาศัย/การแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด และการบำบัดน้ำเสีย เพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำสะอาดเพื่อการบริโภคของประชาชนทั้งในเขตครหหลวงและภูมิภาค การแก้ไขปัญหาแห่น din trud จากการลดการใช้น้ำบาดาล การบำบัดน้ำเสีย รวมทั้งการพัฒนาที่อยู่อาศัยและการแก้ไขปัญหาชุมชนแออัด เพื่อนำไปสู่การระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น รวมทั้งการรักษาสภาพแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติให้อื้อต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ในปี 2546 ศศช. ได้นำเสนอคณะกรรมการ ศศช. จำนวน 2 เรื่อง ดังนี้

(1) โครงการพัฒนาระบบประปา ประจำปี 2547 เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพกำลังการผลิตน้ำประปาให้บริการประชาชนเพิ่มขึ้น 148,800 ลบ.ม./วัน ใน 33 พื้นที่ในภูมิภาคให้เท่าเทียมกันในเขตเมือง ซึ่งจะทำให้ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลเมือง เทศบาลตำบล และชุมชนข้างเคียงได้รับบริการน้ำสะอาดที่มีคุณภาพและปริมาณเพียงพอ จนถึงปี 2558 การดำเนินงานดังกล่าว จะช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ความเป็นอยู่ที่ดี ตลอดจนสนับสนุนนโยบายกระจายความเจริญไปสู่ภูมิภาค

(2) แผนงานตามภารกิจหลักของการเคหะแห่งชาติ (2546-2549) ภายใต้กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เพื่อกำหนดรากของการลงทุนและการดำเนินงาน ซึ่งมีเป้าหมายจะสร้างที่อยู่อาศัยให้แก่ผู้มีรายได้น้อยมีกรรมสิทธิ์ที่อยู่อาศัยในโครงการบ้านเอื้ออาทร การแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยให้แก่ชุมชนแออัด รวมทั้งการบริการก่อสร้างที่อยู่อาศัยให้หน่วยงานของรัฐ และการสร้างอาคารเช่า ให้แก่ชั้นราษฎร นอกจากนี้ ยังส่งเสริมให้ท้องถิ่นและชุมชนจัดทำแผนพัฒนาที่อยู่อาศัยและแก้ไขปัญหาชุมชนแออัดระดับเมืองและระดับเทศบาล ซึ่งจะส่งผลทำให้ประชาชนผู้มีรายได้น้อยและชุมชนแออัด มีสภาพแวดล้อมที่ดีในที่อยู่อาศัยที่มีความมั่นคง

สาขาพลังงาน

สคช.ได้สนับสนุนการลงทุนที่นำไปสู่การพัฒนาระบบบริการโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานเพื่อสามารถจัดหา ผลิต และส่งพลังงานที่ผลิตได้สนองต่อความต้องการพลังงานของประเทศ ทั้งในระดับเมืองและชุมชนที่ได้อย่างเพียงพอ มีคุณภาพในระดับมาตรฐานสากลและราคาเป็นธรรม โดยการปรับปรุงและขยายกำลังการผลิต เพื่อยกระดับคุณภาพการบริการโครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงาน ได้แก่ ระบบสายส่งแรงสูง ระบบจำหน่าย โดยเฉพาะในเขตชนบทที่ได้อย่างเพียงพอ ซึ่งการดำเนินงานดังกล่าวจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้นอย่างทวีถึงและสนับสนุนนโยบายของรัฐในการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย

โดยในปี 2546 สคช. ได้นำเสนอคณะกรรมการ สคช. 5 เรื่อง ได้แก่ (1) แผนปรับปรุงและขยายระบบจำหน่ายพลังงานไฟฟ้า งบประมาณ 2547-2550 และแผนงานเปลี่ยนระบบสายป้อนอากาศเป็นสายป้อนใต้ดินของการไฟฟ้านครหลวง (2) แผนพัฒนาระบบไฟฟ้าของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (2545-2549) (3) โครงการขยายเขตไฟฟ้าให้รายภูมิในชนบท ระยะที่ 3 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (4) โครงการก่อสร้างและปรับปรุงเสริมระบบจำหน่าย ระยะที่ 6 ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค และ (5) โครงการก่อสร้างระบบจำหน่ายด้วยสายเคเบิลให้น้ำไปภาคต่างๆ ที่มีไฟฟ้าใช้แล้ว(ภาคล้าน ภาคลีชั่ง จังหวัดชลบุรี)

2. นอกจากนี้ สคช. ได้วิเคราะห์งบประมาณลงทุนรัฐวิสาหกิจ จำนวน 48 แห่ง ได้แก่ งานวิเคราะห์งบประมาณลงทุนเพิ่มเติมประจำปี 2546 และงบประมาณลงทุนประจำปี 2547 จำนวน 8 สาขา ซึ่งได้จัดทำภาพรวมกรอบการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ประจำปีงบประมาณ 2547 รวมทั้งประเด็น/ปัญหา และข้อเสนอแนะประจำเดือนโดยนาย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจ โดย สคช. ได้นำเสนอคณะกรรมการ สคช. เมื่อวันที่ 15 กันยายน 2546 และคณะกรรมการรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2546

ทั้งนี้ ครอบคลุมทุกของรัฐวิสาหกิจ ประจำปีงบประมาณ 2547 มีจำนวนวงเงินที่ได้รับอนุมัติดำเนินการ วงเงิน 271,139 ล้านบาท และเบิกจ่าย 216,861 ล้านบาท

3. การปรับปรุงกระบวนการพิจารณางบประมาณลงทุนประจำปีของรัฐวิสาหกิจแนวใหม่ เป็นการวิเคราะห์งบลงทุนรายกระทรวง และให้รัฐมนตรีเจ้ากระทรวงเป็นผู้นำเสนอต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี เพื่อให้ความเห็นชอบ เพื่อให้สอดคล้องกับแนวทางการบริหารจัดการตามแผนปฏิรูประบบราชการแผ่นดินและกระบวนการจัดทำงบประมาณแผ่นดินแนวใหม่ ซึ่งจะทำให้สามารถพิจารณาภาพรวมรายจ่ายภาครัฐได้อย่างชัดเจน รวมทั้งกระทรวงเจ้าสังกัดสามารถเร่งรัด ติดตาม กำกับ ดูแลการดำเนินงานของรัฐวิสาหกิจในสังกัดให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการพัฒนาได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดย สศช. ได้เสนอคณะกรรมการ สศช. พิจารณาเห็นชอบเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2546 ปัจจุบันอยู่ระหว่างรอเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

4. การปรับปรุงแนวทางการบริหารจัดการโครงการขนาดใหญ่ด้านโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการที่ดีโดยเน้นหลักธรรมาธิบาลและให้ความสำคัญกับกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตั้งแต่ขั้นการวางแผนจัดเตรียมโครงการ การนำเสนอ และการดำเนินโครงการ เพื่อประสานการพัฒนาระหว่างผู้เกี่ยวข้องกับโครงการ โดยมีความจำเป็นต้องปรับปรุงกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการขนาดใหญ่ เช่น พ.ร.บ. ว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 และกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ มาตรา 59 ในเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นต้น ซึ่งจะเป็นกลไกการบริหารจัดการโครงการขนาดใหญ่ให้สามารถดำเนินโครงการประสบความสำเร็จตามเป้าหมายการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศตามนโยบายรัฐบาล ทั้งในด้านการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ยกระดับคุณภาพชีวิตและการแก้ปัญหาความยากจนของประชาชน โดย สศช. เสนอคณะกรรมการ สศช. พิจารณาเห็นชอบเมื่อวันที่ 24 มีนาคม 2546 ปัจจุบันอยู่ระหว่างการรอนำเสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

กิจกรรมและการกิจในระยะข้างหน้า

ทิศทางและการกิจในระยะข้างหน้าของสำนักวิเคราะห์โครงการลงทุนภาครัฐภายใต้แผนกลยุทธ์ของ สศช. (2547-2550) จะต้องปรับเปลี่ยนการกิจด้านวิเคราะห์โครงการ/แผนงานของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ และด้านวิเคราะห์งบลงทุนของรัฐวิสาหกิจ ซึ่งจะต้องดำเนินการถ่ายโอนงานดังกล่าวให้แก่กระทรวงที่เกี่ยวข้องและกำหนดภารกิจใหม่เพื่อตอบสนองภาระหน้าที่และแผนการดำเนินงานของ สศช. ในระยะข้างหน้า ดังนี้

1. งานตามภารกิจเดิมที่ยังต้องดำเนินการในช่วงเปลี่ยนผ่าน ได้แก่ 1) งานติดตามประเมินผลการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน 2) งานวิเคราะห์โครงการ/แผนงานพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของ

ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ และโครงการร่วมลงทุนของภาครัฐและเอกชน ตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงานหรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 และ 3) งานวิเคราะห์ลงทุนรัฐวิสาหกิจ โดยในช่วงเปลี่ยนผ่าน ศศ. จะดำเนินการประสานงานกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมการถ่ายโอนงานวิเคราะห์โครงการให้กระทรวงเจ้าของโครงการเป็นผู้เสนอคณะกรรมการรัฐมนตรีและประสานงานกับกระทรวงการคลังรับถ่ายโอนงานวิเคราะห์ลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

2. งานที่จะต้องดำเนินการในระยะข้างหน้า จะดำเนินการศึกษาวิจัยเพื่อจัดทำยุทธศาสตร์หลัก 2 ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของประเทศ และยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ รวมทั้งดำเนินงานร่วมกับกระทรวงการคลังในการปรับปรุง พ.ร.บ. ว่าด้วยการให้เอกชนเข้าร่วมงาน หรือดำเนินการในกิจการของรัฐ พ.ศ. 2535 เพื่อให้มีความคล่องตัวและยืดหยุ่นในทางปฏิบัติที่จะเป็นแนวทางให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่จะเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมการดำเนินงานหรือรับสัมปทานในโครงการลงทุนของภาครัฐในระยะต่อไป

3

การกิจพิศเบบอง สคบ.

1. การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง
2. ธนาคารสมองร่วมพัฒนาประเทศไทยสู่ความยั่งยืน
3. มูลนิธิพัฒนาไทย : พลงานการสร้างการเรียนรู้ในปี 2546
4. สถาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

นอกเหนือจากการมีบทบาทหน้าที่หลักในการวางแผนและกำหนดยุทธศาสตร์ การดำเนินงานตามวาระแห่งชาติ การกำหนดนโยบาย แผนงาน โครงการและมาตรการสำคัญ และการติดตามประเมินผลแล้ว สคช. ยังมีภารกิจพิเศษที่ค่อนข้างซับซ้อนต้องให้มอบหมายให้ สคช. เป็นหน่วยงานกลางในการประสานการดำเนินงานใน 4 เรื่องหลัก ได้แก่ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ธนาคารสมอง มูลนิธิพัฒนาไทย และสถาบันวิจัยฯ ที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยในปี 2546 มีผลการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

I การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสังคม ทางเศรษฐกิจ และความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัวบุคคล พื้นฐานของการใช้ความรู้ ด้วยความรอบคอบและระมัดระวัง ควบคู่ไปกับคุณธรรม ประกอบการวางแผน การตัดสินใจ และการกระทำ

สคช. ได้ริเริ่มการสร้างขบวนการขับเคลื่อน เพื่อسانต่อความคิด และเชื่อมโยงการขยายผล ที่เกิดจากการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้อย่างหลากหลายในบริบทต่างๆ รวมทั้งเพื่อจุดประกายให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในสังคม ซึ่งจะนำไปสู่การนำไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง

ความเป็นมา

ภาวะวิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ทำให้คนไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตามคำชี้แนะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมากขึ้น ศศช. จึงได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิจากสาขาต่างๆ มาร่วมกันกลั่นกรองพระราชดำรัสฯ สรุปเป็นนิยาม **ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** และได้อัญเชิญมาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนทุกระดับมีความเข้าใจ และนำหลักปรัชญาฯ ไปเป็นพื้นฐานและแนวทางในการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ อันจะนำไปสู่การพัฒนาที่สมดุลและยั่งยืน ประชาชนอยู่อย่างร่มเย็นเป็นสุข สังคมมีความเข้มแข็ง และประเทศชาติมั่นคง

อย่างไรก็ตี เนื่องจากในปัจจุบัน ยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนและมีการตีความที่หลากหลายเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศศช. จึงเสนอให้ริเริ่มการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสานต่อความคิดและเชื่อมต่อการขยายผลตามแนวทางที่ได้นำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้อย่างหลากหลายในปัจจุบัน รวมทั้งเพื่อจุดประกายให้เกิดความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง ซึ่งจะนำไปสู่การนำหลักปรัชญาฯไปประยุกต์ใช้ให้เกิดผลในทางปฏิบัติในทุกภาคส่วนของสังคมอย่างจริงจัง

ศศช. ได้เสนอ (ร่าง) การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ต่อคณะกรรมการ ศศช. พิจารณา ในการประชุมคณะกรรมการฯ ครั้งที่ 7/2546 เมื่อวันจันทร์ที่ 1 กันยายน 2546 และคณะกรรมการฯ มีมติให้ความเห็นชอบต่อ (ร่าง) ดังกล่าว ว่าเป็นเรื่องที่ดี ควรสนับสนุน โดยมีข้อเสนอแนะให้เน้นการมีตัวอย่างที่เป็นรูปธรรม และการใช้วิธีการที่หลากหลายในการสร้างความรู้ความเข้าใจ มีการวัดผลสำเร็จเชิงคุณภาพควบคู่ไปกับเชิงปริมาณ และให้ความเห็นชอบแต่ตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้คณะกรรมการฯ เพื่อเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนฯ

กรอบแนวการทำงานการขับเคลื่อน

เป้าหมายหลักของการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง คือการสร้างกระแสสังคมให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดหรือส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยทุกคน โดยผ่านการพัฒนาเครือข่ายเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง ให้เป็นแกนกลางในการสร้างความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง แก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า ให้สามารถนำหลักปรัชญาฯไปปรับใช้ได้อย่างเหมาะสม และเกิดการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ในการดำเนินชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนนำไปสู่การปรับแนวทางการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีขอบเขตการดำเนินงาน 4 ด้านควบคู่กันไป คือ เชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาวิชาการและศึกษาวิจัย สร้างหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ และเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นไปในลักษณะเครือข่ายและระดมพลังจากทุกภาคส่วน โดยมีแกนกลางขับเคลื่อน 3 ระดับ ได้แก่ คณะที่ปรึกษาผู้ทรงคุณวุฒิ คณะอนุกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และกลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง ใน สคช. ซึ่งจะเป็นหน่วยปฏิบัติในการดำเนินงาน และ สคช. จะทูลเกล้าทูลกระหม่อมถวายผลการดำเนินงานเพื่อเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในโอกาสสมมาร์ตคลัสเตอร์และพิพิธภัณฑ์พระราชนมพรรษารอบ 80 พรรษา ในเดือนธันวาคม 2550

การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง จะเป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงภายใต้กรอบโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานเศรษฐกิจและสังคมในระดับรากหญ้าให้เข้มแข็ง และสามารถปรับตัว เลือกรับสิ่งที่เป็นประโยชน์และพร้อมรับต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้และนำไปสู่ความอยู่ดีมีสุขของคนไทยในที่สุด

สรุปผลการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

การดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมา อยู่ในช่วงเตรียมการสร้างขบวนการขับเคลื่อนฯ โดยเน้นการเชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง การผลิตสื่อ เครื่องมือ และเอกสารเบื้องต้น เพื่อใช้ในการสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันระหว่างเครือข่ายฯ ที่มีอยู่ และขยายไปยังกลุ่มภาคพัฒนาต่างๆ ที่มีแนวคิดร่วมกันที่มุ่งส่งเสริม และผลักดันให้สังคมไทยมีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียง ไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ และการพัฒนาในทุกระดับ อย่างแพร่หลายและจริงจัง ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการดำเนินงาน ได้ดังนี้

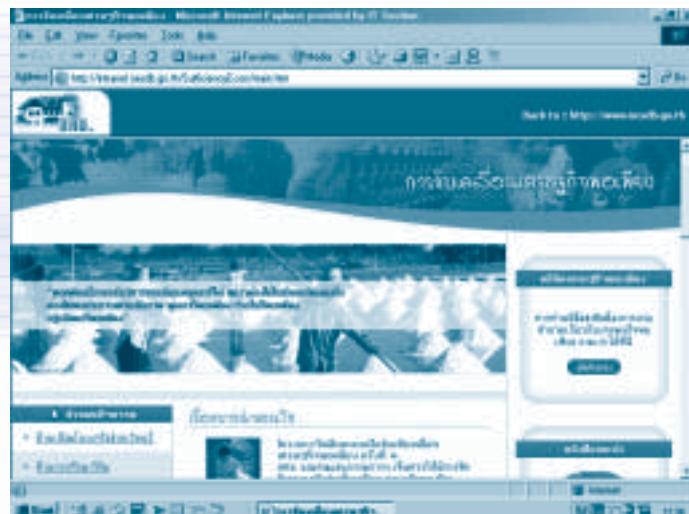
1. **การจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่และประชาสัมพันธ์เศรษฐกิจพอเพียง** เนื่องจากในปัจจุบันยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนและมีการตีความที่หลากหลายเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สคช. จึงได้จัดทำสื่อ และเครื่องมือ เพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับปรัชญา ในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

(1) ชุดหนังสือ “การพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” อันเป็นผลงานของโครงการพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้ความร่วมมือระหว่าง สศช. และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เพื่อทำการศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในด้านต่างๆ ที่คาดว่าจะนำไปสู่การประมวลและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญาฯ ชุดหนังสือนี้ประกอบด้วยหนังสือ 4 เล่ม ในขนาดพกพาได้แก่

- ประมวลคำในพระบรมราโชวาทฯ ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- วรรณกรรมปรัชณ์ศัพท์ที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- กรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- การประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

(2) หนังสือ “เศรษฐกิจพอเพียงคืออะไร” ฉบับภาษาไทย ภาษาอังกฤษ และฉบับประชาชน/เยาวชน ซึ่งเป็นเอกสารประกอบการเผยแพร่แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง โดยย่อ และง่ายต่อการเข้าใจ เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในหมู่ประชาชนที่สนใจ

(3) หนังสือ “นานาคำถามที่เกี่ยวข้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งประมวล คำถาม-คำตอบ 20 คำถาม ที่คาดว่าจะ เป็นคำถามที่มักจะถูกถามเสมอๆ เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง (Frequently Asked Questions : FAQs) และแนวทางคำตอบ ที่ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องได้ใช้ความพยายามในการตอบคำถามดังกล่าว เท่าที่มีความเข้าใจในปัจจุบัน ตลอดจนประมวล ตัวอย่างกระถูก / ถาม-ตอบที่กลุ่มงาน ได้ ตั้งคำถามเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไว้ใน website ต่างๆ เพื่อสำรวจ ว่าคนทั่วไปมีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงอย่างไร

(4) แผ่น CD-ROM ประมวลผลงานต่างๆ ข้างต้น รวมถึงเอกสารการสร้างข่าวสารข้อความเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง และสรุปผลลัมมนา/เสวนา เพื่อการเผยแพร่ในวงกว้าง ในรูปแบบที่ประยุกต์ และสะดวกในการสืบค้นและใช้ประโยชน์

(5) ลืออิเล็กทรอนิกส์เพื่อประชาสัมพันธ์และเชื่อมโยงเครือข่าย **Interactive Website เศรษฐกิจพอเพียง** ภายใต้ชื่อ <http://www.nesdb.go.th/sufficiency> เพื่อเป็นแหล่งนำเสนอและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับประชาชนทั่วไป ตลอดจนเป็นศูนย์กลางของการแลกเปลี่ยนข่าวสาร เครือข่ายเรียนรู้ระหว่างภาคีที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งได้ติดตั้ง E-mail ภายใต้ชื่อ Sufficiency@nesdb.go.th เพื่อเป็นช่องทางติดต่อกับคณะกรรมการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

2. การประชุม/สัมมนาเครือข่ายเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง โดยมีการประชุม สัมมนา ต่างๆ เพื่อเชื่อมโยงเครือข่าย และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องร่วมกันในการขับเคลื่อนฯ ให้บรรลุ เป้าหมายการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีประสิทธิภาพ และขยายความเข้าใจในหลัก ปรัชญาฯ ในวงกว้างยิ่งขึ้น

(1) การสัมมนาเรื่อง **การพัฒนากรอบแนวคิดและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง** ในระหว่างวันที่ 16-17 พ.ค. 2546 ณ ศูนย์ฝึกอบรมธนาคารไทยพาณิชย์ หาดตะวันร้อน จังหวัดชลบุรี ภายใต้ความร่วมมือระหว่าง สคช. และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ เพื่อ สร้างความเข้าใจและเผยแพร่ผลงานที่เกี่ยวกับปรัชญาฯ อย่างต่อเนื่อง ให้ผู้ที่สนใจได้แลกเปลี่ยน ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความหมายของเศรษฐกิจพอเพียง และจุดประกายให้เกิดการนำหลักปรัชญาฯ ไป ประยุกต์ใช้ในระดับต่างๆ

(2) การสัมมนาเครือข่ายเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงกับกลุ่มภาคีต่างๆ ได้แก่ กลุ่มประชา สังคมและชุมชน กลุ่มธุรกิจเอกชน และกลุ่มปั่นหมาดต่างๆ ที่สนใจ เช่น ครู และพ่อแม่ เพื่อร่วม ความคิดเห็นประกอบการทางแนวทางในการประสานพลังเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ไปสู่ ประชาชนทุกภาคส่วน

(3) คณะกรรมการการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ได้มีการประชุมคณะกรรมการฯ เดือนละหนึ่งครั้งอย่างต่อเนื่อง โดยในการประชุมแต่ละครั้ง ได้เชิญผู้ที่เกี่ยวข้องต่างๆ มาร่วมหารือ และแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น และเชื่อมโยงการทำงานในลักษณะเสริมพลังไปในทิศทางเดียวกัน

3. การจัดทำแผนงานขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ร่วมกับเครือข่ายต่างๆ สำหรับ การดำเนินการในระยะ 4 ปีข้างหน้า เนื่องจากการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงมุ่ง ประสานพลังในลักษณะพันธมิตรแห่งความร่วมมือ โดยการถักทอดเครือข่าย ให้มีประสิทธิภาพและมี พลังเพื่อให้ประชาชนสามารถนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ได้อย่างจริงจัง

การขับเคลื่อนในเบื้องต้นจะเน้นการดำเนินการกับ 2 เครือข่ายหลัก ได้แก่ เครือข่ายประชาสัมคมและชุมชน และเครือข่ายธุรกิจเอกชน และมีเครือข่ายสนับสนุนที่ร่วมมือกันทำงานตามภารกิจ (Functional network) 3 ด้าน ได้แก่ ด้านพัฒนาวิชาการและส่งเสริมการวิจัย ด้านการสร้างกระบวนการเรียนรู้และความเข้าใจ และด้านเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ กลุ่มงานเศรษฐกิจพอเพียง สศช. จะเป็นส่วนสนับสนุนกล่างทำหน้าที่ถักทอเชื่อมโยงเครือข่าย แผนงานขับเคลื่อนในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

(1) แผนงานด้านการเชื่อมโยงเครือข่ายเรียนรู้และพัฒนาวิชาการกลาง ดำเนินการขยายเชื่อมโยงและพัฒนาเครือข่ายเรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง และทำงานวิชาการกลาง โดยมี สศช. เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

(2) แผนงานด้านการพัฒนาวิชาการและส่งเสริมการวิจัย มุ่งพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในด้านต่างๆ ให้เห็นลึ้นแนวทาง วิธีการและประโยชน์จากการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นพื้นฐานการพัฒนาในระดับต่างๆ โดยมีสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

(3) แผนงานการสร้างกระบวนการเรียนรู้และความเข้าใจ เน้นสร้างรูปแบบกระบวนการเรียนรู้ที่หลากหลายและเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ให้แต่ละกลุ่มได้มีโอกาส ไตร่ตรองและเรียนรู้จากภาคปฏิบัติ จนสามารถนำหลักปรัชญาฯไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต โดยมีสถาบันพัฒนาบริหารศาสตร์ เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

(4) แผนงานด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจ สนับสนุนการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงในวงกว้าง แก่ประชาชนทุกภาคส่วน โดย สศช. เป็นผู้รับผิดชอบหลัก

2 ธนาคารสมองร่วมพัฒนาประเทศสู่ความยั่งยืน

ความเป็นมา

คณะกรรมการรัฐมนตรีได้ดำเนินการเพื่อสนับสนุนพระราชดำรัสของสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ซึ่งมีประเดิมรับฟังเกี่ยวกับเรื่องธนาคารสมอง โดยการนำผู้ที่เกษียณอายุแล้ว แต่ยังมีความรู้ ความสามารถช่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศไทย และได้มีมติมอบหมายให้ ศศช. ทำหน้าที่เป็นหน่วยทะเบียนกลางธนาคารสมอง ตลอดจนประสานเชื่อมโยงเครือข่ายต่าง ๆ เพื่อให้วุฒิอาสาได้ทำความรู้ ประสบการณ์ และความเชี่ยวชาญมาช่วยงานพัฒนาประเทศไทยเพื่อประโยชน์ส่วนรวมอย่างกว้างขวาง

ขณะนี้ (พ.ย. 2546) มีผู้แสดงความจำนงสมัครเป็นวุฒิอาสาธนาคารสมอง จำนวน 2,627 คน ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่าง ๆ ศศช.ได้ดำเนินการจัดทำระบบข้อมูลของวุฒิอาสาตั้งแต่ล่าสุดโดยแยกตามประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ และความสนใจที่จะให้ความช่วยเหลือในสาขาวิชาการพัฒนาต่าง ๆ ถึง 21 สาขา ตลอดจนจำแนกตามภูมิลำเนาของวุฒิอาสาในแต่ละภูมิภาค โดยเผยแพร่ข้อมูลของวุฒิอาสาในเว็บไซต์ของ ศศช. (www.nesdb.go.th) เพื่อให้หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ใช้ประโยชน์ในการขอความช่วยเหลือต่อไป

ผลการดำเนินงาน

1. การสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกัน

การดำเนินงานที่ผ่านมาของธนาคารสมองได้มุ่งเน้นการทำงานในลักษณะการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับองค์กรต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชน โดยได้มีการระดมสมองวุฒิอาสาในภูมิภาคต่างๆ เพื่อแลกเปลี่ยนประสบการณ์และระดมความคิดเห็นในการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาในพื้นที่ต่างๆ ขณะนี้มีวุฒิอาสาธนาคารสมอง ซึ่งมีความเชี่ยวชาญในหลากหลายสาขาภาระจ่ายอยู่ตามพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ และได้มีการรวมกลุ่มของวุฒิอาสาที่มีความสนใจในการแก้ไขปัญหาด้านต่างๆ อาทิ กลุ่มเสริมสร้างสมรรถนะขององค์กรส่วนท้องถิ่น กลุ่มแก้ไขปัญหาสังคม (ยาเสพติด ครอบครัว เด็กและเยาวชน ศาสนา ศีลธรรมและจริยธรรม) กลุ่มสุขภาพ กลุ่มการศึกษา กลุ่มบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและลึ่งแวดล้อม ฯลฯ และได้มีการสร้างเครือข่ายประสานการทำงานของวุฒิอาสาในจังหวัดต่างๆ ทั่วประเทศ นอกจากนี้ ได้มีการทำงานเชื่อมโยงกับมูลนิธิ องค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ที่ทำงานเชิงอาสาสมัครทางด้านการพัฒนา ตลอดจนได้มีการสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกับกระทรวง ทบวง กรม และจังหวัดต่างๆ

2. การเผยแพร่องค์ความรู้และประสบการณ์ของวุฒิอาสา

ธนาคารสมองร่วมกับกรมประชาสัมพันธ์จัดทำโครงการเผยแพร่องค์ความรู้และประสบการณ์ของวุฒิอาสาธนาคารสมองสู่ประชาชน โดยจัดรายการสารคดีล้านทางวิทยุชื่อ “ธนาคารสมองของคนไทย” เพย์เพรททางวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทยทุกวันอังคาร พุธ และพฤหัสบดี ครั้งละ 10 นาที ทางคลื่น เอฟ.เอ็ม 92.5 เมกะเฮิรตซ์ และ เอ.เอ็ม.891 กิโลเฮิรตซ์ สำหรับในปี 2546 ได้ออกอากาศมาแล้วทั้งสิ้น 156 ตอน ธนาคารสมองได้รวบรวมบทวิทยุเพื่อจัดพิมพ์เป็นรูปเล่มและนำเผยแพร่ต่อสาธารณะต่อไป

3. การให้ความช่วยเหลือทั้งในลักษณะเชิงรับและเชิงรุก

ในช่วงที่ผ่านมาวุฒิอาสาธนาคารสมองได้นำความรู้ ความสามารถ ตลอดจนประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญมาช่วยงานเพื่อประโยชน์ส่วนรวมของประเทศ ได้แก่

• **ด้านการพัฒนาสังคม ท้องถิ่น และชุมชน** วุฒิอาสาได้เป็นที่ปรึกษาแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เช่น การให้คำปรึกษาหารือในการปั้นปูรุ่งประลิทธิ์ภาพทางด้านต่างๆ อาทิ การจัดเก็บภาษี การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การบริหารงบประมาณและการพัสดุ การจัดทำแผนแม่บท แผนประจำปี การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การแก้ไขปัญหาฯ เสพติด การส่งเสริมอาชีพ การบริหารจัดการร้านค้าชุมชน การเข้าร่วมกิจกรรมกับองค์กรหลักในชุมชน เช่น บ้าน วัด โรงเรียน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน

• **ด้านการศึกษา** วุฒิอาสาได้เป็นที่ปรึกษาและวิทยากรแก่โรงเรียนต่าง ๆ โดยเฉพาะในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้งในเขตกรุงเทพมหานครและชนบท เพื่อช่วยพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐานและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เช่น **โครงการตามยาสอนหลาน** ซึ่งเกิดจากความร่วมมือของหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้อง อันได้แก่ ผู้บริหารสำนักงานเขตบางขุนเทียน โรงเรียนบางขุนเทียน ศึกษา โรงเรียนคลองห้วยตราษ และวุฒิอาสาธนาคารสมอง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อร่วมปลูกฝังให้เยาวชนเก่ง ดี มีความสุข และสร้างสมัพันธ์อ่อนน้อมถ่อมตนและเป็นมิตรระหว่างเด็กและผู้สูงอายุ **โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนบ้านสามชา จ.ลำปาง** เกิดจากความช่วยเหลือของหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน และวุฒิอาสาธนาคารสมอง ซึ่งมีประสบการณ์และความเชี่ยวชาญในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ทฤษฎี Constructionism ได้เข้าไปร่วมจัดกิจกรรมเพื่อลดเลือนการเรียนรู้สร้างໂຄกาສและปัญญาให้กับกลุ่มเด็กและเยาวชนบ้านสามชา ซึ่งเป็นกำลังสำคัญในการสร้างชุมชนที่เข้มแข็งต่อไป

• **ด้านการแพทย์และสาธารณสุข** เป็นวิทยากรให้คำปรึกษาด้านการนำด้วยรักษาพื้นที่ สมรรถภาพผู้ติดยาเสพติด และวิทยากรด้านยาเสพติดในชุมชนบำบัด การร่วมออกหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ตรวจรักษาตามชุมชนต่าง ๆ การบรรยายเกี่ยวกับการป้องกันและรักษาโรค การเป็นวิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการแพร่รูปสมุนไพร การบรรยายพิเศษด้านการแพทย์และสาธารณสุขในสถาบันการศึกษาต่าง ๆ การจัดสัมมนาเรื่องการพัฒนาคุณภาพและความปลอดภัยของอาหารในสถานศึกษา

• **ด้านอุตสาหกรรม** เป็นวิทยากรส่งเสริมอุตสาหกรรมจากผลผลิตเกษตรของชุมชน เป็นที่ปรึกษาและร่วมออกแบบที่ปรึกษาพื้นที่ที่ปฏิบัติงานให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการเครื่องปั้นดินเผาหรือเซรามิกในภาคเหนือ

• **ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** โดยการเป็นที่ปรึกษาด้านลิ้งแวดล้อมการปรับปรุงภูมิทัศน์ การพัฒนาจากอ่างเก็บน้ำเพื่อการเกษตร การเป็นวิทยากรเรื่องยุทธศาสตร์และแผนทางเลือกเพื่อการพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การปรับปรุงแก้ไขมลพิษจากโรงสีข้าว การฟื้นฟูและอนุรักษ์ลุ่มน้ำ โครงการป้องกันควันมลพิษทางอากาศ

• **ด้านการเกษตร** เป็นวิทยากรและที่ปรึกษาในการแปรรูปอาหาร การวิจัยและพัฒนาด้านพืชอาหารสัตว์ การเป็นวิทยากร/อาจารย์พิเศษให้กับสถาบันการศึกษา เช่น สาขาวัสดุศาสตร์ การเป็นที่ปรึกษาด้านลัตตัวแพทย์ประจำฟาร์ม

• **ด้านกฎหมาย การเมือง การปกครอง** เป็นวิทยากรและที่ปรึกษาให้ความรู้ด้านกฎหมาย และพระราชบัญญัติของหน่วยงาน เช่น พ.ร.บ. กรมปศุสัตว์ การเป็นที่ปรึกษาให้กับองค์กรบริหารส่วนตำบลในด้านกฎหมายและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เป็นอาจารย์สอนพิเศษวิชากฎหมาย เป็นที่ปรึกษากฎหมาย ระเบียบเกี่ยวกับการปฏิบัติราชการส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เป็นวิทยากรเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย และกรรมการเลือกตั้งจังหวัด

• **ด้านคมนาคมขนส่ง** โดยการเป็นที่ปรึกษาให้กับเจ้าหน้าที่ระดับบริหารของหน่วยงานอาทิ การท่าเรือแห่งประเทศไทยในด้านลิ้งแวดล้อม ด้านการบัญชี ด้านพาณิชย์และบริการ องค์กรขนส่งมวลชนกรุงเทพฯ บริษัทการท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)

• **ด้านศิลปวัฒนธรรม ศาสนา และจริยธรรม** โดยการเป็นวิทยากรอบรมเพื่อการพัฒนาคุณภาพงานของสถานพินิจและคุ้มครองเด็ก วิทยากรกิจกรรมயายสอนหลานเรื่องความซื่อสัตย์ ความกตัญญู ความมีระเบียบวินัย เป็นวิทยากรเผยแพร่และบรรยายธรรม วิทยากรอาสาสมัครกิจกรรมสายสัมพันธ์คนสองร้อยผู้ใจรัก การเป็นกรรมการส่งเสริมวัฒนธรรมของจังหวัด การอนุรักษ์ช่องเช姆 อาคารและโบราณสถาน

จะเห็นได้ว่าการดำเนินงานที่ผ่านมาของธนาคารสมองได้มุ่ง “สร้างปัญญา” แก่เด็กและเยาวชนของชาติให้เป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เพื่อเป็นกำลังที่สำคัญของชาติต่อไปในอนาคต และได้มุ่งเน้น “พัฒนาสังคมและเศรษฐกิจฐานราก” เพื่อสร้างความเข้มแข็งของชุมชนระดับราษฎร์ ให้สามารถพึ่งตนเองต่อไปได้อย่างมั่นคง สามารถสร้างความมั่นคงทางเศรษฐกิจและสังคมอันจะนำไปสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืนของประเทศไทยต่อไป

มูลนิธิพัฒนาไทย : ผลงานการสร้างการเรียนรู้ ในปี 2546

ทักษิณกับการก่อตั้ง มูลนิธิพัฒนาไทย อาจกล่าวได้ว่า มูลนิธิพัฒนาไทย ได้สร้างการเรียนรู้ให้กับคนในหลากหลายวงการ การเรียนรู้ดังกล่าวเป็นพื้นฐานที่สำคัญ ต่อการสร้างภาวะผู้นำให้กับคนทุกระดับ เมื่อคนได้เรียนรู้ คนจะมีความพร้อมและมีความเชื่อมั่นมากขึ้นในการพัฒนาความคิดคริเริ่มใหม่ๆ มีการคิดนออกรอบอย่างสร้างสรรค์มากขึ้น การเรียนรู้ทำให้เกิดความรอบรู้ รอบคอบ ในการที่จะพิจารณาเรื่องราวต่างๆ โดยไม่เชื่อหรือยอมรับอะไรง่ายๆ มีจุดยืนและสามารถใช้ความรู้อย่างมีเหตุมีผล ในการตัดสินใจด้วยตนเองหรือมองหมายให้บุคคลดำเนินการแทนให้เกิดผลเชิงบวกต่อผลสำเร็จที่ตั้งเป้าหมายไว้

การสร้างการเรียนรู้ในปี 2546 ได้ดำเนินการกับกลุ่มเป้าหมายข้าราชการจากหน่วยงานกลางได้แก่ กรมบัญชีกลาง สำนักงบประมาณ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาและสำนักงานตรวจสอบแผ่นดิน ได้มีโอกาสสำรวจประชุมด้วยกันทั้งในกรุงเทพฯ และได้มีโอกาสเดินทางไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้นำชุมชนไม่เรียง ทางด้านเศรษฐกิจชุมชน วิสาหกิจชุมชน การพัฒนาเครือข่ายชุมชน การเชื่อมต่อการพัฒนาจากภาคประชาชนสู่ท้องถิ่น การเรียนรู้ของชุมชน ทำให้ทุกหน่วยงานได้เห็นและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของชุมชนในระดับฐานราก เกิดการปรับเปลี่ยนมุมมอง วิธีคิดเข้าใจชุมชนและท้องถิ่นว่าคิดอะไรอยู่ ข้าราชการจากหน่วยงานกลางสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในอำนาจหน้าที่ที่ตนมีส่วนเกี่ยวข้องอยู่อย่างถูกต้อง

การเรียนรู้ถึงระบบฐานข้อมูลเครือข่ายทุนทางสังคมและแผนชุมชน ในปี 2546 มูลนิธิพัฒนาไทยได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ 3 ครั้ง ณ สถาบันราชภัฏนครศรีธรรมราช อุดรธานีและเชียงใหม่ มีแกนนำชุมชนและผู้แทนหน่วยงานจากกรมส่งเสริมการเกษตร สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด กองทัพภาค การการศึกษานอกโรงเรียนและกรมการพัฒนาชุมชน จำนวนประมาณ 100 คน ที่ร่วมขับเคลื่อนงานการจัดทำแผนชุมชนในพื้นที่จังหวัดต่างๆ ผู้เข้าร่วมประชุมได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น นำเสนอบุคคลที่เป็นผู้รู้เด่นๆ ในพื้นที่ที่ตนเองเกี่ยวข้องอยู่และองค์กรชุมชนเข้มแข็งต่างๆ เพื่อที่จะนำข้อมูลดังกล่าวเข้าในระบบฐานข้อมูลเครือข่ายทุนทางสังคมและแผนชุมชนต่อไป การสร้างการเรียนรู้ให้ผู้ที่เป็นแกนนำขับเคลื่อนแผนชุมชนได้รับรู้ถึงแหล่งข้อมูลที่มูลนิธิพัฒนาไทยร่วมกับ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ภาคพัฒนาต่างๆ และภาคประชาชนสังคม ให้บริการข้อมูลบน www.nesdb.go.th คลิกแผนชุมชนแก้ไขความยากจน จะทำให้ทุกฝ่ายได้ใช้ข้อมูล หรืออ้างอิงข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแผนชุมชนตรงกัน แกนนำสามารถเรียนรู้แนวทางการทำงานหรือ องค์ความรู้ที่เกี่ยวข้องกับแผนชุมชนที่หน่วยงานต่างๆ ได้ทำไว้ เพื่อการประยุกต์ใช้ได้ ระบบฐานข้อมูลเครือข่ายทุนทางสังคมและแผนชุมชนดังกล่าวมาข้างต้นได้มีการจัดทำให้เป็นฐานข้อมูลที่มีความครอบคลุม กิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับแผนชุมชนอย่างละเอียดรองรับการขับเคลื่อน งานการจัดทำแผนชุมชนทั่วประเทศ ซึ่งระบบฐานข้อมูลฯ ส่วนที่เพิ่มเติมดังกล่าว จะพัฒนาแล้วเสร็จในปี 2547

การสนับสนุนให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้รู้หรือประธานัญชาบ้าน หรือ การสร้างเครือข่ายเชื่อมโยงศูนย์การเรียนรู้ที่มีความเข้มแข็งทางด้านต่างๆ เพื่อ พนักกำลังร่วมกันสร้างความเข้มแข็งเพิ่มมากขึ้นและช่วยกันสร้างการเรียนรู้ให้กับประชาชนที่สนใจหรือประชาชนที่อ่อนด้อยกว่าให้มีศักยภาพเพิ่มมากขึ้น มูลนิธิพัฒนาไทยได้ดำเนินการร่วมกับศูนย์ศึกษาและพัฒนาพิกุลทอง จังหวัดนราธิวาส ค้นหาและยกย่องประธานัญชาบ้านซึ่งเชี่ยวชาญการทำอาหารในพื้นที่รอบๆ ศูนย์ฯ จำนวน 18 คน ให้เป็นต้นแบบที่มีการพนักกำลังกันและสร้างการเรียนรู้ให้กับประชาชนในพื้นที่ใกล้เคียง ส่วนรูปแบบการเชื่อมโยงศูนย์การเรียนรู้จำนวนประมาณ 20 ศูนย์การเรียนรู้ ให้เป็นรูปแบบของศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงนั้น มูลนิธิฯ ได้ร่วมดำเนินการกับภาคประชาชนของจังหวัดจันทบุรี และศูนย์ศึกษาและพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน ดำเนินกิจกรรมสนับสนุนการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายของศูนย์เรียนรู้ ดังกล่าว ซึ่งสามารถถูกรายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก www.nesdb.go.th คลิกมูลนิธิพัฒนาไทย

การสร้างการเรียนรู้ที่มูลนิธิพัฒนาไทยได้ดำเนินการมาดังกล่าวข้างต้น จะเป็นตัวจุดประกายให้ทุกฝ่ายตั้งแต่ ภาคประชาชน หน่วยราชการ บริษัทเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน สถาบันการศึกษา และรัฐบาล ได้เห็นประโยชน์ ได้เข้ามาเรียนรู้อย่างลึกซึ้ง ได้บอกกล่าวกันต่อๆ ไปและได้มีการขยายผลการดำเนินการต่อๆ กันไป ซึ่งจะสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรในพื้นที่และคนในพื้นที่นั้นๆ อยู่ดี มีสุขกันหน้ากัน

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ความเป็นมา

บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 หมวด 5 แนวโน้มฯพื้นฐานแห่งรัฐ มาตรา 89 ระบุให้รัฐจัดตั้งสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจลังค์แคมแห่งชาติขึ้น รวมถึงพระราชบัญญัติสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและลังค์แคมแห่งชาติ พ.ศ. 2543 ที่เกิดจากการระดมความคิดเห็นจากทุกฝ่ายผ่านคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ การรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนอย่างกว้างขวาง และได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2543 และมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 ธันวาคม 2543 กำหนดให้สภาที่ปรึกษาทำหน้าที่ให้คำปรึกษาและข้อเสนอแนะเสนอต่อคณะกรรมการพื้นฐานฯในเรื่องเกี่ยวกับเศรษฐกิจและลังค์แคม เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามแนวโน้มฯพื้นฐานแห่งรัฐในรัฐธรรมนูญ ซึ่งครอบคลุมถึงการให้ความเห็นเกี่ยวกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจลังค์แคมแห่งชาติ และแผนอื่นๆ ที่กฎหมายกำหนดให้สภาที่ปรึกษาฯ ให้ความเห็นก่อนพิจารณาประกาศใช้ การให้คำปรึกษาต่อแนวโน้มฯในเรื่องที่อาจกระทบถึงลังค์แคมเป็นส่วนรวม การพิจารณาศึกษาและจัดทำรายงานเป็นข้อเสนอแนะต่อคณะกรรมการพื้นฐานฯในเรื่องที่เห็นสมควรกำหนดเป็นแนวทางในการกำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจและลังค์แคมของประเทศ

ปัจจุบันสภากีฬาที่ปรึกษาฯ ประกอบด้วยสมาชิก จำนวน 99 คน โดยกำหนดที่มาตามบัญชีแนบท้ายของพระราชบัญญัติสภากีฬาที่ปรึกษาฯ พ.ศ. 2543

ผลการดำเนินงานของสภากที่ปรึกษาฯ

ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภากที่ปรึกษาฯ ในปีงบประมาณ 2546 ที่ได้เสนอต่อคณะกรรมการรัฐมนตรี เพื่อให้เป็นไปตามแนวโน้มนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ มีจำนวน 12 เรื่อง ซึ่งสรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. ผลกระทบต่อประชาชนจากโทยทางอาญา กรณีศึกษาภูมายลิขสิทธิ์และกลุ่มภูมายทรัพย์สินทางปัญญา โดยเสนอว่า การบังคับใช้กฎหมายอาญาควรให้สอดคล้องกับกลไกภูมายระหว่างประเทศ การกำหนดโทยทางอาญาจะต้องมีเป้าหมายและเหตุผลที่ชัดเจน จะต้องให้เจ้าของลิขสิทธิ์เป็นผู้รับภาระในการปกป้องคุ้มครองลิขสิทธิ์ของตนเอง และประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรับทราบถึงลิขิตามภูมาย พร้อมทั้งโทยทางอาญาและสภาพบังคับของภูมาย นอกจากนี้ จะต้องให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นก่อนที่จะมีการประกาศใช้กฎหมายใดๆ ที่มีโทยทางอาญา (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2545)

2. การจัดการที่ดินเพื่อการเกษตรของรัฐในภาคใต้ โดยการใช้ประโยชน์หรือจัดสรรที่ดินในความดูแลของรัฐจะต้องเปิดเผย เสนอภาค สุจริต มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และเผยแพร่เรื่อย่างทั่วถึงเพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวมและต่อประชาชน ทั้งนี้ เพื่อให้โอกาสแก่เกษตรกรผู้ไร่ที่ทำการ หรือมีที่ทำการไม่เพียงพอ หรือผู้ยากจน นอกจากนี้ ควรดำเนินการในกรณีที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี กระเบี่ยงจังหวัดอื่นๆ ในภาคใต้ที่มีปัญหา (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 กุมภาพันธ์ 2546)

3. นโยบายกล้วยไม้ไทย และไม้ดอกไม้ประดับ โดยได้เสนอให้รัฐบาลกำหนดให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการผลิต และส่งออกกล้วยไม้และไม้ดอกไม้ประดับของภูมิภาคเอเชีย ซึ่งต้องแก้ปัญหาการระวังชนสั่งสินค้าทางอากาศและปรับระดับราคาให้เหมาะสมพร้อมทั้งลงทุนในภาคใต้เพื่อสนับสนุนการลงทุนปรับปรุงการผลิตของเกษตรกร สนับสนุนให้มีการรวมกลุ่มและพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรและผู้ประกอบการ นอกจากนี้ รัฐบาลต้องจัดให้มีองค์กรกลางเพื่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2546)

4. ร่างพระราชบัญญัติสถาบันส่งเสริมความปลอดภัย อาชีวอนามัยและสภาพแวดล้อมในการทำงาน พ.ศ. ... โดยเสนอให้จัดตั้งองค์กรอิสระซึ่งรัฐบาลมอบหมายให้เข้ามาดูแล และยกเลิกร่างพระราชบัญญัติกระทรวงแรงงานฯ ในมาตรา 6 ข้อ (3) ไม่ควรที่จะนำออกของทุนเงินทดแทนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของสถาบัน และการบริหารสถาบันในมาตรา 14 ควรประกอบด้วยระบบไตรภาคีซึ่งได้มาจากวิธีธรรมชาติเพื่อทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา รวมทั้งอำนวยหน้าที่ของสถาบันในมาตรา 7 สถาบันควรมีภารกิจเฉพาะทางด้านวิชาการ นอกจากนี้ ควรยกเลิกการบังคับใช้กฎหมายในหมวด 5 ว่าด้วยบทกำหนดโทย (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 14 มีนาคม 2546)

5. ร่างแผนพัฒนาการเกษตรในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ฉบับของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยเห็นว่าจะต้องให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการแปลงแผนไปสู่การปฏิบัติ และให้หน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ และองค์กรชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการรวบรวมข้อมูล ซึ่งนอกจากจะเป็นข้อมูลในด้านการผลิตพืช สัตว์ และประมง ควรจะมีข้อมูลทางด้านทรัพยากรด้วย นอกจากนี้ งบประมาณของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะต้องเบิดเพย์ให้สาธารณชนทราบ รวมทั้งจัดให้มีการติดตามและประเมินผลแบบมีส่วนร่วมขององค์กรชุมชน (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 18 มีนาคม 2546)

6. นโยบายประมงแห่งชาติ (พ.ศ. 2545 - 2549) โดยได้เสนอให้เป็นนโยบายพัฒนาเกษตรกร ประมงและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียงและสมดุลธรรมชาติเป็นบรรทัดฐานกำหนด แผนงานและเป้าหมายขั้นต้นในการพัฒนา สนับสนุนให้เกษตรกรประมงและองค์กรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาการประมง พื้นฟูทรัพยากรประมงและลิ่งแวดล้อมที่เลื่อมโถม พัฒนาเทคโนโลยี และบุคลากรด้านการบริหารจัดการทรัพยากรประมงและลิ่งแวดล้อม คุ้มครองและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พันธุกรรม ชนิด และแหล่งที่อยู่อาศัยของทรัพยากรสัตว์น้ำ โดยการพัฒนาเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำระดับพื้นบ้านตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง สำหรับนโยบายพัฒนาอุตสาหกรรมและธุรกิจการประมง ต้องจัดทำวัตถุดิบที่มีคุณภาพให้เพียงพอ กับความต้องการของภาคอุตสาหกรรม เป็นต้น (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 8 เมษายน 2546)

7. การเก็บภาษีสรรพาณิชกิจการโภคนาคม โดยควรเปิดโอกาสให้มีการประชาพิจารณ์ เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนในวงกว้าง การจัดเก็บภาษีสรรพาณิชโดยการแปรสัญญา กิจการโภคนาคมเป็นการปูทางสู่การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขอื่นๆ ในสัญญาด้วย ทั้งนี้ ควรจะให้ผู้ใช้บริการเป็นผู้รับภาระการเสียภาษีสรรพาณิช นอกจากนี้ รัฐบาลพึงยึดหลักโปร่งใสและยึดถือผลประโยชน์ของรัฐในระยะยาว ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่ายในสังคม รัฐบาลควรทบทวนการออกพระราชกำหนดจัดเก็บภาษีสรรพาณิชจากการโภคนาคม (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 1 พฤษภาคม 2546)

8. ปัญหาราคาผลผลิตจำไย โดยข้อเสนอแนะระยะสั้น รัฐบาลควรดำเนินการแทรกแซงราคาจำไยในกรณีจำไยราคากดต่ำ ส่วนระยะยาวรัฐบาลต้องกำหนดเขตการปลูกจำไยและขึ้นทะเบียนผู้ปลูกจำไย ให้มีการจัดตั้งกองทุนจำไยและมีสวัสดิการแก่สมาชิกกองทุน มีการให้ความรู้เทคโนโลยีการผลิต เทคนิคและการจัดการเพื่อลดต้นทุน จัดให้มีตลาดกลางซื้อขายผลไม้ในภาคเหนือ มีการจัดตั้งคณะกรรมการโดยให้มีตัวแทนเกษตรและสหกรณ์จำนวนกึ่งหนึ่ง นอกจากนี้ รัฐบาลต้องขยายตลาดสู่ต่างประเทศให้มากขึ้นและมีการสนับสนุนงานทางด้านวิจัย (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการตวีเมื่อวันที่ 13 มิถุนายน 2546)

9. การดำเนินธุรกิจหรือกิจการที่มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจในทางที่กฎหมายถือว่าไม่ถูกต้อง โดยได้พิจารณาศึกษาการพนันที่มีผลกระทบต่อสังคมไทยมากที่สุด 3 ประเภท คือ บ่อนการพนัน/คาสิโน หวยเถื่อน และการพนันฟุตบอล และรัฐบาลควรจัดให้มีมาตรการในการควบคุมจัดการที่ชัดเจนทั้งนี้ เพื่อให้เกิดผลกระทบต่อสังคมน้อยที่สุด นอกจากนี้ ภาครัฐจะต้องจัดสรรงบประมาณเพื่อรองรับค่าใช้จ่ายของประชาชนเห็นโทษและพิษภัยของการพนันทุกรูปแบบ (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการตวีเมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2546)

10. การบริหารจัดการภัยน้ำทลักในพื้นที่รับลุ่มน้ำภาคกลางแบบบูรณาการ (กรณีศึกษา: แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกง) โดยในภาพรวมควรจัดการแก้ไขปัญหาน้ำทลักควบคู่กับการกำหนดและควบคุมแนวทางการใช้ที่ดินการอนุรักษ์แม่น้ำทุกสาย เป็นต้น ส่วนในทางปฏิบัติ ได้แก่ การแก้ไขภัยน้ำทลักทั้งระดับเฉพาะถิ่นและระดับลุ่มน้ำแบบบูรณาการคู่กับการอนุรักษ์พื้นที่ป่าไม้ และควรจัดให้มีการกำหนดเขตการใช้ที่ดินเพื่อการเกษตรในพื้นที่น้ำท่วม นอกจากนี้ รัฐบาลควรปรับนโยบายการแก้ไขภัยน้ำทลักให้เป็นระบบลุ่มน้ำแบบบูรณาการและยั่งยืน (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการตวีเมื่อวันที่ 10 กันยายน 2546)

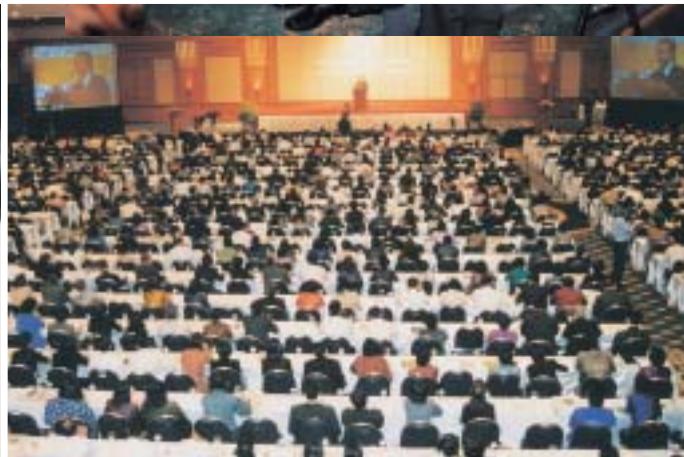
11. การบริหารจัดการภัยน้ำเลี้ยงในพื้นที่รับลุ่มภาคกลางแบบบูรณาการ (กรณีศึกษา: แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกง) โดยการแก้ไขปัญหาน้ำเลี้ยงควรจะทำทั้งระดับถัน และระดับลุ่มน้ำแบบบูรณาการ ควบคู่กับการวางแผนการบริหารจัดการ ทั้งนี้ ควรกำหนดมาตรการการจัดการน้ำเลี้ยงชุมชนให้ชัดเจนและให้นำเทคโนโลยีเข้ามาดูแลบำรุงรักษาได้ง่าย ควรจัดให้มีแนวทางและเงื่อนไขการสนับสนุนงบประมาณตามลำดับความสำคัญของแหล่งชุมชน มีการปรับปรุงและบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัดและต่อเนื่อง นอกจากนี้ รัฐบาลควรเร่งปฏิรูปองค์กรการบริหารจัดการน้ำเลี้ยง (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 23 กันยายน 2546)

12. การบริหารจัดการภัยน้ำขาดแคลนในพื้นที่รับลุ่มภาคกลางแบบบูรณาการ (กรณีศึกษา: แม่น้ำเจ้าพระยา แม่น้ำท่าจีน แม่น้ำแม่กลอง และแม่น้ำบางปะกง) โดยการแก้ไขปัญหาน้ำขาดแคลนแบบบูรณาการและยั่งยืน ต้องทำความคู่กับการกำหนดและควบคุมแนวทางการใช้ประโยชน์ที่ดิน ควรนำมาตรการโครงการและแผนงานต่างๆ มาบูรณาการเข้าด้วยกัน และในการแก้ไขปัญหาน้ำขาดแคลนควรเริ่มจากการแก้ไขปรับปรุงเพิ่มประสิทธิภาพลิ่งที่มีอยู่ ในทางปฏิบัตินั้น ควรกำหนดพื้นที่เป้าหมายซึ่งอาจจะแบ่งเป็นระดับถันและระดับลุ่มน้ำ (เสนอความเห็นต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 30 กันยายน 2546)

จะเห็นได้ว่า ในรอบปี 2546 ที่ผ่านมา สถาบันฯ ได้ปฏิบัติหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติของสถาบันฯ เพื่อเสนอแนะต่อคณะกรรมการรัฐมนตรีในปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับเศรษฐกิจ และสังคม และได้ทำหน้าที่เสนอแนะที่เกี่ยวกับการใช้ประโยชน์กลุ่มและองค์กรเครือข่ายต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาประเทศมากขึ้น

กิจกรรมเด่นในรอบปี 2546

4

ผลการดำเนินงานของ
คณะกรรมการ **สศช.**
กับการพัฒนาประเทศ
เพื่อมุ่งสู่ความยั่งยืน

ผลการดำเนินงานของคณะกรรมการ สศช.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้พิจารณาแผนงาน/โครงการที่หน่วยงานต่าง ๆ เสนอมา เพื่อให้ความเห็นประชอบการพิจารณาของคณะกรรมการ รวมทั้งเรื่องนโยบายและแนวทางการผลักดันแผนและนโยบายไปสู่การปฏิบัติ ในส่วนที่ ลศช. เป็นผู้ริเริ่มผลักดัน โดยใช้แนวทางการพิจารณาในมิติของการพัฒนาที่ยั่งยืนทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การพิจารณาในมิติทางด้านเศรษฐกิจ จะดำเนินถึงการลงทุนและการบริหารจัดการที่ก่อให้เกิดคุณภาพและประสิทธิภาพ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม และการส่งเสริมแรงงานให้มีคุณภาพ โดยเชื่อมโยงการพัฒนาทั้งในระดับจุลภาค ระดับมหาภาค และภูมิภาค เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ก่อให้เกิดความเติบโตทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ การพัฒนาทางเศรษฐกิจจะต้องเป็นไปอย่างมีเสถียรภาพ ทำให้ประเทศไทยสามารถพึ่งตนเองได้ในระยะยาว อีกด้วย การพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก มีการกระจายบริการของรัฐและโอกาสให้กับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ซึ่งจะนำไปสู่การกระจายรายได้และความมั่งคั่ง ในมิติทางด้านสังคม จะดำเนินถึงการพัฒนาคนและสังคมที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับการพัฒนาเศรษฐกิจ มีการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุล มีชีวิตความเป็นอยู่ตามหลักของความพอเพียง ให้โอกาสแก่คนและชุมชนที่จะหาความรู้เพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก ใช้ประโยชน์จากศักยภาพและทรัพยากรอย่างระมัดระวัง และในมิติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะดำเนินถึงการใช้ทรัพยากรในปริมาณที่ระบบอนุรักษ์สามารถพื้นตัวกลับสู่สภาพเดิมได้ เพื่อคงความสมมูลน์ของทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และคุณภาพของสิ่งแวดล้อม เพื่อใช้เป็นฐานในการผลิตและการดำรงชีวิตของประชาชนในประเทศได้อย่างต่อเนื่องต่อไป

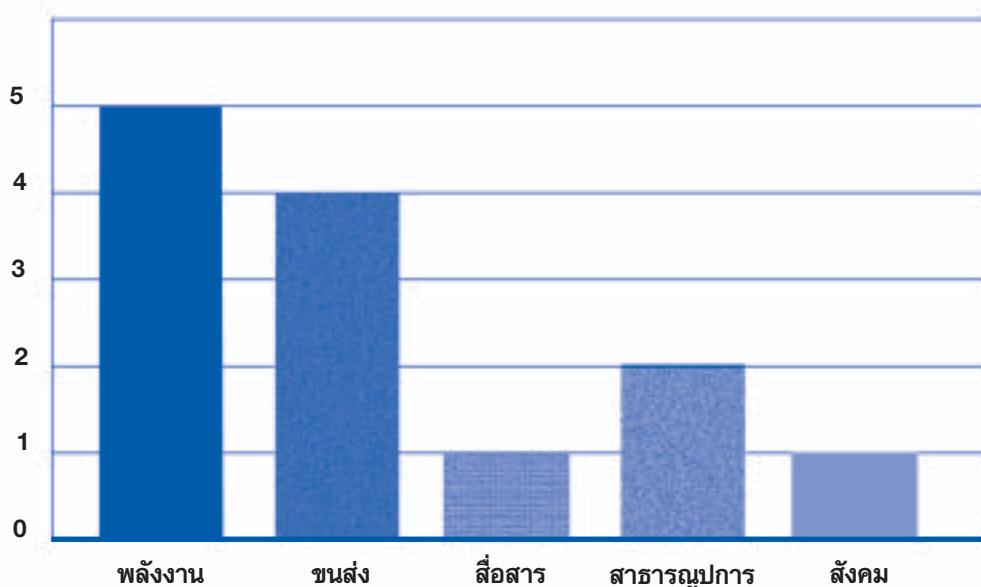
การพิจารณาแผนงาน/โครงการ และการผลักดันนโยบายต่าง ๆ ไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนสามารถสะท้อนให้เห็นได้จากการพิจารณาในเรื่องดังต่อไปนี้

1. แผนงาน/โครงการการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ : การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

ในภาพรวมปีงบประมาณ 2546 รัฐวิสาหกิจต่าง ๆ ได้เสนอแผนงาน/โครงการจำแนกได้เป็น สาขาต่าง ๆ 5 สาขา ได้แก่ สาขพลังงาน ขนส่ง สื่อสาร สาธารณูปการ และสังคม โดยมีวงเงินที่ เสนอทั้งสิ้น 1,168,340.77 ล้านบาท ส่วนใหญ่จะเป็นการลงทุนทางด้านโครงสร้างพื้นฐานและ เป็นการลงทุนในสาขานั่นมากที่สุดคือ ร้อยละ 90.8 หรือ 1,060,823 ล้านบาท ซึ่งแผนงานขนาด ใหญ่ในสาขاتั้งกล่าว ได้แก่ แผนหลักการพัฒนาระบบการจราจรและขนส่ง ฉบับที่ 2 ตามแผน พัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 และแผนแม่บทการขนส่งมวลชนระบบรางในเขต กรุงเทพมหานครและพื้นที่ต่อเนื่อง ที่เหลือเป็นโครงการในสาขพลังงาน สาธารณูปการ สื่อสาร และ สังคม คิดเป็นร้อยละ 9.2 หรือ 107,517.77 ล้านบาท

คณะกรรมการฯ ได้เห็นชอบในหลักการของแผนงาน/โครงการต่าง ๆ คิดเป็นร้อยละ 99.3 หรือ 1,160,136.57 ล้านบาท ของวงเงินที่เสนอมา ทั้งนี้ คณะกรรมการ ศศช. มีประเด็นข้อเสนอแนะในเรื่องของการกระจายบริการโครงสร้างพื้นฐานของรัฐให้ทั่วถึง ให้บริการที่เชื่อถือได้ สร้างความเท่า เทียมให้กับสังคม เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ การศึกษาวิจัย และ พัฒนาเพื่อให้เกิดการขยายตัวทางเศรษฐกิจและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย นอกจาก นี้ ในการพิจารณาแผนงาน/โครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานยังคำนึงถึงความพร้อมของโครงการ ความ สอดคล้องของการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ โดยเฉพาะระบบการจราจรขนส่งเพื่อให้เป็น ไปในทิศทางเดียวกัน และเนื่องจากการลงทุนในสาขานั่นส่งมีวงเงินลงทุนสูง จึงต้องคำนึงถึงฐานะ การคลัง ภาระหนี้ของประเทศ และการบริหารจัดการทั้งในกรณีที่รัฐดำเนินการเองและที่ให้เอกชน เข้ามาร่วมดำเนินการ

จำนวนแผนงาน/โครงการลงทุนของรัฐวิสาหกิจ : เปรียบเทียบตามสาขาวิชาการพัฒนา

2. ประมาณการความต้องการบประมาณด้านการพัฒนาคนและสังคมในช่วง แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549) : การพัฒนาคนและสังคม

สศช. ได้ประมาณการแนวโน้มความต้องการบประมาณแผ่นดินด้านการพัฒนาคนและสังคมในช่วงครึ่งหลังของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ไว้ที่ร้อยละ 50 ของบประมาณรายจ่ายทั้งประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบัดนี้การศึกษาประมาณร้อยละ 29.5 และงบด้านสุขภาพ/สาธารณสุข ประมาณร้อยละ 10.4 ของงบประมาณรายจ่าย ซึ่งเป็นความต้องการที่สูงมาก อันจะเป็นภาระประเทศและเป็นภาระที่จะจัดสรรงบประมาณดังกล่าวให้เป็นไปตามแนวโน้มข้างต้นได้ เพราะในทางปฏิบัติมีความจำเป็นที่จะต้องจัดสรรงบประมาณตามข้อผูกพันอื่นๆ อีกมาก

ดังนั้น เพื่อให้งานด้านการพัฒนาคนและสังคมของประเทศไทยอนาคตได้รับการพัฒนาและได้รับการจัดสรรทรัพยากรอย่างเพียงพอ มีความคุ้มค่าก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน สศช. จึงได้มีข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เสนอให้กำหนดกรอบงบประมาณด้านพัฒนาคนและสังคมช่วงปี 2547-2549 ไว้ที่ประมาณร้อยละ 44-45 ของงบประมาณรายจ่าย ส่วนที่เหลืออีกประมาณร้อยละ 5 ให้กู้เงินจากทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ในขณะเดียวกันต้องจัดทำบัญชีของแผนงาน-โครงการเรื่องที่จำเป็นต้องดำเนินการ แผนงาน-โครงการที่ล้าสมัย หมวดความจำเป็น ไม่สอดคล้องกับนโยบาย/แผน ให้ยกเลิก ชะลอ หรือตัดthon สำหรับการขยายโอกาสการศึกษาขั้นพื้นฐาน 12 ปี และโครงการ 30 นาทีรักษาทุกโรค ซึ่งมีความจำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพของคนนั้น ให้เน้นถึงกลุ่มเป้าหมายที่ยากจน-ด้อยโอกาสและคนพิการ โดยมีมาตรการพิเศษเฉพาะกลุ่ม

เพื่อให้การจัดสรรงบประมาณมีความคุ้มค่า ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดและเป็นธรรมแก่สังคม คณะกรรมการ ศศช. ได้ดำเนินงานวิธีการบริหารจัดการงบประมาณที่มีประสิทธิภาพและคุณภาพเพื่อมีให้เป็นภาระทางด้านงบประมาณต่อไปในอนาคต โดยมีความเห็นดังนี้

งบประมาณด้านการศึกษาคร่าวให้ความสำคัญกับงบประมาณที่ต้องใช้เพื่อการปฏิรูปการศึกษา และการบททวนเรื่องกองทุนเงินถูกให้ยืมเพื่อการศึกษา เพื่อให้การประมาณการงบประมาณครอบคลุมรายการสำคัญครบถ้วน และเนื่องจากที่ผ่านมา มีการจัดตั้งสถานศึกษาใหม่และการขยายวิทยาเขตไปในส่วนภูมิภาคจำนวนมาก หากไม่มีนโยบายที่ชัดเจนและการปรับปรุงการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพแล้วจะเป็นภาระต่องบประมาณของรัฐมากขึ้นเรื่อยๆ

นอกจากนี้ **การลงทุนด้านการพัฒนาคนและสังคมคร่าวให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านคุณภาพมากกว่าปริมาณ ควรมีการบททวนกลุ่มเป้าหมายให้ชัดเจน โดยเน้นกลุ่มผู้ยากจน ผู้ด้อยโอกาสเป็นลำดับแรก รวมทั้งควรเปิดโอกาสให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินการด้านการพัฒนาคนและสังคมมากขึ้น ซึ่งจะช่วยลดภาระงบประมาณภาครัฐลง สำหรับการประมาณกรอบงบประมาณในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ควรปรับวิธีประมาณการให้สอดคล้องกับระบบงบประมาณแบบใหม่ที่เน้นเรื่องผลผลิต ผลลัพธ์เป็นหลัก หรือระบบงบประมาณฐานรากนูญ ซึ่งอาจจะทำให้กรอบงบประมาณลดลงจากที่ประมาณการไว้**

3. การสร้างขบวนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง : แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

จากการที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ศศช.) ได้อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นปรัชญานำทางในการจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทยฉบับปัจจุบัน แต่เนื่องจากยังมีความเข้าใจที่ไม่ชัดเจนและมีการตีความที่หลากหลายเกี่ยวกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ศศช. และสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์ (ทก.) จึงร่วมกันจัดทำโครงการพัฒนากรอบแนวคิดทางทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ประมาณและสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับปรัชญา และจัดการสัมมนา เรื่องการพัฒนากรอบแนวคิดและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญจัดประการให้เกิดการบูรณาการโดยผู้เข้าร่วมสัมมนา มีความเห็นตรงกันว่า ควรมีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียงไปในทุกวงการและทุกระดับ พร้อมกับมีข้อเสนอให้ ศศช. เป็นหน่วยงานหลักในการสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

ศศช. จึงเสนอให้ริเริ่มขบวนการขับเคลื่อนฯ โดยมีเป้าหมายเพื่อสร้างกระแสสังคมให้มีการนำเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบความคิดหรือเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของประชาชนทุกภาคส่วน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปลูกฝัง ปรับเปลี่ยนจิตสำนึก และกระบวนการทัศน์ในการดำรงชีวิตให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง และนำไปสู่การปรับระบบและโครงสร้างการพัฒนาให้อยู่บนพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ทั้งนี้ ยุทธวิธีในการขับเคลื่อน จะมีการดำเนินงานอย่างเป็นขั้นตอนและชัดเจน มีขอบเขตการดำเนินงาน 4 ด้านควบคู่กันไป คือ เชื่อมโยงเครือข่าย พัฒนาความรู้และวิชาการเผยแพร่ประชาลัมพันธ์ และสร้างกระบวนการเรียนรู้และความเข้าใจ โดยมีแกนกลางดำเนินการ 3 ระดับ คือ คณะกรรมการขับเคลื่อนฯ ศศช.

คณะกรรมการฯ มีความเห็นว่า การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติจะเป็นประโยชน์ กับประชาชนทุกรดับในเรื่องการปรับเปลี่ยนจิตสำนึก ปรับวิธีคิด การสร้างภูมิคุ้มกันตัวเองในการดำเนินชีวิต ให้อยู่บนพื้นฐานของความพอเพียง พอประมาณ และมีสติ รวมทั้งยอมรับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้ จึงควรจะต้องสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ไปยังประชาชนทุกภาคส่วน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายของขบวนการขับเคลื่อนฯ ได้ จึงมีข้อเสนอแนะว่า การสร้างขบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง ควรเริ่มต้นด้วยการทำความเข้าใจให้ความรู้แก่ประชาชน มีการร่วมคิดร่วมทำ และควรมีหลากหลายวิธี เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนไปได้ ทั้งนี้ การวัดผลสำเร็จ อาจจะวัดผลในเชิงคุณภาพ นอกเหนือจากการวัดผลในเชิงปริมาณ นอกจากนี้ ในการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปสู่การปฏิบัติ อาจจะมีปัญหาการตีความว่า สิ่งที่ทำไปนั้นสอดคล้องกับปรัชญาเพียงใด เนื่องจากปรัชญาเป็นเพียงแนวคิดและยังไม่มีรูปแบบทางเศรษฐศาสตร์รองรับที่ชัดเจน จึงเห็นควรให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานด้วย

ทั้งนี้ การดำเนินการให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมายของขบวนการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จะต้องไม่ขาดแย้งกับการพัฒนาประเทศอยู่ในภาวะการแข่งขัน ซึ่งจะเชื่อมโยงเรื่องการเพิ่มชีดความสามารถในการแข่งขัน การสร้างเศรษฐกิจฐานรากทุนทางลังคอม การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการพัฒนาที่ยั่งยืน

4. กลยุทธ์การจัดการปัญหาความยากจนในปีงบประมาณ 2546-2547 : การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

ศศช.ได้ทำการวิเคราะห์รายจ่ายงบประมาณเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจน ช่วงปี 2543-2546 พบว่า รายจ่ายที่ภาครัฐให้การสนับสนุนเพียงพอสำหรับการแก้ไขปัญหาความยากจนของประเทศ แต่ต้องบริหารจัดการให้เกิดประสิทธิผล ให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย พื้นที่และสาเหตุของความยากจน ดังนั้น ศศช. จึงได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐและภาคีการพัฒนาต่างๆ ร่วมจัดทำกลยุทธ์การจัดการปัญหาความยากจนในปี 2546-2547 ซึ่งประกอบด้วย แนวทางจัดการรายจ่ายงบประมาณสำหรับการแก้ไขปัญหาความยากจนและการบูรณาการแผนชุมชน เพื่อความเข้มแข็งของชุมชนและอาชนาจความยากจน

เพื่อให้การบริหารจัดการตามแนวทางรายจ่ายงบประมาณฯ สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิผล คณะกรรมการ สศช. ได้มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับระบบฐานข้อมูลที่ใช้เพื่อการศึกษาวิเคราะห์สถานะ การพัฒนาระดับพื้นที่ว่า ควรมีการพัฒนาให้เป็นข้อมูลที่มีมิติในเชิงกว้างและลึก ทั้งข้อมูลการพัฒนา และข้อมูลด้านการเงินของชุมชน เพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและชุมชนใช้เป็นเครื่องมือประเมินผล การพัฒนาและการแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ การแก้ไขปัญหา ความยากจนต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างองค์ความรู้ให้แก่คนที่ยากจนในชุมชน เพื่อชุมชน จะได้ตระหนักและร่วมแก้ไขปัญหาของชุมชนเอง โดยมีภาคีพัฒนาอื่นๆ เป็นผู้สนับสนุนและ ส่งเสริมให้มีการใช้องค์ความรู้ ทุนทางลังค์และทรัพยากรของชุมชนในการแก้ไขปัญหา อันจะเป็น แนวทางที่จะทำให้การแก้ไขปัญหาความยากจนประสบผลสำเร็จได้โดยใช้งบประมาณน้อยลง และ สามารถใช้เป็นชุมชนตัวอย่างเพื่อขยายผลไปยังชุมชนอื่นได้ในภายหลัง

5. โอกาสของเกษตรกรกับความสำเร็จของโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ : การพัฒนาที่ยั่งยืนจากภัยแล้ง

สศช.ได้ทำการศึกษาและจัดการสัมมนาเรื่อง “โอกาสของเกษตรกรกับความสำเร็จของ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ : กรณีศึกษาในภาคกลาง” โดยมีวัตถุประสงค์ให้หน่วยงาน ภาครัฐ เอกชน นักวิชาการ องค์กรเกษตรกร และผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันพิจารณาถึงปัจจัยที่มีผลต่อ ความสำเร็จ และจุดอ่อน จุดแข็งของการดำเนินโครงการฯ เพื่อนำไปสู่การขยายโอกาสการผลิตและ การตลาดของเกษตรกรให้สามารถพึ่งพาตนเองและแข่งขันต่อไปได้ พร้อมทั้งปรับปรุงวิธีดำเนิน โครงการภาครัฐให้สอดคล้องกับวิถีชุมชนมากขึ้น โดยใช้กรณีตัวอย่างของกลุ่มเกษตรกรที่ประสบ ความสำเร็จในภาคกลางเป็นกรณีศึกษา โดยมีประเด็นข้อเสนอในเรื่องความจำเป็นที่รัฐต้องเข้ามามี บทบาทสนับสนุน เพื่อเร่งรัดกระบวนการพัฒนาสินค้าให้มีเอกลักษณ์ และสอดคล้องกับความ ต้องการของตลาด ความคล่องตัวของหน่วยงานของรัฐในการดำเนินงานและทิศทางการทำงานที่มี เอกภาพ ความซ้ำซ้อนของบทบาทและพื้นที่ดำเนินการ การลดภาระมูลค่าเพิ่มสำหรับสินค้าภายใต้ โครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ รวมทั้งจุดอ่อนของการดำเนินงานของเกษตรกร

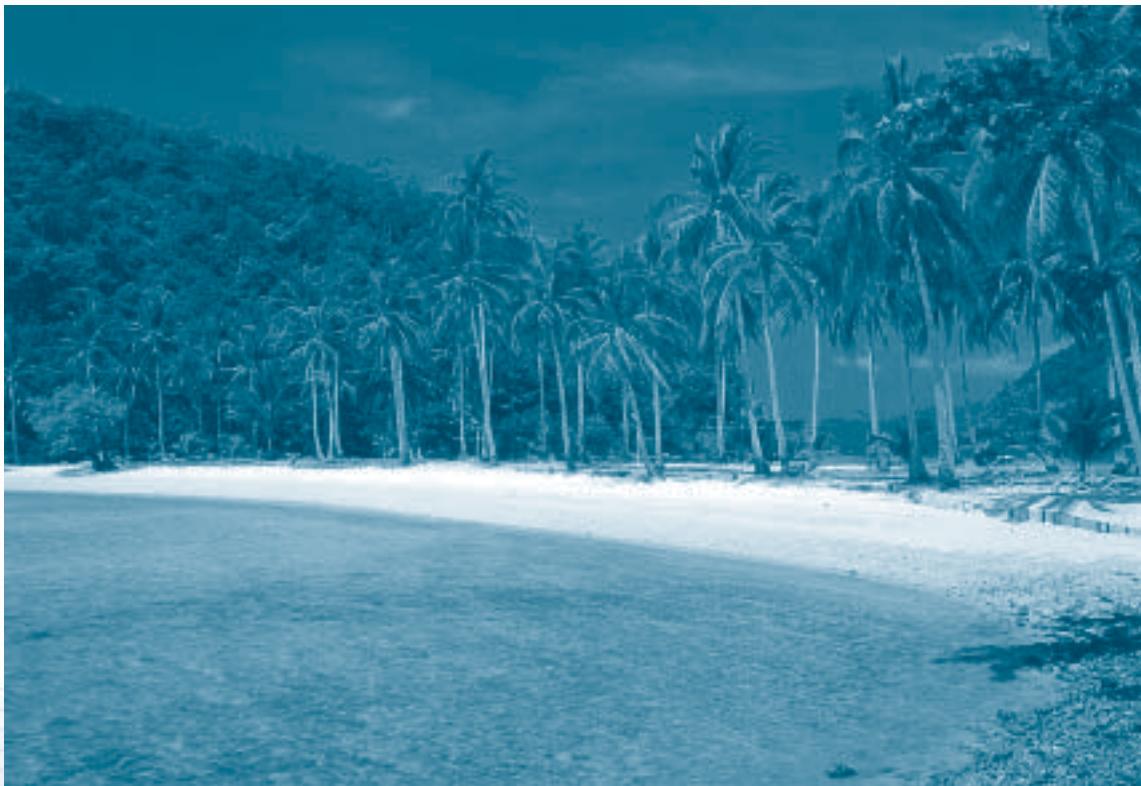
คณะกรรมการ สศช. ได้มีความเห็นและข้อเสนอแนะว่า ในการดำเนินโครงการฯ ควรพิจารณาบีดหลักการพัฒนามูลค่าเพิ่มของสินค้าหลักในท้องถิ่นที่มีศักยภาพอยู่แล้วให้เป็นผลิตภัณฑ์ดีเด่น ซึ่งจะทำให้เกษตรกรรมมีอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนจากพื้นฐานการพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นหลัก **การผลิตสินค้าควรพิจารณาผลิตสินค้าที่มีศักยภาพไปสู่การเป็นอาชีพหลัก** เนื่องจากในการพัฒนาการผลิตมีความจำเป็นต้องอาศัยเวลาในการศึกษา พัฒนา ควบคุม ดูแล และการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง ขณะเดียวกันการพัฒนาด้านการตลาดก็เป็นหัวใจสำคัญของการทำธุรกิจ ควรเริ่มต้นจากตลาดในระดับท้องถิ่น ก่อนจะพัฒนาไปสู่ตลาดในระดับประเทศและตลาดส่งออกต่อไป และควรพิจารณา **ผลิตภัณฑ์สินค้าที่สามารถพัฒนาเป็นลินค้าระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ และลินค้าส่งออกด้วย**

ทั้งนี้ หน่วยงานหลักของรัฐที่เกี่ยวข้องทั้ง 3 หน่วยงาน คือ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงมหาดไทย และกระทรวงอุตสาหกรรม ควรประสานงานกันอย่างใกล้ชิดเพื่อลดความช้าช้อน ลดขั้นตอนการทำงานและการบังคับบัญชาให้มีความคล่องตัว และลดบทบาทการชี้นำเพื่อให้เกษตรรกรสามารถพัฒนาอุตสาหกรรมเป็นหลัก

กรณีที่ลินค้าเป็นที่ต้องการของตลาด แนวคิดหล่ายคำนึงผลิตภัณฑ์อาจเหมาะสมกว่า หนึ่งคำนึงที่มีความหลากหลาย แต่จะช่วยให้เกิดความร่วมมือในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ มีการเรียนรู้และพัฒนาเทคโนโลยีการจัดการที่เหมาะสมกับการผลิตที่มีขนาดใหญ่ ทำให้สามารถรองรับคำสั่งซื้อจำนวนมากได้

ในส่วนของ สศช. ควรมีการประเมินผลลัพธ์ของโครงการที่เกิดขึ้นในต่างประเทศ และครรศึกษาเพิ่มเติมให้ครอบคลุมเรื่องการเชื่อมโยงชือขายระหว่างสินค้า (Commodity) แนวทางการคัดเลือกและขั้นบัญชีสินค้า รวมทั้งการจัดทำดัชนีชี้วัดของโครงการ

6. แนวทางการบริหารจัดการโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว : มิติด้านทรัพยากรธรรมชาติ

โดยที่รัฐบาลมุ่งเน้นให้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างรายได้เงินตราต่างประเทศเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ จึงได้มีการจัดทำกรอบยุทธศาสตร์การพัฒนาการท่องเที่ยว เพื่อใช้เป็นแนวทางพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศไทยในระยะ 3 ปีข้างหน้า (พ.ศ. 2547-2549) แต่จากการสำรวจความเสี่ยงโภมของแหล่งท่องเที่ยวในปี 2543 ทั่วประเทศ พบว่า ร้อยละ 60 อยู่ในสภาพเสี่ยงโภม จำเป็นต้องพื้นฟู พัฒนา และอนุรักษ์ภายใต้การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

สศช. ร่วมกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และสภากอสุสหกรรมท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ได้จัดสัมมนาภายใต้หัวข้อเรื่อง “แนวทางการบริหารจัดการโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน” เพื่อกำหนดทิศทาง และประเด็นเงื่อนไขเชิงบริหารจัดการที่สำคัญร่วมกันจากทุกภาคส่วนในการลงทุนและพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทยให้เกิดการกระจายรายได้สูงชุมชนและในพื้นที่ โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมและเสริมสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นเพื่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาและดูแลรักษาแหล่งท่องเที่ยวที่มีความยั่งยืนได้อย่างแท้จริง ซึ่งผลจากการสัมมนาได้ข้อสรุปทิศทางการลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การปรับปรุงมาตรฐานลินค์ และบริการด้านแหล่งท่องเที่ยวให้เป็นที่ยอมรับในระดับโลก (World Class Destination) รวมถึงการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว และการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) รับเป็นกลไกหลักในการประสานการจัดทำแผนงานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของประเทศไทย

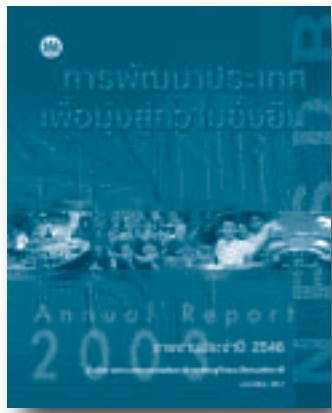
คณะกรรมการ สศช. ได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการบริหารจัดการโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ดังนี้

ควรลงทุนในแหล่งท่องเที่ยวที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศอยู่แล้ว โดยการพัฒนาให้เต็มศักยภาพและยั่งยืนซึ่งจะสามารถสร้างรายได้ที่เป็นเงินตราต่างประเทศให้กับประเทศไทยได้มากยิ่งขึ้น รวมทั้งลงทุนพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพใหม่ ด้วยการสร้างจุดดึงดูดนักท่องเที่ยวใหม่ ท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น โดยดำเนินการในลักษณะโครงการนำร่องและขยายผลต่อไป ในขณะเดียวกันจะต้องพัฒนาให้เดบโอดและดูแลรักษาให้มีศักยภาพและยั่งยืน ทั้งนี้ เอกชนควรมีบทบาทเป็นผู้นำในการพัฒนาโดยมีรัฐบาลเป็นผู้สนับสนุน โดยอาจใช้กฎเกตต์เป็นกรณีทดลอง (Test Case) ในการทดสอบการพัฒนาทุนทางสังคมกับพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเพื่อสนับสนุนให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและยั่งยืน

นอกจากนี้ เพื่อให้การลงทุนพัฒนาและบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างรายได้ให้กับประเทศได้อย่างแท้จริง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) ควรให้ความสำคัญกับผลลัพธ์และตัวชี้วัดผลการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวโดยใช้วิธี Benchmarking รวมทั้งการเปรียบเทียบต้นทุนของโครงการกับผลตอบแทน (Benefit/Cost) ของแต่ละโครงการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลสำหรับการบริหารจัดการและพัฒนาโครงการต่อไป

ความเห็นและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติที่ได้กล่าวมาข้างต้น เป็นเพียงผลการดำเนินงานบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย แผนงาน โครงการ และแนวทางการผลักดันแผนนโยบาย และโครงการในสู่การปฏิบัติที่ต้องอยู่บนแนวคิดหลักการบริหารจัดการเพื่อความยั่งยืน ทั้งในมิติทางด้านเศรษฐกิจ สังคม ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประเทศและประชาชนเป็นสำคัญ

กี่ปรึกษา

เลขานุการฯ	นายจักรมณฑ์	พากวนิช
รองเลขานุการฯ	นายสมเจตน์	เดรคุพ
รองเลขานุการฯ	นายสันติ	บางอ้อ
รองเลขานุการฯ	นายโภมล	ชอบชื่นชุม
รองเลขานุการฯ	นายวิษณุ	พูลสุข
รองเลขานุการฯ	นายบุญยุทธ์	เวชมนีศรี
รองเลขานุการฯ	นางสาวพรพรรณราย	ขันธิกิจ
รองเลขานุการฯ	นางสาววิไลพร	ลิ่วเกษมศานต์
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นายกิตติศักดิ์	สินธุวนิช
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นายอุทิศ	ชาเมี่ยร
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นายสุรันนท์	วงศิริทย์กำจร
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นางจุฑามาศ	บารามีชัย
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นายอาทิตย์	เติมพิทยาไพลิช
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นายสมบัติ	ชุดตันนท์
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน	นายปณิธาน	ยามวินิจ

คณะทำงานจัดทำรายงานประจำปี 2546 ของ สคบ.

นางสาวพรพิมล	วรดิลก	ประชานคณะกรรมการ
นายมนตรี	บุญพาณิชย์	คณะกรรมการ
นายสุ檄เ徇ม	วงศ์สุบรรณ	คณะกรรมการ
นางสาวน้ำทิพย์	รัตนสกุล	คณะกรรมการ
นายสุรชัย	คุ้มสิน	คณะกรรมการ
นายสมหมาย	ภักดีชาติ	คณะกรรมการ
นางบังอรรัตน์	วุฒิพนก	คณะกรรมการ
นางสุจิตราภรณ์	นาคคลักษณ์	คณะกรรมการ
นางสมจิตต์	จรายาพงษ์	คณะกรรมการ
นางสาวสุนิสา	บุญโยภาส	คณะกรรมการ
นายไชยยงค์	มงคลกิจจาม	คณะกรรมการ
นางสาวปรียานุช	พิบูลสราฐ	คณะกรรมการ
นายโสกัน	แท่งเพชร	คณะกรรมการ
นางมุกิดา	เลิศลักษณพาร	คณะกรรมการ
นางสาวจิตราลดा	พิศาลสุพงศ์	คณะกรรมการ
นางสาวจิราวรรณ	รักษาทอง	คณะกรรมการ
นางสาวจิราวดี	อ่อนวงศ์	คณะกรรมการ
นายธนบุรี	พร้อมล้มพันธ์	คณะกรรมการ
นายดุดันย์	นพคุณ	คณะกรรมการ
นางสาวอานันท์ชนาກ	อกนธ.วัฒน์	คณะกรรมการ
นางสาวแวงดาวา	มหากาญจน์ท	คณะกรรมการ
นางนิตยา	กมลวันทนนิศา	คณะกรรมการและเลขานุการ
นางสาวมนนิกา	ลังษ์ศักดิ์	คณะกรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ

พี่ยylexanhukar

นายรวิทย์	อวิรุทธิ์วรกุล	นางภาณี ชนะอิปกรณ์
นางนิสوانต์	พิชญ์ดำรง	นางสาวกานดา ชูเชิด
นายเนวากุทธิ์	ฤทธิ์แปลก	นางสาวรีวะรรณ เลี้ยดทอง
นายสุรพล	สวนชัยัน	นางสาวสุวิมล พิมพ์วงศ์

พิมพ์ที่

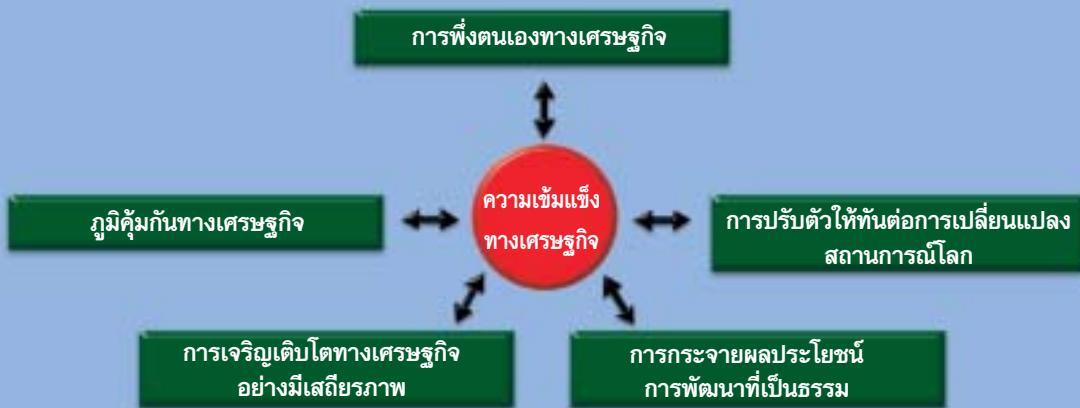
บริษัท 21 เซ็นจูรี จำกัด

1,3 ซอย 48 ถนน Jarvis สันติวงศ์ แขวงบางยี่ขัน เขตบางพลัด กรุงเทพฯ 10700

Tel. 0-2883-0417-8, 0-2424-5687 Fax. 0-2883-0419

การเปลี่ยนแปลงความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจไทย

องค์ประกอบของความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจไทย

ความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจไทย

ระดับการพัฒนา

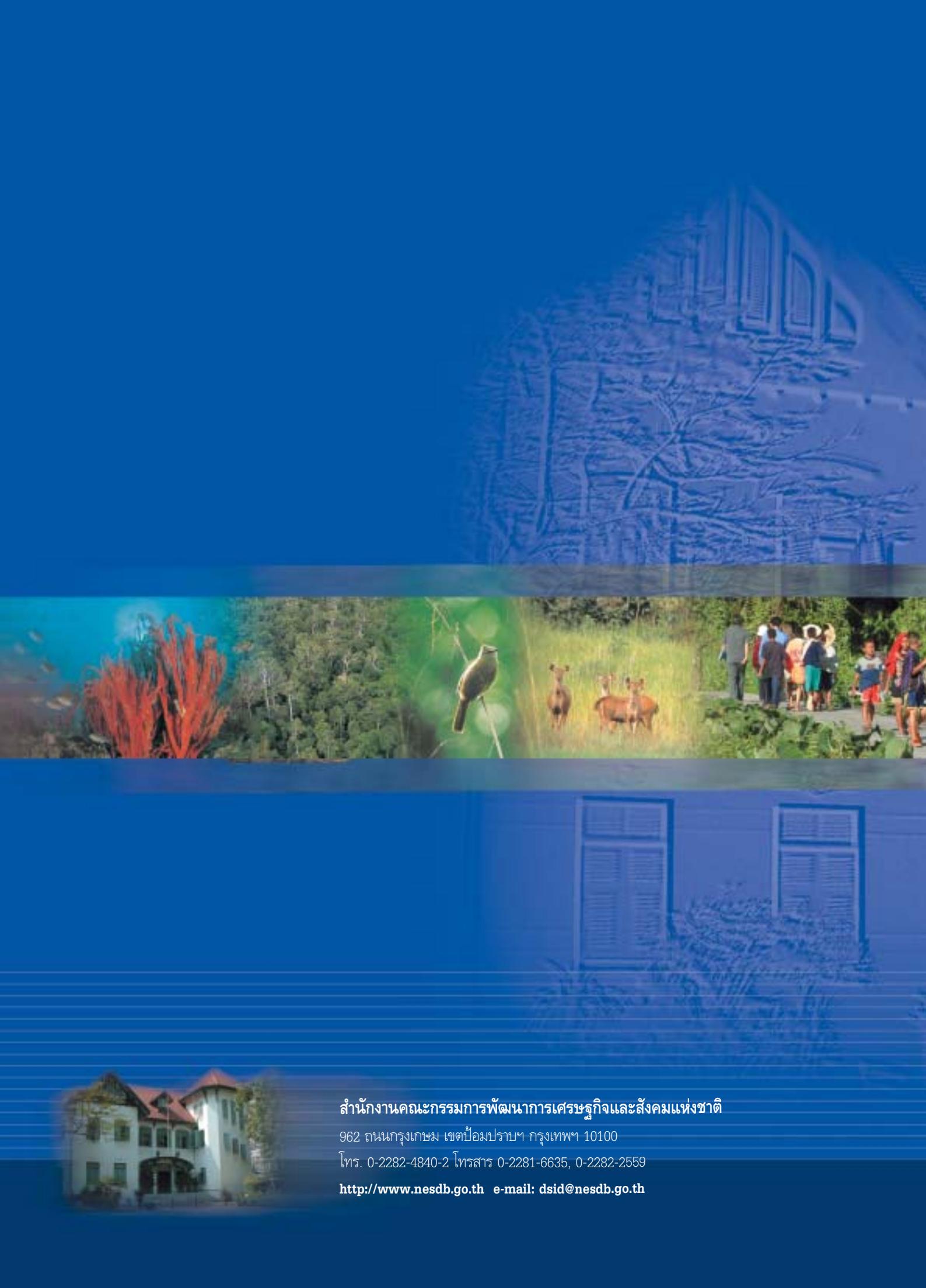
การเปลี่ยนแปลงความอยู่ดีมีสุขของคนไทย

ระดับความอยู่ดีมีสุขของคนไทย

ระดับการพัฒนา

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศรี กรุงเทพฯ 10100

โทร. 0-2282-4840-2 โทรสาร 0-2281-6635, 0-2282-2559

<http://www.nesdb.go.th> e-mail: dsid@nesdb.go.th